DOUGLAS KENNEDY

trădarea

roman

„O poveste de dragoste
noir, superb scrisă."
The Times

3
TREI

Cu talentul său de a scrie romane care te ține cu sufletul la gură, dar te și îndeamnă la meditație, Douglas Kennedy te invită într-o călătorie palpitantă în inima întunericului, adresându-ți totodată o provocare: ce ai face dacă viața ta ar depinde tocmai de această călătorie?

„Kennedy are o înțelegere profundă a personajelor feminine sofisticate, dar nefericite." *Daily Mirror*

„O aventură psihologică sub soarele arzător al deșertului." *New Statesman*

FICTION CONNECTION

COLECȚIE COORDONATĂ DE
Magdalena Mărculescu

FICTION CONNECTION

COLECȚIE COORDONATĂ DE
Magdalena Mărculescu

Douglas Kennedy

Trădarea

Traducere din engleză de Lidia Grădinaru

3
TREI

Editori:
Silviu Dragomir
Vasile Dem. Zamfirescu

Director editorial:
Magdalena Mărculescu

Redactor:
Ana-Maria Tamaș

Coperta colecției: Faber Studio
Foto copertă: Guliver/Getty Images/ © Graciela Vilagudin

Director producție:
Cristian Claudiu Coban

Dtp:
Mirela Voicu

Corectură:
Maria Mușuroiu
Rodica Petcu

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
KENNEDY, DOUGLAS
Trădarea / Douglas Kennedy ; trad.: Lidia Grădinaru. –
București : Editura Trei, 2016
ISBN 978-606-719-645-0

I. Grădinaru, Lidia (trad.)
821.111(73)-31=135.1

Titlul original: The Heat of Betrayal
Autor: Douglas Kennedy

Copyright © Douglas Kennedy, 2015

Copyright © Editura Trei, 2016
pentru prezenta ediție

O.P. 16, Ghișeul 1, C.P. 0490, București
Tel.: +4 021 300 60 90 ; Fax: +4 0372 25 20 20
e-mail: comenzi@edituratrei.ro
www.edituratrei.ro

ISBN: 978-606-719-645-0

Din nou pentru Christine

Pânzele sus, tovarăși cu inima grea;
Să se încline și să se clatine fiecare orizont —
Voi știți care-i răul — vrerile voastre sunt schimbătoare,
Valorile voastre neclare, inimile voastre impure
Și viața voastră trecută, o biserică ruinată —
Lăsați-vă, așadar, otrava drept leac.

din Louis MacNeice, „Thalassa"

Unu

S-a crăpat de ziuă. Nu mai știam unde sunt.

Cerul de afară: era el o rotondă arcuită de albastru ieșit la lumină? Lumea era încă neclară pe margini. Am încercat să leg câteva repere disparate ca să-mi dau seama exact de locul geografic în care mă aflam. O așchie de claritate în devenire. Sau doar câteva fapte elementare.

Precum:

Eram într-un avion. Un avion care tocmai zburase toată noaptea peste Atlantic. Un avion care se ducea într-un colț al Africii de Nord, într-o țară care, privită cartografic, seamănă cu o scufie alături de un continent. Conform Monitorului de Desfășurare a Zborului care lumina ecranul de pe spatele scaunului din fața mea, mai aveam șaptezeci și trei de minute și opt sute patruzeci și doi de kilometri până la destinație. Călătoria asta nu fusese ideea mea. Pornisem în ea vrăjită de bărbatul al cărui corp supragabaritic (un metru nouăzeci) era înghesuit în scaunul micuț de lângă mine. În avionul ăsta, scaunul din mijloc pare dintr-un film de groază. Nu tu loc pentru picioare, nu tu loc să te miști, toate scaunele ocupate, cel puțin șase prunci care zbierau, un soț care se

certa cu nevasta într-o arabă șuierată, ventilație proastă, aer condiționat viciat, o oră de așteptare la toaletă după mâncarea de plastic care ne-a fost servită, mirosul de transpirație după o noapte de stat la comun atârnând în această cabină ca o cloacă. Slavă Domnului că l-am convins pe Paul să-și ia zopiclonul. Tabletele alea induc somnul chiar și în cele mai imposibile condiții. Am lăsat la o parte toate temerile privind medicamentele și i-am cerut o pastilă, iar ea mi-a oferit un răgaz de trei ore în care am și uitat de această saună aflată la mare altitudine.

Paul. Soțul meu. E o căsnicie nouă — de doar trei ani. Ca să spun adevărul, ne iubim. Suntem nebuni unul după celălalt. Deseori ne spunem că suntem peste poate de norocoși că ne-am găsit. Și cred sincer asta. El e omul potrivit pentru mine. Tot așa cum, cu o zi înainte de a ne legaliza relația și de a ne lega pe viață, mă convingeam în gând că am să pot să schimb unele înclinații îngrijorătoare ale lui Paul, că, odată cu trecerea timpului, lucrurile au să se îndrepte, să se stabilizeze. Mai ales că acum încercăm să devenim părinți.

Din senin, Paul a început brusc să mormăie ceva în scaun, incoerența lui crescând în volum. Când agitația a atins un nivel care l-a trezit pe vecinul nostru — un bărbat în vârstă care dormea, cu ochelari cu lentile cenușii — l-am atins pe Paul pe braț, încercând să-l smulg din coșmar. După alte câteva clipe descurajante de strigat, el s-a trezit brusc, uitându-se la mine ca și cum habar n-avea cine sunt.

— Ce... unde... n-am...?

Uimirea din ochii lui negri a fost dintr-odată înlocuită de consternarea unui băiețel.

— M-am pierdut?

Deloc, am spus luându-l de mână. Tocmai ai visat

.

Unde suntem?
Sus în aer.
Și unde mergem?
La Casablanca.
A părut surprins de vestea asta.
Și de ce facem asta, Robin?
L-am sărutat pe buze. Și am zis:
Aventură?

Doi

Soarta e strâns legată de muzica hazardului. O întâlnire întâmplătoare, o alegere impulsivă... şi soarta îşi creează dintr-odată momentul ei deosebit.

Destinul ne-a adus la Casablanca.

Acum se aprinsese lumina de semnal „legaţi-vă centurile". Toate tăvile au fost adunate. Toate scaunele ridicate la verticală. Schimbarea de presiune din cabină făcea prăpăd în timpanele tuturor pruncilor din jurul nostru. Două mame — cu feţe acoperite cu văluri — încercau în zadar să-şi liniştească odraslele. Un copil se uita cu ochii mari la chipul acoperit din faţa lui şi chinul său creştea. Imaginează-ţi că nu poţi să vezi faţa mamei tale în public. Acasă e vizibilă, dar în lumea din afară tot ce se poate vedea e o frântură de ochi şi buze, sugerată de o despicătură: pentru un copilaş trezit din somn de schimbarea de presiune din cabină ar fi încă un motiv de plâns.

— Ştrengarii ăştia mici! a şoptit Paul, dându-şi ochii peste cap.

Mi-am încolăcit braţul după al lui, spunând:

— În doar câteva minute vom fi pe pământ.

Cât vreau să avem şi noi un „ştrengar" al nostru precum cei care stau alături.

Paul m-a cuprins brusc cu brațul și a spus:

— Mai sunt dragostea ta?

L-am strâns și mai tare de mână, știind cât de mult dorește să-l asigur.

— Bineînțeles că ești.

În clipa în care intrase în biroul meu în urmă cu trei ani, am fost sigură că era dragostea mea. Cum spun francezii la asta? *Coup de foudre*. Sentimentul instantaneu, copleșitor că ai întâlnit iubirea vieții tale, singurul om care îți va schimba întreaga traiectorie fiindcă știi...

Ce anume?

Că într-adevăr iubirea m-a făcut să amețesc? Firește că așa credeam la acea vreme.

Să reformulez asta. Sincer.

M-am îndrăgostit pe loc de Paul Leuen. Așa cum mi-a spus mai târziu, spre marea lui uimire, și el a simțit „o schimbare profundă în a mea *raison d'être*" după ce a intrat în biroul meu.

Fraza asta e tipică pentru Paul. Îi place să folosească un limbaj înflorit — lucru pe care încă îl găsesc atrăgător când nu exagerează. E o contrabalansare contrariantă a sobrelor desene liniare, foarte controlate, care i-au adus odată reputația de artist; un talent care, deși în ultima vreme e măcinat de nesiguranța de sine, continuă să mă uimească.

Deci și Paul s-a îndrăgostit pe loc — de femeia la care fusese trimis să-i rezolve încurcatele probleme financiare.

Așa e, sunt contabilă. Ronțăitoare de cifre. Persoana la care apelezi ca barieră între tine și prietenii tăi de la Fisc.

Contabilii sunt grupați, de obicei, împreună cu dentiștii, ca practicanți ai unei profesii pe care în sinea

lor o urăsc. Dar, întâmplător, cunosc destui contabili autorizați cărora, în majoritatea lor — de la casierii anoști până la băieții-minune corporatiști —, pare să le placă munca lor.

Mie sigur îmi place — și o spun ca o persoană care a intrat în joaca de-a cifrele și taxele pe la treizeci și ceva de ani. Nimeni nu ajunge om în toată firea declarând: „Vreau să fiu contabil". Este cam ca și cum ai merge cu mașina pe o șosea liberă, apoi ai vira pe o străduță care pare monotonă și fără haz. Dar apoi, spre marea ta uimire, constați că are farmecul ei deosebit, propria impresie singulară de narațiune umană. Banii sunt acea linie de fractură pe care facem piruete. Arătați-mi suma numerică a unei persoane și pot să schițez un portret al imensei ei complexități: visurile și aspirațiile ei, demonii și spaimele ei.

— Când te uiți la rapoartele mele financiare, ce îți spun ele despre mine? m-a întrebat Paul.

Câtă francheță! Francheță cu iz de flirt, chiar dacă — atunci când mi-a pus întrebarea — era încă doar un potențial client cu registrele în stare haotică. Problemele lui Paul cu impozitele erau considerabile, dar nu insurmontabile. Salariul lui de la universitatea de stat era impozitat la sursă. Problema lui era că atunci când venea vorba despre vânzarea lucrărilor sale de artă, era plătit de cele mai multe ori în numerar și nu se gândise niciodată să plătească impozit pe asta. Deși totalul era rezonabil de modest — poate 15 000 de dolari pe an — calculat la o perioadă de zece ani dădea un venit impozitabil frumușel pe care acum un inspector fiscal cu ochiul ager îl voia declarat și taxat. Paul era auditat, iar bietul contabil care se ocupa de treburile lui de un deceniu s-a speriat odată

ce Fiscul a început să bată la uşă. I-a spus clientului său că îi trebuie un om priceput la negocierea cu perceptorul. Şi m-a recomandat pe mine.

Totuşi, problemele financiare ale lui Paul nu se rezumau doar la venitul nedeclarat. Obiceiul său de a cheltui îi crease probleme serioase în legătură cu lichiditățile. Principalele lui vicii erau vinul şi cărțile. O parte din mine admira în taină un astfel de om care aborda viața cu atâta detaşare, încât, în timp ce compania de electricitate îl urmărea pentru plata facturii trimestriale, lui i se părea firesc să dea 185 de dolari pe o sticlă de Pomerol din anul 1989. De asemenea, alegea doar cele mai fine creioane-cărbune pentru gravurile sale şi numai astea mai adăugau 6 000 de dolari la cheltuielile anuale. Când a fost în vacanță în sudul Franței, deşi a stat la un prieten în casa de oaspeți de lângă satul medieval Èze — care nu l-a costat nimic —, a topit uşor alte zece miare pe răsfățuri gastronomice.

Ca atare, prima impresie pe care mi-a făcut-o Paul Leuen a fost a unui om care — spre deosebire de noi, ceilalți — reuşise să evite cumva toate capcanele vieții prozaice, să scape de rutină. Iar eu întotdeauna mi-am dorit să mă îndrăgostesc de un artist.

Deseori suntem atraşi de orice este contrar firii noastre.

Am văzut în Paul — în acest artist deşirat de un metru nouăzeci, cu păr cărunt, plete, jachetă din piele neagră, hanorac negru şi bascheți Converse — posibilitatea schimbării; un mod de a ieşi din banalitatea vieții mele?

La prima noastră întâlnire profesională, Paul a glumit spunând că treburile lui financiare erau întru câtva asemănătoare cu o pictură de Jackson Pollock, apoi a spus că era întruchiparea vie a cuvântului franțuzesc

„bordélique". După întrevederea cu el, când am căutat cuvântul, am descoperit că înseamnă „ca un bordel" și „peste tot". Atunci, acesta era modul lui de a se scuza pentru „absurditățile financiare" și de a spune că avea nevoie de cineva care să pună mâna pe el și „să mă transforme într-un adult care funcționează așa cum trebuie".

— Registrele vor spune tot, am zis.

Ce mi-au spus registrele a fost că Paul Leuen acumula datorii serioase. I-am vorbit deschis.

— Îți place să te răsfeți. Realitatea e că din venitul de la universitate — după impozitele la stat și federal — îți rămân cam cincizeci de mii pe an din care să trăiești. Casa ta a fost ipotecată de două ori. S-ar putea să te confrunți cu o factură de impozit de șaizeci de mii plus penalizări dacă e cum vrea Fiscul. Și întrucât practic n-ai deloc economii...

— Așadar, zici că sunt un dezastru.

Era tot un zâmbet când a spus asta; cu o jovialitate șugubeață de băiat rău și-a recunoscut nechibzuința, nevoia de a intra în belea. Cunoșteam zâmbetul ăsta: tata era numai farmec și bună dispoziție, dar incapabil să-și plătească facturile. Era un așa-zis antreprenor; un tip corporatist care niciodată n-a fost în stare să păstreze o slujbă, care avea mereu în minte o schemă de îmbogățire rapidă, care în adolescența mea ne-a făcut pe mine și pe mama să ne mutăm de nu știu câte ori în căutarea următorului său post de mare responsabilitate, următoarei afaceri care în sfârșit avea să ne „umple de bani" (o expresie pe care o folosea foarte des). Însă acea răsturnare a norocului, acel moment de mană cerească nu s-a materializat. Oriunde mergeam, mama își găsea de lucru ca asistentă geriatrică, infirmitatea și bătrânețea fiind cele

două mari constante ale vieții. Tot amenința că-l lasă pe tata ori de câte ori acesta avea încă un eșec, încă o pagubă financiară care ne împingea iar în alt oraș, în altă casă închiriată, pe mine din nou într-o altă școală, oferindu-mi senzația de incertitudine continuă compensată de faptul că tata mă iubea și că eu pur și simplu îl adoram. Era genul de tip care, când avea bani în buzunar, ne răsfăța întruna pe mine și pe mama. Dumnezeu mi-e martor că preferam absurda atitudine optimistă față de viață a tatei perspectivei sumbre a mamei, chiar dacă știam că poziția ei avea o anumită credibilitate. Când tata a murit pe neașteptate în urma unui infarct în prima mea săptămână de studenție la Universitatea din Minnesota, am fost mai mult decât zdrobită. Când mi-a dat telefon să-mi spună vestea, mama și-a mascat durerea cu o indiferență de oțel. Mi-a spus:

— A lăsat un testament. Vei primi Rolexul lui — singurul lucru pe care nu l-a amanetat niciodată, împreună cu verigheta. Dar să nu-l plângi. Nimeni — nici tu, nici eu — nu l-ar fi putut salva pe tatăl tău de el însuși.

Dar eu am plâns mult în acea noapte și în multe de după aceea. Deși ea era părintele care plătea facturile și-mi oferea cumva un acoperiș (sau o serie de acoperișuri) deasupra capului, niciodată n-am iubit-o cine știe ce. Încă îmi mai petrec cu ea o parte din majoritatea concediilor și o sun ascultătoare o dată pe săptămână. Am rămas fiica responsabilă. Și, în felul meu, am adoptat standardele ei riguroase când e vorba de prudență financiară și economii pentru zile negre. Însă când doar cu niște ani în urmă m-am cuplat cu Paul și l-am dus în cele din urmă să o cunoască, mama a fost sinceritatea întruchipată.

— Așadar, te măriți în sfârșit cu taică-tău.

— Nu e cinstit, am spus, amețită de comentariul ei ca o palmă peste față.

— Adevărul nu e niciodată cinstit. Dacă tu crezi că sunt, ca de obicei, nemiloasă, fie ca tine. Să nu mă înțelegi greșit — nu pentru că nu l-aș găsi pe Paul fermecător. E farmecul însuși. Pentru un bărbat mai mare cu optsprezece ani decât tine nu arată rău, chiar dacă se îmbracă de parcă a fost la Woodstock[1] săptămâna trecută. Totuși, are un anumit șarm. Știu cât de singură ai fost de când a plecat Donald.

Donald a fost primul meu soț, iar eu fusesem cea care pusese capăt căsniciei noastre de trei ani, după cum bine știa ea.

— Eu l-am părăsit pe Donald, m-am auzit spunându-i mamei.

— Fiindcă nu ți-a dat de ales decât să-l părăsești. Și asta te-a distrus. Iar acum ești cu un bărbat mult mai în vârstă și la fel de iresponsabil ca taică-tău și...

— Paul nu e atât de iresponsabil pe cât crezi.

— Timpul ne va spune.

Mama. A murit acum un an; o congestie cerebrală din senin, care a ucis-o la vârsta de șaptezeci și unu de ani.

Turbulențe în cabină. M-am uitat pe hublou. Avionul încerca să străpungă perdeaua de nori și se balansa îndreptându-se spre pământ. Bărbatul de pe scaunul de lângă interval a închis ochii strâns când avionul s-a înclinat periculos.

---

[1] Woodstock sau Festivalul Woodstock, un eveniment muzical, simbol al modei hippy, ce a avut loc în anul 1969, timp de trei zile, între 15 și 18 august. (*N.red.*)

— Crezi că pilotul știe ce face? m-a întrebat Paul în șoaptă.

— Sunt sigură că are o nevastă și copii pe care ar vrea să-i vadă.

— Sau nu.

În următoarele cinci minute, avionul a fost ca un boxer într-o pasă proastă, deoarece lua întruna lovituri la corp de la furtuna care ne învăluia. Țipetele copiilor au atins niveluri noi de zgomot. Ochii vecinului nostru au rămas bine închiși, iar buzele lui se mișcau acum în ceea ce părea o rugăciune mută.

— Imaginează-ți că totul s-ar sfârși acum, a spus Paul. Ce-ai gândi?

— Dacă ești mort, nu gândești.

— Dar să zicem că ăsta ar fi momentul dinaintea morții. Care ar fi ultimul tău gând?

— Întrebările astea sunt menite să mă distragă de la faptul că avionul s-ar putea prăbuși?

Paul a râs; râsul i-a dispărut instantaneu când avionul a părut să intre pentru câteva clipe în cădere liberă. Am apucat atât de strâns brațele scaunului, încât încheieturile degetelor parcă mi-ar fi perforat pielea. Am stat cu ochii închiși până când, din senin, ordinea și calmul au revenit asupra lumii. Scăpasem de turbulențe. După câteva clipe, pista de decolare era sub noi.

Am deschis ochii. Degetele lui Paul au rămas încleștate pe brațele scaunului, fața lui având acum culoarea cretei. Ne-am luat de mână. Apoi soțul meu a spus:

— Mă întreb — oare asta a fost o greșeală?

Trei

Sala de imigrație din Casablanca. Haos controlat. Sute de nou-sosiți sunt îngrădiți pe două șiruri diferite: unul pentru nemarocani, altul pentru restul omenirii. Toate epocile istorice — de la Evul Mediu până la realitatea prezentă a lumii noastre cibernetice, hiperconectate — par să fie reprezentate. Peste tot era plin de femei și oameni de afaceri îmbrăcați sobru, dintre care cel puțin jumătate, cu croiala lor italienească și iPhone-urile negre, proveneau din Africa de Nord. Nu lipsea nici genul de excursioniști cu rucsacul în spinare, toți jegoși, pe la douăzeci și ceva de ani, care păreau drogați și se uitau la cei în costume cu un surâs tâmp. Chiar în fața mea se afla un bărbat sfrijit cu un costum maro prăfuit, cu dinții înnegriți de țigări, care ținea în mâna dreaptă un document de călătorie din Mauritania.

— Care-i capitala Mauritaniei? l-am întrebat pe Paul.

Mi-a răspuns pe loc:

— Nouakchott.

— Câte lucruri știi! am spus.

— Coada asta e o nebunie. Când am venit ultima dată, acum treizeci și trei de ani, nu existau verificări pe computer — lumea nu era paranoică așa cum e acum.

— Zen, zen, zen, am spus, mângâindu-l pe față pe soțul meu.

— Acesta e aeroportul din Casablanca, nu un nenorocit de ashram budist.

Am râs. Dar el stătea acolo, bâțâindu-se de pe un picior pe celălalt, un continuu amestec de neliniște și nerăbdare pe acorduri de fugă.

— Hai acasă, a spus el dintr-odată.

— Nu vorbești serios.

— Ba da.

Tăcere. M-am încordat.

— Cum să mergem acasă? am întrebat.

— Luăm primul avion.

— Glumești.

— Nu cred. Toată treaba asta e aiurea.

— Din cauza cozii lungi?

— Din cauză că instinctul îmi spune să mergem acasă.

— Chiar dacă tot instinctul ți-a spus să venim aici?

— Deci te-ai supărat pe mine.

— Dacă vrei să mergem acasă, mergem acasă.

— Dacă aș face asta, m-ai considera fraier.

— Niciodată nu te-am considerat fraier, iubirea mea.

— Dar eu știu că sunt o responsabilitate.

Responsabilități. Acesta a fost cuvântul care mi s-a învârtit prin minte când, în urmă cu doar câteva săptămâni, am descoperit proporțiile datoriilor lui, în ciuda faptului că mai înainte cu niște luni îmi promisese că o să-și înfrâneze obiceiurile risipitoare. Într-o după-amiază de vineri, pe la șase, s-a auzit o bătaie în ușa noastră. Pe veranda din față era un bărbat de la o agenție de colectare, care a cerut să stea de vorbă cu Paul Leuen. I-am spus că soțul meu era la sală.

— Ah, așadar sunteți doamna Leuen? Atunci poate știți de suma de șaizeci și patru de mii de dolari pe care soțul dumneavoastră o datorează Societății Negustorilor de vinuri.

Am rămas fără cuvinte. Când cumpărase el atâta vin și de ce nu-l văzusem pe nicăieri la noi în casă? Agentul de colectare îmi povestea că societatea de vinuri trimisese aproape zece scrisori prin care cerea „o conversație" despre suma neplătită care se acumulase în doi ani. Acum ajunseseră la capătul răbdării. Dacă factura nu era imediat achitată, avea să urmeze un proces care putea să implice un sechestru pe casă.

În loc să intru în casă și să-mi iau carnetul de cecuri (cum făcusem de câteva ori înainte), am spus:

— Soțul meu e la sala Gold's de pe Manor Street, cam la cinci minute de aici cu mașina. Întrebați de el la recepție — e cunoscut acolo. Și...

— Dar ați putea dumneavoastră să rezolvați pe loc problema.

— Aș putea, dar nu vreau. Trebuie să vorbiți direct cu soțul meu.

Repetând adresa sălii, m-am scuzat și am închis ușa. Imediat ce perceptorul a plecat, m-am dus în dormitor, mi-am pus câteva lucruri într-o geantă mică de voiaj și am sunat-o pe fosta mea colegă de cameră din colegiu, Ruth Richardson, în Brooklyn și am întrebat-o dacă pot să folosesc câteva zile canapeaua ei extensibilă. Apoi i-am lăsat lui Paul un bilet — *Datoria la vin trebuie să fie plătită până marți noapte când mă întorc* —, m-am urcat în mașină și am condus șapte ore până în orașul pe care mereu îmi promisesem că am să-l vizitez într-o zi. Mi-am ținut mobilul închis și am petrecut următoarele patru zile

încercând să nu o plictisesc pe Ruth cu cocteilul de supărare, vinovăție și tristețe care curgea prin mine. Ruth — profesoară de engleză la Brooklyn College, divorțată, fără copii, dezamăgită în dragoste, primejdios de amuzantă și hiperculturală („Marea artă este scuza lui Dumnezeu pentru a fi creat bărbații", spunea ea adesea) — a fost, ca întotdeauna, o prietenă grozavă. M-a sprijinit în decizia luată când eram gata să cedez spunând că poate ar fi trebuit să văd ce face Paul, cum suportă.

— Când a intrat ultima dată în datorii, ce-ai făcut? a spus ea.

— Am intrat în fondul de pensie și am luat zece miare să-l scot din belea.

— Ce ți-a promis în schimb?

— Știi prea bine. A recunoscut că are o dorință nestăpânită, patologică de a cheltui și a promis să o țină în frâu.

— O dorință nestăpânită care îți distruge căsnicia.

— Și îl iubesc nebunește, în ciuda acestui unic obicei foarte prost. Tot mă mai face să râd. E foarte deștept și implicat, și curios, intelectual. Încă mă mai consideră sexy — sau, cel puțin, asta îmi spune tot timpul.

— Tot mai încerci să faci un copil?

— Bineînțeles.

Când l-am cunoscut pe Paul cu trei ani în urmă, aveam treizeci și șapte de ani. La șase luni de la declararea iubirii și debutul conversațiilor despre minunatele posibilități ale unui viitor comun, am ridicat cu delicatețe problema că nu voiam să trec prin viață și să nu știu cum e să fii mamă și că asta trebuia să se întâmple acum ori niciodată. Știam că aduceam un anumit grad de presiune în relația noastră și am spus că aveam să înțeleg dacă Paul considera că era mult prea repede. Răspunsul lui m-a uimit.

— Când ai întâlnit iubirea vieții tale, sigur că vrei să ai un copil cu ea.

Da, Paul era un mare romantic. Atât de romantic, încât m-a cerut în căsătorie la scurt timp după aceea, deși eu i-am spus că, după ce mai fusesem măritată o dată, nu mă înghesuiam să repet figura. Dar eram atât de prinsă de minunea de a fi găsit iubirea la vârsta mea și cu un bărbat atât de talentat și original, eram atât de zăpăcită, încât am zis „da". El a spus că deși își dădea seama că timpul trece, aveam nevoie de o perioadă împreună înainte de a deveni părinți. Am fost de acord cu cererea lui, continuând să iau pilula până toamna trecută. Moment în care am început în mod serios să „încercăm" (ce verb curios!) să facem un copil. Ne-am ocupat foarte zdravăn de sarcina asta — deși, de la început, sexul a fost unul dintre aspectele căsniciei noastre care întotdeauna a mers. N-a fost ca și cum ar fi trebuit să ne motivăm să facem dragoste în fiecare noapte.

— Știi, dacă nu rămân însărcinată pe cale naturală, există și alte opțiuni, am spus după șase luni, timp în care nu se întâmplase nimic.

— Ai să rămâi însărcinată.

— Pari foarte sigur de asta.

— O să se întâmple.

Conversația aceasta a avut loc cu zece zile înainte ca perceptorul să bată la ușa noastră. În timp ce mă îndreptam cu mașina spre Brooklyn, cu mobilul închis, tristețea mea pătrunzătoare legată de Paul a fost accentuată de înțelegerea faptului că el era ultima mea șansă de a avea un copil. Și gândul acesta...

Ruth mi-a mai turnat puțin vin în pahar și am luat o gură.

— Nu e ultima ta șansă, a spus ea.

— Vreau un copil cu Paul.

— Asta-i o declarație definitivă.

Prietenia e întotdeauna o ecuație complexă — mai ales o prietenie în care am căzut de acord de la început să nu îndulcim niciodată lucrurile, să spunem adevărul.

— Nu vreau să fiu mamă singură, am spus. Dacă pot să-l fac să accepte că are anumite obligații...

— Paul avea probleme cu banii înainte de tine. Deși ai încercat să-i organizezi finanțele, el refuză să joace inteligent. La cincizeci și opt de ani nu o să aibă un fel de epifanie ca să se transforme. Este ceea ce e. De aceea, se pune întrebarea — poți să-i suporți veșnica nesăbuință?

Întrebarea asta m-a sâcâit tot drumul spre casă. Se spune că viața e un învățător grozav. Dar numai dacă dorești cu adevărat să te lepezi de iluzii și autoamăgiri.

Însă iubirea îți întunecă întotdeauna vederea. Iar o viață fără iubire e cam ca bilanțurile peste care mă uit în fiecare zi lucrătoare: mult prea concrete, prea raționale. Iubirea mea pentru Paul era la fel de strâns legată de nesăbuința lui ca de talentul și inteligența lui, și de pasiunea lui pentru mine.

Când am ajuns la casa gotică, din secolul al nouăsprezecelea, pe care o cumpărasem împreună, tocmai trecuse de șase după-amiază. Mașina lui era parcată în față. Când am intrat în casă, am fost uimită să constat că ordinea se năpustise asupra haosului. În ultimele săptămâni, Paul începuse să trateze casa noastră ca pe o groapă de gunoi. Totuși, în zilele în care lipsisem, nu numai că făcuse ordine, ci spălase și toate geamurile, ștersese praful de pe toate suprafețele de lemn și le lustruise. În mai

multe vaze erau flori proaspete și am simțit un miros de paste în cuptor.

Când ușa s-a trântit în urma mea, Paul a ieșit din bucătărie, cu o expresie calm-sfioasă. Nu a putut să mă privească în ochi. Dar când a ridicat o dată privirea în direcția mea, i-am văzut tristețea și teama.

— Miroase bine, am spus.

— Am gătit pentru tine, pentru noi.

Iar mi-a evitat privirea.

— Bine ai venit acasă.

— Da, m-am întors. Dar...

A ridicat mâna.

— Am vândut tot vinul.

— Înțeleg.

— Am găsit aici în oraș un tip. Mare colecționar. Mi-a oferit șase mii de dolari pe pivniță.

— Ai pivniță?

A dat din cap, arătând ca un băiețel care tocmai fusese prins cu o minciună foarte mare.

— Unde? am întrebat.

— Știi magazia aia din spatele garajului? Cea pe care nu o folosim niciodată?

Magazia era ceva care semăna cu un adăpost antiaerian, cu două uși pliante de oțel care zăceau la pământ. Când purtasem negocierile pentru cumpărarea casei, firește că am pus să fie deschisă să o vedem și am găsit o grotă umedă, semicăptușită. Cum casa avea deja un subsol renovat, am pus lacăt la cele două uși chiar după ce am cumpărat casa și am lăsat-o goală.

Cel puțin, așa credeam eu.

— De când aduni colecția asta de vinuri? am întrebat, încercând să par rezonabilă.

— De ceva timp.

A venit la mine și m-a luat în brațe.

— Îmi pare rău, a spus.

— Nu vreau scuze. Nu vreau să se mai repete toată brambureala asta financiară.

— Iar eu nu vreau să te pierd.

— Atunci, n-o face. Fiindcă eu te vreau pe tine, pe *noi*.

Spre cinstea lui, Paul a redevenit harnic după incidentul cu vinul, lucrând la o serie nouă de litografii toate orele libere, când nu preda. De la căsătoria noastră, era prima dată când se apucase serios de treabă. Deși patronul galeriei lui din New York era entuziasmat, scăderea activității de pe piață și lipsa de vizibilitate a lui Paul în ultima vreme făcuseră ca prețurile pe care le cerea el să se micșoreze semnificativ. Totuși, a reușit să găsească un cumpărător. Deși Paul a fost dezamăgit de prețul negociat, o parte din el era clar încântată că încă mai avea îndemânare când era vorba de artă. După ce a plătit majoritatea datoriilor de pe cardul de credit, m-a scos la cină la un restaurant franțuzesc extrem de stilat (pentru Buffalo), unde a comandat o sticlă de vin mult prea scumpă și mi-a spus că patronul galeriei mai avea un client interesat de o serie nouă.

— Cumpărătorul este dispus să pună jos cincizeci la sută de la început — așa că asta ar însemna încă zece miare pentru mine în câteva săptămâni. În comparație cu asta, ce e o sticlă de Pauillac?

Nu mă omor după vin. Totuși... de ce să nu sărbătorim? Mai ales că Paul reușește să-și achite datoriile. Când am ajuns acasă în acea seară, el a aprins lumânări în dormitor, a pus un CD cu „Someday My Prince Will Come" a lui Miles Davis și a făcut dragoste cu mine cu ferocitatea și senzualitatea de care numai el era în stare.

Primul meu soț, Donald, a avut mereu probleme cu intimitatea. Era un bărbat superdeștept, veșnic neliniștit; era jurnalist de investigații la *Buffalo Sun,* se ocupa de politica locală și era considerat unul dintre marii specialiști în corupția din stat. Abia ieșită din facultate, după ce mi-am luat licența în Minessota și am lucrat o perioadă la un ziar din Madison, Wisconsin, am fost extrem de bucuroasă că am pus mâna pe slujba de la secția de știri locale a lui *Sun.* Donald era atașat total de Buffalo. Eram atât de nebună după viforul acela de un metru șaizeci și cinci, încât m-am atașat și eu de Buffalo. Însă sexul — când se întâmpla să fie — era în cel mai bun caz de mântuială; în cel mai rău caz, mort.

— Nu sunt bun la asta, niciodată n-am fost bun la asta, mi-a șoptit el în prima noapte în care ne-am culcat împreună și avusese ceea ce s-ar putea numi în mod politicos „numere înrudite cu prestația". L-am liniștit spunându-i că așa pățesc bărbații din când în când, că nu e mare scofală și că lucrurile or să se îndrepte. Adevărul e că... nici chiar atunci când reușea să termine actul nu era satisfăcător. Era veșnic neliniștit, se temea să nu pară necorespunzător și inferior și oricât l-aș fi liniștit eu, tot n-aș fi putut să-i risipesc nesiguranța de sine atât de bine înrădăcinată. Dar am ales să trec cu vederea faptul că patul nostru a devenit un fel de cruce pe care se răstignea Donald. La sfârșitul primului an de căsnicie, partidele noastre de amor (dacă se pot numi așa) se reduseseră la două pe lună. I-am propus lui Donald să meargă la terapeut. A fost de acord, dar pe urmă a refuzat. Deși a rămas o companie minunată, acea parte crucială a vieții noastre conjugale a intrat pe o linie moartă.

Însă eu am continuat să cred că, dacă aveam să-i dăruiesc tot mai multă iubire și susținere, toate acele probleme de intimitate aveau să dispară iar căsnicia noastră avea să se consolideze și...

Este ciudat cum ne convingem singuri că totul va fi bine într-o relație despre care știm în sinea noastră că e condamnată.

Sfârșitul căsniciei mele cu Donald s-a produs în seara în care a venit târziu de la redacție, cu mai multe pahare de whisky la bord, și m-a informat:

— Adevărul e că deși m-aș fi dus la psiholog sau la medicul meu și el mi-ar fi prescris ceva, toate pastiluțele albastre din lume n-ar fi oprit repulsia pe care o simt ori de câte ori te apropii de mine.

Am închis ochii, încercând să-mi zic că nu spusese ce tocmai îi ieșise pe gură. Dar când i-am deschis, expresia de pe fața lui Donald era o ciudată idee de zâmbet. Văzându-l cum se bucura pe tăcute de durerea și deruta care ricoșau acum în mine, am înțeles următorul adevăr neplăcut: a spus asta fiindcă știa că, odată cuvintele rostite, nu mai exista cale de întoarcere.

— Acum poți să spui că mă urăști cu adevărat, a șoptit el în cele din urmă.

— Mi-e doar milă de tine, Donald.

Dimineața următoare am cerut o întrevedere cu redactorul-șef al ziarului nostru. I-am spus că dacă ziarul mai oferea încă pachetul de șomaj menționat cu câteva luni în urmă în timpul unui val de disponibilizări, eram dispusă să semnez demisia.

Zece zile mai târziu — cu salariul pe un an în bancă — m-am suit în mașină și am plecat la Montréal. Mă hotărâsem să învăț franceza și să trăiesc într-un oraș

care oscila undeva între sensibilitatea europeană și cea a Lumii Noi. Am găsit un apartament mic în granițele hotărât francofone ale Platonului și m-am dus zilnic la cursurile de franceză de la Université de Montréal, unde m-am străduit să-mi însușesc acea limbă provocatoare și complicată. Cunoștințele mele s-au îmbogățit considerabil când am început o relație amoroasă cu un bărbat pe nume Thierry, care avea un magazin de discuri second hand și încerca să contureze marele roman *québécois*, scriind din când în când. Farmecul lui și rezonabila încredere sexuală în sine — mai ales după Donald — erau subsumate de lenea lipsită de căință.

După un an am putut să-mi înnoiesc viza de studentă. Când priceperea mea la franceză a avansat, am început să-mi fac planuri să mă mut la Paris și să găsesc o cale de a obține o *carte de séjour* și să mă reinventez profesional ca...

Asta era dilema. Ce aveam să fac mai departe în viață? M-am programat pentru audiență la consultatul francez din Montréal și m-am pomenit față în față cu o foarte *petite fonctionnaire* care m-a descurajat să mă gândesc măcar că am să găsesc de lucru în Paris fără pașaport european sau soț francez. Viza canadiană de studentă mi-a permis să lucrez acolo cât timp eram la universitate. Am găsit un post temporar de asistent administrativ la o firmă bilingvă de contabilitate — și așa a început să mă fascineze lumea cifrelor. Știam că, recalificându-mă drept contabil public autorizat, ajungeam iar în lumea poveștilor altora pe care promisesem să o evit când mă lăsasem de jurnalism. Cu toate astea, după unsprezece luni în Quebec, m-am hotărât să trec din nou granița americană și să intru la un curs pentru contabili publici autorizați din Buffalo. Știam de ce reveneam acolo.

Buffalo era sigur. Era singurul loc din viață, până acum, în care am prins rădăcini. Nemaifiind la ziar, șansele de a da nas în nas cu Donald erau mici. Încă mai simțeam o tristețe adâncă pentru sfârșitul căsniciei, la care se adăuga gândul că trebuia să fi fost în stare să-l schimb. Și nevoia mea de a face ceva practic sau serios cu viața mea era legată de lucrurile reziduale pe care le simțeam cu privire la Donald. În Buffalo aveam câțiva prieteni buni și multe relații — așa că acolo exista și perspectiva de a-mi înființa propria firmă de contabilitate și a avea ca potențiali clienți destui oameni.

Tocmai pentru a dovedi că sunt o tânără responsabilă, mi-am găsit o slujbă la o firmă locală de CPA, urmând concomitent și cursul de contabilitate cu durata de doi ani. Asta mi-a permis să iau ce mi-a rămas din banii de șomaj și să plătesc 50 la sută din costul unui apartament frumos dintr-o casă veche în stil victorian (în Buffalo prețurile sunt tare mici) și chiar să renovez bucătăria și baia și să îl mobilez cu lucruri grozave la mâna a doua. Când a venit vremea și chiar am devenit contabil public autorizat, în ziua în care am deschis prima dată biroul au venit la mine șapte clienți.

Apoi, după doi ani, a intrat Paul.

— Mă întreb — asta a fost o greșeală?

Cuvintele lui când am aterizat în Maroc. Călătoria fusese ideea lui, o surpriză pe care mi-a făcut-o la doar două săptămâni după ce lichidase o bună parte din datoriile lui și jurase că renunță să cheltuiască necontrolat. Tocmai venisem acasă de la cursul de yoga bisăptămânal și l-am găsit pe Paul muncind în bucătărie, mirosul aromat al Africii de Nord plutind peste tot. M-am apropiat de el la aragaz, l-am pupat și am spus:

— Dă-mi voie să ghicesc — tahini?

— Ai un simț de observație formidabil.

— Nu atât de formidabil ca talentele tale culinare.

— Mă înduioșează nesiguranța ta de sine, dar nu e întemeiată.

Ca întotdeauna, tahini cu miel al lui Paul a fost minunat. L-a făcut cu prune și lămâi conservate — o rețetă pe care o învățase în cei doi ani plini de experiențe formatoare pe care îi petrecuse în Maroc când avea în jur de douăzeci și cinci de ani.

Asta se întâmpla la începutul anilor 1980 când, după ce absolvise Parson School of Design din New York și încercase să aibă succes ca artist în lumea pe atunci încă demimondă a Alphabet City din Manhattan, hotărâse că se cerea o schimbare de decor radicală. Prin biroul de plasare de la Parson a aflat că o școală de artă din Casablanca era în căutarea unui profesor de desen: 3 000 de dolari pe an pentru un contract de doi ani, plus un apartament mic în apropiere de școală.

— Mi-au spus că e, probabil, cea mai bună școală din Maroc — „deși asta nu înseamnă prea multe". Totuși, asta mi-a dat șansa să trăiesc într-un loc exotic, să evadez din lumea de fiecare zi și să fac o mare parte și din munca mea sub acel soare incandescent al Africii de Nord.

Așa că Paul și-a lăsat slujba, a luat avionul înțesat de peste noapte până la Casablanca — și, la prima vedere, nu i-a plăcut nimic la acel oraș. Nu semăna nicicum cu orașul mitic din film, era lăbărțat, plin de betoane, urât. Școala de artă s-a dovedit a fi de categoria a doua, personalul, demoralizat, elevii, în mare parte, neatenți.

— La început nu aveam prieteni — în afară de un pictor franco-marocan pe nume Romain Ben Hassan care era

un expresionist abstract destul de talentat pentru un așa alcoolic în devenire. Dar Romain a fost cel care mi-a făcut rost de un profesor de franceză și m-a silit să vorbesc cu el în limba tuturor celor din jurul meu. Tot el m-a convins să nu-mi mai plâng de milă și m-a introdus în cercul lui, alcătuit din artiști locali și expatriați. Tot el m-a silit să-mi continui munca.

Paul își găsise o viață a lui. Avea un cerc de prieteni artiști — marocani și expatriați — cu care își petrecea vremea. Avea câțiva elevi pe care îi considera promițători. Mai presus de toate, muncea zdravăn la un uimitor portofoliu de litografii și desene liniare care descriau cartierul lui din Casablanca. Deși școala de artă voia ca el să rămână acolo, Paul s-a folosit de acest portofoliu — pe care l-a numit „Orașul alb" — ca să-și găsească o galerie în New York.

În vacanța de trei săptămâni dintre semestrele școlii de artă, s-a dus în sud, într-un oraș la malul mării, împrejmuit cu ziduri numit Essaouira: „A fost ca și cum te-ai fi întors în Evul Mediu și te-ai fi pomenit în ultima colonie de artiști". Essaouira era unul dintre subiectele de conversație ale lui Paul. Cum a găsit el o cameră într-un hotel fantastic de ieftin și o atmosferă decrepită, cu un balcon mare din care vedea Atlanticul și zidurile medievale ale acestui ciudat oraș fascinant în care „Orson Welles a turnat filmul *Othello*, versiunea lui" și „Jimi Hendrix a fumat mult prea multe droguri în timp ce se relaxa în ambianța marocano-atlantică". Paul a petrecut vacanța acolo lucrând la a doua colecție de desene liniare — „În labirint" —, care înfățișa aleile deșirate din Essaouira. Patronul galeriei din Manhattan, care era și cel ce îi vindea lucrările, Jasper Pirnie, a reușit să vândă treizeci de litografii de-ale lui.

„Cu banii pe care i-am luat pe litografii puteam să mai stau doi ani în Essaouira, pe-atunci era foarte ieftin. Dar eu ce am făcut? Universitatea de Stat New York din Buffalo avea un post liber la secția de arte vizuale. Faptul că îl cunoșteam pe șeful secției, care chiar mă aprecia... în fine, asta a fost — un post de asistent cu posibilitate de titularizare în șase ani dacă expuneam în continuare litografiile și desenele. Dar, după ce i-am trimis o telegramă șefului de departament că accept postul și le-am spus celor de la școala de artă din Casablanca că n-am să mă întorc să predau acolo, chiar în timp ce îmi făceam bagajele mi-am dat seama că am să ajung să regret decizia aceea."

Țin minte clar că acesta a fost momentul în care i-am acoperit mâna cu a mea; a fost primul nostru gest intim. E ciudat, nu-i așa, că am întins mâna să-l alin pe acest bărbat după ce a recunoscut în fața mea că se îngrădise. Poate pentru că și eu mă simțeam îngrădită și pentru că el era o persoană cu o înclinație creatoare, boemă, care ar fi putut să mă scape de precauția mea înnăscută, de nevoia mea de a face liste în somn și a ține registrele în echilibru. Când i-am acoperit mâna, s-a aplecat și m-a sărutat, apoi și-a împletit degetele cu ale mele și a spus: „Ești minunată". Asta a fost prima noapte în care am făcut dragoste. După jalnica experiență cu Donald, a fost și revelator, și ametitor să fiu cu un bărbat atât de sigur pe sine din punct de vedere sexual, atât de expert în a-mi oferi plăcere.

A doua noapte în care am făcut dragoste mi-a făcut tahini cu miel, la fel ca acum șase săptămâni, pentru a sărbători achitarea datoriilor. În acea noapte mi-a făcut și o mică surpriză.

— Ce-ai zice să petrecem în vara asta o lună în Essaouira?

Primul gând al meu a fost că dăduserăm deja 500 de dolari pe o căsuță în apropiere de Popham Beach din Maine. Citindu-mi gândurile, Paul a spus:

— Tot putem să petrecem în Popham cele două săptămâni. Am reținut bilete de întoarcere din Maroc astfel încât să mai avem câteva zile până la plecarea la Popham.

— Chiar ai cumpărat două bilete pentru Maroc!

— Am vrut să-ți fac o surpriză.

— Oh, sigur mi-ai făcut. Dar puteai măcar să mă întrebi dacă sunt liberă.

— Dacă te-aș fi întrebat, ai fi găsit tu o scuză să spui nu. Vai! În privința asta avea dreptate.

— Te-ai gândit vreodată că am o firmă și clienți? Și cum o să ne permitem excursia asta în Maroc?

— Jasper a mai vândut patru litografii săptămâna trecută.

— Nu mi-ai spus asta.

— Surpriza înseamnă să ții secret.

Eram deja curioasă. În afară de perioada petrecută în Montréal și o excursie la Vancouver (care nu prea s-a numit o adevărată excursie în străinătate), nu cunoșteam deloc lumea din afara frontierelor americane. Și uite că soțul meu se oferea să mă ducă în Africa de Nord. Dar așa-zisa mea prudență financiară era accentuată de teamă. Teama de străinătate. De a te pomeni într-o țară musulmană care, în ciuda modernității despre care vorbea Paul, era, după tot ce citisem, încă zăvorâtă în trecutul Africii de Nord.

— Cu două mii de dolari putem trăi ușor o lună în Essaouira, a spus el.

— E un concediu prea lung.

— Promite-le angajaților tăi o primă frumoasă dacă se ocupă de firmă șase săptămâni.

— Și ce-or să spună clienții mei despre asta?

— Cine are treabă cu un contabil între mijlocul lui iulie și Ziua Muncii?!

Aici avea dreptate. Era cea mai lipsită de activitate perioadă a mea. Dar să fiu plecată șase săptămâni? Mi se părea enorm... deși știam și că în tabloul de ansamblu nu reprezenta mai nimic și că, da, Morton (ajutorul meu) și Kathy (secretara mea) puteau să se descurce foarte bine fără mine. Una dintre cele mai grele lecții pe care trebuie să le învețe o persoană obsedată de control e că lumea merge foarte bine înainte și fără ea.

— Trebuie să mă mai gândesc.

— Nu, a spus Paul, luându-mă de mână. Ai să spui „da" acum. Fiindcă știi că va fi o experiență uimitoare care te va scoate din zona ta de confort și îți va arăta o lume pe care doar ți-ai imaginat-o. Iar mie îmi va da prilejul să lucrez la un nou proiect pe care Jasper m-a asigurat că poate să-l vândă cu cel puțin cincisprezece mii de dolari. Prin urmare, este un stimulent financiar mare. Mai mult decât toate, ne va face foarte bine. Ne-ar fi de folos puțin timp departe de aici, timp pentru noi, departe de chestiile de zi cu zi.

Maroc. Soțul meu mă ducea în Maroc. În Essaouira. Cum puteam să nu trec peste obiecțiile mele și să cedez în fața ideii unei idile nord-africane într-un oraș medieval împrejmuit cu ziduri de pe malul Atlanticului? Chestie de fantezie. Și nu sunt toate fanteziile înrădăcinate într-o mare speranță: aceea de a te afla, chiar și temporar, într-un loc mai bun decât cel în care te afli acum?

Așa că am acceptat.

Coada de la imigrații înainta încet, inexorabil. Trecuse aproape o oră de când aterizaserăm și abia acum eram în față. Bărbatul din Mauritania era investigat riguros de

polițaiul din gheretă, discuția înfierbântându-se, glasurile ridicându-se; polițistul a luat telefonul să sune pe cineva și au apărut doi polițiști în civil (li se ghiceau armele pe sub haină) și l-au dus pe omul de-acum furios și înspăimântat în camera de interogare. Uitându-mă înspre soțul meu, am văzut că privea cu groază la ceea ce se întâmpla.

— Crezi că mă vor lăsa să intru? a întrebat el în șoaptă.

— De ce nu te-ar lăsa?

— Fără motiv.

Dar părea neliniștit. Exact în acea clipă, polițistul ne-a chemat în față, cu mâna întinsă după pașapoarte. În timp ce le scana și se uita pe ecranul monitorului, l-am văzut pe Paul străduindu-se să-și mascheze frământarea. I-am luat mâna, i-am strâns-o, încercând să-i transmit o stare de calm.

— Cât stați? a întrebat polițistul într-o engleză sacadată.

— *Quatre semaines*, a spus Paul.

— Lucrați aici?

— Nici vorbă. Suntem în vacanță.

Altă privire spre ecran. Apoi a studiat cu atenție toate paginile pașapoartelor noastre, timp în care l-am simțit pe Paul încordându-se și mai tare. Apoi, ștampilă, ștampilă... și polițistul a împins pașapoartele spre noi.

— *Bienvenue*, a spus el.

Și am intrat în Maroc.

— Vezi că te-au lăsat să intri? am spus, numai zâmbet. De ce erai așa nervos?

— Din prostie.

Dar când ne-am îndreptat spre benzile pentru bagaje, l-am prins șoptind ca pentru sine:

— Tâmpitule!

Patru

Iulie în Africa de Nord. Aerul pârjolitor era învăluit în căldură, praf și gaze de eșapament. Asta a fost prima aromă care mi-a lovit nările când am părăsit terminalul aeroportului: petrol amestecat cu oxigen uscat, nemișcat. Pe cer, soarele dimineții ardea. Nu conta că orașul Casablanca se afla pe coasta Atlanticului. Prima senzație ceva mai răcoroasă la ieșirea din sala de sosire era: bun venit în furnal.

— Parcă am ajuns în iad, a spus Paul în timp ce așteptam autobuzul în stația aglomerată.

— Păi, ai trăit aici cândva în iulie, așa-i? am spus.

— În Essaouira va fi mai răcoare.

— Și doar în câteva zile vom fi acolo. Nu mă îndoiesc că hotelul din Casablanca are aer condiționat.

— Nu fi atât de sigură de asta. Suntem în Africa de Nord. Disconfortul e la el acasă.

— Atunci putem să găsim un hotel cu aer condiționat.

— Sau putem să ne schimbăm planurile acum.

— Poftim?

— Să plecăm înapoi imediat.

Cu asta a dispărut în mulțime. Am vrut să-l urmez, dar cele patru bagaje voluminoase ale noastre erau în

fața mea. În ele pusesem haine pentru patru săptămâni și toate ustensilele de artă ale lui Paul, precum și douăsprezece cărți pe care mă vedeam citindu-le în timp ce stăteam cu fața la apele Atlanticului. Dacă aș fi lăsat geamantanele și mi-aș fi urmat soțul, aș fi riscat de la început furtul și chiar dezastrul a ceea ce deja se contura a fi o aventură destul de dubioasă. Așa că tot ce am putut să fac a fost să-l strig pe Paul. Glasul mi-a fost acoperit de larma celor din stație: femei acoperite cu văluri, bărbați de vârste diferite în costume ce nu le veneau pe măsură, câțiva excursioniști cu rucsacuri în spinare, doi bătrâni cu înfățișare de bunicuți în veșminte lungi, fluturânde și trei africani cu piele foarte neagră care își cărau bunurile agonisite în traiste de pânză groasă, ceea ce m-a făcut să mă întreb dacă veniseră aici în căutare de muncă și, judecând după buimăceala de pe fețele lor, păreau la fel de dezorientați ca mine.

Autobuze, majoritatea vechi, veneau și plecau, râgâind nori de gaze de eșapament în timp ce se îndreptau hurducăindu-se spre diverse destinații. M-am uitat în depărtare, dar nici urmă de soțul meu. Au trecut zece, cincisprezece minute. *Doamne, poate chiar s-a hotărât să facă stânga-mprejur. Probabil că e în clădirea terminalului, folosind un card de credit ca să ajungem acasă în State.*

Însă apoi, în mijlocul spectacolului aglomerat al acestei scene stradale, a apărut un bărbat înalt. Paul. Venea spre mine, însoțit de un tip mărunțel, bărbierit pe jumătate, cu un fes tricotat pe cap și o țigară între dinții înnegriți. Ducea o tavă de tablă rablagită pe care erau două pahare mici și rezistente, iar în cealaltă mână ținea un ceainic. Omul zâmbea timid. Punând tava pe locul gol de lângă mine de pe banca mâncată de carii, a ridicat

ceainicul vreo treizeci de centimetri deasupra paharelor și a turnat în ele un lichid verde. Proprietățile aromatice, îmbătătoare ale ceaiului s-au făcut simțite imediat.

— *Thé à la menthe*, a spus Paul. *Le whisky marocain.*

Ceai de mentă. Whisky marocan. Omul zâmbea, oferindu-mi tava cu cele două pahare. Am luat unul. Paul l-a luat pe al lui și l-a ciocnit de-al meu.

— Scuze că am dispărut așa, a spus el.

S-a aplecat și m-a sărutat pe buze. L-am acceptat, așa cum am acceptat să-mi cuprindă mâna rămasă liberă. Apoi am luat prima gură din *le whisky marocain.* Menta era suficient de tare, dar se simțea și o anumită dulceață de zahăr. De obicei nu-mi place nimic care e prea dulce, dar acest ceai mergea datorită tăriei lui aromate și aluziei de miere. După acel zbor îngrozitor și așteptarea în soare, era răcoritor.

— Îți place? a întrebat Paul.

— Îmi place.

— Prietenul nostru aici de față mi-a împrumutat mobilul său. Există o schimbare de plan.

— Ce fel de schimbare?

— O să mergem direct la Essaouira. Este un autobuz care pleacă de aici peste douăzeci de minute.

— Și Casablanca?

— Nu pierzi mare lucru, crede-mă.

— Totuși e Casablanca, un loc despre care ai vorbit neîncetat din clipa în care ne-am cunoscut.

— Poate să aștepte.

— Dar Essaouira e la... cât... patru, cinci ore de aici?

— Cam așa ceva, da. Am verificat chiar acum — hotelul din Casablanca n-are aer condiționat. Nici nu ne lasă se ne înregistrăm până la trei după-amiază, ceea ce ar

însemna să stăm aproape cinci ore într-o cafenea. De ce să nu profităm de timp și să mergem la Essaouira? Iar tipul care vinde bilete de autobuz mi-a spus că cel pe care îl luăm noi are aer condiționat.

— Așadar, e cert că mergem la Essaouira? Ai hotărât tu în numele nostru?

— Mi-a spus că autobuzul se umple. Te rog să nu iei asta în nume de rău.

— Nu iau nimic în nume de rău. Doar că...

M-am întors într-o parte, căci mă simțeam extrem de obosită după o noapte de zbor peste Atlantic, petrecută în poziție șezândă și suportând căldura și aerul apăsător de toxic. Încă o gură de ceai de mentă a fost o adevărată minune pentru gâtul meu uscat.

— Bine, bine, am spus. Essaouira, fie.

Douăzeci de minute mai târziu mă aflam într-un autobuz care mergea spre sud. Era ticsit, dar Paul i-a strecurat tipului care vindea bilete o bancnotă de 10 dirhami ca să ne găsească două locuri în spate. Aer condiționat nu era.

— *Ça se déclenchera une fois que le bus aura démarré*, a spus tipul când Paul l-a întrebat — în franceza lui destul de bună — dacă aerul rece avea să domolească zăpușeala înăbușitoare. *O să pornească după ce autobuzul pleacă.* Dar când am luat-o din loc, nu s-a simțit nicio adiere de aer arctic dinspre ventilatoare. Autobuzul nu era foarte vechi, dar nici foarte nou. Și era înțesat cu oameni și mărfuri. Vizavi de noi stăteau două femei învești mântate complet în burqa și o fată tânără ale cărei mâini erau pictate elaborat cu semne și simboluri. În apropiere stătea un bărbat deșirat, trecut bine de șaptezeci de ani, cu ochii ascunși de niște ochelari cu lentile închise la culoare, care se legăna înainte și înapoi în scaunul lui înghesuit

în timp ce se ruga în surdină, intensitatea rugilor sale fierbinți conectându-l în mod clar la o putere mai mare decât această saună. Alături de el ședea un tip tânăr — pământiu, cu o barbă ca un puf de piersică, cu ochi nu-te-pune-cu-mine — care asculta muzică pop arăbească la niște căști mult prea mari pe unde se strecura sunetul. Cânta reproducând ce asculta, lălăiala lui puternic falsă însoțindu-ne tot drumul spre sud.

Scaunele erau foarte apropiate, cu foarte puțin loc pentru picioare, dar noi stăteam pe șirul lung de scaune din spate, așa că Paul a putut să se așeze astfel încât să-și întindă oasele. M-am lipit și eu de el. M-a luat în brațe și a spus:

— Deci am zbârcit-o cu aerul condiționat!

— Vom supraviețui, am spus, deși după zece minute de drum aveam hainele leoarcă.

— Întotdeauna supraviețuim, a spus el, strângându-mă mai tare și sărutându-mă pe cap.

Tipul cel tânăr a surprins acest moment de afecțiune conjugală și, în timp ce cânta fără întrerupere același vers monoton, și-a dat ochii peste cap. M-am uitat pe geam. O întindere urbană în stil nord-african. Presărată cu blocuri de apartamente albe. Intercalate cu șiruri de case îngrămădite. Saloane auto. Depozite. Trafic congelat. Mall-uri albe. Sate albe. Iar apoi:

Somn.

Sau așa ceva.

Am adormit.

Apoi o hurducătură. Autobuzul trebuie să fi intrat într-o groapă. Eram în câmp deschis, pietros, pustiu, arid. La orizont se zăreau dealuri joase. Lumea a dispărut iar, apoi m-am trezit când...

Un copil mic țipa. Mama — tânără, cu o basma multicoloră — stătea în fața noastră, cu chipul nedormit și temător. Tot încerca să calmeze copilul care nu putea să aibă mai mult de trei săptămâni. Iar el era, pe bună dreptate, nefericit. Puținul oxigen din autobuz fusese absorbit de duhoarea transpirației comune, de putoarea gazelor de eșapament și de căldura atât de înghețată, încât chiar era palpabilă, grea și cleioasă ca pâinea veche de patru zile.

Schimbându-mi poziția între picioarele lui Paul, m-a cuprins brusc o dorință uriașă — nu doar să mă abandonez în actul iubirii cu soțul meu, ci și nevoia copleșitoare de a avea un copil. Firește, existaseră femei în trecutul lui Paul. Una a fost o colegă de la universitate, cu care trăise în jur de doi ani. Nu vorbea despre ea, spunea doar că nu se sfârșise bine. Astfel, făcuse cunoscut că nu voia să vorbească mult despre trecutul lui sentimental. Însă mi-a mărturisit un amănunt crucial: eu eram prima femeie cu care se putea imagina având un copil.

Când autobuzul a intrat în altă hârtoapă, soțul meu s-a trezit tresărind și mi-a găsit mâna între picioarele lui.

— Încerci să-mi spui ceva? a întrebat el.

— Poate, am spus, întinzându-mă să-l sărut pe buze.

— Unde suntem?

— Habar n-am.

— De când suntem în autobuz?

— De prea mult timp.

— Și tot fără aer condiționat.

— Nu e vina ta.

A întins mâna și m-a mângâiat pe față.

— Cum de-am avut atâta noroc?

— Amândoi suntem norocoși.

— Chiar crezi asta?

— Da. Cred.

— Chiar dacă uneori te-am scos din minți.

— Paul... te iubesc. Vreau ca această căsnicie să meargă.

— Dacă putem duce la bun sfârșit nenorocita asta de călătorie cu autobuzul, putem duce la bun sfârșit orice.

Am râs și l-am sărutat atât de apăsat, încât, când autobuzul a dat de altă hârtoapă și m-a dezlipit de buzele soțului meu, am văzut că toți cei din jurul nostru erau fie stânjeniți, fie indignați.

— Scuze, scuze, i-am șoptit bărbatului în vârstă care stătea chiar în fața noastră.

El s-a întors, arătându-mi spatele. Paul mi-a șoptit:

— Cei din Essaouira vor fi ceva mai deschiși. Sunt mult mai obișnuiți cu străinii nonconformiști.

— Nu prea suntem nonconformiști.

— Rectific — tu ești nonconformistă.

M-am pomenit râzând iar și atrăgând alte priviri dezaprobatoare când m-am întins să-mi sărut încă o dată bărbatul. Un moment ca acesta — când totul părea perfect între noi — era foarte plăcut, minunat, liniștitor. Paul avea dreptate: dacă reușeam să ducem la capăt călătoria asta cu autobuzul, puteam să ducem la capăt orice.

După vreo zece minute, autobuzul a oprit într-o stație prăpădită de la marginea drumului. Aici peisajul era stâncos, cu tufișuri, plat și neinteresant.

— Crezi că e vreo toaletă pe aici? l-am întrebat pe Paul.

— Habar n-am — dar coada aia de acolo pare imensă.

A arătat din cap spre câteva femei, toate înșiruite în fața unei barăci, în afară de trei ascunse de burqa.

— Poate ar trebui să încerc să mă țin.

— Dar mai avem cel puțin încă o oră și jumătate de mers. Ar trebui să încercăm să ne strecurăm în spatele stației.

Exact asta am făcut și am găsit un petic de pământ presărat cu gunoaie, sticle sparte, două focuri stinse, chiar și un șoarece mort, carbonizat de soare.

— Vrei să fac pipi aici?

— Există opțiunea toaletei.

Duhoarea care ne învăluia era de-a dreptul toxică: o miasmă de materii fecale și gunoi în putrefacție. Eram disperată să-mi golesc vezica. Așa că am căutat un petic de pământ fără cioburi și gunoaie, mi-am desfăcut pantalonii largi, militărești, m-am lăsat pe vine și mi-am dat drumul. Între timp, Paul, aflat la câțiva metri de mine, făcea pipi pe un zid, râzând.

— Grozavă viață, așa-i?

Șoferul a început să claxoneze. A trebuit să ne întoarcem la autobuz. Dar când am urcat, am descoperit că doi tineri grosolani — amenințători și încruntați, amândoi purtând geacă de fâș și ochelari negri, de plastic — ne luaseră locurile. Ne-au văzut îndreptându-ne spre ei pe intervalul strâmt, evitând toate bagajele și doi câini leșinați de căldură (ciobănești germani, deveniți inerți de la zăpușeală). Când am ajuns în spate, Paul i-a informat în franceză că stăteau pe locurile noastre. Drept răspuns, ne-au ignorat. M-am uitat în jur. Toate locurile erau ocupate. Paul le-a cerut încet să se ridice. Nici de data aceasta nu ne-au băgat în seamă.

— *Vous êtes assis à nos places*, a repetat Paul pe un ton mai tăios.

Iarăși nimic.

— *S'il vous plaît*, a adăugat Paul.

Cei doi au schimbat o privire calmă, amuzată și au continuat să tacă.

În acest moment, celălalt tânăr, cel care cânta odată cu iPod-ul său, s-a întors și le-a spus celor doi bădărani ceva în arabă. Unul dintre ei i-a aruncat un răspuns verbal scurt — care, după vehemența lui amenințătoare, era clar o avertizare să nu se bage. În urma acestui schimb de cuvinte tânărul a reacționat calm. A dat doar din cap, apoi și-a pus la loc căștile pe urechi.

Între timp, bărbatul în vârstă a izbucnit brusc într-un torent furios de arabă. Atât de furios, încât toți ochii din autobuz erau ațintiți pe noi: cei doi străini care stăteau pe interval. Același tip care îi șuierase ceva prietenului nostru ce purta căști i-a spus acum bărbatului în vârstă ceva atât de neplăcut, încât mai mulți oameni din apropiere — inclusiv o femeie masivă, cu fața acoperită complet de burqa — au început să strige la cei doi. Ei iarăși au refuzat să se clintească, au refuzat să fie oameni de înțeles, hotărâți să se comporte astfel până la un sfârșit neplăcut.

— Îl chem pe șofer, mi-a spus Paul.

Dar șoferul — un bărbat enervat, încordat, cu ochi trași în fundul capului și mustață parcă desenată cu creionul — era deja în drum spre noi, având o figură nemulțumită. A intrat în marea de glasuri agitate, iar bărbatul în vârstă, femeia cu burqa și alți trei au început să-i povestească ce se întâmplase. Șoferul l-a întrebat ceva pe Paul în franceză. Paul a răspuns repede, spunând că le ceruse politicos celor doi băieți (nu puteau să aibă mai mult de șaptesprezece ani) să elibereze locurile pe care le aveam de la Casablanca.

Șoferul a început să răcnească la ei, uitându-se în ochelarii lor negri, amenințători. Dar, la fel ca înainte, ei au refuzat să răspundă. Glasul șoferului a mai urcat acum o octavă. Când și-a apropiat fața de ei, cel mai

vocal dintre cei doi a făcut ceva uluitor: l-a scuipat pe șofer, nimerindu-l direct într-un ochi.

Șoferul a rămas înmărmurit. Spre cinstea lui, nu s-a dezlănțuit, nu a explodat într-o furie de înțeles. Cu multă demnitate, a scos din buzunar o batistă, și-a șters ochiul, apoi s-a îndepărtat grăbit pe interval, părăsind autobuzul și intrând în stație.

Amicul tânăr cu căști s-a ridicat în picioare. Atingându-mă ușurel pe umăr, mi-a făcut semn să iau locul lui.

— *Ce n'est pas necessaire*, am îngăimat, verificându-mi franceza.

— *J'insiste*, a spus el.

Și bărbatul care stătea lângă el — genul omului de afaceri liniștit, la patruzeci de ani, ochelarist, cu un costum albastru-deschis în dungi — s-a ridicat de pe locul său.

— *J'insiste.*

Paul le-a mulțumit în timp ce mă dirija cu blândețe spre locul de la geam, apoi s-a așezat lângă mine, asigurându-se că eram la ceva distanță de interval dacă se întâmpla ceva violent.

— Ești bine? m-a întrebat în șoaptă Paul când i-am luat mâna.

— Ce-a fost asta?

— Aiureli de macho. Au vrut să arate că pot să înfrunte o occidentală.

— Dar eu nu le-am spus nimic.

— Nu contează. Sunt idioți. Din fericire, și toți ceilalți din jur cred asta.

În acea clipă în autobuz au urcat doi polițiști, amândoi arătând la fel de înfierbântați ca noi toți. Șoferul era chiar în spatele lor. Văzându-ne așezați, le-a explicat polițiștilor ceva într-o arabă la foc rapid. Unul dintre polițiști s-a întors

și chiar ne-a salutat. Bărbatul în vârstă a început să se ambaleze, îndreptând un deget acuzator spre cei doi mitocani, exprimându-și revolta față de ce se întâmplase cu șoferul. Cel de-al doilea polițist l-a ridicat pe durul mai obraznic de cămașă, i-a smuls ochelarii de soare și i-a aruncat pe podea, călcându-i cu piciorul. Cu ochii expuși, imaginea de gangster a băiatului a dispărut. Celălalt polițist a făcut la fel cu tovarășul lui. Numai că de data asta, când i-a scos ochelarii, tot ce am văzut a fost frică pură.

În câteva clipe, amândoi au fost siliți să meargă pe interval cu brațele strânse la spate și au fost coborâți din autobuz. De îndată ce au dispărut pe ușa din față, șoferul s-a întors la locul său, a ambalat motorul, dorind să se distanțeze imediat de toate evenimentele care tocmai avuseseră loc. Eu și cu Paul ne-am ridicat, cu intenția de a ne întoarce la locurile noastre. Dar afaceristul și amicul ce purta căști au insistat să rămânem pe loc. M-am uitat pe geam și am regretat că am făcut-o. L-am văzut pe tipul mai dur dintre cei doi încercând să se elibereze din strânsoarea polițistului care îl ținea. Acesta a scos imediat bastonul și l-a lovit pe băiat direct peste față. Băiatul a căzut în genunchi și polițistul a răspuns cu o lovitură directă în cap. Celălalt șmecheraș a început să strige, dar a fost lovit cu palma peste gură de polițistul care îl ținea. Autobuzul a prins viteză, ascunzând acest tablou brutal într-un nor de praf. În spatele meu, tipul care purta căști și-a reluat cântecul monoton. Eu mi-am îngropat fața în umărul lui Paul, considerându-mă profund vinovată, ca și cum prezența mea aici ar fi provocat toate astea. Simțindu-mi amărăciunea, Paul m-a strâns mai tare cu brațul.

— Totul aparține trecutului, a spus el.

Iar autobuzul înainta cu viteză spre viitor.

Cinci

Pisica arăta de parcă încerca să se dumirească: *Ce caut eu aici?* Era plină de praf, murdară, sătulă de lume; o pisică ce trăia pe străzi și nu avea o casă de om în care să se retragă. Și, în noaptea asta — din motive doar de ea știute — era agățată de un zid. Așa cum stătea cu ghearele înfipte în textura calcaroasă a zidăriei, parcă era lipită cu clei, având spatele perfect paralel cu zidul. Felul în care părea să fi înghețat avea ceva spectral și neliniștitor. Îmi amintea de niște imagini pe care le văzusem cândva cu fauna care fusese prinsă de o revărsare de lavă și părea înghețată în timp. Trebuie să mă fi uitat niște minute bune la pisică și la locul în care se afla acum. Cum putea să se mențină în această poziție absurdă, nefirească? Și ce teamă, sau neliniște, o silise să se refugieze pe o bucată de zid sfărâmicios de pe o alee întunecată din labirintul de străzi al unui oraș înconjurat cu ziduri?

Ce căuta aici?

Și ce căutam eu aici, în toiul nopții, pe aleea asta întunecată?

Să mă întorc cu vreo cincisprezece ore în urmă...

Autobuzul ne-a lăsat la capăt — în stația din Essaouira — la începutul după-amiezii. În timp ce ieșeam din baia de aburi motorizată, tipul cu căști — care continua să cânte melodia aia caraghioasă (era singurul cântec de pe iPod-ul lui?) — și-a fluturat mâna spre noi într-un la revedere amuzat. Și șoferul autobuzului, care fuma o țigară evident mult dorită, a dat din cap a rămas-bun când ne-am luat bagajele și am respins câțiva indivizi care încercau să ne convingă să acceptăm oferta lor de cazare ieftină.

— Vreți cameră... foarte curată... preț bun...

— *Nous avons déjà une chambre*, a răspuns Paul, conducându-mă spre un șir de taxiuri rablagite din apropiere.

— Dar eu am cameră mai bună... veniți cu mine, vă arăt totul din Essaouira...

Paul i-a făcut semn să se dea la o parte. Și eu a trebuit să ocolesc mai multe femei care ofereau bluze tricotate, șaluri multicolore și mărgele ieftine. Soarele după-amiezii era încă neiertător. Această piață de beton era înecată în praf și gaze de eșapament. Mi-am scos din geanta de umăr șapca mototolită și am îndesat-o atât de tare pe cap, încât mi-a acoperit ochii. Mulțimea de vânzători ambulanți ne-a urmat când ne-am îndreptat spre taxiuri. Ne vânau fără cruțare. Nu voiau să accepte un refuz.

— Tu mergi înainte, mi-a spus Paul. Sunt o pacoste, dar inofensivi.

Primul taxi de care ne-am apropiat — un Peugeot crem care parcă participase la un concurs de distrugere — era condus de un bărbat care părea că nu mai dormise din 2010. Ținea la ureche un telefon mobil, în care striga. Paul s-a apropiat de el și i-a spus numele hotelului nostru.

— Două sute de dirhami, a zis el în engleză, deși Paul i se adresase în franceză.

— Dar hotelul e la zece minute, poate, de mers pe jos de aici.

Taximetristul a lăsat jos o clipă mobilul, cercetând din priviri toate bagajele noastre.

— Ăsta-i prețul. Dacă nu vreți, mergeți pe jos.

— *Charmant.*

Taximetristul a dat din umeri. Clătinând din cap, Paul m-a dus la mașina din spatele acestui individ antipatic, care cum ne-a văzut apropiindu-ne de următorul șofer a și ieșit din taxi, strigând. Noul taximetrist — un bărbat scund și îndesat cu o expresie de resemnare obosită pe față — a ignorat protestele lui Mr. Charm.

— *Vous allez où?* l-a întrebat el pe Paul.

— *Vous connaissez l'hôtel Les Deux Chameaux?*

— *Bien sûr. Ça vous coûtera environ trente dirhams.*

Treizeci de dirhami. Un om cinstit.

— *D'accord,* a acceptat Paul și ne-am pus bagajele în portbagajul lui.

Când am pornit, am dat de o mică flotilă de gâște și pui pe care o mâna de-a lungul zidurilor un bărbat într-o djellaba albă și fes pe cap. Șoferul a claxonat scurt, indicându-i păstorului să-și ia cârdul de păsări din drum. În apropiere se afla un bărbat care rostogolea un butoi plin cu bumbac neprelucrat. Și — halucinant! — un individ ședea în fața unui coș și cânta la un instrument din trestie în timp ce din coșul de paie se înălța un piton.

Paul m-a văzut uitându-mă cu atenție la toate astea. Taxiul a urmat un drum în lungul zidurilor Essaouirei, ziduri care semănau cu niște fortificații ale unui bastion medieval.

— Devine şi mai ciudat, a spus el, simţindu-se clar în largul său în mijlocul acestui haos însufleţit.

Am urmat drumul vecin cu zidul încă un minut, apoi pe sub o arcadă îngustă am cotit într-o alee întunecată cu ziduri albastre, din care se ramificau nişte străduţe. În capătul aleii era o uşă cu zăbrele, vopsită tot în albastru-închis. Asta era intrarea hotelului nostru. *Les Deux Chameaux*. Cele două cămile. Înăuntru, holul era întunecat, auster. Un bărbat în vârstă dormea la biroul de recepţie. Era îmbrăcat de oraş, ca de mers la curse: cămaşă înflorată, lanţ de aur cu steaua marocană care sălta odată cu sforăiturile lui, inele de aur pe degete şi ochelari negri, de soare, la ochi.

M-am uitat în jur. Mobilier marocan vechi — tot din lemn masiv. Tapiţerii de catifea cândva luxoase — acum îmbâcsite de praf şi trădând semne serioase de neglijare. Lângă zona de recepţie atârna un ceas de gară, zgomotos, din anii 1920: un ceas care număra fiecare secundă ce trecea cu un ţăcănit ameninţător. Iar pe biroul de recepţie era o pisică pe jumătate lihnită, care se uita precaută la noi: intruşi, nepoftiţi, veniţi aici să tulbure ordinea soporifică a lucrurilor.

Când ne-am apropiat de biroul la care dormea bătrânul, Paul a luat iniţiativa, a şoptit *Monsieur*, apoi la fiecare *Monsieur* în plus a ridicat glasul cu câţiva decibeli. Când treaba asta s-a dovedit inutilă, am lovit în clopotul de lângă registrul clienţilor. Dangătul lui puternic l-a făcut pe bătrân să revină la viaţă tresărind, şocul de pe chipul său fiind dublat de buimăceală, de parcă n-ar fi ştiut unde se află. În timp ce el încerca să-şi adapteze privirea, Paul a spus:

— Scuze că v-am trezit atât de brusc. Dar am încercat...

— Aveți rezervare?

— Da.

— Numele?

Paul i-a dat această informație. Omul s-a ridicat și, cu arătătorul de la ambele mâini, a întors registrul spre el. S-a uitat la pagina zilei în curs, apoi s-a mai uitat pe câteva pagini în urmă, clătinând din cap și bombănind ceva.

— Nu aveți rezervare, a spus el în cele din urmă.

— Dar am făcut rezervare, a spus Paul.

— Ați primit confirmarea de la noi?

— Bineînțeles. Rezervarea am făcut-o pe internet.

— Aveți o copie a confirmării?

Paul a luat o mină rușinată.

— Am uitat s-o printez, mi-a șoptit el.

— Dacă ai intra online, sigur ai găsi-o, am spus.

— Cred că am șters-o.

M-am abținut să spun: „Nu, iar!" Paul ștergea întotdeauna corespondența veche și deseori înlătura corespondența esențială.

— Dar mai aveți camere? l-am întrebat pe tipul de la birou.

— Da și nu.

Acum a ridicat receptorul unui telefon antic — de genul care pare desprins dintr-un film turnat în timpul ocupației germane — și a început să vorbească în arabă cu un glas puternic, arțăgos. Începeam să observ că deseori araba era o limbă vorbită pe un ton de stentor, lucru care o făcea să pară agresivă, arogantă, învecinată cu ostilitatea. Asta mi-a amintit că trebuia să-mi resuscitez franceza încă rezonabilă, chiar dacă învechită, cât stăteam aici, ceva pe care promisesem să-l fac încă de când am lăsat în urmă Montréalul.

Funcționarul și-a încheiat conversația. Întorcându-se iar spre noi, a spus:

— Colegul meu îl aduce acum pe patron.

A trebuit să așteptăm zece minute sosirea omului de la comandă. Se numea Monsieur Picard. Un francez la vreo cincizeci și cinci de ani, scund, voinic, îmbrăcat cu o cămașă albă, apretată și pantaloni cafenii, formal, distant; mi-a făcut impresia unui om a cărui față reflecta o viață rezervată, impusă, în care evita emoțiile.

— E vreo problemă? a întrebat el pe un ton vecin cu trufia.

— Am rezervat o cameră, dar se pare că n-ați înregistrat-o, a spus Paul.

— Aveți confirmarea? a întrebat Monsieur Picard.

Paul a clătinat din cap.

— Nici noi. Așa că trebuie că nu s-a făcut rezervare.

— Dar am făcut rezervarea... a spus Paul.

— În mod clar, nu.

— Păi, aveți camere, da? am întrebat eu.

— Nu v-a spus Ahmed că nu avem decât o cameră liberă?

— Și cât costă?

— E o cameră cu balcon și vedere la mare. Și cât timp veți avea nevoie de ea?

— O lună, a spus Paul.

Monsieur Picard și-a țuguiat buzele, apoi s-a întors spre Ahmed. I-a ordonat în franceză să scaneze registrul. Ahmed a răsfoit paginile, țâțâind din limbă și uitându-se să vadă dacă ne puteau găzdui atâta timp. Am început să mă întreb dacă Paul chiar a făcut rezervarea sau și asta era una dintre multele lui „mici scăpări", cum le numea el, care păreau să ne împodobească viața. Acum începeam

să mă supăr pe mine că nu am verificat rezervarea înainte de plecare. Altă parte din mine mă dojenea aspru că mă îndoiam de el, că, date fiind viclenia și stilul de somnambul ale funcționarului, cine putea să ne spună că n-au rătăcit ei rezervarea sau că făceau pe nebunii ca să scoată un preț mai bun de la noi?

Scenariul din urmă părea tot mai plauzibil după următorul schimb de cuvinte. Ahmed s-a întors spre patron, a dat din cap, spunând ceva ce suna liniștitor. Patronul ni s-a adresat acum nouă.

— Am vești bune. Avem acea cameră disponibilă întreaga perioadă pe care o doriți. Cealaltă veste bună e că e cea mai convenabilă cameră din clădire — un minunat apartament cu un balcon care dă spre Atlantic. Prețul e șapte sute de dirhami pe noapte.

Lui Paul i-a căzut fața. Calculatorul din capul meu zbârnâie imediat: 700 dirhami însemnau cam 80 de dolari, dublu față de prețul pe care mi-a spus Paul că îl negociase.

— Dar camera pe care am rezervat-o eu costa trei sute cincizeci, a spus Paul.

— Nu aveți o înregistrare a acestei oferte, nu-i așa? a spus Monsieur Picard. Cum nici noi nu avem înregistrarea acestei rezervări și încercăm să vă cazăm...

— Am rezervat o cameră pentru o lună la trei sute cincizeci de dirhami, a spus Paul, supărat, enervat.

— *Monsieur*, dacă nu există dovada, tot ce avem sunt vorbe. Iar vorbele...

— Ce ești, un filosof nenorocit? a șuierat Paul.

Am pus mâna pe brațul soțului meu, ca să-l calmez.

— N-a vrut să spună asta, i-am zis lui Monsieur Picard. Amândoi suntem epuizați și...

— Ba asta am vrut să spun. Tipul acesta se joacă cu noi.

Monsieur Picard a zâmbit subțire.

— Vă purtați de parcă mi-ați face un serviciu stând aici. Sigur că da, căutați alt hotel — unul de calitatea și curățenia ăstuia, care poate să vă ofere un apartament de mărimea asta pentru o lună. Ușa e acolo. *Bonne chance.*

S-a întors și a luat-o spre scări.

— Putem să vedem apartamentul, vă rog? am strigat eu după el.

— Cum doriți.

Am dat să-l urmez la etaj. Paul a zăbovit lângă recepție, fierbând, posac.

— Vii sus? l-am întrebat.

— S-ar părea că tu ești acum la comandă.

— Bine.

Am continuat să urc scările. Când am ajuns la primul nivel, Monsieur Picard s-a întors spre mine și a spus:

— Soțul dumneavoastră nu pare a fi un om fericit.

— Și e treaba dumitale? am întrebat.

Tonul meu tăios l-a uimit.

— N-am vrut să vă supăr, a spus el.

— Ba da, ai vrut.

Coridoarele de la etaj erau înguste, dar zugrăvite rezonabil, cu plăci de ceramică albastră în jurul tocurilor ușilor. Am urcat câteva scări pe care abia încăpea o persoană de dimensiuni modeste.

— Splendidă izolare, a spus Picard când am ajuns la o ușă de lemn gravată cu zăbrele.

A deschis-o.

— *Après vous, madame.*

Am intrat. Picard a aprins o veioză de pe o masă rezemată de perete. Primul meu gând a fost: *Oh, Doamne, ce mică e!* Eram într-o cameră de zi îngustă, cu mese de

lemn sculptat, o canapea cu tapițerie de brocart roșu și un fotoliu mic. Întreaga încăpere nu putea să aibă mai mult de zece metri pătrați. Fantele subțiri de lumină de la obloanele albastre de lemn prindeau praful din aer. Simțindu-mi dezamăgirea, Picard a spus:

— O să fie mai bine.

A deschis o ușă și ne aflam acum într-o cameră cu boltă înaltă, mărită de grinzi de lemn, a cărei piesă centrală era un pat mare cu perne rotunde, uriașe, proptite de tăblia din lemn sculptat și tapițerie de catifea roșie, decolorată. Totul de aici era din lemn masiv negru și maro: biroul mare cu un scaun sculptat în ton, scrinul mare, fotoliul ca de sultan cu o rezemătoare pentru picioare, în ton. Pereți de piatră. Baia era acceptabilă și curată, cu o cabină de duș pe care erau pictate niște desene complicate. Am dat drumul la robinete și am constatat că presiunea apei era rezonabilă. Când m-am întors în dormitor, am fost luată prin surprindere. Picard deschisese toate obloanele lăsând lumina să se reverse înăuntru. Această enclavă întunecată era dintr-odată scăldată de soarele puternic. Am ieșit pe balcon, într-o zi încă incandescentă.

Balconul în sine nu era mare, poate trei metri lungime pe un metru lățime, dar perspectiva era încântătoare. Te întorceai la dreapta și vedeai direct fortăreața împrejmuită cu ziduri care era Essaouira. Originalitatea sălbatică a locului — adăposturile medievale, ulițele înguste, densitatea lui vizuală și umană — se întindea de la înălțimea aceea în fața mea cu o claritate aproape cartografică.

Apoi, când te întorceai la stânga, ochii puteau cuprinde întreaga întindere a Atlanticului.

Există ceva mai liniștitor decât priveliștea apei? Mai ales a acestei întinderi de apă care ne lega de casă?

În balcon se găseau două șezlonguri strânse și o măsuță. L-am și văzut pe Paul aici, cu creioanele, cărbunii și caietele de schițe întinse în fața lui, absorbit de cer, de mare, de acoperișurile cu țancuri, de ciudata mixtură scenică ce se întindea chiar sub noi. Eu aveam să mă aflu în șezlongul alăturat, aplecată peste un manual de gramatică franceză, proaspăt întoarsă de la o lecție de franceză pe care o avusesem în acea dimineață, parcurgând printr-un efort perseverent meandrele modului conjunctiv.

— Nu e rău, nu-i așa? a spus Picard, cu un glas mai diplomat de când mă răstisem la el.

— Merge.

M-am întors înăuntru. Să nu negociezi niciodată un preț când ai în față o priveliște fără pereche. Picard m-a urmat.

— Am văzut e-mailul pe care l-a primit soțul meu de la dumneata, am spus.

— Nu a primit nimic de la mine.

— Atunci, de la persoana care se ocupă de rezervări.

— Madame, nu avem nicio înregistrare...

— Dar eu am văzut e-mailul. Știu că ai fost de acord cu un preț de trei sute cincizeci de dirhami pentru o cameră cu balcon și vedere la mare.

— Nu era apartamentul acesta. Și cum apartamentul acesta e singura cameră care ne-a rămas...

— Fii deștept.

— Credeți că sunt prost? a întrebat el pe un ton redevenit trufaș.

— Încep să cred că ar trebui să contactez persoana care se ocupă de firma mea de contabilitate din State ca s-o pun să caute e-mailul și să-l trimită încoace. Pe urmă,

pot să găsesc autoritatea locală de turism și să te reclam pentru înșelătorie la preț.

— Acum trebuie să vă rog să plecați.

— Păcat. Nu era o cameră rea — iar dumneata ai fi putut să ne cazezi aici o lună. Dar e decizia dumitale.

Cu asta, m-am întors și am pornit spre ușă. Când eram la jumătatea drumului, el a spus:

— Pot să accept șase sute pe zi.

Fără să mă uit la el, am zis:

— Patru sute.

— Cinci cincizeci.

— Cinci sute — micul dejun și spălarea rufelor incluse.

— Vă așteptați să vă spălăm hainele în fiecare zi?

— De două ori pe săptămână. Nu avem multe haine.

Tăcere. El își freca degetul mare de arătător, întotdeauna semn sigur de neliniște.

— Și veți sta aici toată luna? a întrebat.

— Pot să-ți arăt biletele de întoarcere.

— La prețul acesta, va trebui să-mi plătiți în avans toată suma.

Acum a fost rândul meu să simt că rolurile s-au schimbat puțin. Dar uitându-mă la apartament, la acel albastru-strălucitor al cerului nord-african care limpezea totul, am hotărât că se făcea să iau o decizie. Adunând micul dejun și spălarea rufelor și reducerea de 200 dirhami pe noapte, economiseam în total 1 000 de dolari. Simțeam și că, de acum înainte, Picard avea să fie relativ civilizat.

— Bine, am spus. S-a făcut... dar vreau confirmarea în scris a prețului agreat înainte să dau cardul de credit.

Și-a țuguiat ușor buzele.

— *Très bien, madame.*

— Apropo, cunoşti pe cineva dispus să-mi dea zilnic lecţii de franceză? M-am hotărât să învăţ să vorbesc mai fluent limba voastră.

— Sunt sigur că pot să găsesc pe cineva.

Ne-am întors la parter. Picard s-a dus la birou. Pe o foaie de hârtie cu antetul hotelului a scris durata şederii noastre şi preţul de 500 de dirhami pe noapte. După ce a semnat, mi-a întins foaia. Eu i-am dat cardul meu Visa. L-am văzut procesând plata agreată. Afacerea încheiată, ne-am strâns mâinile. Apoi l-am găsit pe Paul, stând la o masă de lângă intrarea hotelului, bând ceai de mentă şi uitându-se la aleea de dincolo de fereastră.

— Poţi să ne trimiţi bagajele sus, te rog? l-am întrebat pe Picard.

— *Très bien, madame.*

I-a făcut semn omului de la biroul din faţă să ne ia bagajele.

Paul era acum în picioare, neîncrezător.

— Să nu-mi spui că rămânem, a zis el.

— Vino să vezi apartamentul.

Apoi m-am întors şi am pornit spre etaj. După o clipă, Paul venea în urma mea. Am ajuns la primul etaj, apoi am mers pe coridorul îngust şi am urcat ultimul grup de trepte micuţe. Când am ajuns în apartament, am trecut prin cele două camere şi m-am dus direct în balcon. Soarele îmi cădea din plin pe faţă, contururile albastre ale acoperişurilor oglindeau azuriul decolorat al cerului, apele încreţite ale Atlanticului erau luminoase de la lumina reflectată, iar eu mă minunam de această privelişte extraordinară. Mă minunam că mă aflam aici pe buza estică a Africii de Nord, deasupra unei enclave medievale, că aveam să petrec o lună întreagă, cufundată

în acest colț al planetei atât de străin, dar (știam deja asta) atât de ciudat de fascinant. Ce privilegiu să evadezi din banalul cotidian și să te afli aici! Datoram toate astea bărbatului din cealaltă cameră: un bărbat alături de care voiam tare mult să-mi meargă bine.

Am simțit pe umeri mâinile lui Paul.

— Priveliștea asta este minunată, a șoptit el.

— Și apartamentul?

— Cum nu se poate mai bun.

— Așadar, rămâi?

M-a răsucit și m-a sărutat lung. Simțindu-i corpul atât de aproape de al meu, mâinile care s-au strecurat pe sub tricoul meu și îmi mângâiau spatele, penisul întărindu-i-se pe coapsa mea, m-a cuprins un puternic val de dorință, de a vrea să uit de oboseală, de supărare și de îndoială prin minunea de a mă pierde în el.

Așa că l-am tras mai aproape. Am întins palma și l-am simțit întărindu-se și mai mult când mâna mea a ajuns între picioarele lui. Uitându-mă scurt peste umărul său ca să mă asigur că ușa era închisă și bagajele noastre în cameră, l-am împins cu spatele spre pat. Ne-am prăbușit amândoi pe el. Apoi ne-am scos unul altuia hainele. Eram deja foarte umedă, aveam atâta nevoie de el, încât l-am tras imediat în mine. Mi-am aruncat picioarele în jurul lui ca să-l primesc și mai adânc. Dorința mea era urgentă, atotcuprinzătoare și, în câteva clipe, am avut orgasm de două ori. Asta a părut să-l impulsioneze și mai mult pe Paul; intra mai adânc, mai lent, readucându-mă pe marginea unui abis de nebunie, în care m-am rostogolit din nou, cu toate terminațiile nervoase electrizate. Ca întotdeauna, am simțit în Paul acumularea lentă, continuă a propriei sale descărcări și că, fiind un amant

extraordinar, întârzia momentul culminant, dorind să rămânem contopiți, înnebuniți, flămânzi unul de celălalt. Când acumularea a devenit insuportabilă și gemetele lui mai puternice, i-am simțit testiculele întărindu-se teribil și penisul din mine devenind și mai rigid, mai penetrant. A explodat dintr-odată, scoțând un strigăt urmat de convulsii și am șoptit: „Iubirea vieții mele, iubirea vieții mele", simțind că în acea clipă acesta era adevărul și sperând că, de data asta, avea să rezulte un copil.

Paul s-a rostogolit de pe mine. După mai mult de treizeci de ore de călătorie — și toată tensiunea inerentă care a însoțit acel voiaj lung și dificil — aveam nevoie cu disperare de odihnă. Așa că am tras peste noi cearșaful alb, ventilatorul din tavan rotindu-se cu o viteză destul de rezonabilă pentru a genera un pic de aer rece. Luându-l în brațe pe soțul meu deja adormit, am închis ochii.

Pe urmă era întuneric beznă. Redevenind conștientă, preț de câteva clipe ciudate n-am știut deloc unde mă aflam, clip-clip-ul ventilatorului din tavan amestecându-se cu o incantație de la un difuzor. Ferestrele erau tot deschise, fără draperii care să ascundă stelele ce străluceau cu o uimitoare claritate pe cerul nopții. Și apoi acel glas a reînceput — un difuzor a pârâit, pe urmă *Allahhhhhh*, ultimul „h" ținut ca o notă lung intonată, plutind prin întuneric. Realitatea a început să se recompună. Maroc. Essaouira. Hotelul. Apartamentul în care aveam să petrecem următoarea lună. Soțul meu, acum ghemuit într-un colț al patului, încă inconștient și rupt de lume. Și eu ținând aproape de față cadranul ceasului și descoperind după limbile fosforescente că dormiserăm aproape douăsprezece ore. Trebuia să fac urgent pipi. M-am ridicat în picioare, echilibrul meu fiind cam precar

după un somn atât de adânc. Ventilatorul de sus continua să păcăne ritmat în timp ce picioarele mele goale atingeau piatra rece a podelei. Miezul nopții marocane era temperat; un antidot la imensa căldură în care călătoriserăm ieri. Am ajuns la baie, cu faianță într-o nuanță ultramarin care mi-a adus în minte cerul de deasupra și vârfurile acoperișurilor Essaouirei de jos. Și podeaua de gresie era de un albastru cu alb contrastant și, ca totul în apartament, strălucea de curățenie. O fi fost Monsieur Picard un negustor viclean, însă hotelul avea ceva elegant, nesimandicos.

Mă simțeam foarte trează. După douăsprezece ore de somn chiar părea normal. Eram și împuțită, căci ultima dată mă spălasem cu aproape două zile în urmă în Buffalo. Mi-am scos articolele de toaletă și m-am dus glonț la duș. Apa caldă era cum trebuie și a rămas fierbinte toate cele douăzeci de minute cât am stat sub duș. Când am ieșit, înfășurându-mi părul într-un prosop și corpul cu altul, m-am zărit în oglindă și m-am cutremurat. Nu pentru că arătam dărâmată, îmbătrânită și bătută de viață. Tot somnul acela chiar redase puțină vitalitate unei fețe care fusese acoperită cu cearcăne negre, epuizate. Ce mi-a spus oglinda în dimineața aceea a fost: și eu mă lupt cu inevitabilul avânt înainte al timpului.

Când te pomenești războindu-te cu incertitudinile, există o singură soluție: organizează-te. Am desfăcut bagajul și m-am îmbrăcat: pantaloni largi de in și cămașă de in albastră. Apoi am deschis șifonierul și timp de cincisprezece minute mi-am atârnat și aranjat toate hainele înainte să mă apuc de bagajul lui Paul. Am ezitat o clipă, dar știam cât era de recunoscător ori de câte ori îmi asumam răspunderea pentru detaliile casnice ale vieților

noastre, așa că am tras fermoarul genții lui de voiaj. Am găsit haos. Cămăși, chiloți, ginși, pantaloni scurți, toate nespălate, puse de-a valma. După ce le-am trântit într-un coș pentru rufe murdare, mi-am pus o pereche de sandale. Apoi, luând coșul am ieșit din cameră și am coborât cele două grupuri de trepte întunecate care duceau la recepție. La birou dormea alt bărbat: în jur de patruzeci și cinci de ani, slab, cu dinții înnegriți, îmbrăcat cu o djellaba și cu o țigară ce fumega încă între degete, cu gura larg deschisă. Am lăsat coșul lângă el, am luat de pe birou un carnet de notițe și un pix și am scris un bilet, cerându-i să dea hainele la spălat. Dar el a mormăit dintr-odată ceva în somn, s-a trezit și s-a uitat chiorâș la mine.

— Scuze, scuze, am șoptit.

Apoi, arătând coșul, am spus:

— *Linge.*

Ochii apoși ai omului au început să se limpezească. S-a uitat la ceasul de pe perete. Acum era patru douăzeci și opt.

— *Maintenant?* a întrebat el. *On est au beau milieu de la nuit.*

Înainte să apuc să-i spun că rufele puteau să aștepte, a dispărut pe o ușă din spate, întorcându-se după câteva minute cu o fată timidă — i-am dat în jur de paisprezece ani — îmbrăcată cu o rochie simplă ecosez și cu un batic pe cap. Părea pe jumătate trează.

— Nu trebuia s-o aduci acum, am spus.

Omul a dat din umeri, apoi i s-a adresat tinerei într-o arabă la foc rapid, arătând coșul. Ea i-a răspuns, cu un glas ezitant, sfios. Omul m-a întrebat:

— *Laver et repasser?*

— Da, da, am spus. Și am nevoie de ele în dimineața asta.

Iar i s-a adresat în arabă fetiței. Ea a părut din nou speriată să vorbească în fața acestor doi adulți — mai ales că unul dintre ei era foarte străin de limba ei. Cu toate astea, i-a răspuns. Omul s-a întors spre mine și a zis:

— Va trebui să așteptați ca soarele să vă usuce hainele.

— Aici nu pot să vă contrazic, am spus, zâmbindu-i fetei.

Mi-a zâmbit și ea.

— *Shukran*, am spus „mulțumesc" în arabă, unul dintre puținele cuvinte pe care le știam în acea limbă.

I-am îndesat în mână o bancnotă de cincizeci de dirhami, în semn de scuză că am trezit-o atât de devreme.

— *Afwan*, a răspuns ea, toată un zâmbet.

Și a dispărut cărând coșul cu rufe.

— Mai am să-ți cer o favoare, i-am spus omului. Cum toate hainele soțului meu sunt la spălat, ai cumva un halat sau ceva de îmbrăcat?

— *Une djellaba pour votre mari?*

— *Oui, oui.*

— *Attendez là.*

Apoi a dispărut pe ușa din spatele lui.

Chiar în acel moment, glasul acela a început din nou să psalmodieze la difuzor. *Alahhhhhhhhhhhh.* „H"-ul era ținut atât de mult și atât de melodios, de obsedant, încât am simțit dorința irezistibilă de a ieși să văd dacă pot să descopăr de unde venea.

Ieșind pe sub arcada albastră a hotelului m-am uitat pe aleea din spate, nepavată și îngustă doar cât să treacă un vehicul. Glasul amplificat a început din nou să cânte monoton. M-am îndepărtat de ușă. Am făcut doar vreo zece pași și întunericul m-a învăluit: uși ostile, prăvălii oblonite, ulițe micuțe care se răsfirau din această stradă

înghesuită. Parcă aș fi intrat într-un labirint întunecat. Dar glasul îmi tot făcea semn să înaintez, invitându-mă mai adânc în penumbră, alungându-mi frica.

Apoi am văzut pisica. Atârna de un zid direct în fața mea, de parcă ar fi fost lipită cu clei pe suprafața de piatră fărâmicioasă. O azvârlise pe acel zid ceva cu adevărat înspăimântător? Se agăța de el, paralizată, perpendicular. Am tresărit văzând-o. Poziția ei imposibilă — parcă ar fi avut toate cele patru labe bătute cu ciocanul în zid — era atât de înfricoșătoare, încât m-am simțit de parcă o mână rece ca gheața mi s-ar fi așezat pe umărul gol.

Apoi o mână rece ca gheața s-a așezat pe umărul meu.

M-am pomenit înconjurată de trei bărbați. Apăruseră din senin. Un individ la cincizeci de ani, cu o față pe jumătate bărbierită, încărunțită, trei dinți, ochi sălbatici. Un puști dolofan — nu putea să aibă mai mult de optsprezece ani, cu un tricou care nu îi acoperea stomacul păros, cu fața unsuroasă, cu ochii alergând în sus și în jos pe corpul meu, cu un zâmbet tâmp pe buze. Mâna aparținea unui tânăr ghebos, cu piele pământie, cu privire sticloasă, răvășită. Am tresărit la atingerea degetelor lui. I-am dat mâna la o parte smucindu-mi umărul, m-am răsucit, l-am văzut uitându-se la mine cu ochi de nebun. Puștiul dolofan a șoptit *Bonjour, madame*, tipul încărunțit trăgea dintr-un chiștoc, cu o jumătate de zâmbet pe față. Mâna s-a reașezat imediat pe umărul meu.

— Lasă-mă în pace, am șuierat.

— Nicio problemă, nicio problemă, a spus dolofanul, cu fața și mai unsuroasă când a venit la mine. Suntem prieteni.

Am încercat să înaintez, dar tipul ghebos mi-a cuprins brațul cu degetele osoase. Nu într-un fel restrictiv,

mai mult ca și cum ar fi vrut doar să mă atingă. Mintea mea galopa. Mă gândeam că dolofanul o să încerce să mă înhațe, deși în acel moment stătea în spatele meu, râzând încetișor. Iar tipul cel bătrân, deși mai aproape acum, doar se uita, amuzându-se clar de teama mea.

— Ne placi, a spus dolofanul, râzând din nou descurajant.

Mâna ghebosului s-a strâns pe antebrațul meu drept. Am inspirat adânc ca să mă calmez, calculând rapid că eram destul de aproape încât să-i ard una direct în boașe și să-l îndoi. Am început să număr în gând: unu, doi...

Atunci s-a dezlănțuit iadul. Un bărbat a venit în fugă spre noi, cu un băț în mână, strigând întruna un cuvânt:

— *Imshi, imshi, imshi.*

Era omul din schimbul de noapte de la hotel, care învârtea bățul deasupra capului, gata să lovească. Cei trei bărbați s-au împrăștiat, lăsându-mă acolo, împietrită, îngrozită.

De îndată ce a ajuns la mine, omul de la hotel m-a luat de braț așa cum făcea un tată cu un copil care s-a vârât într-un mare bucluc, trăgându-mă pe alee, departe de pericol.

Când am ajuns la hotel, mai că nu m-a împins înăuntru. A trebuit să se așeze o clipă ca să se calmeze. Și eu m-am prăbușit pe un scaun, șocată, inertă, simțindu-mă mai mult decât tâmpită.

Omul din schimbul de noapte s-a întins după țigări și cu mâini tremurânde și-a aprins una. După ce a tras un fum ca să se liniștească, a rostit două cuvinte:

— *Jamais plus.*

Să nu se mai repete.

Șase

Jamais plus. Jamais plus. Jamais plus.

Stăteam în balconul apartamentului nostru, uitându-mă cum lumina străpungea cerul nopții, năucită încă de incidentul de pe alee.

Jamais plus. Jamais plus. Jamais plus.

Însă în mintea mea, povața „să nu se mai repete" avea legătură mai puțin cu comportamentul acelor bărbați și mai mult cu aroganța și demența mea. Ce-a fost în capul meu? Chiar m-am gândit să urmez în noapte glasul de la difuzor? Contabila din mine încerca să despartă amenințarea și groaza episodului de realitatea dură și rece a situației în care mă băgasem. Chiar m-ar fi atacat, ar fi încercat să mă violeze? Sau eram pentru ei doar o curiozitate?

Eroul meu de la recepție m-a servit cu ceai de mentă, intrând pe nesimțite în cameră și punându-l pe masa din balcon fără să-l trezească pe Paul. El continua să doarmă dus, străin de tot ce tocmai se întâmplase. Stând acolo și uitându-mă la constelațiile care se vedeau tot mai slab odată cu ivirea zorilor, am ajuns la concluzia că, deși foarte neplăcută și dătătoare de fiori, această întâlnire nu avusese

în spatele ei o amenințare sexuală serioasă. Dar, fără doar și poate, ieșirea mea în noapte pornise dintr-un fel de nesăbuință. Și nu aveam să mă iert pentru gestul atât de precipitat până înțelegeam ce mă împinsese spre bucluc.

— Salut!

Paul stătea în pragul balconului, îmbrăcat cu djallaba albă pe care o adusese sus omul din schimbul de noapte odată cu ceaiul de mentă.

— Da' ai dormit, nu glumă, am spus.

— Și tu?

— Oh, aproape cât tine.

— Și văd că n-am deloc haine.

— Chiar acum sunt la spălat. Îți vine bine djallaba asta.

— Francezii au o vorbă pentru un hipiot bătrâior care încă se mai îmbracă de parcă tocmai ar fi ieșit dintr-un ashram — *baba-cool*. Nici în anul cât am stat aici n-am purtat djallaba.

— Dar acum se potrivește cu aspectul tău de hipiot bătrâior.

S-a aplecat și m-a sărutat pe buze.

— Am intrat în asta, nu-i așa?

— Bineînțeles.

Acum a fost rândul meu să mă aplec și să-mi sărut bărbatul.

— Ceai?

— Te rog.

Am turnat două pahare. Am ciocnit.

— *À nous*, a spus el.

— Pentru noi, am repetat.

Și-a împletit degetele cu ale mele. Ne-am uitat amândoi la revărsatul zorilor.

— Știi cum se cheamă perioada asta a zilei?

— Pe lângă „zori", adică?

— Da, pe lângă „zori" sau „revărsatul zorilor".

— Cel din urmă e poetic.

— Și „ora albastră" la fel.

Am tăcut o clipă, lăsând expresia să răsune. Apoi am rostit și eu:

— Ora albastră.

— Sună fermecător, nu-i așa?

— Într-adevăr. Nici întuneric, nici lumină.

— Ora când nimic nu e cum pare — când suntem prinși între realitate și imaginar.

— Între claritate și înceţoșare?

— Transparență și obscuritate? Simplitatea care maschează enigma?

— Frumoasă imagine, am spus.

S-a aplecat iar și m-a sărutat pătimaș. Și a spus:

— *J'ai envie de toi.*

Și acum îl doream foarte mult. Mai ales acum, după atâta somn întăritor. După treaba din alee. Învăluiți în ora albastră.

M-a ridicat de pe scaun și și-a vârât mâinile sub tricoul meu. L-am tras spre mine, simțindu-i rigiditatea pe corpul meu. Apoi m-a dus spre pat. Puțin mai târziu, în timp ce îmi înfigeam dinții în umărul lui, am avut orgasm după orgasm. Pe urmă, el a scos un strigăt și s-a lăsat să țâșnească în mine.

Am rămas întinși acolo, îmbrățișați, amețiți și, da, fericiți.

— Aventura noastră începe acum, am spus.

— În ora albastră.

Dar în lumea de dincolo de fereastra dormitorului nostru, soarele ce răsărea începuse deja să topească zorile.

— Ora albastră a trecut, am spus.

— Până diseară, la apus.

— Începutul zilei e întotdeauna mai misterios decât venirea nopții.

— Pentru că nu știi ce te așteaptă?

— La apus ai parcurs mai mult de jumătate din povestea zilei, am spus. În zori, nu știi ce se va întâmpla.

— Poate de aceea albastrul e mereu mai albastru în zori, și apusul mai melancolic. Intrarea în noapte, sentimentul că încă o zi din viață zboară către sfârșit.

Paul s-a aplecat și m-a sărutat pe buze.

— Cum ar zice irlandezul, suntem gând la gând.

— De unde știi expresia asta?

— Mi-a spus-o cineva din Irlanda.

— Cine?

— Cineva, de demult.

— O femeie?

— Poate.

— Poate? Vrei să spui că nu ești sigur dacă ți-a spus asta o anumită irlandeză?

— Bine, fiindcă ai întrebat, o chema Siobhán Parsons. Era profesoară de artă la University College din Dublin și nu era o pictoriță rea. A fost un an la Universitatea din Buffalo. Nemăritată. Îi cam fila o lampă, ca să folosesc altă expresie preferată de-a ei. Aventura noastră să fi durat trei luni. Totul s-a întâmplat cam cu doisprezece ani în urmă, când nici tu, nici eu nu știam de existența celuilalt.

Paul îmi ascundea multe despre viața lui. Iar o parte din mine era geloasă pe trecutul lui. Geloasă pe faptul că existaseră femei care îl cunoscuseră intim înaintea mea. Niciun bărbat nu mă mulțumise vreodată așa cum

mă mulțumise el și nu-mi plăcea să mă gândesc că și altele simțiseră ce simțeam eu când era în mine. Totuși, gândindu-mă la toate astea aici, acum, m-am simțit caraghioasă. *Proasto! Proasto! Proasto!* La fel de proastă ca atunci când m-am aventurat pe aleea aia întunecoasă.

— Îmi pare rău, am șoptit.

— Să nu-ți pară. Încearcă să fii fericită.

— Sunt fericită.

— E plăcut să aud asta, a spus el, sărutându-mă.

— Ți-e foame? am întrebat.

— Sunt hămesit.

— Și eu.

— Nici vorbă să cobor la parter îmbrăcat așa.

— Dar lumea de afară ne face cu mâna. Și chiar crezi că o să-i pese cuiva că te-ai făcut băștinaș?

— Mie o să-mi pese.

— Mie nu, am zis. Și asta trebuie să conteze ceva.

— Contează — dar tot am să aștept hainele.

— Nu e un film în care cineva spune „Hai cu mine la casbah[2]"?

— Charles Boyer lui Hedy Lamarr în *Alger*.

— Aici nu i se spune casbah. Ci souk.

— Care e diferența dintre casbah și souk?

— Misterul, a răspuns el.

2 Casbah – piață acoperită, în nordul Africii. (*N.red.*)

Șapte

Souk-ul la amiază. Cerul fără nori, un albastru-cobalt tare. Un soare nemilos deasupra capului, care împinge mercurul la niveluri de baie de aburi. Dar aici jos, în Essaouira, toți păreau străini de căldura chinuitoare. O căldură atât de puternică, încât drumul nepavat de sub picioarele noastre părea aproape topit.

Souk-ul la amiază. Un labirint de străduțe cu tarabe și prăvălii, și alei ascunse care conțineau alte străduțe, alte separeuri în care negustori de tot felul își vând marfa. Senzația de densitate umană era extraordinară. La fel și concentrația prismatică de culoare. O alee întreagă cu grămezi de condimente castaniu-aurii, maro, stacojii, violet, castaniu, roșiatice, chiar și chihlimbarii, expuse alături sub formă de mușuroaie de furnici stil minaret. Plăcile de ceramică în culori contrastante de acvamarin, ultramarin, turcoaz și lapislazuli expuse de un vânzător care crease un mozaic pe pământ, păreau să fie evitate fără efort de mulțimea care trecea. Nuanțele de roșu dogoritor al cărnurilor expuse de măcelari; coaste grase și membre atârnate, din care picura sânge și în jurul cărora mușteleau se strângeau în grupuri mercenare. Baloturile de

țesături în culori galben-ars, verde-marin, ocru, roz-electric, roz-somon și alb-strălucitor. Tarabele la care se vindeau bunuri frumoase din piele cu model, în toate nuanțele de maro, cafeniu și kaki. Apoi era amestecul de arome, unele excitante, altele tari. Duhoarea deșeurilor care se împletea cu miresmele pieței de condimente; izul înțepător de mare sărată care se revărsa peste tarabele cu flori; ceaiul de mentă care fierbea la fiecare tejghea de pe bordură pe lângă care treceam.

La astea se adăuga acustica nebună a souk-ului. Difuzoare din care se revărsa zgomotos muzică pop franceză și marocană. Peste tot strigau vânzătorii ambulanți. Negustorii ne îmbiau prin semne, îndemnându-ne: *Venez, venez!* Cel puțin doi muezini — Paul mi-a spus numele arab al acestor glasuri dilatate — se luau la întrecere intonând rugăciuni de la amiază din două minarete strategic amplasate. Pârâitul de mașină de tuns gazonul al motoarelor și scuterelor, ai căror conducători claxonau ca nebunii când treceau pe intervalele de drum desfundat, evitând tarabele încărcate cu portocale și mango à la Van Gogh și dughenele cu legume, unde trona roșul tomatelor. Și aici un bărbat a încercat să mă ia de mână și să mă tragă într-un colț al souk-ului unde săpunuri în multe culori — ivoriu, arămiu, crem, negru ca abanosul — formau o sculptură geometrică de peste un metru înălțime.

Chiar și cu Atlanticul în apropiere aerul era încins, atât de uscat, încât după douăzeci de minute de explorare a souk-ului, tricoul meu larg și pantalonii de in erau leoarcă. La fel și tricoul și pantalonii scurți pe care și le pusese Paul când ne-au fost aduse în cameră rufele spălate (el se ținuse ferm de regula „fără djellaba afară"). La acea oră noi luam în balcon un mic dejun copios. Apoi

am instalat ceea ce el a numit „atelierul în aer liber" — Paul punându-mă să-l ajut să mute biroul din camera exterioară într-un colț al balconului umbrit de o ieșitură a acoperișului, de unde avea o priveliște directă a teraselor de pe acoperișuri. S-a scuzat o clipă, întorcându-se după zece minute cu o umbrelă de soare cu dungi în culori vii, pe care a spus că o cumpărase de la o prăvălie din localitate. A așezat stativul de plastic astfel încât biroul să fie complet în umbră, apoi a început să se pregătească de lucru. A deschis un album de schițe. A așezat cu multă pedanterie pe suprafața de lemn lăcuit a biroului opt creioane. Și-a tras pe cap pălăria kaki de safari, s-a așezat, s-a uitat la terasele de pe acoperișurile cele mai apropiate, apoi a trecut la redarea lor complicată, arhitecturală. L-am urmărit zece minute bune, minunându-mă de precizia și vigoarea viziunii lui, de uimitorul lui simț al liniei, de felul în care părea străin la toate în afară de ceea ce făcea, de disciplina feroce care urca în el în timp ce desena. M-a cuprins un ciudat val de iubire pentru acest bărbat foarte talentat, dar bramburit.

M-am întors înăuntru și mi-am aranjat propriul loc de muncă: laptopul, un jurnal foarte frumos legat în moleschin, pe care l-am cumpărat înainte de plecare, și un stilou Sheaffer, vechi, care fusese al tatei. Era roșu cu niște ornamente de crom care aminteau de aripioarele de pește de la un Chevrolet vintage. Tata îl ținea mereu plin cu cerneală roșie, o sursă de umor sec pentru mama. „Pentru tine, viață înseamnă să strângi cerneală roșie", a spus în repetate rânduri. Dar tata mi-a explicat odată că îi plăcea acea culoare pentru intensitatea urmelor lăsate de ea.

— Arată de parcă ai scrie cu sânge.

Înainte să apuc să fac prima însemnare în caiet, telefonul de lângă pat a prins viață. Am răspuns și l-am auzit pe tipul de la recepție spunându-mi:

— Profesoara dumneavoastră de franceză e jos.

Clar, Monsieur Picard se mișca repede, deoarece abia ieri îl rugasem să-mi găsească un profesor de franceză.

Înainte să cobor la parter s-o cunosc, Paul a spus:

— Cine o să-ți dea lecțiile are nevoie să facă asta. Nu o lăsa să-ți ia mai mult de șaptezeci și cinci de dirhami pe oră.

— Dar asta înseamnă doar nouă dolari.

— Aici sunt bani mulți, crede-mă.

. Când am intrat în hol, am văzut o tânără sfioasă așteptând lângă recepție. Deși purta hijabul, un văl care lăsa să i se vadă toată fața, era îmbrăcată cu blugi și o bluză înflorată care — cu toate că îi ascundea decolteul — n-ar fi fost deplasată într-o comunitate din anii 1960. O notă de șic hippy retro. Îți dădeai seama imediat că tânăra asta era prinsă între lumi disparate.

Când mi-a acceptat mâna întinsă, moliciunea strânsorii ei și umezeala palmei indicau că întâlnirea asta o neliniștea. Am încercat să o fac să se simtă în largul ei, arătând spre două fotolii prăfuite dintr-un colț al holului unde puteam vorbi fără a fi deranjate și rugându-l pe tipul de la recepție să ne aducă două ceaiuri de mentă. Era foarte timidă și părea dornică să se facă plăcută. O chema Soraya. Era berberă din sudul extrem al țării aproape de inima Saharei. Avea doar douăzeci și nouă de ani și era profesoară la o școală locală. Descosând-o cu blândețe, am aflat că studiase la Universitatea din Marrakech și făcuse chiar un an de studii în Franța. Când nu reușise să-și prelungească

viza, se întorsese acasă. Limbile străine erau pasiunea ei. Pe lângă araba maternă și franceză, își însușise engleza și acum lucra la spaniolă.

— Dar cu pașaport marocan e greu să trăiești sau să lucrezi în altă parte, mi-a spus ea.

— Așadar, n-ai locuit niciodată în Anglia sau în State? am spus, uimită de engleza ei pe care o strecura ocazional, în ciuda faptului că acceptase de la început „regula numai în franceză".

— Ăsta e visul meu — să ajung la New York sau la Londra, a spus ea cu un zâmbet timid. Dar în afară de Franța, n-am ieșit din Maroc.

— Atunci, cum Dumnezeu îmi cunoști atât de bine limba?

— Am studiat-o la universitate. Am văzut toate filmele americane și britanice pe care am putut să le văd. Am citit multe romane...

— Care e romanul tău american preferat?

— Mi-a plăcut cu adevărat *De veghe în lanul de secară*... Holden Caulfield era eroul meu când aveam cincisprezece ani.

I-am spus că eu învățasem prima dată franceza în Canada și că vara asta eram aici cu soțul meu artist, foarte hotărâtă să-mi împrospătez franceza în patru săptămâni.

— Dar deja o vorbiți bine, a spus ea.

— Ești mult prea drăguță.

— Sunt sinceră — deși la o limbă străină trebuie să continui să lucrezi, altfel se șterge din memorie.

M-a întrebat cum ajunsesem în Essaouira. A vrut să știe despre perioada petrecută de Paul în Maroc cu mai bine de treizeci de ani în urmă și unde locuiam noi în State și dacă Buffalo ar fi fost un loc care să-i placă.

— Buffalo nu e ce s-ar numi un oraș deosebit de cosmopolit sau elegant.

— Dar locuiți acolo.

Acum a fost rândul meu să roșesc.

— S-ar putea ca locul în care ajungi să nu fie cel în care vrei să trăiești.

Închizând ochii o clipă, a aprobat dând din cap.

— Deci, dacă vreau să-mi recapăt cursivitatea la franceză într-o lună, de câte ore pe săptămână aș avea nevoie? am întrebat.

— Asta depinde de programul dumneavoastră.

— Aici n-am program. N-am obligații, n-am angajamente, n-am treburi presante. Tu?

— Predau la ceea ce s-ar numi „școală inferioară". Copii între șase și nouă ani. Dar în fiecare după-amiază sunt liberă de la cinci în sus.

— Dacă ar fi să propun două ore pe zi...

— V-ați putea permite trei ore? a întrebat ea.

— Cât mi-ai lua?

Acum ea s-a făcut și mai roșie la față.

— Nu trebuie să fii timidă în privința asta, am spus. E vorba de bani — și e mai bine să stabilim lucrurile astea de la început.

Doamne, ce americănesc a sunat! Cărțile pe masă. Zi cât ceri și să stăm de vorbă.

După câteva clipe, a spus:

— Șaptezeci și cinci de dirhami pe oră ar fi prea mult?

Șaptezeci și cinci de dirhami erau cu puțin sub nouă dolari. Am spus imediat:

— Cred că e prea puțin.

— Dar nu vreau să cer mai mult.

— Dar eu vreau să ofer mai mult. Ai accepta o sută cinci dirhami pe oră?

A părut șocată.

— Asta-i o sumă imensă pe săptămână.

— Crede-mă că, dacă nu mi-aș fi permis, ți-aș fi spus.

— Bine, atunci, a spus ea, uitându-se într-o parte, dar cu un mic zâmbet pe față.

— Am apartament la etaj. Va trebui să-l întreb și pe soțul meu — dar cred că o să fie bine.

— Și, dacă pot să întreb... ce faceți pe plan profesional?

— Nimic foarte interesant.

Când i-am povestit despre munca mea de contabilă am văzut că a păstrat o poziție neutră. Am simțit și că se întreba dacă am copii și unde sunt ei acum. Sau doar eu proiectam asupra acestei tinere timide, dar cu un simț al observației dezvoltat, neliniștea și nesiguranța mea?

— Sunt sigură că munca dumneavoastră e foarte interesantă, a spus ea.

— Când e vorba de bani, ajungi să cunoști multe despre cum funcționează oamenii. În fine... poți să începi de mâine?

— Nu văd să existe vreo problemă.

— Perfect... și poți să-mi aduci toate cărțile de care voi avea nevoie?

I-am dat 300 de dirhami, spunându-i că, dacă vor costa mai mult, îi voi da diferența după prima lecție.

— Cu trei sute de dirhami am să le cumpăr pe toate, a spus ea. Le voi aduce mâine.

— Vrei să-ți plătesc zilnic sau o dată pe săptămână?

Și-a ferit iar privirea.

— Cum vă este mai ușor. Dacă îmi plătiți vineri, banca de aici e deschisă până la nouă seara, așa că pot să depun atunci cea mai mare parte a lor.

Ah, o persoană econoamă.

— Atunci, plata în fiecare vineri. Încă ceva — de unde îl cunoști pe Monsieur Picard?

— Mama făcea curățenie aici.

M-am gândit o clipă la răspunsul meu înainte de a spune:

— Sunt sigură că e foarte mândră de tine.

A dat din cap, ferindu-și privirea. I-am spus că abia așteptam să fiu eleva ei și că aveam să ne vedem mâine. Apoi am urcat la etaj. Paul era tot în balcon sub umbrelă, cu șase desene împrăștiate pe masă. Fața îi era brăzdată de transpirație, iar ochii ca de om speriat de bombe indicau instalarea epuizării cauzate de căldură. Am luat sticla de apă de un litru care era lângă pat și am insistat să o bea. A golit jumătate din ea în câteva clipe, a intrat clătinându-se și s-a prăbușit pe pat.

— Ești nebun de atragi dezastrul așa? am întrebat.

— Inspirația a bătut transpirația.

— Dar tu știi mai bine ca oricine cum e soarele aici.

— Poți să salvezi desenele înainte să se decoloreze de la lumină?

M-am dus afară și am adunat cele șase desene expuse la soare, aducându-le înăuntru. În timp ce le răsfoiam unul câte unul, am simțit că mi se taie răsuflarea. Ce am văzut m-a lăsat perplexă. Erau șase variații pe aceeași temă vizuală: terasele de pe acoperișurile din imediata vecinătate a balconului nostru. Aceste reprezentări erau atât de ieșite din comun prin faptul că, în fiecare desen, Paul reinterpretase minaretele și turnurile de apă, și

acoperișurile fărâmițate, și rufele atârnate, și antenele satelit care defineau orizontul Essaourei. Am ridicat privirea și m-am uitat la panorama reală pe care își bazase Paul această succesiune de compoziții complicat schițate. Apoi m-am întors la desenele lui foarte detaliate, minunându-mă nu doar de tehnica absolut rafinată, ci și de faptul că, văzute ca un tot, ele îmi aminteau că nu există o viziune corectă a stării lucrurilor, că niciunul dintre noi nu vedea niciodată la fel aceleași obiecte, același peisaj, același spectacol al vieții. Ca atare, prin însăși natura lui, orice lucru e o interpretare.

— Sunt extraordinare! i-am spus.

— Acum tu ești cea care suferă de insolație. Sunt câteva schițe pe care le-am dat gata în câteva ore.

— Nu compunea deseori Mozart o sonată de pian într-o dimineață?

— El era Mozart.

— Ești incredibil de talentat.

— Aș vrea să pot să-ți împărtășesc flatanta părere despre mine.

— Și eu aș vrea asta. Dar după umila mea părere, schițele astea marchează pentru tine o direcție cu totul nouă.

— Ești părtinitoare.

— Acceptă complimentul. Sunt geniale.

Dar Paul s-a întors într-o parte, incapabil să accepte astfel de laude. Am schimbat repede subiectul.

— Mâine încep orele de franceză, am spus, apoi i-am povestit despre Soraya.

— Cât îți ia pe oră? a întrebat el.

— A cerut șaptezeci și cinci, eu îi dau o sută cinci.

— Ești ușor de dus de nas.

— Numai când așa e corect.

— Chiar și șaptezeci și cinci de dirhami pe oră e o sumă uriașă pentru ea.

— Și nu atât de mult pentru mine. Așa că ce mare brânză?

— Generozitatea ta e admirabilă.

— Deci și pe tine te preocupă finanțele noastre.

— Aud o nuanță?

— Putem să lăsăm asta?

— Bineînțeles că putem, a spus el ridicându-se și ducându-se în baie. După câteva clipe am auzit dușul. Când după zece minute a ieșit cu un prosop în jurul șoldurilor, mi-a spus:

— Zău că aș vrea să putem depăși „șarjele" astea verbale.

— Și eu aș vrea.

— Să încercăm să ne ferim de toate prostiile.

— Devine usturător, nu-i așa? am spus. Bunăvoința e opțiunea mai bună.

S-a gândit o clipă la asta.

— Ar putea să fie o soluție.

A venit la mine și m-a cuprins în brațe.

— Un nou început, bine?

— Bine, după mine, am spus sărutându-l ușor pe buze și întrebându-mă totodată dacă peste o zi sau două aveam să reiau acest dialog. Poate trebuia să accept pur și simplu că așa funcționează căsnicia noastră, că acesta este sistemul nostru sinoptic de cuplu, în care momentele de lipsă de îngăduință sunt înlocuite de perioade de liniște autentică și, firește, de aventura care este iubirea.

Aventură. Un cuvânt cu care mă luptam în ultima vreme. A doua zi, în timpul primei mele ore de franceză cu Soraya, am întrebat-o dacă în franceză avea înțelesuri multiple. A roșit puțin, spunând:

— Da, *„une aventure"* înseamnă „aventură". Dar și o expresie foarte franțuzească pentru o legătură amoroasă. *„J'ai eu une aventure avec Jacques... seulement une aventure, rien de bien sérieux."*

Nu a fost nevoie să traducă. *Une aventure* era doar asta: o distracție care nu era iubire. Când am întrebat-o de diferența semantică dintre aventură și iubire, Soraya a spus:

— Dacă în franceză cineva spune — cum se întâmplă des — *„C'est l'amour"* asta indică seriozitate profundă, deocamdată, în tot cazul. Când locuiam în Lyon aveam câteva prietene franțuzoaice care spuneau mereu că s-au îndrăgostit după ce se vedeau cu un bărbat două sau trei săptămâni. Apoi, când după câteva luni se sfârșea și se încurcau cu alt individ, iarăși spuneau... *„Oh, c'est l'amour"* după a patra noapte. Auzind atât de des expresia asta, m-am gândit că a declara „Sunt îndrăgostită" înseamnă a exprima emoții care n-au fost lăsate să se adâncească. De asemenea, să recunoști că ești îndrăgostită de ideea de a fi îndrăgostită.

— Și în Maroc?

Umerii i s-au strâns.

— Trebuie să ne întoarcem la alte lucruri, a spus ea atingând manualele.

De data asta n-am protestat, fiindcă mi-am dat seama că trecusem din greșeală o graniță invizibilă, una pe care Soraya avea de gând să o apere.

Așa că ne-am întors la conjunctivul mai mult ca perfect.

Am stat împreună pe canapeaua din mica zonă de zi a apartamentului, cu cărțile de franceză pe care le adusese Soraya împrăștiate pe măsuță. Paul lucra pe balcon,

umbrit de pălăria cu bor mare și de umbrelă, soarele fiind tot arzător la cinci-treizeci după-amiază. Când Soraya bătuse la ușa apartamentului nostru, venise și el să o salute. Am văzut-o luând aminte la corpul lui lung și deșirat, la părul lui cărunt și lung, la diferența de vârstă dintre noi. Mi-am dat seama și că a fost impresionată de franceza și desenele lui pe care le pusesem în cameră.

— Soțul dumneavoastră a făcut toate astea? a întrebat ea.

— Îți plac?

— Au prins foarte bine Essaouira.

— Sau, cel puțin, acoperișurile din Essaouira.

— Va începe să facă și scene stradale?

— Va trebui să-l întrebi pe el.

— Sunteți măritată cu un bărbat atât de talentat! Copiii dumneavoastră...?

— N-avem.

Acum Soraya arăta de parcă ar fi vrut să se deschidă podeaua și să fie înghițită cu totul. Am adăugat repede:

— Încă.

Ușurarea ei a fost imensă.

— Îmi pare nespus de rău, a spus ea. Nu trebuia să-mi vâr nasul așa.

— Nu ți-ai vârât deloc nasul.

— Dar a fost o întrebare nepotrivită. Cu toate că știu că, în Occident, nu e obligatoriu să aibă copii cei căsătoriți.

— Așa e. Primul meu soț nu a vrut copii.

Soraya a părut uimită de francheța mea.

— Din motivul acesta l-ați părăsit?

— Ăsta a fost unul dintre multele motive.

— Înțeleg...

— Dar bineînțeles că Paul vrea copii.

Soraya a părut să fie de acord cu asta.

— Nu a avut niciunul până acum? a întrebat ea, dar apoi a adăugat: Dacă nu e încă o întrebare nepotrivită din partea mea.

— Nu e deloc nepotrivită.

— În Maroc, căsnicia este legată în mare măsură de copii.

— Așa vezi tu asta?

— Cum „o văd eu" și cum sunt lucrurile... sunt două chestiuni total diferite.

În primele zece zile de lecții cu Soraya, conversațiile în afara gramaticii franceze au fost un ciudat meci de ping-pong în care precauția ei înnăscută și reticența culturală au fost în mod frecvent subminate de imensa ei curiozitate nu doar privitoare la viața mea, ci și la felul în care o femeie ca mine funcționa în America modernă. Între noi s-a dezvoltat rapid un sentiment de încredere, deși abia în a doua săptămână de lecții a început să-mi destăinuie aspecte mai intime ale vieții ei. Am sesizat foarte repede că perioada petrecută în Franța îi schimbase total modul de a gândi și că se întorsese în Maroc fără tragere de inimă.

— Și când erați la universitate chiar trăiați în campus? a întrebat ea mirată când am început să-i povestesc despre plecarea mea de acasă la Universitatea din Minnesota.

— Nu așa se face în Franța sau aici? am întrebat.

— În Maroc, dacă pleci la universitate în alt oraș, e stabilit că vei locui la rudele de acolo.

— Și când erai în Lyon?

Buzele i s-au strâns.

— Am fost lăsată să plec la Lyon doar pentru că unchiul meu din partea tatei, Mustafa, era acolo. El și soția lui trăiau acolo de treizeci de ani. El are o afacere destul de

rentabilă cu taxiuri, iar ea e profesoară la un *lycée* — așa că, la un anumit nivel, amândoi sunt total asimilați. Dar nu și când e vorba de responsabilitățile de paznici ai nepoatei din Essaouira. Tot acel an a fost o luptă pentru putere. Mai ales când au descoperit că nu purtam hijabul când plecam la ore, ba chiar îmi schimbam și hainele acasă la o prietenă. Când a fost vorba să stau în oraș până târziu, lucru pe care am început să-l fac când în viața mea a intrat Fabian...

— Cine era Fabian? am întrebat.

Dar chiar în momentul acela Paul a venit din balcon în drum spre baie. Subiectul a fost brusc abandonat.

În acea seară, într-un mic restaurant de pe o stradă dosnică, care în scurt timp devenise preferatul nostru, i-am povestit lui Paul că Soraya pomenise numele unui francez cu care eu bănuiam că a fost încurcată în anul cât a stat în Lyon.

— Asta visează cele mai educate marocance, a spus el. Să întâlnească un occidental care să poată să le smulgă de aici.

— Am indicat eu că aș avea cât de cât experiență în domeniul ăsta?

— Sigur trebuie să fi fost pe atunci o marocancă sau două în viața ta.

— De ce spui asta?

— Fiindcă acum ești un bărbat extrem de atrăgător, ceea ce înseamnă că la douăzeci și ceva de ani erai și mai atrăgător. Și probabil că umblai cu amici artiști, cercul boem din Casablanca, corect? N-a existat o frumușică pictoriță abstractă care...

— Ce rost au toate astea?

— Rostul e că te vreau acum.

O oră mai târziu eram iar în pat în camera noastră de hotel, cu corpul lui îngemănat cu al meu, împărtășind cea mai fantastică simetrie metronomică; când el îmi șoptea că mă iubește mult, promițându-mi vremuri minunate, libere de cotloanele întunecate ale trecutului, ce puteam să fac dacă nu să-mi declar și eu iubirea pentru el? O iubire sinceră și adevărată cum nu mai cunoscusem niciodată.

După aceea, întinși alături, cu brațele împletite, am spus:

— Poate că de data asta am reușit.

Pentru că era chiar la mijlocul ciclului meu. Și pentru că, în noaptea aceea, nivelul nostru normal de pasiune a atins o culme și mai amețitoare.

Paul m-a sărutat ușor pe buze.

— Sunt sigur că de data asta s-a întâmplat. La urma urmelor, suntem binecuvântați.

Afară, muezinul înălța rugăciuni Atotputernicului său. *„Allahu akbar! Allahu akbar!"*

La care eu m-am gândit:

Sincronizarea e impecabilă.

Opt

Următoarele două săptămâni au fost extrem de fericite. Fericirea mi s-a părut întotdeauna un eveniment trecător — un moment aici sau acolo când mizeria vieții se spală preț de câteva ceasuri prețioase. Ești liber de toate temerile și patologiile care par să acționeze ca un subtext la tot ce încerci să faci în viață. Când ești într-un cuplu, problema e că și tu ești robul temerilor și patologiilor partenerului tău. Așa că dacă există o perioadă în care amândoi sunteți departe de chestiile întunecate ale trecutului pe care le cărați cu voi... ei bine, acesta este unul dintre acele conjuncturi rare, sublime când puteți gândi cu adevărat:

Suntem binecuvântați.

Acele prime paisprezece zile în Essaouira au fost magice. Paul a intrat într-un program creativ serios când a fost vorba de munca lui, petrecând aproape șase ore pe zi la desenele lui liniare, mutându-se din cuibul panoramic care era balconul nostru la o masă de cafenea chiar din inima souk-ului. Acolo a devenit un fel de celebritate locală. Administratorul — un tânăr la vreo douăzeci și cinci de ani pe nume Fouad — a văzut calitatea lucrărilor

realizate de Paul și și-a făcut o datorie din a-l feri pe Paul de factori perturbatori, mai ales de strigătele vânzătorilor ambulanți și de curiozitatea turiștilor. La rândul lui, Paul a răsplătit decența protectoare a lui Fouad desenându-i în fiecare zi o carte poștală. Asta era la sfârșitul celor trei sau patru ore pe care le petrecea la cafenea unde lucra la un desen liniar mai mare — care întotdeauna prindea câte o esență a vieții souk-ului într-un fel care era atât realist, cât și denaturat totodată. Prindea nebunia cinetică a vieții care țipa în jurul lui, căci souk-ul nu lua niciodată pauză. Însă măiestria lui consta în a schița totul într-un fel care îl făcea și tangibil, și oblic.

Fouad era un tip grozav, isteț. *Patronul* lui era chiar tatăl său, cel care deținea cafeneaua, dar stătea mult în Marrakech — unde, cum i-a destăinuit odată Fouad lui Paul, avea o amantă. Fouad studiase în Franța — la o școală des Beaux-Arts din Marsilia, unde se îndrăgostise de o colegă pictoriță. Ea era din Toulon și nu era musulmană. Deși dornic să plătească aventura de trei ani a fiului său de cealaltă parte a Mediteranei, tatăl lui Fouad a recurs la autoritatea părintească și a stăruit ca, la sfârșitul studiilor, să renunțe la toate speranțele unei vieți de artist și la iubirea cu franțuzoaica. A trebuit să se întoarcă în Maroc și să învețe afacerea familiei.

Așa că acum Fouad administra această cafenea și un mic hotel din souk în locul tatălui său, în general absent. Cafeneaua se afla chiar într-un colț al souk-ului unde negustorii de fructe și condimente își desfăceau marfa alături de măcelari ce cărau carcase de animale care se decolorau în soarele de la amiază. Locul acesta îi oferea lui Paul o perspectivă asupra spectacolului nebunesc, cromatic pe care îl prindea în creion negru și cărbune pe carton

alburiu. Fouad — care avea clar nevoie de un frate mai mare (mai ales unul artist) — a insistat să-l instaleze pe Paul la o masă în colţ, umbrită, care a devenit biroul lui şi să-l aprovizioneze cu ceai de mentă tot timpul cât lucra acolo. Ne asigura şi masa de prânz amândurora. A refuzat să ia bani şi atunci soţul meu a început să plătească zilnic cu o carte poştală originală. Paul mi-a spus că împrumutase trucul de la Picasso, care îşi plătea facturile de la bar şi de la hotel din staţiunea franceză Collioure lăsându-i patronului o schiţă la câteva zile... făcându-l cu timpul posesorul unei colecţii de artă foarte lucrative.

— Mă îndoiesc că Fouad o să se poată retrage pe Coasta de Azur pe baza mâzgăliturilor mele, a spus Paul într-o după-amiază când ne întorsesem la hotel să facem dragoste şi să tragem un pui de somn.

— Nu-ţi subestima încă valoarea de piaţă. Seria asta nouă de desene este un progres.

Şi eu făceam progrese. Orele cu Soraya erau stricte. Majoritatea dimineţilor stăteam cocoşată peste manuale, forţându-mă să învăţ zece verbe noi şi douăzeci de cuvinte noi pe zi. Citeam şi ziarele locale în franceză şi am cumpărat un radio mic ca să pot asculta RFJ — versiunea franceză a BBC World Service.

— Sunteţi cu adevărat dedicată, a spus Soraya când, după vreo zece zile de lecţii, am surprins-o punându-i tot felul de întrebări despre utilizările francezei *„soutenu"* — cea mai elevată şi formală versiune a limbii.

— Bravo pentru sârguinţa dumneavoastră, a spus ea. Este mare lucru să poţi să vorbeşti *un français soutenu.* Dacă v-o însuşiţi, francezii vor fi foarte impresionaţi.

— Dacă ajung vreodată în Franţa.

Soraya s-a uitat la mine întrebător.

— De ce credeți că nu o să ajungeți în Franța?

— Eu nu prea am călătorit mult.

— Dar călătoriți acum.

— Asta depinde de anumite lucruri care se întâmplă în viața mea.

— Desigur.

— Totuși, am spus, *„les enfants sont portables". Copiii sunt portabili.*

— Aici ați folosit incorect cuvântul *„portable". Un portable* este un telefon mobil sau un laptop. Verbul care se folosește aici este *„transporter"*. Așa că încercați să reformulați.

Exista un motiv important pentru care eram obsedată să-mi readuc franceza în stare de funcționare: simțul desăvârșirii. Voiam să-mi folosesc timpul aici într-un mod pozitiv, benefic. Faptul că îl vedeam pe Paul atât de concentrat asupra muncii sale m-a determinat să-mi dau și mai tare silința, cum i-am spus când m-a felicitat pentru progresele mele.

Essaouira ne-a devenit casă. Am înțeles, în mare, geografia de labirint a vechiului oraș și am reușit să mă orientez fără probleme prin souk. Am învățat și cum să mă feresc de atenția vânzătorului ambulant ocazional și a tânărului care făcea pe masculul feroce. Dar deși aveam impresia că înțelegeam limpede realitățile exuberant diforme ale Essaouirei, niciodată nu mă aventuram singură în oraș după lăsarea întunericului. Dar asta nu însemna că apreciam mai puțin orașul sau faptul că, după cum am descoperit, locuitorii lui erau deosebit de primitori și încântați să vadă că te-ai hotărât să-ți petreci timpul în mijlocul lor.

Am devenit o pasionată a plimbărilor pe plajă, pornind în majoritatea după-amiezilor, după siestă, pe

nesfârșita fâșie de nisip de pe țărmul Atlanticului. Odată ce treceam de cei care se scăldau în mare, dădeam de femei cu jihaburi care își ridicau djellaburile ca să intre în apă. În apropiere, conducătorii de cămile ofereau o plimbare de jumătate de oră pe cămilă în schimbul unei sume negociabile. La încă doi kilometri mai la sud toate urmele de așezare omenească dispăreau. Eram singură. Plaja se întindea la infinit, Atlanticul oglindind asfințitul soarelui de vară la orizontul lui nesfârșit. Întotdeauna mi-am dorit să trăiesc pe o fâșie de plajă, fără multe indicii ale secolului douăzeci și unu în zare, plimbându-mă zilnic pe ea, desfătându-mă cu bătaia ritmică a valurilor, care întotdeauna pare să reducă, pentru un timp, stresul și îndoiala, și neliniștea pe care le târam cu noi. Suntem cam ca niște beduini când e vorba de echipamentul vieții noastre. Indiferent pe unde hoinărim sau cât de departe de locul de naștere ne aventurăm, târâm cu noi o mare parte din trecut.

Pe o plajă pustie — mai ales pe *această* plajă pustie — aproape că poți să te convingi că e cu putință să te detașezi de trecutul tău și de întreaga lui greutate.

Dat fiind că Paul și-a găsit acum un loc productiv — și că părea și eliberat de umbre — când m-am întors din drumeția mea zilnică de două ore, m-a întâmpinat cu un zâmbet și un sărut și cu propunerea ca, după lecția cu Soraya, să urcăm pe acoperișul unui hotel foarte elegant și să privim apusul de soare de pe terasă. Se numea L'Heure Bleue; în foarte mare măsură un hotel al călătorilor de modă veche din anii 1920, fusese refăcut în stilul echilibrat, șic al unui hotel de cinci stele. Ne depășea total posibilitățile, dar un pahar de Kir la barul în aer liber de pe acoperiș n-ar fi falimentat banca. Și chiar oferea o

panoramă absolut încântătoare a soarelui ca un glob roșu care se topea încet într-un ocean liniștit.

— E interesant că Atlanticul e atât de calm aici, a spus Paul într-o seară în timp ce ne beam tacticos băuturile, cu ochii la apusul pe ecran lat.

— Mai ales când îl compari cu Maine.

— În două săptămâni vom fi acolo.

— Știu, am spus.

— S-ar părea că nu te entuziasmează perspectiva asta.

— Știi cât iubesc Maine. Doar că... mă rog, e acasă, nu-i așa?

— Mi-ai ghicit gândurile. Așa că ce-ar fi să ne prelungim șederea aici cu două săptămâni?

— Dar asta înseamnă să pierdem Maine — și banii plătiți pentru paisprezece zile acolo. Biletele noastre de avion nu se pot schimba sau returna... și, da, știu că vorbesc ca o contabilă.

— Ai dreptate s-o faci, mai ales ținând seama de purtarea mea în domeniul ăsta.

I-am luat mâna.

— Acum totul a rămas în urmă, am spus.

— Pentru că m-ai forțat să mă maturizez.

— N-a fost vorba de „maturizare". Doar de un pic de cumpătare.

— Știu că am dorința asta nestăpânită de a cheltui, a spus el. Și știu că această dorință pornește din faptul că am lăsat viața să se desfășoare cum niciodată n-am vrut.

— Mă bucur că ți-am fost de folos, am spus, sărutându-l ușor pe buze.

Chiar sub noi soarele devenea lichid; portocaliu topit, ca și cerneala vărsată pe suprafața Atlanticului. Am închis ochii și am simțit lacrimi. Fiindcă aici am trăit o

adevărată sfărâmare a barierei; o sinceritate și o complicitate între noi care fuseseră umbrite de demoni multipli.

Dimineața următoare a fost perfectă, ca în reclame. Un cer acvamarin, fără nori, fără cusur. Ne-a trezit dintr-un somn carnal o bătaie în ușă. Uitându-mă la ceasul de pe noptieră, am constatat că era miezul zilei. Fir-ar să fie! Soraya întrebase dacă putea să vină azi mai devreme la lecție (era vineri — ziua de sabbat în Maroc) și dacă se putea să facem doar o oră. La două avea autobuz spre Marrakech, unde avea să-și petreacă weekendul cu o prietenă de la universitate.

— A trebuit să o pun pe mama prietenei mele s-o sune pe mama și să-i garanteze că, în weekend, o să stea cu ochii pe mine. Am douăzeci și nouă de ani și tot mai sunt verificată ca o adolescentă, mi-a mărturisit ea în șoaptă.

Fusesem de acord cu lecția de vineri la prânz. Iar acum era... douăsprezece și zece minute. Soraya era întotdeauna punctuală. Fir-ar să fie.

Când am sărit din pat și m-am târât de-a bușilea după niște haine, Paul s-a trezit mârâind.

— Cât e ceasul? a întrebat el, pe jumătate adormit.

Când i-am spus, a zâmbit și a zis:

— Mă bucur că cedezi obiceiurilor mele boeme.

De fapt, de când venisem aici, era prima dată când exageraserăm cu somnul. Paul voia mereu să ajungă până la unsprezece la cafenea ca să prindă souk-ul în toiul nebuniei lui.

Așa că m-am îmbrăcat repede și i-am deschis Sorayei, scuzându-mă pentru mica întârziere. În timp ce ea își așeza cărțile, creioanele și hârtiile în mica zonă de zi, am coborât în fugă la parter și am cerut să ni se aducă sus cafea, pâine și conserve. Când m-am întors în cameră am

auzit dușul curgând în baia alăturată și am văzut-o pe Soraya ușor stânjenită de ideea unui bărbat gol în imediata vecinătate.

— Scuze, scuze, am spus. Trebuia să-ți propun să mergem în altă parte.

— Nicio problemă.

Se simțea clar ușurată că mă întorsesem în cameră.

— Începem?

Am început prin a discuta despre verbul *„vouloir"* — a vrea — și diversele lui utilizări. Mai ales condițional. *Aș vrea.* Marea speranță aspirațională. Am început să recit.

— *Je voudrais un café... voudrais-tu un café aussi?... il voudrait réussir... nous voudrions un enfant...*

În acel moment ușa de la baie s-a deschis și a ieșit Paul, îmbrăcat, cu părul încă ud de la duș. Ne-a salutat cu un zâmbet mare.

— *Tout à fait, nous voudrions un enfant,* a spus el, venind la mine și sărutându-mă pe buze. *Noi am vrea în mod clar un copil.*

Apoi a salutat-o pe Soraya și a întrebat-o în franceză:

— Și cum progresează soția mea?

— Se descurcă fantastic! Are cu adevărat talent la limbi. Și lucrează din greu.

— Asta da.

— Și tu ai o părere foarte bună despre mine, am spus.

— Ea nu are o părere destul de bună despre ea, a spus Paul. Poate poți să o ajuți în privința asta, Soraya.

I-am spus că micul dejun va veni într-un minut, dar l-am văzut cu rucsacul pe umăr, îndesat cu blocuri de desen și creioane.

— Am să-l las pe Fouad să se îngrijească de asta. Vino la mine după lecție. *Je t'adore.*

Încă un sărut pe buze și dus a fost.

După ce ușa s-a închis în urma lui, Soraya s-a uitat într-o parte și a spus:

— *Je voudrais un homme comme votre mari.*

— *Mais plus jeune?* am adăugat.

— *L'âge importe moins que la qualité.*

Aș vrea un bărbat ca soțul dumneavoastră.

Dar mai tânăr?

Vârsta e mai puțin importantă decât virtutea.

— Sunt sigură că vei găsi pe cineva de calitate, i-am spus.

— Ba nu, a spus ea aproape în șoaptă.

Și apoi:

— Bun, *essayer* la conjunctiv. Dați-mi un exemplu la persoana întâi singular.

M-am gândit la asta o clipă, apoi am spus:

— *Il faut que je voudrais d'être heureux.*

Soraya nu a părut mulțumită de răspunsul meu.

— Eu trebuie aș vrea fericire, a spus ea traducându-mi propoziția în engleza ei excelentă. Puteți mai bine de atât.

— Scuze. Problema e folosirea conjunctivului cu „aș vrea". Cum ai observat, nu se poate „trebuie aș vrea ceva".

— Deci dacă ar fi să spuneți că vreți fericire...

— *Je voudrais le bonheur.*

— Bine. Și la conjunctiv?

— Aș folosi *essayer* în loc de *vouloir*. Să încerc. *„Il faut que j'essaie d'être heureux." Trebuie să încerc să fiu fericită.*

Soraya a mai luat o pauză de gândire.

— Totul ține de „încercare", nu-i așa? a spus ea.

A sosit micul dejun și ea a băut cafeaua cu mine. Am lucrat până la unu. Apoi i-am plătit pentru toată săptămâna și i-am urat succes la Marrakech.

— *Entre nous* există un bărbat — francez — pe care colega mea vrea să-l cunosc. Un bancher care lucrează la Société Générale. Părinții mei ar cam fi de acord — cu bancherul, nu cu partea franceză. Dar aici mă grăbesc, nu-i așa?

Apoi, spunându-mi că ne vedem luni la ora obișnuită, a plecat în weekend și la întâlnirea cu francezul care putea fi, sau nu, o trecere spre o viață nouă. Călătoria este importantă pentru multe lucruri.

După plecarea Sorayei, am făcut un duș lung și mi-am pus haine curate, apoi m-am uitat la ceas și m-am gândit că, dacă mă mișcam repede, mai puteam încă să iau prânzul cu Paul la Chez Fouad. Dar cum vineri era singura zi în care îmi citeam e-mailurile, m-am hotărât să scanez repede corespondența de săptămâna asta înainte de a pleca la souk.

Primul e-mail pe care l-am văzut fusese trimis doar cu douăzeci de minute în urmă de veșnic scrupulosul meu contabil Morton. Spunea:

> *Acum, că am scăpat de problemele soțului tău cu IRS, mă ocup de registrele lui în încercarea de a le aduce la zi, ca la data impozitelor de anul viitor să nu fim în criză de timp. Știi că el aruncă toate chitanțele și facturile, și extrasele de cont de la cărțile de credit în cutia aia pentru dosare pe care i-ai dat-o. Ei bine, am început miercuri să mă ocup de ea și azi-dimineață am dat de factura asta. Am fost în dubiu dacă să ți-o trimit acum sau să aștept până te întorci. Dar, întrucât asta ține de o decizie etică/ morală, m-am hotărât să aleg transparența imediată.*

Am dat clic pe fișierul atașat și m-am pomenit uitându-mă la o factură de la un anume dr. Brian Boyards,

medic urolog. Factura era pentru un pacient pe nume Leuen, Paul Leuen. Data nașterii — 04.11.56 — era aceeași cu a soțului meu. La fel și domiciliul. Și polița de asigurare de sănătate Blue Cross/Blue Shield pe care el a folosit-o pentru a acoperi 80 la sută din costul de 2 031,78 de dolari al procedurilor trecute pe factură.

Pacient extern deferentectomie fără bisturiu.

Ce e o deferentectomie?

Am intrat pe Google și am tastat cuvântul exact.

Și am descoperit că deferentectomia este termenul clinic pentru o operație urologică foarte comună... cunoscută și ca vasectomie.

Iar data la care a fost făcută această deferentectomie fără bisturiu pacientului extern era 7 septembrie, anul trecut. Cam la aceeași dată când amândoi am căzut de acord să începem să încercăm să facem un copil.

Nouă

Stăteam în fața laptopului, încercând să mă conving că ceea ce tocmai citisem era cumva fals. O născocire; o invenție trimisă de un răuvoitor care voia să-mi vadă căsnicia complet pe butuci.

Problema cu dovezile ferme — iar o factură de la un medic în urma unei proceduri chirurgicale e aproape irefutabilă — este că nu poți să negociezi cu veridicitatea ei negru pe alb. Asta era cam ca atunci când un client al meu făcuse într-un an pe MasterCard-ul lui cheltuieli de 10 000 de dolari cu pornografia pe internet. Toate tranzacțiile erau marcate Fantasy Promotions Inc., iar codurile orelor arătau că toate erau noaptea târziu. Soția lui văzuse extrasele de cont și se îngrozise. Clientul meu m-a rugat să-i asigur un alibi pentru acele cheltuieli. Cum i-am spus la vremea respectivă: „Cum explici peste o sută cincizeci de tranzacții cu o firmă online numită Fantasy Promotions Inc.? Aici nu e loc de întors. Sunt dovezi incontestabile".

Ciudat că acel client — care după aceea a divorțat plătindu-i daune mari soției lui — mi-a venit în minte când mă uitam la documentul de la dr. Brian Boyards, medic urolog. Toate faptele dinaintea mea. Fapte pe care

trebuie că le-am citit de zece ori, încercând să găsesc o cale de a reinterpreta irefutabilul.

Pacient: Paul Leuen.
Data nașterii: 04-11-56
Domiciliul: 5165 Albany Avenue, Buffalo, NY 10699
Asigurare: Blue Cross/Blue Shield A566902566
Procedură: Deferentectomie fără bisturiu. Pacient extern.
Data procedurii: 07-09-14

Șapte septembrie anul trecut. Cam acum zece luni. Câteva zile după weekendul de Ziua Muncii, pe care l-am petrecut la vila unui prieten din pădurea de lângă Lake Placid. Eu și cu soțul meu am făcut dragoste de două ori pe zi. Iar eu, după o cină la lumina lumânărilor într-un han din apropiere, am declarat că, după doi ani petrecuți împreună și a patruzecea mea aniversare la orizont, voiam să mă descotorosesc de pilulă... deși, cum mi-a spus colegul meu, mai aveam cel puțin două săptămâni până să intru într-un ciclu fertil.

Paul nu s-a făcut alb ca varul, nici nu a spus că intrăm în marina comercială când am adus asta în discuție. Dimpotrivă, mi-a spus că a avea un copil era „legătura afectivă esențială a unui cuplu îndrăgostit" sau ceva de felul acesta rapsodic. După câteva zile, în Buffalo, într-o seară s-a întors de la sală, șchiopătând ușor, și mi-a spus că a făcut o întindere de mușchi în zona genitală și se temea să nu fie hernie. Având înțelegerea mea totală, a absentat de la sex mai multe zile, spunând că a doua zi o să se ducă la infirmeria universității pentru a afla o opinie medicală. Apoi, când s-a întors în acea seară, m-a informat că deși mușchiul era doar „ușor herniat" — țin minte exact vorbele lui — a fost sfătuit să nu forțeze și să se abțină de la sex încă o săptămână.

Acum, iată-mă, după toate lunile astea absurde, pe pagina dr. Brian Boyards, citind totul despre această procedură aparent simplă, fără cauză.

În Statele unite se fac anual peste 500 000 vasectomii. Vasectomia este o procedură chirurgicală simplă, sigură pentru controlul permanent al fertilității masculine. Tubul (numit „vas") care duce de la testicul este secționat și sigilat pentru a opri transportul spermei.

Procedura durează de obicei cam 10 până la 20 de minute.

Întrucât procedura doar întrerupe transportul spermei, ea nu schimbă funcția hormonală, lăsând libidoul și potența neafectate.

Vasectomia fără bisturiu este o tehnică folosită pentru a efectua vasectomia printr-o singură incizie. Incizia este practicată în scrot și nu necesită suturare sau copci.

Principala diferență față de vasectomia convențională constă în aceea că vasul deferent este apucat și controlat de chirurg într-un fel mai puțin traumatic. Rezultatul este durerea scăzută și mai puține complicații postoperatorii.

Această procedură se efectuează cu ajutorul unui anestezic local numit „xylocaină" (similar cu „Novocaina").

Întreruperea vasului prin tehnica fără bisturiu este identică cu întreruperea practicată cu tehnicile convenționale.

Tehnica fără bisturiu este doar un mod mai elegant și mai puțin invaziv prin care chirurgul controlează vasul și trece la întreruperea lui.

Așadar, optând pentru operația „elegantă și mai puțin invazivă" soțul meu mi-a omorât șansa la maternitate, la copilul pe care mi-l doream atât de mult.

Am închis ochii, prinsă undeva între dezolare și furie pură.

„Tout à fait, nous voudrions un enfant."

Nemernicul a spus-o chiar astăzi la prânz. Tot așa cum, luni întregi, m-a tot asigurat că e doar o chestiune de timp până să rămân însărcinată...

Am trântit capacul laptopului și am început să plâng. Mă aflam în cădere liberă. Mai mult decât uluită. Stupefiată. De parcă această viață nouă pe care ne-o clădiserăm împreună n-ar fi fost decât o casă din cărți de joc. Clădită pe minciunile unui bărbat în care fusesem destul de tâmpită să mă încred. Cum am putut eu — dra Dialectică, dra Extrascrupuloasă, dra Supermeticuloasă — să nu adulmec înșelăciunea din spatele tuturor declarațiilor lui de angajare intimă?

Știam răspunsul la întrebarea asta.

Vedem doar ce vrem să vedem.

Am înțeles de la început că, la anumite niveluri fundamentale, Paul Leuen era incapabil de responsabilitatea de adult propriu-zisă. Dar am ales să ocolesc asemenea adevăruri și să îmbrățișez farmecul boem, efuziunea romantică, sexul halucinogen. Doream cu atâta disperare iubire, încât am împins toate îndoielile în acea cameră de la subsolul mintal și am plonjat direct în iluzia fericirii casnice și a creșterii copiilor cu un bărbat care...

Care? Care?

Pot măcar să-l definesc acum? Dacă mă trădase într-un aspect atât de important, dacă se aranjase în mod deliberat în timp ce mă asigura pătimaș că voia un copil cu mine...

M-am dus la baie. Mi-am dat cu apă rece pe față, evitând oglinda. Nu voiam să mă studiez la rece acum. M-am întors în cameră și am ieșit pe balcon, uitându-mă la lumea nord-africană de jos. *Asta putea să aștepte până*

la întoarcerea noastră, Morton. Dar, fără îndoială, decentul Morton reflectase îndelung înainte de a se hotărî să-mi trimită factura urologului. Și în cele din urmă decisese: cărțile pe masă. Însă vina era a împrăștiatului meu soț că aruncase factura doctorului în biblioraftul cu situația lui financiară, uitând că până la urmă aveam să o văd, pentru că încă eram contabila lui.

M-am prins strâns de balustrada balconului ca să nu cad, furia anunțând durerea; o anumită claritate clinică s-a impus. M-am întors înăuntru la laptop, l-am deschis și i-am scris un e-mail lui Morton:

Se spune că informația înseamnă putere. Dar deseori și o durere cum nici nu ți-ai închipuit. Te rog să cauți extrasele lui de cont la MasterCard pe luna septembrie 2014 și să vezi dacă există o plată suplimentară de asigurare de 400 de dolari pentru dr. Brian Boyard. Pe urmă scanează-mi-o. Cred că voi fi în Buffalo în câteva zile. Singură.

În timp ce așteptam răspuns, am scos biletele de avion și am descoperit (după alte căutări pe net) că Royal Air Maroc avea să-mi schimbe zborul înainte de data întoarcerii contra unei sume de 3 000 de dirhami — în jur de 350 de dolari. Da, plătisem hotelul pentru toată luna, dar eram deja în a treia săptămână. Paul putea să rămână și să-și termine desenele și să-și aducă aminte cum e să fie iarăși singur. Eram destul de sigură că acesta era rezultatul pe care îl dorea în sinea lui. Când făcuse în secret vasectomia, o parte din el trebuie să fi știut că până la urmă totul avea să iasă la iveală. De bună seamă își imaginase că după, să zicem, un an de încercări fără succes, aveam să insist să mergem la o clinică de fertilitate pentru analize. Moment în care...

Bing. Un e-mail de la Morton.

Am găsit. Ataşat ca scan. Sunt aici pentru tine. Dacă pot să te ajut cu ceva, spune. Curaj...

Am început iar să plâng, şi apoi am fost întreruptă de o bătaie uşoară în uşă.

— Du-te dracului! am urlat, convinsă că era Paul.

Dar de ce ar fi bătut la uşă când avea cheie? Am fost imediat în picioare, ducându-mă în camera cealaltă şi deschizând uşa de la intrare. Afară era tânăra care ne făcuse curat în cameră şi ne spălase rufele. Era palidă şi speriată.

— *Mes excuses, mes excuses*, am spus, luându-i mâinile. *Je suis... dévastée.*

M-am întors brusc înăuntru, încercând să opresc hohotul de plâns care mă îneca. Tânăra dispăruse din peisaj, fără îndoială o luase la fugă pe scări, speriată de această femeie nebună aflată în pragul unui colaps nervos.

M-am dus iar în baie. Mi-am dat din nou cu apă pe faţă. Aveam ochii roşii. Aşa că m-am întors la birou, mi-am pus pe nas ochelarii de soare, mi-am luat paşaportul, un carnet, printul biletului de avion, portofelul şi cărţile de credit. În drum spre parter, am scos o bancnotă de 100 de dirhami. Tânăra se agita la piciorul scării, neştiind cum să reacţioneze la prezenţa mea, întrebându-se ce mai pregăteam.

— Îmi pare nespus de rău, am zis, îndesându-i în mână bancnota. Azi am primit nişte veşti proaste.

A făcut ochii mari când a văzut suma — care, mi-a spus Soraya, era salariul pe două zile — şi a şoptit:

— *C'est trop... Ce n'est pas nécessaire...*

— *Si, c'est nécessaire... Et merci pour ta gentillesse.*

— *J'espère que tout ira bien, madame.*

— *On verra*, am spus. *Vom vedea.*

Și am ieșit în mijirea acelei după-amiezi strălucitoare.

La două străzi de hotel era un internet café. L-am întrebat pe tipul plictisit — în vârstă de douăzeci și cinci de ani, țigară înfiptă în colțul gurii, bălmăjea un cântec pop arăbesc — dacă avea o imprimantă.

Tipul a arătat spre o mașină de copiat prăpădită.

— Doi dirhami pagina, zece dirhami o oră la calculator. Puteți să plătiți după aceea.

Hotelul avea imprimantă și calculator pentru clienți și aș fi putut să le folosesc. Însă nu voiam ca documentele pe care le printam să fie cumva văzute sau copiate. M-am așezat. Am intrat pe calculator și am printat factura medicală, scanul extrasului de cont al cărții de credit a lui Paul și toate detaliile de pe pagina dr. Boyards cu privire la vasectomia fără bisturiu. Apoi m-am dus la pagina de internet a Royal Air Maroc. Folosind cartea mea de credit, mi-am rezervat un loc la zborul direct din ziua următoare de la 12 de la Casablanca la New York. Avionul sosea la 2:55 p.m. (cu o diferență orară de cinci ore). Am intrat apoi pe pagina Jet Blue și am găsit un loc de la New York la Buffalo. I-am trimis un ultim e-mail lui Morton:

Sosesc mâine la 9 p.m. Dacă ai putea să mă iei de la aeroport și să mă duci acasă ți-ai face pomană. Și dacă știi un avocat de divorțuri bun... Dar vorbim mai mult când ne vedem.

După trei minute... *bing*... răspunsul lui:

Voi fi acolo și te voi duce la E.B. Green's la un mușchi de vită și mai multe pahare de martini atât de necesare. Fii tare.

Morton nu era doar un prieten grozav; era și unul dintre puținii contabili evrei pe care îi știam căruia îi plăcea să bea. Întotdeauna dorea să-și asume față de mine rolul de frate mai mare, deși niciodată n-a jucat cartea „Ți-am spus eu" când a fost vorba de Paul. Am știut de la început că nu-l avea la inimă, căci odată mi-a zis: „Atâta vreme cât știi că ești pe cale să te măriți cu Vincent Van Gogh, ai binecuvântarea mea". Dar după acest avertisment, n-a mai spus o vorbă de îndoială despre soțul meu. Morton știa că îmi doream cu disperare un copil. Iar Paul promisese...

Iar m-a apucat tremuratul. Închizând ochii, mi-am impus o aparență de normalitate. M-am ridicat și am strâns toate documentele pe care le printasem, apoi i-am plătit tipului aerian de la casă, văzându-l că mă studia.

— *Ça va, madame?* M-a întrebat el.

Am dat din umeri și am spus:

— *La vie.*

M-am uitat la ceas. Paul mă aștepta la Chez Fouad să luăm prânzul. Ocolind aleile care treceau prin centrul souk-ului, am luat-o pe o scurtătură care dădea într-o alee principală îngustă, nepavată și am ieșit pe poarta principală. Mi-am făcut curaj pentru obișnuitul atac ca de vulturi ai vânzătorilor ambulanți care se năpusteau asupra oricărui străin neavizat (mai ales femei singure). Dar azi, când un astfel de tip — transpirat, supraponderal, cu obișnuitul zâmbet mieros pe față — s-a apropiat de mine și a spus „O plimbare cu cămila pentru frumoasa doamnă?", doar am ridicat mâna ca un polițist de la circulație și m-am răstit în arabă: *„Imshi". Dispari.* Omul a părut surprins. M-am simțit ca un rahat. Mi-am ridicat ochelarii de soare, arătându-i ochii roșii de plâns.

— *Mes excuses, madame,* a spus el.

— *Je m'excuse aussi,* am spus îndreptându-mă în grabă spre autogară, evitând femeile care vindeau lenjerie brodată, copiii care vindeau fișicuri cu bomboane ieftine și un tânăr pe o motoretă care tot striga: „Doamnă, doamnă...". Ajungând în stație, am stat la coadă vreo douăzeci de minute — toată lumea părea să aibă o conversație prelungită cu tipul de la ghișeul de bilete. În cele din urmă mi-a venit rândul să vorbesc cu el și am descoperit că a doua zi dis-de-dimineață era un autobuz pentru aeroportul din Casablanca, fără oprire, plecarea la 6 a.m., sosirea la 9:45.

Am cumpărat cu 50 de dirhami un bilet numai dus și mi s-a spus că trebuia să fiu în stație cel mai târziu la 5:30 a.m.

— *Entendu,* am spus. *Am înțeles.*

De fapt, nimic nu era acum de înțeles. Am simțit că mă apucă iar tremuratul. M-am uitat la ceas. Acum era 2:18 p.m. Probabil că Paul se întreba unde eram și poate se întorsese la hotel după mine. Sau poate că își zicea că ajunsesem în altă parte, cum făceam uneori. Speram ca timpul să fie de partea mea. Aveam să mă întorc, să-mi fac bagajele, să-i las dovada adeveritoare, un bilet scurt și să plec la o plimbare lungă pe plajă.

O parte din mine voia să sar pur și simplu într-un taxi și să mă duc la autogară, să schimb biletul și să mă sui în primul autobuz de Casablanca. Dar această parte expeditivă a mea era stăvilită de nevoia de a-i pune lui Paul dovezile în față, de a-i cere o explicație, de a-l lăsa să vadă că eram distrusă, că el distrusese totul.

Unde avea să ne aducă asta? Eu aveam să țip, să-l învinovățesc. El avea să facă pe băiețelul și să mă implore să-i mai acord o șansă.

De ce întotdeauna vrem un fel de răzbunare, de revanșă, o arie lungă de scuze și lacrimi, chiar și atunci când știm că nu vom schimba nimic? Răul e atât de extins, încât nu ne vom reveni niciodată din asta. La ce bun confruntarea? Mai bine să plec și gata.

Zece minute mai târziu m-am întors la hotel, dându-i 10 dirhami unei femei în vârstă care purta burqa și, din cât se vedea prin deschizătura îngustă, avea niște ochi foarte hăituiți.

— *Je vous en supplie... je vous en supplie*, a spus ea sâsâind. *Vă rog, vă rog.*

I-am îndesat banii în mână.

La hotel am dat pe coridor de fata cu dereticatul.

— *Tout va bien, madame?* m-a întrebat, privindu-mă cu atenție, temându-se că aș fi putut exploda iar.

— *Ça va mieux*, am mințit. *E mai bine.*

M-am dus sus. Am intrat în cameră și m-am uitat lung și urât la patul în care făcuserăm dragoste în fiecare zi, o dragoste pătimașă, dementă, mereu cu speranța că...

De zece minute șovăiam privitor la tactica de abordat. Vederea patului m-a făcut să adopt o strategie diferită. După ce mi-am făcut bagajele, am lăsat pe patul proaspăt făcut toate documentele pe care le printasem, începând cu factura, continuând cu extrasul de cont de la cardul de credit care arăta suma suplimentară pe care o plătise pentru procedură, apoi ce scria pe pagina doctorului lui despre deferentectomia fără bisturiu. Voiam ca Paul să înțeleagă că fusese descoperit. Faptul de a rămâne singur cu dovezile trădării lui avea să-l sperie îndeajuns ca să-l facă să...

Să ce? Ce crezi că o să facă? O să cadă în genunchi și o să te roage să-l ierți? Chiar dacă s-ar întâmpla asta, pe urmă ce?

Lasă-l să plângă până adoarme. Singur. Lasă-l să reflecteze ce va însemna pentru el viața fără mine.

Am luat o hârtie. Am scris:

Ai ucis totul și te urăsc. Nu meriți să trăiești.

Apoi m-am semnat și am pus biletul în capătul documentelor pe care le răsfirasem în evantai pe pat. Luându-mi pălăria de soare și geanta, am ieșit. Am trecut în grabă pe lângă recepție. Ahmed trebuie să-mi fi sesizat neliniștea, căci a spus:

— E vreo problemă, *madame*?

— Întreabă-l pe soțul meu, am strigat.

Am plecat ca o furtună spre plajă. Ajunsă acolo, am luat-o vijelios pe nisip, cu fruntea în jos, evitând conducătorii de cămile și vârstnicii care vindeau porumb copt și am mers până în punctul în care toate semnele lumii exterioare au dispărut. M-am așezat. M-am uitat la oceanul pe deasupra căruia aveam să zbor în ziua următoare, știind foarte bine că și după întoarcerea acasă durerea o să se agațe de mine ca un cancer metastazat. Pentru a doua oară, eram pe cale să mă confrunt cu ruinele unei căsnicii prăbușite. Numai că de data asta sentimentul eșecului și al trădării avea să fie extrem de dureros.

Am plâns dezlănțuit în jur de zece minute. Nu era nimeni prin preajmă care să mă vadă; aici durerea mea era acoperită de valuri. Când m-am potolit, m-am pomenit gândind: *Acum ce? Mă duc acasă. Mă întorc la muncă. Încerc să mă pun pe picioare. Am în față cel mai invalidant soi de singurătate.*

Deși acum îl uram atât de mult pe Paul, o parte din mine se strângea la gândul pierderii lui. Cum să nutrești

astfel de sentimente față de cineva care ți-a trădat încrederea? De ce aveam atâta nevoie de Paul tocmai când voiam să-l părăsesc pentru totdeauna? Cum puteam fi atât de împărțită în două?

Vinovăția a început să se strecoare în psihicul meu, cu toate că știam că nu aveam de ce să mă simt vinovată, că eu eram cea nedreptățită. Eu eram cea care trebuia să se lupte cu chinul unui act de trădare intimă. Și eu eram cea care stătea aici, singură pe o plajă nord-africană, începând să mă întreb dacă nu cumva fusesem prea exagerată în biletul scris la furie.

Problema la vinovăția continuă — mai ales genul care îți împovărează psihicul încă din copilărie — e că nu poți să găsești logic calea de a scăpa din influența ei înăbușitoare.

Începea să se însereze. M-am uitat la ceas. Mai era puțin până la cinci. Eram aici de atâta timp? Stătusem atât de mult pe plajă în speranța că — după ce îmi descoperise bagajele făcute și dovezile lăsate pentru el — Paul avea să dea fuga aici să mă găsească, știind că în fiecare după-amiază băteam nisipurile astea?

Dar trebuie să fi umblat mai mult de o oră ca să ajung în acest loc pustiu. Poate că el a ajuns înapoi la hotel doar acum câteva minute... poate venea încoace?

Și uite că iar începi, iar vrei un moment hollywoodian: „Am făcut greșeala vieții mele. Vasectomia este reversibilă. Mi-am făcut programare la urolog. Mâine mă întorc acasă cu tine și până în weekend mă rezolv."

Dar plaja era pustie. De obicei, Paul se întorcea pe la trei de la Fouad, pentru siestă. Acum era aproape cinci. Nu se vedea nimeni la orizont. Eram complet singură. Faptul că el nu-și făcea apariția pe plajă era dovada — dacă mai era cu adevărat nevoie — că eram kaput.

Drumul de întoarcere la hotel a părut exagerat de lung. Când am ajuns la recepție, sosirea mea a părut să-l sperie pe Ahmed.

— S-a întâmplat ceva? l-am întrebat.

— *Le patron, Monsieur Picard...* trebuie să vorbească cu dumneavoastră.

Nu *vrea* să vorbească cu dumneavoastră. *Trebuie.*

— Ce s-a întâmplat? Unde e soțul meu?

Ahmed s-a eschivat, dispărând în biroul din spate. După câteva clipe a ieșit Monsieur Picard, arătând posomorât ca un oncolog pe cale să dea o veste proastă.

— V-am căutat peste tot, *madame.* Eram foarte îngrijorați.

— Ce s-a întâmplat? Unde e soțul meu?

— Soțul dumneavoastră a... dispărut.

M-am albit, dar poate că într-un fel asta sugera că nu eram surprinsă, deoarece Picard a spus:

— Vă așteptați la asta?

— Nu, deloc.

— Dar i-ați lăsat documente și un bilet...

— Ai fost în camera noastră? am strigat, enervându-mă brusc. Cine ți-a dat dreptul să...?

— Faptul că femeile care se ocupă de curățenie l-au auzit pe soțul dumneavoastră țipând în cameră. Țipete care au urmat unor bufnituri puternice.

Am țâșnit imediat pe scări. Picard a strigat după mine că nu trebuia să intru acolo, că era un potențial loc al săvârșirii unei crime și că poliția era...

Dar eu am alergat înainte și, când am ajuns, am dat ușa de perete. Când am intrat am văzut...

Haos.

Chiar arăta a loc în care se comisese o crimă violentă însoțită de jaf. Hainele erau împrăștiate peste tot. Toate

sertarele trase, conținutul aruncat pe jos. Două blocuri de desen rupte, bucățile de hârtie umplând camera ca niște confetii demente.

Lângă documentele și biletul pe care le lăsasem pentru Paul se găsea o foaie de hârtie pe care erau scrise — în caligrafia lui înghesuită, caracteristică — șase cuvinte:

Ai dreptate. Ar trebui să mor.

Zece

— Să nu atingeți documentele! m-a atenționat Picard când am întins mâna după biletul lui Paul.

— Dar sunt ale mele, am spus.

— S-ar putea ca poliția să nu fie de acord.

— Poliția?

— Soțul dumneavoastră a fost auzit ultima dată țipând în camera asta. Apoi s-a făcut liniște. Ahmed mi-a raportat toate astea când m-am întors la hotel acum zece minute. A spus că nu a vrut să-l deranjeze pe Monsieur Paul, deoarece după prima lui izbucnire nu s-au mai auzit țipete. I-am spus să se ducă sus să verifice. Ahmed a descoperit că soțul dumneavoastră dispăruse, dar pereții erau plini de sânge. Bineînțeles că am chemat poliția, căci la început am fost îngrijorat că s-ar putea să fie sângele dumneavoastră. Până am văzut scrisoarea pe care i-ați lăsat-o.

— Am fost să mă plimb pe plajă.

— Înțeleg.

Tonul pe care rostise acest cuvânt m-a neliniștit. Suna studiat, neutru — de parcă ar fi vrut să-mi transmită că nu mă credea.

— M-am întors aici pe la două-treizeci și apoi am plecat să-mi fac obișnuita plimbare.

Picard m-a întrerupt.

— Nu e nevoie să-mi explicați asta mie. Poliția e cea care va pune întrebări.

— Întrebări despre ce? Trebuie să mă duc să-l caut pe soțul meu.

— Polițiștii vor fi aici în scurt timp. Le-am spus să rămână pe poziție în așteptarea întoarcerii dumneavoastră.

Polițaii au venit două minute mai târziu. Un ofițer corpolent care transpira copios în uniforma lui albastră și un inspector investigator îngust în umeri, cu un costum ieftin, cămașă albă îngălbenită de prea mult spălat și cravată subțire, de lână. Avea în jur de patruzeci de ani, mustață subțire și păr lins, pieptănat peste cap. M-au salutat amândoi, studiindu-mă cu interes profesional. A apărut la ușă și Ahmed. Inspectorul și Monsieur Picard au vorbit într-o arabă rapidă, apoi anchetatorul l-a interogat pe Ahmed, care arăta de mai multe ori spre mine. Între timp, polițistul în uniformă inspecta patul, documentele și cele două bilete, dezordinea din cameră și pereții pătați cu sânge. I-a pus o întrebare lui Ahmed, care a răspuns cu un torent de cuvinte în arabă, făcând iarăși semne în direcția mea. Apoi inspectorul mi s-a prezentat în franceză drept inspectorul Moufad.

— Când l-ați văzut ultima oară pe soțul dumneavoastră? a întrebat el.

— Pe la douăsprezece și cincisprezece. Dormiserăm până târziu. Profesoara mea de franceză, Soraya, ne-a trezit și...

— Care sunt numele ei complet și adresa?

Picard i-a dat imediat aceste informații pe care polițistul și le-a notat conștiincios.

— Așadar ați dormit până târziu, a sosit profesoara și pe urmă...?

— Am făcut ora de franceză. Soraya l-a văzut pe soțul meu părăsind camera. Pleca să ia prânzul și să lucreze la Chez Fouad.

— Soțul dumneavoastră lucra la cafenea? a întrebat inspectorul, părându-i-se cam ciudat acest lucru.

— E artist... și profesor la o universitate din State. Lucra la o serie de desene liniare despre viața în souk.

— Unde sunt desenele astea?

I-am arătat fărâmele de hârtie împrăștiate peste tot, ochii umplându-mi-se de lacrimi. Frumoasele, extraordinarele lui desene! Cele mai bune pe care le făcuse vreodată; punctul de cotitură în cariera lui creatoare. Iar acum... iremediabil pierdute.

— Cine a rupt desenele astea? a întrebat Moufad.

— Presupun că Paul.

— Aveți pașaportul soțului dumneavoastră?

— Bineînțeles că nu.

— De ce credeți că și-a rupt schițele?

— Asta ar trebui să-l întrebați pe el.

— Dar el nu-i aici, nu-i așa, *madame*? Monsieur Picard spune că o femeie de serviciu a auzit zgomot în cameră pe la ora patru. Monsieur Ahmed s-a dus sus să vadă ce se întâmplă, dar a găsit camera goală, întoarsă cu susul în jos și sânge peste tot.

Și-a fluturat batista, în ale cărei fibre de bumbac era impregnată mostra de sânge încă udă.

— Era cineva aici cu el? am întrebat.

— Acel cineva erați dumneavoastră, *madame*? a contrat Moufad.

— Eu mă plimbam pe plajă — cum fac în aproape fiecare după-amiază.

— V-a văzut cineva plimbându-vă?

— Nu, eram singură, ca întotdeauna.

— Deci nu erați cu nimeni?

— Tocmai v-am spus că eram singură.

— Ce dovadă am eu că a fost așa?

— Dovada e că în camera asta a avut loc un incident când soțul meu era aici, iar eu eram la plimbare pe plajă. Uitați-vă în ce hal e camera asta. Soțul meu a fost jefuit și sigur vătămat.

— Dar unde este acum soțul dumneavoastră dacă a fost grav rănit? Dacă a fost jaf, de ce făptașii nu au luat unul dintre laptopuri? a întrebat el, arătând spre cele două laptopuri de pe birou.

— Și, lângă pat, e aparatul acela de filmat, Canon, foarte scump, a adăugat el.

Acum polițistul în uniformă a luat o cană de pe birou, s-a uitat în ea și i-a spus ceva lui Moufad. Când i-a fost înmânată, inspectorul a scos un mic teanc de dirhami.

— Un hoț ar fi luat sigur banii ăștia pe care i-ați lăsat afară în mod neînțelept.

Picard a părut ofensat de aceste vorbe. A spus:

— În cei douăzeci și trei de ani de când conduc Les Deux Chameaux n-am avut niciodată un jaf.

— Întotdeauna există o primă dată, am spus.

Picard și Moufad au schimbat o privire cu subînțeles. Moufad a spus:

— Chiar dacă soțul dumneavoastră i-ar fi surprins pe hoți și chiar dacă ei l-ar fi dat cu capul de perete, ar fi plecat cu banii și bunurile electronice. Ar fi înșfăcat ce era de valoare și la revedere — cum sunt toate obiectele astea. Așa că e cam ciudat că niște hoți au lăsat în urmă laptopurile, aparatul de filmat și banii. Și mai e problema

cu soțul dumneavoastră. De ce să-l fi dat hoții cu capul de perete și apoi să-l care cu ei, lăsând în urmă pradă de valoare? Pur și simplu nu are logică.

— Dar sigur cineva l-a văzut pe soțul meu părăsind hotelul.

— Una dintre femeile de la curățenie — Mira — a auzit zgomot în cameră, a spus Picard. A coborât la recepție și a dat alarma. Pe urmă Ahmed a auzit alte țipete, a alergat la etaj și a găsit camera în prezenta ei stare de dezordine și m-a căutat pe mine. Am scotocit hotelul. Nici urmă de soțul dumneavoastră.

— O fi ieșit în timp ce Ahmed era la etaj?

— E o posibilitate, a spus Moufad. Alta ar fi că între dumneavoastră și soțul dumneavoastră să fi fost o altercație.

— N-am avut nicio altercație.

— Există un schimb de bilete scrise la supărare, nu-i așa? Eu nu știu engleza, dar mi le-a tradus Monsieur Picard când ne-a chemat.

Polițistul în civil a băgat mâna în buzunarul de la piept al hainei și a scos un carnețel cu coperte de vinilin negru. L-a răsfoit până a dat de pagina pe care o căuta.

— Un bilet — presupun că al dumneavoastră — spune: *„Ai ucis totul și te urăsc. Nu meriți să trăiești."* Dumneavoastră ați scris asta, da?

Am lăsat capul în jos, apoi am spus încet:

— Eu am scris asta.

— Iar răspunsul lui: *„Ai dreptate. Ar trebui să mor."* Adică, dacă el a scris asta.

— Cine altcineva putea să o facă? am întrebat, mânioasă acum.

— Cineva care o fi vrut să-i facă rău.

— Să ne lămurim, domnule polițist. Dumneavoastră credeți de fapt că am avut o altercație cu soțul meu și că

eu — o femeie cam pe jumătatea lui — l-am dat cu țeasta de perete lăsându-l în nesimțire, l-am scos pe furiș din hotel, dar, înainte de asta, am scris un bilet cu scrisul lui, care să indice că plănuia să se sinucidă?

Inspectorul s-a gândit câteva clipe, apoi a spus:

— Cine poate să spună că n-ați ascuns undeva în hotel cadavrul?

— Dar eu nu eram aici.

— Nimeni nu v-a văzut plecând la pretinsa dumneavoastră plimbare pe plajă.

— Dar nu i-am făcut niciun rău soțului meu, am spus, cuprinsă iar de mânie. După ce a plecat la Chez Fouad, nu l-am mai văzut.

— Cu toate astea, ați lăsat aici toate documentele acestea ca el să le găsească, împreună cu un bilet în care îi doreați moartea. Monsieur Picard mi-a tradus toate copiile medicale. Și ele sunt o lectură interesantă. Un act oficial că soțul dumneavoastră a făcut vasectomie.

Tăcere. Îi vedeam pe cei trei bărbați savurând pe tăcute imensa mea jenă, provocată de faptul că știau totul despre această afacere abjectă. Am arătat spre un scaun, indicând că aș fi vrut să mă așez. Moufad și-a dat acceptul. M-am așezat în fotoliu, încercând să găsesc o cale de ieșire din asta, hotărând în cele din urmă că singura cale de a merge înainte era să spun adevărul.

— Sunt contabilă în State. Firma mea se ocupă și de conturile soțului meu. Unul dintre asociații ei m-a contactat azi, dându-mi informațiile pe care le-ați găsit pe pat. Informații că soțul meu, după ce a convenit cu mine că vom încerca să facem un copil — și știind foarte bine că, acum când nu mai sunt decât două săptămâni până să împlinesc patruzeci de ani, timpul nu mai e de partea mea — s-a dus și s-a...

sterilizat. După cum vă puteți închipui, descoperirea acestei... trădări... în fine, a fost zdrobitoare. Soțul meu era la Chez Fouad când au sosit aceste documente. Le-am printat și le-am lăsat pe pat, împreună cu un bilet, ca să-l mustre conștiința. Pe urmă am plecat să mă plimb pe plajă și când m-am întors am găsit toate astea.

Liniște. O privire rapidă între polițiști și Picard. Apoi inspectorul mi-a spus:

— Oricât vă compătimesc pentru ce vi s-a întâmplat, *madame*, ați omis o parte importantă a poveștii dumneavoastră — faptul că în această după-amiază, mai devreme, v-ați reținut un loc la un zbor care pleacă mâine la douăsprezece la prânz din Casablanca spre Statele Unite.

Am simțit că mă încordez.

— Lucrați repede, *monsieur*.

— Asta mi-e meseria.

— Dar decizia de a pleca mâine acasă... asta a fost dictată de hotărârea mea de a-l părăsi imediat. În urma a ceea ce am descoperit, s-a terminat.

— Și i-ați lăsat un bilet în care spuneați că ar trebui să moară pentru ce a făcut.

— Am scris la mânie. Eram furioasă. Sigur n-aș vrea să i se întâmple ceva rău soțului meu.

— Chiar dacă există dovada scrisă că i-ați dorit moartea. Poate pe bună dreptate — deoarece a făcut ceva atât de viclean, atât de calculat, atât de perfid.

Moufad mă privea fix — începeam să-mi simt mâinile devenind lipicioase și broboane de transpirație îmi curgeau pe față. În ceea ce îl privea, eu eram persoana care prezenta interes în cazul ăsta.

— *Monsieur*, am spus, încercând să mă calmez, de ce aș fi lăsat un astfel de bilet dacă aș fi avut de gând să-i

fac rău soțului meu? De ce el mi-ar fi lăsat un răspuns dacă nu s-ar fi simțit îngrozitor că a fost prins cu această minciună cumplită?

Inspectorul a dat din umeri.

— Poate biletul lui l-ați scris dumneavoastră.

M-am ridicat și m-am dus la birou, unde Paul își ținea jurnalul. Nu mă atinsesem niciodată de el, deoarece sunt de părere că intimitatea e sacrosanctă. Polițistul în uniformă a încercat să mă oprească, dar inspectorul i-a spus ceva care l-a făcut să dea înapoi. Am deschis jurnalul și am găsit pagină după pagină cu scrisul lui Paul, urmate de pagini cu schițe, de mâzgăleli. Iar în interiorul coperții din spate, mai multe chestii voluminoase. M-am dus și am pus o pagină din jurnalul lui alături de biletul pe care îl lăsase pe pat. Chiar și dacă nu erai grafolog era evident că scrisul era al aceleiași persoane. Moufad, polițistul în uniformă, și Picard s-au uitat pe rând la scriiturile comparate. Inspectorul și-a ținguiat buzele.

— Și cine poate să spună că acesta nu e jurnalul dumneavoastră?

M-am dus ca o furtună iar la birou și am luat jurnalul meu și l-am aruncat pe pat lângă biletul care mă băgase într-un bucluc atât de mare.

— Acesta e jurnalul meu și, cum veți observa, scrisul se potrivește cu al meu.

Alt ridicat din umeri.

— Va trebui să iau toate dovezile astea cu mine, împreună cu pașaportul dumneavoastră.

— Mă acuzați de crimă?

— Nu încă. Dar aici există dovezi clare că...

— Ce? am spus, mânioasă acum și prinzând curaj. Cum văd eu treaba, soțul meu a văzut că am aflat de minciuna

lui și că aveam de gând să-l părăsesc, și l-a apucat strechea. Și-a rupt desenele și s-a dat cu capul de perete. Trebuie să-l găsim. *Acum.*

Am spus toate astea cu atâta vehemență, încât Moufad și Picard au făcut ochii mari.

— Eu tot iau jurnalul, documentele, biletele și pașaportul dumneavoastră ca...

— Nu veți face una ca asta, decât dacă vreți să mă acuzați oficial de dispariția soțului meu... dacă, adică, a dispărut.

— Nu cunoașteți legea de aici, *madame.*

— Știu că Statele Unite au ambasadă la Rabat și un consulat la Casablanca. Dacă încercați să-mi confiscați pașaportul sau vreun lucru care îmi aparține — și în asta intră și lucrurile soțului meu — voi da un telefon. Atunci va trebui să suportați consecințele.

Doar pentru a dovedi că vorbeam serios, am dat să-mi iau jurnalul. Polițistul în uniformă a întins instinctiv mâna și m-a apucat cu brutalitate de braț. M-am eliberat și am țipat la el:

— *Comment osez-vous? Je connais mes droits!*

Polițistul s-a dat înapoi imediat.

— Nu e nevoie să faceți o dramă din asta, *madame,* a spus Moufad.

— Ba da, e! Soțul meu e în primejdie, poate rănit grav. Și probabil rătăcește prin Essaouira, sângerând și dezorientat. Pierdem timp prețios aici. Propun să mergem toți la Chez Fouad să vedem dacă s-a întors acolo sau dacă Fouad l-a dus la un doctor.

Liniște. Vedeam că inspectorul își calcula următoarea mutare.

— Bine, a spus el. Mergem la Chez Fouad. Dar totul rămâne aici.

— Nici vorbă. Pentru că ne vom întoarce de la Fouad și vom constata că oamenii dumneavoastră au îndepărtat totul.

— Vă dau cuvântul meu că nu, *madame*.

— Cu tot respectul... nu e suficient, *monsieur*.

Iarăși liniște. Apoi mi-a venit o idee.

— Totuși, am să vă las să fotografiați totul — așa cum este acum. Înainte să plecăm. Dar documentele, jurnalele, rămân la mine.

Moufad și-a mușcat buza de jos, displăcându-i total ideea.

— Sunt de acord cu asta — cu două condiții. Apartamentul se sigilează după ce fotografiem. Sunt sigur că Monsieur Picard vă poate găsi altă cameră pentru la noapte. Iar eu voi însărcina un om de-al meu să vă păzească...

— Nu e deloc nevoie de asta.

— Ba da, *madame*, este. Deși până acum nu ați fost acuzată de crimă, rămâne faptul că, în această cameră, a avut loc o activitate potențial criminală. Poate că soțul dumneavoastră chiar a încercat să-și facă rău, împovărat de vinovăție și de faptul că a înțeles că v-a pierdut, că îl părăsiți. Dar cine poate să spună că nu o să se întoarcă pentru a vă face rău? Trebuie să avem certitudinea că veți fi în siguranță aici la noapte. Nu sunteți de acord?

— Sunt sigură că Paul nu-mi va face niciun rău.

— Dar dacă și-a provocat singur răni lăsând sânge pe pereți și și-a rupt lucrările prețioase...

Știam că nu trebuia să ripostez la asta, așa că am tăcut. Inspectorul l-a întrebat pe Picard dacă în hotel se putea intra de pe acoperiș sau pe o ușă din spate. Picard i-a răspuns că doar o pisică putea să intre de pe acoperiș

într-o cameră și că intrarea din spate era întotdeauna închisă cu lacătul pe dinăuntru.

— Un client nu are cum să iasă din hotel decât pe ușa din față.

— Atunci, cu permisiunea dumitale, am să pun un om de-al meu să stea de planton în fața hotelului toată noaptea pentru a ne asigura că *madame* nu va păți nimic.

— Și dacă vreau să mă duc la plimbare? am întrebat.

— Polițistul vă va însoți. Apropo, mâine dimineață mă duc la un judecător ca să obțin un mandat pentru ridicarea dovezilor pe care le-am fotografiat și pentru a vă constrânge să ne predați pașaportul până la încheierea anchetei privitoare la dispariția soțului dumneavoastră.

— Atunci și eu mâine dimineață la prima oră voi lua legătura cu ambasada mea.

— Asta-i prerogativa dumneavoastră, *madame*.

S-a întors spre Picard.

— Cu permisiunea dumitale, voi pune câțiva oameni de-ai mei să cerceteze hotelul ca să vedem dacă soțul lui *madame* este încă aici, ascuns pe undeva.

Picard a aprobat dând din cap. Atunci eu am spus:

— Și dacă soțul meu a ieșit când nimeni nu era atent la ușa din față?

Acum toți ochii erau pe Ahmed. Acesta părea stânjenit de atenția celorlalți.

— Eu am fost la recepție toată după-amiaza... și nu l-am văzut pe Monsieur Paul plecând, a spus el.

— Atunci trebuie să fie încă aici, a spus inspectorul.

— Dar, de bună seamă, dacă Monsieur Ahmed a trebuit să răspundă la telefon sau să se ocupe de un client, sau a

avut o nevoie fiziologică, soțul meu putea să se strecoare neobservat.

Iarăși toți ochii au fost pe Ahmed. El a dat din umeri și a spus:

— Bineînțeles că, prin natura slujbei mele, nu stau chiar tot timpul la recepție.

— Așa că putea ușor să iasă.

— L-ar fi văzut cineva, a intervenit Picard. Avem și un om care stă majoritatea timpului în fața hotelului. Karim. Este omul nostru de pază în timpul zilei, dar nu oficial — stă afară mereu, mătură, îngrijește plantele, are grijă ca niciun pierde-vară să nu se apropie de intrare. Noaptea avem alt om — după cum *madame* știe, căci a salvat-o în prima ei noapte când a făcut greșeala periculoasă de a se îndepărta de hotel de una singură.

În urma acestei mici istorioare, l-am văzut pe inspector hotărând: *Femeia asta e o belea.*

Pentru a răsuci cuțitul în rană, Picard a adăugat:

— Am vorbit cu Karim după ce am auzit zgomotul din camera dumneavoastră. A fost toată după-amiaza în fața hotelului și nu l-a văzut pe soțul dumneavoastră ieșind.

— Dar eu nu l-am văzut pe Karim când am plecat la plimbare.

Picard s-a uitat la mine cu ochii îngustați.

— Totuși el v-a văzut plecând... și mi-a spus că aveați crima în ochi.

— Nu e adevărat.

Deși, firește, știam că ieșisem ca o furtună, turbată de furie. Dar să spună că m-ar fi văzut Karim...

— Contează că și-a închipuit că eram mânioasă? am zis. Faptul că m-a văzut părăsind hotelul înainte ca soțul meu să se întoarcă...

— Pe soțul dumneavoastră nu l-a văzut întorcându-se, a replicat Picard. Nu l-a văzut nici plecând. Nici Ahmed. Nu-i așa, Ahmed?

Ahmed a dat din cap de mai multe ori. Cine vrea să muște mâna care îl plătește? Mai ales când mâna e a unui patron rece și calculat ca Picard, care vrea să aibă poliția de partea lui și va fi fericit să mă vadă acuzată pe nedrept dacă asta îi aduce un avantaj. N-am nicio îndoială că, într-un loc ca acesta, să ai poliția de partea ta e o necesitate.

— Vă mai spun o dată. Soțul meu a părăsit hotelul în jur de douăsprezece și un sfert. Eu am plecat la două. M-am întors după o jumătate de oră, pe urmă am plecat să mă plimb pe plajă. În absența mea în camera noastră s-a întâmplat ceva care a lăsat sânge pe perete și soțul meu...

Am simțit că mă umflă plânsul, dar mi-am reținut hohotele și am reușit să spun:

— E pe undeva, rănit, având mare nevoie de ajutor. Așa că putem să plecăm de aici și să mergem la Chez Fouad?

— Vom pleca la Chez Fouad după ce vom fi fotografiat totul din cameră și vom fi cercetat hotelul asigurându-ne că trupul soțului dumneavoastră nu a fost ascuns aici. Și nu, nu puteți merge singură la Fouad. N-oi putea eu încă să vă iau pașaportul, dar pot să pun să fiți escortată și urmată peste tot în Essaouira. Și exact asta am de gând să fac.

Unsprezece

Le-a luat două ore să cerceteze hotelul. Fiecare cameră a fost deschisă — și mai mulți clienți deranjați — iar polițiștii, conduși de inspectorul Moufad, s-au uitat sub fiecare pat și în fiecare cadă și au ținut să deschidă fiecare șifonier. Au fost cercetate toate debaralele de la fiecare etaj. Lăzile frigorifice pentru carne și frigiderul cel mare din bucătărie. Containerele de gunoi de pe aleea din spate.

Inspecția tot continua, în ciuda rugăminților mele de a fi lăsată să mă duc la Fouad însoțită de un polițist. În felul acesta inspectorul îmi dădea de știre că, de acum înainte, aveam să jucăm după regulile lui. A insistat să se trimită după „fotograful oficial al poliției" care să vină să facă poze detaliate celor două bilete incriminante, celor două jurnale, desenelor făcute bucăți, petei stacojii de pe perete. La un moment dat a intrat Mira cu o tavă cu ceai pentru polițiști (dar Ahmed, care o însoțea, a insistat să toarne el ceaiul). Mi-am dat seama imediat că Mira era tare speriată de priveliștea camerei. În plus, se uita la mine de parcă ar fi vrut să-mi spună ceva dar nu putea cu atâta funcționărime în jur. I-am reținut privirea și i-am

făcut semn că putem sta de vorbă pe coridor, dar ea a clătinat din cap și a plecat în grabă. Când inspectorul s-a întors în cameră, am spus:

— Puteam să folosim timpul acesta căutându-l pe soțul meu. În schimb...

— Îmi spuneți cum să conduc ancheta asta, *madame*?

— Vreau doar să-l găsesc pe Paul. Sunt îngrozită, *monsieur*. Mi-e groază pentru el.

— Veți fi mulțumită să auziți că am pus doi oameni de-ai mei să colinde plaja. Au fost cu jeepul poliției, așa că au putut să străbată zece kilometri de plajă. Nici urmă de soțul dumneavoastră... afară doar dacă, desigur, s-a hotărât să sară în apă. Sau a fost împins.

L-am văzut pe inspector studiindu-mă iar, încercând să-și dea seama cum făceam față acuzației deloc voalate, sau gândului că soțul meu s-a aruncat în Atlantic cu capul șiroind de sânge. Durerea a pus iar stăpânire pe mine. Dar am reușit să o dau la o parte, i-am susținut privirea inspectorului și am spus:

— *Vous êtes un homme très sympathique. Très classe.*

L-am văzut tresărind. Dar și-a revenit repede și a ripostat:

— *Vous allez regretter cette parole. Veți regreta cuvântul ăsta.*

După o clipă a apărut același polițist în uniformă care venise odată cu inspectorul și l-a informat că percheziția hotelului se terminase și nu se găsise nimic.

— Acum putem să mergem la Fouad? am întrebat.

— Mai întâi trebuie să facem inventarul tuturor bunurilor pe care le luați cu dumneavoastră.

Acest proces a mai durat o jumătate de oră. Fiecare obiect pe care îl mutam în camera cea nouă pe care mi-o

găsise Picard pe coridor a fost trecut într-un registru. După ce jurnalele, documentele și biletele, laptopurile, hainele și articolele noastre de toaletă au fost înregistrate, mi s-a permis să bag obiectele importante într-un rucsac. Picard a rechemat-o pe Mira și i-a spus să adune toate hainele noastre și să le mute împreună cu geamantanele noastre în Camera 212 și să se ocupe și de ce mai rămăsese în baie sau în altă parte. Am simțit din nou că Mira voia să ia legătura cu mine. Din nou prezența altora a împiedicat-o.

— În regulă, acum mergem la Chez Fouad, a anunțat Moufad.

Am ridicat rucsacul pe umeri.

— Ar trebui să-l lăsați în noua dumneavoastră cameră, a spus Picard.

— Și când mă întorc să descopăr că nu e aici, ci la poliție?

În timp ce plecam, Picard a cerut să vorbească o clipă cu mine.

— Va trebui să vă cer să plătiți pentru camera cea nouă în care vă cazez până când poliția mă va lăsa să o zugrăvesc pe cea pe care ați distrus-o dumneavoastră împreună cu soțul.

— Eu n-am avut nicio legătură cu...

— Trebuie să vă informez că, pe lângă cele cinci sute de dirhami pe noapte pentru camera cea nouă, estimez că, pentru a înlocui scrinul, a zugrăvi și a repara fostul dumneavoastră apartament... o să fie în jur de opt mii de dirhami.

8 000 de dirhami însemnau 900 de dolari. Absurd. Mai ales că doar două sertare fuseseră sfărâmate, iar scrinul în sine rămăsese intact. Pe perete erau doar trei pete

lungi de sânge, dintre care două se puteau îndepărta cu săpun și apă caldă. Dar eram prea stresată ca să mă cert cu acel omuleț unsuros, așa că am zis:

— Pentru camera nouă voi plăti diseară. Pentru apartament am plătit în avans toată luna. Avocatul dumitale poate vorbi cu avocatul meu despre costul pretinselor pagube.

— Ce spuneți nu e mulțumitor.

— Nici încercarea dumitale de a mă stoarce de bani într-un moment ca ăsta nu e.

Am coborât scările spre hol, cu rucsacul greu în spate.

Când am ajuns la recepție, o parte din mine a vrut să o rupă la fugă; să țâșnească în aleile întunecate și străzile ocolitoare ale Essaouirei, să alerge la Fouad și acolo să-l găsească pe soțul meu, cu capul bandajat, bând tacticos un pahar de vin roșu, desenând cu un zâmbet trist pe față, iar eu să mă năpustesc în brațele lui, foarte ușurată că l-am găsit în viață, dispusă ca în următoarele câteva zile să las la o parte lucrurile îngrozitoare care au provocat toată nebunia asta și să fiu doar fericită că el e în afara pericolului. Deși cealaltă parte din mine se îndoia serios că am să rămân în această căsnicie. Iar acel sentiment intuitiv era umbrit de vinovăția de a-i fi întins capcana, lucru care știusem că o să-l arunce pe o spirală descendentă. Asta era partea cea mai rea. Dacă i-aș fi arătat factura urologului, într-o discuție față în față, măcar am fi putut răcni unul la altul și am fi găsit o rezolvare, chiar dacă asta ar fi însemnat sfârșitul căsniciei noastre. Dar în loc de asta, eu am ales alternativa crudă. M-am răzbunat lăsând pe pat acele documente, însoțite de un bilet în care îi sugeram că trebuia să moară... La fel ca la

majoritatea încercărilor de răzbunare, acum reculul mă lovise rău.

O bătaie pe umăr. Inspectorul era lângă mine.

— Bun, acum putem să mergem, a spus el.

— Dacă se dovedește că nu e acolo...

— Atunci nu-i acolo.

M-am uitat la ceas: aproape nouă și jumătate. Trecuseră ore bune de când fugise din cameră, nevăzut de nimeni. În timp ce ne îndreptam spre souk pe ulițele laterale, mă uitam atentă la cei care veneau înspre noi sau se țineau în umbră în intrândul unei case, sau rezemau un zid. Asta trebuie să simtă părinții unui copil dispărut: groaza de a ști că centrul vieții lor a dispărut și speranța că el o să apară brusc în fața lor, punând capăt coșmarului din care altă eliberare nu există.

Ne-a luat mai puțin de zece minute să ajungem la Chez Fouad. Cele șase mese de pe mica verandă din față erau pline. Când m-a zărit, Fouad tocmai lua o comandă. După cum s-a încordat, mi-am dat seama că știa ceva despre Paul. Dar când inspectorul s-a apropiat de el — arătându-i insigna și examinându-l sumar — Fouad a făcut pe prostul.

— Bineînțeles că îl cunosc pe Monsieur Paul, a spus el. E unul dintre cei mai buni clienți ai mei. Întotdeauna stă la masa din colț de acolo. În spatele barului avem o colecție de desene ale lui.

— Și când l-ai văzut aici ultima dată? a întrebat Moufad.

— La patru, când a plecat.

— Ești sigur că nu s-a întors? am întrebat eu.

— *Madame*, eu pun aici întrebările, a spus Moufad.

— Și cel care lipsește e soțul meu. Și eu îl cunosc pe Fouad, așa că...

— Ultima dată când l-am văzut aici a fost la patru, când și-a luat la revedere de la mine.

— Sigur cineva l-a văzut de atunci, am spus.

— Eu sunt aici de la trei. Dacă Monsieur Paul ar fi revenit, l-aș fi văzut.

— Ai putea să întrebi un alt chelner?

— Eu sunt chelnerul, *madame*, după cum bine știți. Dacă ar fi fost aici, v-aș fi spus.

Când a spus asta m-am uitat în jos și l-am văzut frecându-și înnebunit degetul mare și arătătorul. Inspectorul se uita în altă parte. Când i-a spus lui Fouad că voia să arunce o privire în bucătărie și camerele de depozitare, acesta i-a răspuns că era liber să caute unde voia. De îndată ce Moufad a intrat în cafenea, m-am întors spre Fouad și am spus:

— Știu că știi unde e Paul. Trebuie să-mi spui dacă-i bine.

— Puteți să reveniți mai târziu?

— Nu e ușor. Au pus un polițist la ușa hotelului, cu ordinul să mă urmeze peste tot. Ei cred că eu i-am făcut rău lui Paul.

— Găsiți o cale de a vă întoarce aici înainte de miezul nopții.

— Te rog, te rog, spune-mi dacă soțul meu e bine!

Dar inspectorul a ieșit din cafenea, cerându-i lui Fouad să vină cu el.

— Întoarceți-vă înainte de miezul nopții, mi-a șoptit Fouad, apoi a dispărut. Momentan, nu aveam escortă, dar știam că, dacă aș fi dispărut acum, aș fi stârnit și mai multe suspiciuni. Dar cum aveam să ies din hotel mai târziu și să vin aici?

O clipă m-am gândit să o zbughesc în noapte, să mă ascund undeva o oră, apoi să mă furișez înapoi și să aflu

adevărul de la Fouad. Dar imediat ce m-am îndepărtat de cafenea câțiva pași, un polițist în uniformă a ieșit din umbră. Salutându-mă, a spus:

— *Madame*, am primit instrucțiuni să am grijă să nu părăsiți această zonă. Așa că vă rog să vă întoarceți la masa dumneavoastră și să-l așteptați pe inspector.

N-am avut încotro și am făcut ce mi s-a ordonat. După câteva minute, când Moufad s-a întors cu Fouad, mi-a spus că cercetase toată cafeneaua și nici urmă de soțul meu.

— Acum va trebui să vă escortez înapoi la hotel. Îmi voi trimite oamenii în stația de autobuz și în cea de taxi să vedem dacă a încercat să părăsească orașul. Avem acolo contacte, așa că dacă s-a suit într-un autobuz sau a aranjat să plece cu o mașină, vom ști.

— Și dacă vreau să ies din nou?

— Atunci vă va însoți un om de-al meu.

Polițistul care mă oprise să plec de la cafenea m-a dus înapoi la Les Deux Chameaux. Când am trecut pe lângă recepție, Ahmed m-a informat că Mira mutase toate hainele noastre și lucrurile personale în camera cea nouă și că Monsieur Picard cerea cinci sute de dirhami acum, înainte de a fi lăsată să merg sus. Am dat banii, spunându-i lui Ahmed:

— Te rog să-i spui lui Monsieur Picard că îl consider *un connard*.

Am văzut că Ahmed era șocat de insulta mea, dar se și străduia rânjind să nu mă aprobe. A ținut să-mi ducă sus rucsacul greu și eu l-am urmat în Camera 212. Era micuță — o celulă mică în care se găsea un pat îngust, de o persoană, o chiuvetă, priveliștea unui zid de pe o alee din vecinătate și o baie prăpădită în care vopseaua se cojea.

— N-ai putea să-mi găsești altceva?

— Monsieur Picard mi-a spus că trebuie să dormiți aici la noapte. Mâine, când se întoarce șeful...

— Am să-i spun în față că e *un connard*. Ai putea, te rog, să-i spui Mirei să-mi aducă un ceai de mentă?

— *Très bien, madame.*

De îndată ce a închis ușa, m-am așezat pe pat, am desfăcut rucsacul și am răsturnat conținutul. Am luat imediat jurnalul lui Paul. Uitându-mă în buzunarul din spate, am avut un șoc: pașaportul soțului meu. Într-un fel, asta a fost o ușurare, deoarece era un indiciu că nu avea de gând să părăsească orașul sau țara. Dar, la fel ca mine, Paul nu pleca nicăieri în Essaouira fără acest document important. De ce o zbughise fără el? Doar dacă, îndurerat că-i aflasem secretul josnic, fugise pur și simplu, neștiind ce să facă după aceea. Gândul acesta mi-a sporit înzecit sentimentul de vinovăție.

Apoi, o altă descoperire în același buzunar m-a lovit ca o copită de măgar. O fotografie trei pe cinci a unei tinere, nu mai mare de douăzeci și cinci de ani. O tânără destul de frumoasă, cu o cascadă de bucle negre. Suplă, piele perfectă, buze ușor rujate, stilată: un tricou negru mulat și blugi care reușeau să-i scoată în evidență picioarele lungi. Franco-marocană, am decis — și una care putea fi ușor etichetată sfărâmătoare de inimi.

M-am uitat șocată la fotografie câteva clipe. Șocul a fost și mai mare când am întors-o și am văzut următoarea dedicație:

> De la a ta Samira
> Absența face întotdeauna inima mai iubitoare
> Cu toată dragostea mea
>
> S

Acum avea un nume. Samira. O tânără — cu aproape patru decenii mai mică decât el — care îi trimisese soțului meu fotografia ei, exprimându-și dragostea pentru el.

„L'absence rend le coeur plus affecteux."

Nu doar dragostea ei pentru Paul, ci și o declarație cum că despărțirea de el o făcea să tânjească.

Samira. *La belle Samira.* Al cărei scris era foarte caligrafic, de parcă ar fi folosit un stilou cu peniță specială pentru a scrie această declarație, pe care a semnat-o cu o inimioară alături de nume. Am aruncat pe pat fotografia, departe de mine, în timp ce capul mi se învârtea.

Am luat jurnalul lui. Pagini întregi cu scrisul său chinuit. Deoarece Mira putea să vină în orice moment cu ceaiul, nu am avut timp să-l descifrez. M-am uitat repede prin tot jurnalul, căutând un indiciu despre unde ar fi putut să fie găsită această Samira.

Am avut noroc. Pe o foaie îndoită și parțial împodobită cu schițe cu... Oh, Doamne, asta era prea greu de suportat... fața ei... Am desfăcut îndoitura și am citit.

Trebuie să găsesc o cale s-o readuc pe Samira în viața mea. Pe Robin o s-o apuce isteria — ca să mă exprim delicat. Dar trebuie să știe adevărul... deși dacă află tot adevărul am să o pierd pentru totdeauna.

Deci asta era: al doilea secret pe care îl păstra de ceva timp. Cealaltă femeie. Cum am putut să fiu atât de naivă? Cum de n-am văzut viața asta paralelă pe care o ducea? Și cum a cunoscut-o pe această frumusețe marocană... pe care voia cu disperare să o readucă în viața lui?

Cealaltă femeie. Vechiul clișeu.

Și o tânără care locuiește în: *2350 rue Taha Hussein, Casablanca 4e.*

Fără număr de telefon. La naiba! Fără e-mail. Am deschis laptopul lui Paul. Am avut un ciudat sentiment de jenă că îi violam intimitatea; totuși, altă parte din mine m-a dojenit sever că lăsam vinovăția să intre în ecuația prezentă. Nu știam parola lui Paul. Am încercat mai multe combinații de parole posibile — știam că parola contului nostru bancar comun era robinpaulîmpreună. Asta a fost propunerea lui. Am tastat-o.

O bătaie în ușă m-a făcut să strâng de-a valma totul, având grijă ca fotografia iubitei lui Paul să ajungă la loc în buzunarul interior al jurnalului său. Când am deschis ușa, am găsit-o pe Mira acolo, ținând o tavă cu ceai de mentă și arătând de parcă și-ar fi dorit să fie oriunde, numai aici nu. Am condus-o înăuntru. De îndată ce am închis ușa, m-a întrebat unde să pună ceaiul. I-am arătat scrinul.

— Tu știi ceva, nu-i așa? am spus.

S-a uitat la mine cu ochii mari, de parcă o prinsesem furând, apoi a clătinat din cap de câteva ori. Am văzut că avea ochii plini de lacrimi.

— E în regulă, am spus, e în regulă.

În acel moment, corpul ei a fost străbătut de un fior. Băgând mâna în buzunarul djellabei, a scos o bancnotă de 100 de dolari.

— Îmi pare tare, tare rău. N-ar fi trebuit să iau asta...

— Soțul meu ți-a dat-o? am întrebat.

— I-am spus că nu o vreau. Dar mi-a îndesat-o în mână. „Atâta câștig eu în două săptămâni", i-am spus eu. El a dat din umeri și a spus că era un mic gest de mulțumire dacă putea...

Părea pe cale să cedeze nervos.

— N-ai făcut nimic rău.

— Ba da, am făcut. Am luat banii și în schimb i-am arătat o cale de ieșire de aici, care să nu treacă pe lângă recepție.

— A spus unde voia să plece pe furiș ca să nu știe nimeni?

— Bineînțeles că nu. A spus doar că trebuie să „dispară fără urmă" — exact astea au fost vorbele lui. Mi-a dat banii ăștia după ce m-a întrebat dacă știu o ieșire secretă din hotel.

— Și știi?

Mira părea acum și mai tulburată de întrebarea asta.

— A spus că fugea?

— Tot ce a spus a fost: „Poți să-mi găsești o cale de a dispărea fără să fiu văzut de cineva? Și poți să păstrezi un secret și să nu spui nimănui că am plecat?"

— Și de ce îmi spui mie acum?

— Pentru că dumneavoastră nu sunteți nimeni. Sunteți soția lui. A făcut ceva rău, nu-i așa?

— Nimic de natură infracțională — doar supărătoare.

— L-am lăsat să scape.

— N-a făcut decât să fugă de el însuși.

Tăcere. Mi-am dat seama că acel gând stăruia în mintea ei, sporindu-i deruta.

A clătinat din cap, apoi a spus:

— Am stăruit să-și bandajeze capul înainte de a pleca.

— Ce își făcuse?

A arătat spre pat, cerând permisiunea să se așeze. S-a așezat pe marginea saltelei subțiri, ținându-se de ea de parcă salteaua ar fi ținut-o la suprafață.

— Înainte să intru în cameră am auzit un zgomot. Era ca și cum s-ar fi izbit de perete. Ca și cum și-ar fi spart în mod

deliberat capul. Când am deschis ușa, l-am văzut alergând spre perete și intrând cu țeasta în el. Camera arăta de parcă fusese întoarsă cu susul în jos. Când a căzut la podea și am dat să fug la ușă ca să cer ajutor, a strigat la mine să nu ies. Apoi s-a scuzat că a strigat și m-a întrebat dacă pot să-i găsesc un bandaj pentru cap, rugându-mă din nou să nu îi spun despre asta lui Ahmed sau altcuiva. Așa că am dat fuga și am găsit un bandaj și niște apă caldă. Când m-am întors, monsieur Paul stătea pe pat, arătând de parcă și-ar fi pierdut cunoștința. I-am spălat rana și i-am înfășurat capul cu un bandaj, deoarece era mult sânge. I-am spus că avea pe frunte un cucui foarte mare — care deja se învinețise — și că trebuia să meargă la doctor, în caz că avea comoție. Comoția poate să fie periculoasă, *n'est-ce pas*?

— Da, poate fi periculoasă. Și ce s-a întâmplat pe urmă?

— M-a întrebat dacă există o ieșire din clădire, care să evite recepția.

— A spus de ce voia să plece pe furiș?

— Nu.

— Presupun că nu voia să vadă cineva ce își făcuse.

— Nu știu. Părea foarte... instabil. Mi-am făcut griji că, după ce își făcuse rău, nu era o idee bună să plece. Dar mi-a spus că trebuia să se vadă cu un prieten.

— Ți-a spus cum se numește prietenul?

— Omul care ține cafeneaua. M-a întrebat iar dacă știu o cale de ieșire prin spatele hotelului. Când i-am spus că nu voiam să intru în vreun bucluc, mi-a dat asta...

A scos bancnota mototolită.

— Am fost șocată când a insistat să-mi dea atâția bani. I-am spus că nu voiam banii lui și monsieur Picard avea să se înfurie dacă descoperea că eu l-am ajutat să se furișeze afară din hotel... mai ales în halul în care arăta

camera. Dar el mi-a spus că monsieur Picard o să ia bani de la dumneavoastră ca să plătească pentru ea și că suta de dolari era un dar pentru mine că l-am ajutat să iasă și n-am spus nimic. Dar zău că nu pot s-o păstrez.

A întins bancnota șifonată, făcându-mă să mă întreb dacă Paul avea o rezervă de dolari americani de care nu-mi spusese.

— Ba trebuie să păstrezi banii. Îți mai dau și eu trei sute de dirhami dacă îmi arăți ieșirea din spate.

— Dar poliția... se vor supăra foarte tare pe mine... poate intru în bucluc dacă află că v-am ajutat.

— Polițiștii nu știu că l-ai ajutat pe Paul. Nu vor ști nici că m-ai ajutat pe mine. Oricum, într-o oră voi fi înapoi. Ce a luat Paul cu el?

— Să ia cu el? Nimic. După ce l-am bandajat la cap, s-a ridicat și a spus că poate să meargă și mi-a dat banii. L-am rugat să aștepte în cameră, apoi m-am întors când am fost sigură că putea să plece fără să fie văzut.

— Unde este ieșirea secretă? Am să pot să intru singură la întoarcere?

— Vă rog, *madame*, dacă mă prind că v-am ajutat...

— Am să iau vina asupra mea.

Am băgat mâna în buzunar după bani și am silit-o să-i accepte.

— Dumneavoastră și *Monsieur* sunteți foarte generoși.

Nu, suntem foarte americani: credem că putem cumpăra totul cu bani.

Mira s-a uitat la bani. Vedeam că ezită.

— Vin înapoi în douăzeci de minute, a spus ea în cele din urmă. Ahmed va fi atunci în pauză. Nu o să avem prea mult timp, fiindcă el își ia liber doar cincisprezece minute. Dar dacă sunteți gata când mă întorc...

— Voi fi gata.

Mira a dat din cap și a plecat. Mi-am turnat un pahar de „whisky marocan", dar în seara asta ceaiul de mentă nu avea efect calmant. Am pus repede înapoi în rucsac lucrurile pe care nu voiam să le las în cameră: laptopul meu, pașaportul meu și jurnalul, precum și jurnalul lui Paul. Am numărat toți banii rămași și i-am ascuns într-un buzunar de la spatele jurnalului, în caz că se ivea o urgență. Erau aproape 8 000 de dirhami — în jur de 900 de dolari. Marea mea speranță era că, odată ajunsă la Chez Fouad, aveam să descopăr că Paul se ascunsese într-o cameră din cafenea, pe care inspectorul nu o găsise. Cu puțină muncă de convingere și amabilitate, puteam să ajungem înapoi în State și să-l dau pe Paul pe mâna unui psihiatru bun, care să-l ajute să treacă peste perioada de după ce îl voi fi părăsit.

Am terminat ceaiul. Rezistând tentației de a mă mai uita prin jurnalul lui Paul, am încercat să țin sub control durerea și neliniștea care goneau prin mine.

O bătaie ușoară în ușă. Când am deschis, Mira și-a dus degetul la buze și mi-a făcut semn să o urmez. Am luat rucsacul. Am scanat amândouă coridorul. Era liber. Ne-am furișat ca niște pisici. În capătul holului era o ușă mică — a trebuit să iau rucsacul din spate ca să mă pot strecura — și după aceea o scară îngustă cu trepte care se sfărâmițau și pereți care duhneau a umezeală. Am coborât și am intrat într-un labirint subteran. Am ajuns la altă ușă. Când Mira a deschis-o, duhoarea canalizării m-a izbit în nări. Mira a băgat mâna în buzunarul șorțului și a scos o lumânare și o brichetă. Aprinzând lumânarea, a șoptit:

— Să nu scoateți o vorbă, să nu faceți zgomot.

Ne aflam într-un tunel, cu pereți uzi și pământ pe jos, umed și el. Nu putea să aibă mai mult de un metru șaptezeci și cinci înălțime. Paul trebuie să fi străbătut ghemuit tunelul urât mirositor — o durere în plus după rana pe care și-o pricinuise. Am tras aer în piept, mi-am acoperit gura cu mâna și mi-am astupat nările cu degetul mare și arătătorul. Am urmat lumânarea ținută de Mira. Ne-a luat cinci minute foarte lungi să ajungem în capătul îndepărtat. Pereții păreau că transpiră, șiroaiele de mizerie lichefiată amestecându-se cu insecte, viermi și... Oh, Doamne, nu... un șobolan care ne-a tăiat calea fugind și m-a făcut să icnesc. Mira — deloc tulburată de apariția bruscă a acestui rozător jegos — a dus degetul la buze. Mă tot întrebam dacă o mișcare greșită, o ciocnire accidentală de structura șubredă a tunelului ar fi făcut să se prăbușească, îngropându-ne de vii pe amândouă. Groaza mea de a mă afla în acest tunel era sporită de gândul că pusesem în primejdie o fată, nu mai mare de paisprezece ani, insistând să mă ducă pe același drum pe care fugise soțul meu.

Am ajuns la o ușă metalică. Mira a încercat să o deschidă, dar ea nu s-a clintit, așa că a bătut tare cu încheieturile degetelor. După o clipă, ușa s-a crăpat. A ieșit o mână mică și a tras-o pe Mira dincolo. Apoi a reapărut aceeași mână și am fost trasă și eu și m-am pomenit față în față cu cel ce ne întinsese mâna: un puști în jur de cincisprezece ani, având pe față o expresie vicleană, provocatoare. I-a spus ceva în arabă Mirei. Ea i-a răspuns într-un fel care arăta clar că nu era impresionată de comentariul său insolent. Dând-o pe franceză, mi-a spus:

— El e Mohammed. Crede că e iubitul meu. Nu e. Vrea o sută de dirhami ca să deschidă ușa și să vă călăuzească

până în stradă. Eu i-am spus treizeci de dirhami. Am căzut de acord cincizeci. Îi dați jumătate acum, jumătate când vă întoarceți.

Apoi i-a spus răstit ceva lui Mohammed care s-a încordat o clipă, apoi și-a reluat acea expresie de flirt. Mira a văzut asta și și-a dat ochii peste cap, apoi a ridicat degetul spre fața lui și i-a spus ceva care, după tonul ei, suna pe jumătate a avertizare, jumătate a amenințare.

— I-am spus că dacă face pe nebunul cu dumneavoastră — cum ar fi să vă mai ceară bani — o să răspundă în fața mea, a spus Mira. Acum trebuie să mă întorc. Mohammed vă va aștepta în strada de deasupra. Vă va conduce înapoi prin tunel până la ușa care dă în hotel. De acolo urcați trei grupuri de scări și pe urmă veți ajunge în coridorul pe care se află camera dumneavoastră. Trebuie să mă asigurați că dacă cineva află că ați dispărut câteva ore...

— N-am să spun de implicarea ta în dispariția mea. Promit.

— *Merci, madame,* a spus ea.

— N-am cuvinte să-ți mulțumesc.

— Nu e nevoie să-mi mulțumiți, *madame.* Dumneavoastră și soțul dumneavoastră mi-ați plătit bine tăcerea.

Dând din cap — și aruncându-i o ultimă privire nimicitoare lui Mohammed — a tras ușa ruginită și a dispărut înapoi în iad.

Mohammed mi-a făcut semn să-l urmez. Eram într-un subsol, deasupra căruia se auzea muzică puternică și zgomot de tăiat ritmic. Când m-am uitat întrebătoare la el, Mohammed a spus într-o franceză foarte rudimentară.

— *Mon père est boucher.*

Tata e măcelar.

Era clar că prăvălia lui era chiar deasupra noastră și dezmembra ceva. Mohammed a întins mâna după prima tranșă a plății. I-am dat cei 25 de dirhami, după care m-a călăuzit printr-un subsol care semăna cu un abator improvizat. Bene de gunoi și containere de mărimea industrial pline cu resturi de carcase. Sânge uscat, congelat pe podeaua de beton. Toate duhorile care însoțesc rămășițele de animale moarte. Mohammed a zâmbit când a văzut efectul pe care îl aveau asupra mea mirosurile din subsolul tatălui său. Mi-am astupat nasul în timp ce am urmat scările de piatră care dădeau în partea din spate a prăvăliei. Când am ieșit de după tejghea, tatăl lui Mohammed, un bărbat la vreo patruzeci de ani, cu o față de câine bătut și dinți stricați, cu o secure plină de sânge în mână — a părut uimit să mă vadă ieșind din adâncuri. M-a salutat politicos dând din cap, apoi i-a spus răstit ceva lui Mohammed. Acesta i-a răspuns pe același ton și și-a frecat degetul mare și arătătorul și atunci tatăl său a părut să se înmoaie. Ba chiar mi-a oferit ceai de mentă.

— *Mille mercis, mais j'ai un rendez-vous*, am spus.

Dar unde mă aflam acum? Deși după câteva săptămâni de stat aici cunoșteam bine souk-ul, realitatea era că fiind atât de compact structurat, atât de labirintic, în mod inevitabil te pomeneai pe un culoar pe care nu-l mai întâlneșești. Exact ca și cel în care am fost condusă. Era plin de umbre amenințătoare și niciun indicator care să-mi spună unde mă aflam. Mohammed a arătat prăvălia tatălui său și a spus:

— *Je reste ici.*

— *Mais où suis-je?*

— *Essaouira.*

— *Mais où?*

— *Vous cherchez où?*

I-am spus că încercam să găsesc o cafenea deținută de un bărbat pe nume Fouad. Mohammed s-a uitat la mine inexpresiv.

— *Vous ne connaissez pas Chez Fouad?* am întrebat.

Mohammed a ridicat din umeri nedumerit.

— *Aidez-moi,* m-am rugat, începând să mă îngrijorez că Mohammed ar fi putut să creadă că nu aveam să mă întorc și să dispară înainte de miezul nopții, cum stabiliserăm.

Mohammed a întins iarăși mâna. Am decis să nu mă cert și am dat să bag mâna în buzunar după alți 10 dirhami. Dar până să apuc să scot banii să-i dau, tatăl lui a ieșit din prăvălie alergând spre el cu un ciocan de lemn (îmbibat de sânge) folosit la frăgezirea cărnii, strigând puternic și îngrozindu-l pe fiul său care s-a ascuns în spatele meu. Când a ajuns la noi, tatăl și-a înhățat fiul de umăr, certându-l într-o arabă dezlănțuită. Mi-am dat seama că îl zărise pe fiul său cerând bani de la mine și se simțise jignit. Am încercat să intervin în favoarea lui Mohammed, explicând că îl întrebasem cum să ajung la o anumită cafenea, că eu mă oferisem să-i plătesc serviciile de ghid. Mohammed, care acum hohotea, mi-a tradus vorbele în arabă. Deși a fost nevoie de câteva clipe foarte tensionate ca mânia tatălui său să se domolească, a părut să creadă această poveste și l-a mai scuturat o dată pe Mohammed, spunându-i ceva pe care acesta l-a tradus apoi într-o franceză.

— Tata spune el... tu minți protejezi la mine.

— Spune-i că nu mint.

Și apoi, aproape mimând înțelesul vorbelor mele, am arătat spre mine în timp ce am explicat:

— L-am rugat pe fiul dumneavoastră să mă ducă — am arătat culoarul din față — la o cafenea deținută de un om pe nume Fouad. — Am mimat că îi dau bani — M-am oferit să-i plătesc serviciile. Fiul dumneavoastră nu mi-a cerut bani. — Am arătat spre buzunarul meu și apoi spre Mohammed, clătinând din cap ca să întăresc faptul că nu stăruise să-l plătesc.

A fost un adevărat număr de pantonimă. Dar măcelarul m-a crezut în cele din urmă. Apucându-l de umăr pe fiul său, a arătat în depărtare și, răstit, i-a dat un ordin. Mohammed a tradus.

— Tata spune să vă duc la cafeneaua lui Fouad.

— Dar unde e cafeneaua?

Mohammed i-a pus tatălui său întrebarea asta. Alt torent de arabă s-a revărsat, dar pe la mijlocul acestei tirade mi-am dat seama că acesta era modul tatălui de a da instrucțiuni. La sfârșitul tiradei — completată cu gesturi care indicau cotiri la stânga și la dreapta — măcelarul s-a uitat la mine și a devenit politicos instantaneu, punându-și mâna dreaptă pe inimă, făcând o mică plecăciune și (din ce am înțeles din mimica lui) cerându-și scuze pentru purtarea fiului său.

Am clătinat din cap și l-am atins pe Mohammed pe umărul drept într-un fel care era și matern, și protector, apoi i-am cerut să-i spună tatălui său:

— Fiul tău a fost extrem de respectuos și curtenitor. O mare cinste pentru dumneavoastră, *monsieur*.

Asta păru să-l împace în cele din urmă pe măcelar. S-a înclinat grav în fața mea și apoi și-a repezit mâna în față pentru a-i indica lui Mahommed să-i dea zor.

Imediat ce am dat un colț, Mohammed s-a oprit și a început să plângă. Puștiul obraznic era acum un băiețel

trist, neiubit care avea un tată dictator, neiertător. L-am cuprins ușurel cu brațul, vrând să-l consolez, dar gândindu-mă că o să mă dea la o parte. Spre mirarea mea, și-a îngropat capul în umărul meu și a plâns cu sughițuri. Mi-am dorit mult să-l fi putut smulge din viața lui și să-l duc într-un loc mai fericit și mai puțin amenințător. Mi-am dorit mult să mă fi putut smulge și pe mine din viața mea.

Când Mohammed s-a liniștit a spus un singur cuvânt: *„Merci"*. Apoi m-a condus pe mai multe culoare ocolitoare până am ajuns la Chez Fouad. Știam bine că n-am să pot găsi calea de întoarcere fără ajutorul lui, așa că i-am dat 50 de dirhami și l-am întrebat dacă putea să mă aștepte aici până terminam.

— *Mon père sera fâché.*
Tata se va supăra.
— *Je vais parler avec ton papa. Je vais tout régler.*
Voi vorbi eu cu tatăl tău. Voi aranja totul.

Mohammed a dat din cap și s-a așezat pe o treaptă de piatră, iar eu m-am apropiat de cafenea. Când m-am uitat în spate, el arăta trist și părăsit, neștiind cum să-și treacă timpul. N-am putut să nu mă gândesc la toți acei oameni pe care îi văzusem peste tot în Essaouira, stând pe ziduri de cărămidă sau lângă căruțe încărcate cu bunuri, discret deznădăjduiți, inerți în mijlocul curentului haotic al vieții. Întotdeauna aveam compasiune pentru acești oameni inactivi și pentru expresia pierdută care le încrețea fețele și care părea să pună acea întrebare extrem de spinoasă: *„Asta e toată viața mea?"*. Nu voiam deloc ca Mohammed să ajungă ca acei oameni. Îmi dădeam seama că îl aștepta un viitor în măcelăria tatălui său și o viață de carcase de animale în pivniță.

Când am păşit pe terasa cafenelei, Fouad s-a uitat la mine ca şi cum tocmai ar fi apărut o leproasă. Dar cu o strâmbătură de resemnare, mi-a făcut semn să iau loc la o masă din colţul îndepărtat. Apoi a dispărut înăuntru câteva minute, întorcându-se cu o pungă de plastic. A sosit ceaiul de mentă. Fouad a turnat două pahare. Am stat aşa în tăcere câteva clipe. Era clar că aştepta ca eu să încep conversaţia... sau, mai la obiect, interogatoriul.

— Ştii unde e soţul meu?

— Poate.

Fouad nu avea de gând să fie imediat săritor. Mi-am ales cu grijă următoarele cuvinte.

— Sunt îngrijorată — nu doar fiindcă soţul meu a dispărut, ci şi fiindcă s-a rănit.

— El mi-a spus că tu i-ai făcut asta.

— Ce-a spus? am strigat.

Imediat, toţi ochii din cafenea au fost aţintiţi pe noi. Asta i-a displăcut şi mai mult lui Fouad. A dus degetul la buze.

— Nu vrei să atragi atenţia asupra ta, a şoptit el.

— Nu mi-am rănit soţul.

— Asta e povestea ta.

— Acesta e adevărul, *monsieur*! Soţul meu e într-o stare foarte instabilă şi o servitoare de la hotel l-a văzut dându-se cu capul de perete...

— Din cauza ta.

Oh, Doamne, acum eram pierdută.

— Nu l-am forţat să-şi facă rău.

— El a spus că l-ai respins.

— L-am prins cu o minciună. O minciună cumplită.

— Pe urmă i-ai lăsat un bilet, spunându-i să se omoare. Ceea ce a şi încercat să facă.

Tăcere.

— Eram supărată, am spus. Îngrozitor de supărată.

— El ți-a urmat indicația. Iar acum... de ce te-aș ajuta?

— Fiindcă are nevoie de ajutorul meu. Fiindcă e fragil și demoralizat.

Fouad și-a ferit privirea.

— Te implor... doar spune-mi unde e.

Încă un ridicat din umeri.

Am băgat mâna în rucsac și am scos jurnalul lui Paul. L-am deschis și i-am arătat fotografia tinerei pe nume Samira.

— O cunoști? am întrebat.

Tăcere.

— Știi dacă se ducea la Casablanca să o vadă?

Tăcere.

— Trebuie să mă ajuți, Fouad.

— Nu, nu te ajut.

— Am să-ți dau o sută de dirhami dacă îmi spui.

— Cinci sute.

— Două sute cincizeci, am spus.

— Trei sute.

Am dat din cap că accept. El mi-a făcut semn să-i dau banii și eu m-am executat. A numărat micul teanc de dirhami înainte de a spune:

— Da, Monsieur Paul s-a dus să o vadă pe femeia asta.

— Ți-a explicat de ce se vede cu ea? De ce are fotografia ei în jurnalul lui?

— Trebuie să-l întrebi pe el.

— Dar cum să fac asta?

— Du-te la Casablanca.

— A cunoscut-o la universitatea unde predă el, m-am auzit spunând, dând glas unui scenariu care îmi devenise clar de când descoperisem fotografia ei.

Era o studentă de-a lui, iar el își pierduse capul după ea în decursul aventurii lor de anul trecut. Când ea i-a spus că o să se întoarcă în Maroc ca să petreacă vara, el a simțit nevoia irezistibilă de a o urma peste Atlantic în Africa de Nord. Dar cum nu putea să dispară fără mine, m-a convins să-l însoțesc. Oricum, căuta mereu acel moment hotărâtor când putea să alerge în brațele ei. S-a folosit de incidentul cu spartul capului pentru a avea un pretext să se evapore și să dea vina pe mine că îl adusesem la disperare? Faptul că îl prinsesem cu mâța în sac l-a determinat să joace cartea autodistructivă, apoi și-a dat seama că singurul viitor deschis lui acum era cu ea în Casablanca?

— Spune-mi, te rog, a cunoscut-o în Bufallo.

Alt ridicat enervant din umeri. Apoi:

— Întreabă-l tu.

Am deschis la o pagină din jurnalul lui Paul și i-am arătat locul în care notase adresa ei.

— Aici locuiește. Poți să mă duci acolo?

— Ce-o să creadă poliția?

— Pot să-ți răsplătesc osteneala.

— Dacă te duc la Casablanca, vor fi întrebări, multe întrebări din partea inspectorului. Ar putea chiar să se gândească să-mi închidă cafeneaua. Așa că...

— Atunci găsește pe altcineva care să mă ducă.

— Zece mii de dirhami.

Aproape 1 100 de dolari.

— E absurd.

— Ăsta-i prețul. Nu-ți place, ia autobuzul. E unul care pleacă la miezul nopții. Desigur, poliția are mereu oameni postați acolo ca să vadă cine vine și cine pleacă din oraș. Suntem un stat polițienesc, Maroc. Un stat

polițienesc foarte politicos. Dar toată lumea e, într-un fel, sub supraveghere.

— Și cum a reușit Paul să plece nedescoperit?

— A avut ajutor.

— Acum eu îți cer ajutorul.

— Iar eu îți spun un preț.

— Nu pot să-ți dau decât patru mii de dirhami, bani în mână.

Pauză. S-a ridicat.

— Așteaptă aici, a spus și a dispărut în cafenea.

M-am uitat în direcția lui Mohammed. Mi-a făcut timid cu mâna. I-am răspuns, întrebându-mă totodată dacă Fouad avea să revină cu poliția, spunându-le că o ștersesem din hotel și încercam să-l mituiesc ca să mă scoată din oraș.

Dar după câteva minute, Fouad s-a întors singur.

— În regulă, a șoptit el. Patru mii de dirhami un drum dus la Casablanca. Mi-i dai înainte.

— Când plecăm?

— Acum.

Doisprezece

Mașina era un Peugeot vechi cu suspensie proastă și cu tendința de a scoate un râgâit autopropulsat tot la câteva minute. Mergeam cu 80 km la oră și, din senin, motorul, care clar mai avea puțin și făcea stop cardiac, râgâia tare, glotal. Aceste zgomote amenințătoare de combustie internă nu păreau să-l sperie pe șofer, un bărbat cu numele Simo: uscățiv, colțuros, în jur de cincizeci de ani, cu o pronunțată tuse seacă din pricina fumatului. În cele patru ore cât ne-a luat să ajungem la Casablanca a avut mereu un chiștoc aprins. Când unul ajungea aproape la filtru, lua pachetul de pe locul alăturat și aprindea o țigară nouă de la cea pe cale să se termine.

Simo a insistat să stau pe bancheta din spate, unde am deschis larg ambele geamuri ca să aerisesc mașina de permanentul nor de fum și să creez puțină ventilație într-o noapte toropitoare în care umiditatea făcea aerul să pară la fel de lipicios ca siropul de arțar. Simo a mai precizat că, în afară de a mă duce cu mașina, nu voia să aibă absolut nimic de-a face cu mine. Când l-am întrebat dacă știa adresa pe care i-o dăduse Fouad și pe care i-o scrisese în arabă, a dat din cap afirmativ. Ca răspuns

la întrebarea mea despre șansele de a întâlni în drum puncte de control ale poliției, a ridicat din umeri.

Cât eram încă în cafenea, Fouad m-a atenționat că Simo era mai mult decât taciturn. Înainte de a merge să ne întâlnim cu el, m-am dus la locul în care se afla Mohammed; i-am spus că trebuie să plec undeva și l-am rugat să nu spună nimănui o vorbă despre asta.

— Dar Mira s-ar putea îngrijora dacă nu vă întoarceți.

— Poți să-i spui Mirei că a trebuit să mă duc să-mi găsesc soțul. Ea nu va spune nimănui. M-a asigurat de asta. Spune-mi, te rog, că vei păstra secretul.

Pe urmă am scos două bancnote de 100 dirhami și i le-am îndesat în mână. A făcut ochii mari.

— *Shukran, shukran*, a spus.

— Banii ăștia sunt pentru tine, nu pentru tatăl tău. Crezi că se va întreba unde am plecat?

— Am să-i dau cei cincizeci de dirhami pe care mi i-ați dat. Asta o să-i închidă gura.

— Îți doresc numai bine, Mohammed.

— Să fiți binecuvântată, *madame*.

Apoi m-am grăbit să mă întorc în cafenea. Fouad m-a însoțit prin bucătărie — o încăpere mică, înghesuită, plină de aburi, în care doi bărbați cu tricouri albe pătate și ude prăjeau chifteluțe de năut și puneau humus pe farfurii. Au ridicat privirea când am trecut. Fouad s-a uitat urât la ei și atunci au coborât ochii.

Într-o clipă am fost într-o alee dosnică, pe care fusese strecurat Peugeotul vechi. Un bărbat stătea în umbră, fumând o țigară. Fouad ne-a făcut cunoștință și a explicat că Simo avea să mă ducă la Casablanca. Apoi mi-a cerut adresa. Am deschis jurnalul lui Paul și i-am arătat locul unde era scrisă. La rândul lui, a scos din buzunar

un carneţel mototolit, a tras de după ureche un creion, i-a lins vârful şi a scris adresa în arabă. I-a dat adresa şoferului, însoţită de câteva instrucţiuni răstite, apoi i-a făcut semn lui Simo să dispară câteva clipe. Omul a intrat mai adânc în umbră.

— Nu am vrut să te vadă dându-mi banii, a explicat Fouad. Lui îi voi plăti mai târziu. L-am ales pe el pentru că, deşi nu vorbeşte mult, nu e genul care să-ţi dea în cap pentru bani. Ştie că va trebui să răspundă în faţa mea dacă ceva nu merge bine sau dacă încearcă ceva... ce n-ar trebui.

Am băgat mâna în buzunar şi am numărat 4 000 de dirhami. Speranţa mea nebună era că, atunci când voi ajunge la Casablanca, aveam să-l găsesc pe Paul în apartamentul amantei lui, să mă conving că era bine, să-i dau şansa să plece cu mine la New York cu avionul de la prânz şi, în cel mai rău caz, să mi se trântească uşa în nas, punând capăt unei căsnicii care, în mintea mea, era deja terminată.

A numărat şi Fouad banii. Când s-a convins că erau toţi, l-a strigat pe şofer şi i-a vorbit cu un glas coborât, ferm, arătându-i încă o dată adresa în arabă, gesticulând spre mine de câteva ori, apoi a ţinut să scrie o serie de cifre pe altă foaie ruptă din carnet — lingând iarăşi mina creionului. Această foaie mi-a dat-o mie.

— Dacă e vreo problemă, sună-mă la numărul ăsta. Dar n-o să fie nicio problemă. Simo... el e în regulă.

Apoi mi-a întins punga de plastic.

— Soţul tău a lăsat asta când a apărut azi după-amiază târziu. Nu spun că a vrut s-o iei tu, dar aş prefera să i-o păstrezi tu.

— Tot nu vrei să-mi spui unde l-a lăsat celălalt şofer?

— Nu pot... pentru că mi-am dat cuvântul că nu spun.

— Poți măcar să-mi spui dacă am dreptate să mă duc la adresa asta?

Fouad s-a gândit o clipă, apoi a răspuns:

— *Insha'Allah.*

Cu voia lui Allah.

La cinci minute după ce am ieșit din Essaouira am descoperit că lumina de citit din spatele mașinii nu funcționa. Când l-am întrebat pe Simo dacă era o problemă cu ea, a dat din umeri. Apoi l-am întrebat dacă putea să tragă pe dreapta și s-o repare, deoarece eram complet în întuneric și tare voiam să văd ce era în punga de plastic pe care mi-o dăduse Fouad. Voiam să folosesc cele în jur de patru ore de drum ca să citesc până la capăt jurnalul lui Paul, deși perspectiva de a cerceta sanctuarul minții lui mă neliniștea. Poate că becul ars era un indiciu că nu trebuia să-mi bag nasul. Dar însuși faptul că eram în mașina aia rablagită, fugită de la hotel în căutarea acestui bărbat pierdut...

— *J'ai besoin de lire, monsieur,* i-am spus lui Simo când m-a înștiințat că nu putea face nimic în privința luminii.

A răspuns băgând mâna în buzunar și aruncând pe bancheta din spate o brichetă de unică folosință.

— *Ce n'est pas suffisant. Vous n'auriez pas une lampe-torche?*

A clătinat din cap și a accelerat, fapt care a produs prima din multele râgâituri ieșite pe țeava de eșapament. M-am lăsat pe spate pe banchetă, simțind arcurile care se ridicau prin tapițeria de vinilin. Pe urmă am băgat mâna în punga de plastic. Am simțit ceva asemănător cu o imensă ușurare când am scos un album de schițe. Aprinzând bricheta, am deschis albumul și, la lumina slabă, m-am uitat cu inima sfâșiată la paginile cu desene

liniare reprezentând Essaouira. Indiferent de durerea, furia sau turbarea autodistructivă care îl făcuse să sfâşie mai multe blocuri de desen în camera noastră, intervenise clar o fărâmă de autoconservare, căci acest bloc conţinea de departe cele mai bune lucrări ale lui. Peste cincizeci de desene, în care abstractul se îmbina cu realismul, în care liniile erau trasate într-un fel nou şi îndrăzneţ, absolut original. La un moment dat a trebuit să închid albumul şi să stau tăcută pe întuneric, asimilând sentimentul de pierdere care gonea prin mine ca o toxină cu acţiune rapidă. M-am uitat la peisajul pipernicit, la cerul înnorat care bloca lumina celestă. Stresul imens al ultimelor ore, teama de ce aveam să găsesc (dacă găseam) în Casablanca... toate m-au lovit dintr-odată. M-am pomenit copleşită de înţelegerea faptului că fundamentul întregii mele vieţi se schimbase. Iar speranţa de copil...

Am început să plâng. Plângeam în întunericul din această maşină prăpădită, urmărită în oglinda retrovizoare de un bărbat tăcut, jenată de această manifestare de emoţie. El şi-a aprins altă ţigară. Când m-am liniştit, a băgat mâna într-o pungă de pe locul din faţă şi mi-a întins câteva bucăţele de baclava înfăşurate în hârtie.

— Soţia mea... ea le face, a spus el într-o franceză elementară. Mănâncă-le.

— *Shukran.*

A dat din cap. Până la Casablanca n-am mai vorbit.

Am închis ochii sperând să mă ia somnul. Nu m-a luat, aşa că i-am deschis iar. Apoi, gândindu-mă că era o idee proastă, am băgat mâna în rucsac şi am scos jurnalul lui Paul. Ţinând bricheta atât de aproape de pagini încât mi-a fost frică să nu ia foc la prima hârtoapă, am început să-l citesc pagină cu pagină. Cele

mai multe erau ocupate de schițe rapide, mâzgăleli, improvizații vizuale. Printre acestea erau însemnări, cugetări, confesiuni — niciodată mai mult de un rând sau două, cel mult. Flacăra brichetei de plastic arunca umbre ciudate, spectrale în timp ce citeam paginile cu mărturisirile frecvent aforistice ale soțului meu. Toate erau nedatate... lucru foarte caracteristic lui Paul. Cifre, termene-limită — le evita pe toate. Această cavalcadă de nesiguranță de sine și autoincriminare nu avea o cronologie...

Robin părea atât de șocată și dezamăgită când, la sosirea în Casa, i-am spus că vreau să fug înapoi acasă. Nu o condamn că a fost dezamăgită. S-a măritat cu un bărbat cu care nu trebuia să se căsătorească și care știe că soția lui e mult prea bună pentru un așa ratat cu două fețe ca el.

Apoi, peste câteva pagini, o schiță cu mine goală în patul de la hotel.

Sex uimitor, ca întotdeauna. Ambivalența mea față de ea, față de toate astea, dispare când sunt adânc în ea.

Am închis ochii. De asta nu trebuie niciodată să faci greșeala de a te uita în jurnalul celui iubit.

Uneori Robin se uită la mine ca la un copil de cinci ani care tocmai și-a aruncat toate jucăriile din pătuț, ceea ce nu e departe de adevăr.

Închide acum jurnalul.

A lăudat prea mult desenele de azi. M-am simțit umilit de laudele ei. De ce siguranța ei în privința presupusului meu talent mă face să mă simt atât de mic?

Încă o schiță făcută rapid cu mine stând în picioare pe balconul camerei noastre și uitându-mă în depărtare.

Mă va părăsi când va afla. Ar fi tâmpită să rămână. O voi jeli. Pe urmă voi da pagina. Și îmi spun că e mai bine așa. Pentru că nu merit fericire. Nici măcar nu îmi închipui ce ar însemna să fiu răspunzător pentru o nouă viață.

Așadar, știa că, făcând pe furiș vasectomia, încărcase o armă care în cele din urmă avea să i se descarce în față.

Nici măcar nu știu ce vreau. Nu, adevărata problemă e că nu știu ce vreau.

Ca atunci când mă asigura că voia un copil când clar nu voia un copil.

Locul acesta e plin de prea multe umbre pentru mine. Și de amintiri despre acea promisiune irosită. Trebuie să o readuc pe Samira în viața mea. Poate Romain B.H. să-mi susțină cauza?

Cine e Romain B.H? Am avut răspunsul la această întrebare după câteva clipe, când am ajuns la o pagină pe care în partea de jos scria *Romain Ben Hassan*, numele fiind urmat de o adresă tot în Casablanca 4e. Am încercat să-mi aduc aminte unde mai auzisem numele acesta. Apoi mi-a căzut fisa. Ben Hassan era artistul care fusese

prieten cu Paul în anul în care acesta a trăit în Casablanca; franco-marocan și un personaj cam zbanghiu care avea grijă mereu ca Paul să nu se plictisească și să fie beat în mod frecvent. Norocul era de partea mea: sub adresă apărea un număr de telefon. Locuia în același cartier al orașului Casablanca, la fel ca Samira. Exista o legătură de vreun fel între ei? Nu-mi spusese Paul că pierduse legătura cu Ben Hassan când adusese numele lui în discuție în urmă cu câteva săptămâni? Încă o minciună adăugată la toate celelalte neadevăruri pe care mi le servise.

Ceva totuși mă nedumerea. De ce a luat Paul acest ultim album de schițe rămas, dar a dispărut fără pașaport, haine sau lucruri personale? Faptul că a plecat fără să-și ia măcar importantele lui creioane și cărbuni mă neliniștea. Paul nu pleca nicăieri fără un carnet și iubitele lui creioane franțuzești pe care le alegea cu meticulozitate din câteva magazine cu accesorii de artă din Manhattan. Trauma autorănirii... poate faptul că avea creierul zdruncinat — acesta să fi fost motivul pentru care a părăsit hotelul luând doar albumul de schițe? Sau avea deja haine și articole de toaletă acasă la iubita lui? Cum să le fi dus acolo? Decât dacă, când eram în Buffalo, îi dăduse un geamantan să-l aducă în Casablanca, și el doar a căutat un pretext ca să plece din căsnicie, pretext pe care sigur i l-am dat azi.

Te auzi ce spui, ce speculații nebunești faci...?

Dar cum altfel s-ar fi putut încurca cu femeia asta? În cei trei ani petrecuți împreună nu plecase nicăieri fără mine, în afară de cele trei călătorii de două zile la galeria lui din New York. Stătuserăm câteva zile la Montreal cât avusese o expoziție de grup la Musée des Beaux-Arts. Dincolo de asta, nu ieșiserăm din țară nici singuri, nici împreună. Așa că n-ar fi avut unde să-și cunoască amanta

decât în Buffalo, și acolo doar la universitatea unde preda. Fotografia din jurnal arăta că ea avea numai cu puțin peste douăzeci de ani. Făcuse el vasectomia ca să se asigure că nici ea nu rămânea însărcinată?

Încetează. Nu ajungi nicăieri cu asta.

Dar problema la descoperirea unei minciuni — mai ales când nu poți încă să-l iei la întrebări pe mincinos — e că duce la scenarii ipotetice și mai mari.

Am mințit mai înainte când am spus că Simo nu mi-a adresat alt cuvânt tot drumul până la Casablanca. De fapt, a spus unul:

— Poliția.

În față, doi polițiști stăteau în mijlocul drumului, unul dintre ei folosind o lanternă puternică pentru a ne semnala să tragem pe dreapta. *Oh, Doamne, au aflat cumva că am evadat din hotel și acum sunt pe fugă. O să fiu dusă în apoi în Essaouira, în fața inspectorului Moufad, ale cărui suspiciuni în privința mea s-au triplat de când i-am nesocotit ordinul și am fugit din oraș. Acum o să pună pe cineva să-mi păzească ușa până găsește un judecător care să-i semneze un ordin care să-i permită să mă ușureze de pașaport. O să fiu în mod clar principala suspectă a lui. Și la tribunal va argumenta că numai o persoană vinovată ar fi încercat să fugă.*

Dar altă parte din mine se gândea că Mira nu m-ar fi trădat așa. Pentru că ar fi intrat și ea într-un mare bucluc. Și pentru că, simțeam eu, era o persoană care se ținea de cuvânt.

Totuși, iată-ne trași pe dreapta. L-am văzut pe Simo inhalând adânc din țigară. Spatele și umerii i-au înțepenit vizibil. Lumina lanternei puternice a umplut parbrizul, aproape orbindu-ne pe amândoi și silindu-l pe Simo să încetinească.

A oprit în fața mașinii de poliție parcate, strivind țigara în scrumiera arhiplină de la bord. Geamul era deja coborât și am auzit paraziții de la un aparat de emisie-recepție. Când lumina s-a plimbat în jurul mașinii, am văzut doi polițiști tineri în uniforme care le veneau prost. După un schimb lung de replici în arabă, Simo le-a dat actele de identitate și permisul de conducere. Unul dintre polițiști a dispărut cinci minute lungi, apoi s-a întors și a vorbit o vreme cu colegul său. Acesta și-a întors atenția spre mine și a spus:

— *Vos papiers, madame.*

Aveam pașaportul pregătit și i l-am dat. Cei doi polițiști l-au studiat pe îndelete, pagină cu pagină. Pe acele pagini era foarte mult spațiu gol, dovadă că știam foarte puține despre lumea din afara țării mele. I-am văzut ajungând la pagina pe care era viza mea de intrare în Maroc. Au studiat-o cu atenție și au vorbit între ei. Apoi, cel mai în vârstă dintre cei doi m-a întrebat dacă vorbesc franțuzește. Am dat din cap afirmativ. A întrebat:

— Șoferul spune că l-ați angajat să vă ducă la Casablanca. E adevărat?

— Da, i-am plătit ca să facă exact asta.

— De ce călătoriți în toiul nopții?

Mă gândisem deja că era o întrebare pe care ar fi putut să mi-o pună. Aveam răspunsul deja pregătit.

— Soțul meu sosește în Casablanca mâine dimineață devreme și îl întâmpin la aeroport.

Au dispărut apoi cu pașaportul meu. I-am văzut ducându-se la mașina lor, aprinzându-și țigări și uitându-se pe rând la documentul meu de călătorie. Între timp Simo își aprinse iar o țigară și vedeam că transpira la fel de mult ca mine în așteptarea rezultatului deliberării lor.

Știam că dacă unul dintre ei lua un telefon, sau microreceptorul atașat de aparatul de emisie-recepție care pârâia, ca să-mi verifice identitatea eram în pom. Au trecut cinci minute bune. Polițistul mai în vârstă a deschis portiera mașinii lor. Acum gata — începutul sfârșitului. Dar pe urmă a scos o sticlă cu apă. Alte discuții între ei. Apoi s-a apropiat de noi și a bătut în geamul din spate. L-am coborât iar.

— *Donc, madame...*

Mi-a înapoiat pașaportul.

— *Bon voyage à Casa...*

Cu un semn din cap spre Simo, ne-a salutat în timp ce demaram în noapte.

Două minute mai târziu Simo a scos un oftat puternic. Își dăduse seama că eram fugară? Stresul ultimelor minute m-a lovit pieziș. La fel și ora târzie și imensa încordare de peste zi. M-am întins pe bancheta din spate, chinuindu-mă să evit arcurile ieșite în afară, și am adormit. Deși suspensia proastă a mașinii și drumul accidentat m-au trezit de mai multe ori; eram atât de istovită, încât am adormit imediat la loc. Până la o hurducătură groaznică, urmată de răgetul teribil al unui animal și zgomotul și mai puternic al unui claxon. Eram pe o stradă de oraș, la orizont profilându-se blocuri înalte, fără trafic, cu excepția unei căruțe trase de un măgar, oprită chiar în fața noastră. Un bărbat în djellaba încerca să miște măgarul, dar animalul refuza să se clintească și bloca drumul. Stăpânul lui folosea un bici ca să-l facă să se miște, dar animalul se încăpățâna chiar și în fața durerii. Simo — care nu putea ocoli căruța și măgarul din cauza îngustimii străzii — claxona de zor. Trezită brusc dar încă buimacă, m-am uitat la ceas. Mai erau doar câteva

minute până la șase. Lumina începea să pună stăpânire pe cerul nopții. Mi-a trebuit o clipă să-mi dau seama că eram în Casablanca.

— *Arrêtez, s'il vous plaît*, i-am spus lui Simo, indicându-i că nu ajuta la nimic să claxoneze.

Răspunsul lui a fost să arate o clădire peste drum, un bloc de apartamente care mai avea puțin să se dărâme, cu un stil al anilor 1930 și având la parter un magazin de cartier deja deschis. Chiar vizavi era o cafenea cu o terasă. Am văzut și un magazin de ochelari și un butic care expunea în vitrină jachete de piele albă și maro, alături de ginși prespălați și cămăși de mătase cu linii șerpuite. O cavalcadă de prost-gust costisitor care își bătea vizual joc de mine după o noapte de somn scurt, agitat pe bancheta din spate a unei mașini ruginite. Căruțașul a reușit în cele din urmă să-și pună în mișcare animalul, eliberând drumul. Simo a tras mașina pe dreapta, arătând din nou clădirea de peste drum.

— *Votre adresse*, a spus el, făcându-mi semn să plec.

Am băgat mâna în buzunar și am scos o bancnotă de 100 de dirhami. Când i-am oferit-o, doar a dat din umeri și a acceptat-o dând scurt din cap. Când m-am strecurat de pe bancheta din spate, a rostit ultimele două cuvinte:

— *Bonne chance.*

Când eu și rucsacul am ajuns în stradă și portiera mașinii s-a închis, motorul a râgâit o ultimă dată înainte ca mașina să dispară în traficul care deja se închega. M-am uitat iar la ceas și m-am întrebat dacă puteam să urc acum la apartamentul Samirei, să bat cu pumnul în ușă și s-o înfrunt, să-l silesc pe soțul meu să plece din patul ei și să vină cu mine.

Dar toate instinctele îmi spuneau să plec acum. Să mă împac cu situația. Să accept tristul sfârșit. Să nu încerc

să-l salvez — oricât de mult voiam încă s-o fac, oricât de speriată și îngrijorată eram că soțul meu se îndrepta spre un punct fără întoarcere.

Știam că negociam cu mine însămi, că mă convingeam să accept o situație de compromis de vreun fel din care nu avea să iasă nimic bun.

Du-te la cafenea. Comandă o cafea. Roagă să-ți cheme un taxi. Imediat. Pleacă la aeroport. Suie-te în avion. Ieși pe poarta marcată: „Am plecat de aici... definitiv".

În loc de asta, mi-am pus rucsacul în spate și am traversat strada spre clădirea fetei. Am scanat lista de nume care însoțeau numerele apartamentelor și soneriile îngrămădite pe un perete în stânga intrării. Toți locatarii erau trecuți cu numele de familie, așa că n-am văzut nicio Samira sau măcar un S. Fir-ar să fie!... M-am gândit să intru în magazinul de alături și, arătând fotografia Samirei, să-l întreb pe omul de la tejghea dacă o cunoștea. Apoi mi-am spus că, întrucât locuia la etaj, era aici clientă obișnuită. Ceea ce ar fi însemnat că, fără doar și poate, tipul ar fi sunat să o avertizeze că o doamnă nebună pândea jos. Ar fi putut să cheme și poliția. Mai bine să fiu prudentă și să aștept.

Ce am descoperit în magazin m-a surprins. Era bine aprovizionat cu mâncare preparată select, în mare parte de origine franțuzească. Avea și multe produse locale — humus, tahini, couscous, diverse aluaturi marocane. Dar vindea și ceai de la Hédiard din Paris. Și capsule cu cafea Nespresso. Și ciocolată belgiană. Și ulei de măsline italian extravirgin. Era genul de magazin de delicatese local care s-ar potrivi în orice oraș cosmopolit și care în mod clar deservește o clientelă educată. Era și un rastel cu ziare străine în franceză, engleză, germană, spaniolă, italiană,

toate ediții din acea zi. Am luat *International New York* și *Financial Times*, le-am plătit, apoi am trecut iar strada și am găsit o masă pe terasă, de la care puteam să văd direct intrarea clădirii de apartamente. A sosit un chelner la masă. Am comandat micul dejun, dându-mi seama că, pe lângă faptul că practic nu dormisem, nici nu mâncasem nimic în afară de o bucățică de baclava de la micul dejun din ziua precedentă, frica și stresul alungându-mi foamea. M-am uitat la împrejurimi. Clădirile de aici erau în mare parte în stilul anilor 1930, cu câteva structuri noi punctând ceea ce altfel era un cartier arhitectural destul de intact. Cafeneaua în care mă aflam n-ar fi fost nelalocul ei la Paris. O librărie interesantă ca aspect stătea alături de unul dintre acele magazine specializate în săpunuri fine și uleiuri de baie scumpe. Afișele publicitare înfățișau cupluri tinere, pline de viață care se priveau visătoare ținând în mână telefoane mobile de ultimă oră. Era un magazin cu articole electronice high-tech, aprovizionat cu ultimele noutăți în materie de laptopuri și comunicații celulare. O femeie cu pantaloni de trening a trecut pe alături alergând. Pe șosea erau parcate un număr considerabil de Audi și Mercedesuri luxoase. Nu se zărea nicio burqa. Mă aflam într-un Maroc divorțat complet de tărâmul din spatele zidurilor Essaouirei; o lume familiară, totuși cu desăvârșire străină.

Pe drum au mai apărut doi bărbați cu căruțe trase de măgari. Unul dintre animale s-a oprit să urineze, stropind bara de protecție a unui Mercedes SUV. Proprietarul acestuia — un tip voluminos, în costum negru și cămașă albă, cu o țigară într-o mână și un mobil în cealaltă — s-a ridicat de la masa lui din cafenea și a venit clătinându-se, strigând vorbe de ocară. Stăpânul măgarului a încercat

să îndrepte situația, frecând bara de protecție cu un colț al djellabei sale. Asta l-a înfuriat și mai tare pe proprietar. Sucul meu de portocale și croissanturile au sosit tocmai când a apărut un polițist, spunându-i proprietarului — evident om de afaceri — să se calmeze și dându-i instrucțiuni căruțașului să nu mai frece, căci băga în vopsea și mai multă urină de măgar.

Am mușcat din croissant, mulțumită că mâncam ceva. M-am uitat la *International New York Times*, spunându-mi că de când eram în Essaouira nu mă gândisem nici măcar o dată să cumpăr un ziar. Acum aflam de o scădere a activității pe Wall Street, de încă un val de bombardamente în Beirut și de moartea unui dictator de odinioară din Caucaz și...

Strigătele de peste stradă s-au întețit. Omul de afaceri era acum atât de frustrat de reacția slabă a căruțașului la botezarea animalică a mașinii lui, încât chiar l-a împins, făcându-l pe polițist să-l oprească. Apoi, într-un moment de prostie crasă, l-a îmbrâncit pe polițist așa de tare, încât l-a trimis de-a dura în stradă. Recăpătându-și echilibrul, polițistul a evitat o mașină ce se îndrepta spre el. Mașina a frânat sălbatic, tamponând fața Mercedesului.

S-a dezlănțuit haosul. Omul de afaceri și-a ieșit de tot din minți, a smucit portiera mașinii care tocmai turtise botul mașinii lui, înhățându-l pe șofer. Măgarul, cam agitat, a început să ragă. Răgetele lui m-au făcut să mă uit peste stradă într-un moment crucial — exact când ușa clădirii de apartamente s-a deschis și a ieșit o tânără cu păr negru, lung și buclat. Era foarte înaltă — peste un metru optzeci, picioare lungi, absurd de slabă, îmbrăcată cu blugi strâmți, sandale șic și o cămașă albă, largă. Aveam jurnalul lui Paul pe masă și am scos fotografia Samirei.

Trebuie să fi fost făcută în urmă cu câțiva ani, deoarece femeia din fața mea era mai matură, dar tot insuportabil de frumoasă. Stătea nu departe de încăierarea încă în desfășurare — acum omul de afaceri era încătușat — urmărind spectacolul. M-am apropiat de ea.

— Ești Samira? am zis.

A părut uimită de întrebare, dar tot m-a examinat într-o engleză fără cusur.

— Cine vrea să știe?

— Soția lui Paul.

Fața i s-a înăsprit.

— N-am nimic să-ți spun.

S-a întors și a plecat. Am urmat-o, strigând:

— Te rog, trebuie să știu!

— Ai auzit ce tocmai ți-am spus?

A continuat să meargă, eu alături de ea.

— E aici, la tine? am întrebat.

— Nu vorbesc cu tine.

— Trebuie să vorbești.

Când am spus asta, am făcut greșeala de a o atinge pe braț. Eliberându-se cu o smucitură, a șuierat:

— Dacă mai pui mâna pe mine...

A plecat țanțoșă. M-am ținut după ea.

— Știu că e aici, am spus.

— Habar n-am. Acum lasă-mă.

— Nu mă minți.

S-a oprit și s-a întors spre mine.

— Să mint? Să mint? Tu îndrăznești...

— Spune-mi unde e.

— Să-ți spună el asta.

— E sus? În apartamentul tău?

— N-am vrut să-i dau drumul pe ușă.

— Așadar a venit aici?

— Acum mă urc în mașină.

— Trebuie să mă ajuți, am implorat-o.

— Nu, nu te ajut...

A băgat mâna în geantă, a scos un set de chei și a deschis cu telecomanda un Citroën mic parcat pe stradă. Când s-a dus să deschidă portiera din partea șoferului, i-am blocat calea.

— Știu cine ești. Știu că ești încurcată cu el. Și dacă îl vrei, chiar îmi convine. Dar trebuie să știu...

Doar că nu țipam. Însă glasul ei m-a acoperit.

— Încurcată cu el? Îl *vreau*? Știi cine sunt?

— Da, știu.

— Chiar știi? a spus ea, dintr-odată foarte rece și liniștită. Fiindcă dacă ai ști, n-ai îndrăzni să mă acuzi așa.

— Atunci cine ești? am întrebat.

S-a uitat în ochii mei cu un dispreț feroce și a spus:

— Sunt fiica lui.

Treisprezece

Am rămas mult timp pe bordură după ce ea a plecat cu mașina. Am fost atât de uluită de dezvăluirea ei, încât m-am oprit brusc în loc, în timp ce ea a trecut razant pe lângă mine. Când am ridicat privirea, am zărit-o uitându-se la mine cu un dispreț accentuat. Totuși, în ochii ei era și cel mai trist soi de deznădejde.

Apoi a accelerat și mașina a țâșnit.

Am rămas nemișcată câteva minute, neștiind ce să fac în continuare. În cele din urmă m-am retras în cafenea. Chelnerul stătea cu ochii pe masa mea. Când m-am apropiat, mi-a întins bancnota de o sută de dirhami pe care o aruncasem înainte de a porni în urmărirea Samirei.

— Ați lăsat asta, *madame*.

— A trebuit să vorbesc cu cineva.

A dat din cap. Urmărise scena? Pusese lucrurile cap la cap și își dăduse seama că o nevastă o înfrunta pe femeia pe care o credea amanta soțului ei? Măcar de-aș fi știut eu adevărul.

M-am lăsat pe spate și am închis ochii, epuizată, derutată și dezumflată de o destăinuire la care nu m-aș fi gândit.

Are un copil. Are un copil care are cel puțin treizeci de ani. Poate mai mult. O fiică. O-fiică frumoasă. Concepută, evident, cu o marocană. Judecând după vârsta ei, momentul concepției a fost cu decenii în urmă, iar fotografia pe care o păstra Paul în jurnal trebuie să fi avut zece ani. Un secret pe care mi l-a ascuns mereu. Un secret care făcea cealaltă mare înșelăciune a lui și mai dureroasă.

— Doriți cafea acum, *madame*?

Era chelnerul. I-am făcut semn că da. Foamea m-a forțat să mănânc croissanturile și să beau sucul de portocale foarte bun. Am încercat să citesc un ziar. Cuvintele jucau în fața mea și l-am împins la o parte. Omul de afaceri era acum vârât cu forța într-o mașină de poliție și se zbătea să scape de cătușele care îi țineau mâinile la spate. Urma să fie arestat pentru agresarea unui polițist și avea să cheltuiască bani serioși cu un avocat. Noi chiar suntem arhitecții propriilor noastre nenorociri, nu-i așa? A fost suficient să văd ura și durerea din ochii Samirei ca să-mi dau seama că tatăl ei o rănise adânc în același fel.

Tatăl ei.

Cine era mama ei? Unde era acum?

M-am uitat la ceas. Șase patruzeci și trei. Nu mai era mult până la zborul meu de la prânz. Am băut cafeaua. După ce a fost trimis la plimbare de fiica lui, căutând un adăpost într-un oraș pe care odată l-a numit acasă, sigur Paul a apelat la prieteni. Sau, mai precis, la un prieten. Cineva al cărui nume i-a scăpat în conversație și pe care l-a pomenit în jurnalul lui. Deschizându-l acum, am găsit ce căutam. Însemnarea era în legătură cu dorința lui de a restabili legătura cu Samira.

Poate Romain B.H. să-mi susțină cauza?

Romain Ben Hassan. A cărui adresă era scrisă dedesubt. L-am chemat pe chelner, i-am arătat adresa și l-am întrebat unde putea să fie.

— La două străzi de aici, a spus el, apoi a ținut să-mi deseneze o hartă pe spatele unui suport de pahar, explicându-mi că până la ușa omului făceam vreo cinci minute.

În capul meu a început să prindă formă un plan nebunesc. Aveam să mă duc acasă la Ben Hassan — unde, fără îndoială, soțul meu dormea ca să uite evenimentele nopții trecute, care trebuie să fi implicat o confruntare de vreun fel cu fiica lui. Cunoscându-l pe Paul, ultimul lucru pe care l-ar fi făcut ar fi fost să găsească un hotel și să se refacă singur. De aceea eram destul de sigură că se refugiase în apartamentul prietenului său. Mi-ar fi fost imposibil să traversez acum Atlanticul fără să știu unde e și cum se simte. Dacă era la Ben Hassan, puteam măcar să mă asigur că era întreg fizic (indiferent de starea lui psihică) și să am o confruntare directă cu el. Apoi să-mi iau valea. Să sar într-un taxi și să plec la aeroport. Și să fug de toată tristețea asta.

A sosit cafeaua. Am băut-o repede, cafeina oferindu-mi un antidot rapid la oboseală, și am mai comandat una. Am dat-o pe gât și am achitat nota, numărând dirhamii care mi-au rămas. L-am întrebat pe chelner cât avea să mă coste un taxi de aici la aeroport.

— Va trebui să negociați, dar să nu dați mai mult de două sute de dirhami. Aveți grijă să cădeți de acord asupra prețului înainte ca mașina să pornească.

I-am mulțumit pentru amabilitate și pentru sfat, precum și pentru harta improvizată după care aveam să mă ghidez acum ca să ajung în 3450 rue Hafid Ibrahim. Deși

eram foarte atentă la împrejurimile imediate, am observat că acel cartier — despre care chelnerul mi-a spus că se numea Gauthier, după arhitectul francez care a proiectat planul general și multe dintre clădirile de apartamente din anii 1920 care împodobeau zona — aparținea încă foarte mult erei jazz, chiar dacă într-un fel ușor decadent.

Numărul 3450 rue Hafid Ibrahim era o clădire care avusese parte de vremuri mai fericite. Zidărie fărâmițată. Un șir de dale sparte în fața intrării principale. O pată uriașă de apă deasupra ușii din față. Fire electrice atârnând de o aplică stricată de la intrare. Am scanat liste de nume de lângă ușa din față și am descoperit *„Ben Hassan, R., 3ème étage, gauche"*. Și ce dacă era încă foarte devreme? Trebuia să-mi văd bărbatul. Dar știam că dacă sunam la sonerie îi preveneam și pe Ben Hassan, și pe Paul de sosirea mea. Așa că am zăbovit până când a apărut o femeie în jur de cincizeci de ani, îmbrăcată într-un costum negru și purtând ochelari mari de soare Chanel. S-a uitat chiorâș la mine când am trecut pe lângă ea și i-am ținut ușa să iasă. Mă pregăteam să inventez o scuză — „Am uitat codul" — dar m-am răzgândit. M-am îndreptat spre scară — probabil cândva impunătoare și placată cu marmură, acum dând semne de aceleași stricăciuni provocate de apă care marcau tavanul, cu balustradă de lemn care s-a aplecat când m-am apucat de ea.

Scara în spirală urca într-un unghi periculos și, cum am observat când am ajuns la primul nivel și la al doilea, spațiul dintre ușile apartamentelor și balustrada deteriorată era minimal. Un pas greșit și puteai să cazi în gol. Nesomnul și sentimentul presant de neliniște, gândul *Ce caută aici?* și înclinația amețitoare a scării m-au făcut să îmbrățișez peretele în urcare de groaza de a-mi pierde echilibrul și de a plonja în hău.

Am ajuns la al treilea etaj și am cotit la stânga. Ușa din fața mea era vopsită într-o nuanță dementă de violet, iar rama exterioară într-un negru-lucios. Alegerea culorilor m-a lăsat cu gura căscată. Prea halucinante, prea nelalocul lor. Am sunat la sonerie. Niciun răspuns. Am așteptat treizeci de secunde și am sunat iar. Niciun răspuns. Cei dinăuntru — inclusiv soțul meu — trebuie că dormeau.

M-am rezemat de sonerie și am stat așa treizeci de secunde bune. În cele din urmă ușa s-a crăpat. Mă aflam în fața unui bărbat foarte scund, la vreo treizeci de ani și un pic, chel și cu o piele imaculată. Arăta de parcă tocmai se dăduse jos din pat. S-a uitat la mine cu ochi bănuitori, obosiți.

— Trebuie să vorbesc cu Monsieur Ben Hassan, am spus în franceză.

— Doarme.

Glasul bărbatului era plat.

— E ceva urgent.

— Veniți mai târziu.

A dat să închidă ușa, dar am băgat piciorul în deschizătură.

— Nu pot să revin mai târziu. Trebuie să vorbesc cu el acum.

— Nu acum.

A încercat iar să închidă ușa, dar piciorul meu l-a oprit.

— Vorbiți cu el altădată.

— Ba nu, vorbesc cu Monsieur Ben Hassan acum.

Am spus răstit ultimul cuvânt. L-am văzut pe om făcând ochii mari. Am apucat clanța și am împins genunchiul stâng în ușă exact când încerca s-o închidă forțat.

— Plecați, a spus printre dinți el.

— Sunt soția lui Monsieur Paul. Știu că e înăuntru. Trebuie să vorbesc cu el.

Apoi, împingându-mă în ușă, am început să strig:

— Paul? Paul? Trebuie să vorbim...

Brusc, ușa s-a deschis și m-am pomenit față în față cu un bărbat care trebuie să fi avut o sută cincizeci de kilograme. Avea puțin peste șaizeci de ani și un păr rar pe care îl pieptăna spre stânga peste capul ca o bilă de bowling. Fața lui era unsuroasă, pe lângă faptul că era grasă și cu bărbie triplă. Ochii — albastru-vampir — arătau că stăruințele mele tocmai îl treziseră. Dar ce m-a lăsat cu gura căscată a fost mărimea lui. Înfășurat într-un kaftan alb, transpirat semăna cu o bucată uriașă de brânză Camembert care fusese lăsată la soare și acum mustea. M-a studiat cu ochi mijiți, obosiți.

— Soțul tău nu e aici.

Vorbele lui m-au uimit.

— Știi cine sunt.

Un ridicat din umeri.

— Bineînțeles. Știu cine ești, Robin. Eu sunt Ben Hassan. Și, vai, soțul tău a plecat.

— A plecat unde?

Când am spus asta, am simțit că îmi pierd echilibrul. M-am sprijinit de perete. Punându-mi mâna dreaptă pe față, m-am întrebat dacă eram pe cale să leșin. L-am auzit pe Monsieur Ben Hassan spunându-i ceva în arabă prietenului său. Atunci el a pus mâna pe brațul meu. Am tresărit și m-am retras.

— Omar vrea doar să te ajute să intri — înainte să leșini.

Amețeala punea stăpânire pe mine.

— Unde a plecat? am întrebat.

Ben Hassan m-a privit în față. Și a spus.

— A plecat la soția lui.

Acum eram în cădere liberă.

— Soția lui? m-am auzit spunând. Eu sunt soția lui.

Am simțit că mă prăbușesc în față. Omar m-a prins. Țin minte că am îngânat că trebuie să mă așez. Ce s-a întâmplat apoi? Nu-mi amintesc mare lucru, doar că am fost condusă într-o cameră mare zugrăvită tot violet și mobilată cu o supraabundență de perne de catifea brodate. Am fost călăuzită la ce părea a fi o saltea pe podea, acoperită cu un fel de pătură de catifea. Mi se spunea ceva în franceză. Cuvintele pluteau deasupra mea, deformate. Îmi tot spuneam: „Revino-ți, trebuie să prinzi avionul". În același timp, acea propoziție *„A plecat la soția lui"* îmi tot ricoșa prin cap. Sigur nu auzisem bine.

Apoi, după ce Omar m-a instalat pe saltea, am leșinat brusc.

Când mi-am revenit, eram într-o lume de umbre. Mi-au trebuit câteva clipe să-mi dau seama unde mă aflam. Și mi-a mai luat o nanosecundă să intru în panică când m-am uitat la ceas și am văzut că era patru și douăsprezece minute. Am sărit în picioare, panicată. Patru și douăsprezece după-amiaza. Dormisem ore întregi. Pierdusem avionul.

Mă găseam într-o cameră de zi mare, cu pereți violet-închis. Podeaua era vopsită în negru-lucios, iar la fereastră atârnau draperii grele de catifea roșie. Perne de catifea roșie. Cearceaful roșu care acoperea salteaua pe care dormisem... dormisem aproape nouă ore? Pe pereți, artă abstractă ciudată; cutii în cutii, sau cercuri rotitoare care păreau a se învârti înspre interior și care fuseseră pictate în nuanțe însângerate pe un fond negru.

Am avut un gând îngrozitor: *Unde e rucsacul meu, cu laptopul meu, cu printul biletului de avion, cu portofelul cu toate cardurile de credit și, cel mai important, pașaportul meu?* Negăsind nici urmă de rucsac în această cameră ca de bordel, am început să strig: *„Monsieur, monsieur, monsieur!"* și am luat-o la fugă pe coridor deschizând uși. Prima m-a condus într-o cameră goală în afară de câteva mese pliante pe care se aflau teancuri de pașapoarte în diverse culori oficiale, un fotocopiator, diverse ștampile în relief și un aparat care, la o cercetare mai atentă, părea să furnizeze învelitoare de plastic pentru documente.

Ce naiba însemnau toate astea? De ce îl cunoștea Paul pe tipul ăsta?

Am alergat pe hol, intrând într-o bucătărie cu farfurii murdare de câteva zile și scrumiere pline împrăștiate peste tot, ca să nu mai spun de duhoarea pe care am asociat-o cu legume în putrefacție. Am strigat iar: *monsieur, monsieur!* Tot niciun răspuns. Altă goană pe coridorul lung. Altă ușă deschisă. Numai că de data asta m-am pomenit uitându-mă la un uriaș pat sculptat pe care dormeau goi Omar și Monsieur Ben Hassan. Erau în colțuri separate ale vastei saltele, Omar arătând foarte mic și compact în comparație cu enormitatea cărnoasă a lui Ben Hassan. De îndată ce am deschis ușa, Omar s-a trezit. Văzându-mă, s-a târât după un cearceaf să se acopere, apoi a început să șuiere la mine în arabă. În acel moment Hassan a deschis încet ochii, m-a studiat și a spus:

— Ne-ai întrerupt siesta.

— Nu-mi găsesc rucsacul.

— Și te-ai gândit că marocanii mizerabili ți l-au furat.

— M-ați lăsat să dorm și am pierdut avionul. Unde mi-ați pus bagajul?

— În dulapul de lângă ușa din față. Ai să vezi că nimic nu a fost atins. Dacă ai nevoie la baie, e ușa de lângă dulap. E și un duș. Ți-am lăsat prosoape curate. Te rog să scuzi starea bucătăriei. Lucrăm pe brânci de câteva zile la un proiect și gospodăria, vai, a rămas pe locul doi. Dar diseară mâncăm în oraș.

— Eu trebuie s-o iau din loc.

— Unde pleci?

— Să-l caut pe Paul. Știi unde a plecat, nu-i așa?

— Du-te și fă un duș. Am să-l rog pe Omar să facă ceai, și atunci vom discuta despre soțul tău și unde e.

— Am părăsit Essaouira în grabă ieri când am aflat că Paul a venit în Casablanca. Așa că n-am cu ce să mă schimb, n-am articole de toaletă.

— Periuță de dinți pot să-ți dau eu, dar când e vorba de mărime sau gust la îmbrăcăminte, cred că suntem în lumi diferite. Totuși, la cinci minute de mers pe jos de aici este un magazin mare cu îmbrăcăminte franțuzească. Omar ar fi fericit să te însoțească.

— Mă mai gândesc. Pot să dau un telefon?

— Vrei să suni la Royal Air Maroc?

— Poate.

— Am avut eu grijă de asta.

— Poftim?

— Când ai leșinat, am încercat de multe ori să te trezesc. Când am văzut că nu poți mi-am permis să mă uit în geanta ta și am găsit documentele de călătorie. Ținând seama cât erai de epuizată, am fost sigur că n-ai să ajungi la avion. Așa că am sunat un prieten care se ocupă de toate la Royal Air Maroc și ai rezervare la același zbor mâine la prânz. Pot acum să-ți fac invitația să profiți de patul nostru pentru musafiri la noapte și să mă lași să te scot la cină în oraș?

Toate astea m-au cam năucit.

— Acordă-ne, te rog, zece minute să ne spălăm și să ne îmbrăcăm, a spus el.

Am dat din cap și am ieșit pe coridor. Într-adevăr, geanta mea se găsea în dulapul de lângă ușa din față. Pașaportul era la locul lui. La fel și laptopul. Și portofelul cu diversele carduri de credit. Un print nou al rezervării schimbate, cel vechi fiind capsat în spatele lui. Printul cel nou arăta și că schimbarea zborului nu mă costa nimic.

Mi-am reproșat că presupusesem că gazda mea și asistentul/iubitul lui mă jefuiseră. Aveam acea reacție reflexă occidentală la lucrurile nord-africane — credința că, doar cu puține excepții, nimeni de aici nu era de încredere. Dar dacă ultimele săptămâni dovediseră ceva, acel ceva era că, în afară de câteva momente de ciorovăială, fusesem tratată cu mult respect și decență. Iar Monsieur Ben Hassan, în loc să mă dea afară pe ușă, mă primise, mă lăsase să dorm nederanjată după leșin o mare parte a zilei, îmi schimbase rezervarea la avion pe ziua următoare, iar acum îmi oferea șansa de a rămâne aici la noapte. Îi datoram mulțumiri pentru asta. Dar aveam și unele îndoieli legat de faptul că îmi umblase în geantă ca să vadă dacă aveam un bilet de avion ce trebuia schimbat. Nu existase un motiv ascuns? Omul punea ceva la cale în ceea ce presupuneam că era domeniul pașapoartelor false. Mă tot întrebam cu ce putea să-l aibă la mână pe Paul, lucruri pe care soțul meu nu voia ca alții să le știe. Și mai era felul în care, ca un jucător de bridge rece și neîndurător, îmi trântise acea bombiță: *„E la soția lui"*. O dezvăluire ca o măciucă în cap.

Totuși, nu puteam reproșa nimic ospitalității lui de până acum, deși mie îmi puteam reproșa hiperanxietate

și paranoia care mă făceau să fiu bănuitoare și neîncrezătoare. M-am întors în camera de zi și am început să fac patul în care dormisem.

— Nu e nevoie să-ți diminuezi vinovăția făcând ordine.

M-am întors și am văzut că era într-o djellaba albă, deja pătată de transpirație, întrucât ventilatoarele din tavan nu reușeau să domolească zăpușeala sfârșitului de după-amiază.

— Dar chiar mă simt vinovată — mai ales pentru că am presupus imediat...

— Toți avem prejudecăți — chiar și atunci când ne spunem că noi nu avem idei preconcepute.

— Îmi cer scuze.

— *Ego te absolvo.*

Am zâmbit și eu.

— Ești catolic?

— Mama era. Tata era musulman. *Moi*... eu sunt undeva între. Dar catolicului din mine îi place mântuirea instantanee a mărturisirii. Nu e nevoie să te scuzi. Vii cu mine la cină diseară?

— Ești foarte generos. Dar trebuie mai întâi să găsesc niște haine. Am plecat din Essaouira fără nimic.

— Să fugi de poliție înseamnă de obicei plecarea urgentă.

— De unde știi că fug de polițai?

— Am sursele mele. Dar fii fără teamă, niciuna dintre ele nu știe că ești aici. Sunt *completement discret*. Dar bravo că i-ai ocolit așa cum ai făcut-o. Bineînțeles că ei cred că tu l-ai bătut zdravăn pe Paul cu un obiect greu. Un om genial de talentat, Paul. Unul dintre cei mai dăruiți artiști pe care i-am întâlnit, dar care nu poate face față oricărui fel de realitate fixă. În loc să spună simplu ce nu vrea, se

face că e de acord cu ceva de care știe că nu poate să se țină până la capăt și pe urmă apelează la minciuni drept începutul unei strategii de ieșire.

M-am uitat la Monsieur Ben Hassan cu și mai mult respect. Niciodată nu mai auzisem pe cineva punând degetul pe complexitatea psihologică a lui Paul. Firește, când ești în toiul unui impas cu cineva, ești mai mult decât receptiv la cei care îți confirmă gândurile negre. Mi-am dat seama că dacă mai rămâneam azi aici și acceptam ospitalitatea domnului Ben Hassan, aveam să aflu mult mai multe despre omul pe care am crezut cândva că îl cunosc și îl înțeleg, dar sub a cărui carapace trăiau multe versiuni contradictorii ale aceleiași persoane.

— Dacă mă mai poți suporta câteva ore, mi-ar plăcea tare mult să rămân, i-am spus lui Ben Hassan.

— Cred că pot să te suport, a răspuns el.

Paisprezece

Într-adevăr, la doar cinci minute de mers pe jos de la apartamentul lui Monsieur Ben Hassan era un magazin mare. Aveam la mine pașaportul, deoarece era un lucru pe care nu-l lăsai niciodată nicăieri în Maroc — mai ales la un om care se ocupa cu documente de călătorie ilegale.

— Nu vrei să faci un duș înainte să pleci? m-a întrebat el.

— Am să fac când mă întorc cu haine curate.

— Poate să-ți arate Omar drumul.

— Explică-mi și mă descurc.

Ben Hassan mi-a explicat cum să găsesc magazinul acela și mi-a spus că alături era o cafenea — Parisian — care avea Wi-Fi.

Zece minute mai târziu eram iar în lumea monoculturală a modei și bunurilor de consum, a spațiilor cu aer condiționat și un fundal sonor discret cu muzică pop, care asigura ambianța potrivită pentru a te stimula să cumperi mai mult. În timp ce îmi umpleam coșul cu chiloți, tricouri, o pereche de pantaloni cafenii, pantaloni scurți kaki, două cămăși albe, o pereche de sandale, m-a săgetat iar o tristețe teribilă. Mi-am amintit de niște

vorbe pe care Paul mi le spusese cu doar câteva zile în urmă. Stând în picioare în balconul camerei noastre în timp ce soarele cobora în Atlantic, cu un pahar de vin în mână, încă ameţit de dragostea pe care tocmai o făcuserăm înăuntru, soţul meu s-a întors spre mine cu un zâmbet aproape fericit. Şi a spus:

— Sunt atâtea motive ca să renunţe cineva la consumerism. Pentru că toţi suntem sclavii lui. Însă aici suntem liberi de toate astea... o perioadă.

Apoi am vorbit cu înflăcărare despre un nou mod de a face faţă acestei lumi. Ne-am gândit că poate, peste patru sau cinci ani, Paul putea să se pensioneze anticipat, iar eu să-mi vând firma de contabilitate. Casa noastră avea să fie atunci plătită şi putea fi vândută şi schimbată cu o casă mai mică pe coasta Maine-ului, cu un hambar pe care îl puteam modifica în atelier pentru Paul, şi poate cu un pod mare pe care să-l transformăm într-un birou pentru mine. Un birou în care puteam în sfârşit să scriu romanul care îl aveam în minte de ani buni (dar pe care, din cauza neîncrederii în talentul meu creator, nu mă încumetasem să-l încep): povestea vieţii tatălui meu şi a tristeţii inerente etosului american.

— Tu vei putea să scrii iar eu voi putea să desenez nestânjenit, a spus el. Dacă reuşesc să vând câteva desene pe an, ne putem permite uşor câteva luni aici în Essaouira, şi poate undeva în sudul Franţei, unde am auzit că poţi să închiriezi o căsuţă în Pirinei cu trei sute de euro pe lună...

— O viaţă de continuă aventură...

— Da, a spus el. Totul la cerere. Chiar şi când îl vom avea cu noi pe fiul sau pe fiica noastră.

Am înţepenit iar de furie. Durere şi furie, şi...

Are o fiică — și are o soție.

Încă o soție.

— Vă simțiți bine, *madame*?

Era o vânzătoare — o tânără foarte drăguță, nu mai mare de douăzeci și unu de ani. Mă ținea de braț, încercând să mă susțină. Trebuia să fiu susținută? Arătam de parcă eram pe cale să cad?

— Da, da, m-am auzit spunând, deși știam că numai adevărat nu era.

— Scuzele mele, nu trebuia să vă deranjez. Pot să vă ajut să găsiți ceva?

— Articole de toaletă. Am nevoie de articole de toaletă.

— Și farduri?

— Am nevoie de farduri?

— Nu încerc să-mi vâr nasul, *madame*. Scuzele mele din nou.

— Nu, eu îmi cer scuze.

Această tânără amabilă mi-a spus că articolele de toaletă erau la primul etaj, lângă cafenea. I-am mulțumit și m-am dus la etaj și am cumpărat deodorant, pudră de talc, șampon, balsam, perie de păr, periuță de dinți, pastă de dinți și o cremă de față care promitea în mod caraghios să reducă toate ridurile în două săptămâni. Am plătit toate cumpărăturile și am întrebat-o pe femeia de la casă unde se afla cel mai apropiat oficiu poștal. Mi-a spus că era unul chiar vizavi de cafeneaua Parisian. Numai bine, căci despre cafeneaua aceea îmi spusese Ben Hassan că avea Wi-Fi. Părăsind magazinul, m-am dus la avanpostul local al Poste Maroc. Am cumpărat un plic căptușit, foarte mare, apoi am băgat mâna în rucsac și am scos singurul album intact al lui Paul, în care erau peste cincizeci de desene cu Essaouira. Am rezistat tentației de

a mă uita iar prin ele, convinsă că vederea lucrărilor lui m-ar fi dat și mai mult peste cap. Am băgat albumul în plic, am lipit plicul și am scris numele și adresa firmei mele de contabilitate, apoi l-am trimis recomandat în State. Voiam ca lucrările recente ale lui Paul să ajungă imediat acasă. Îmi imaginam că, indiferent ce se întâmpla cu noi, avea să fie ușurat să știe că nu toate desenele lui se pierduseră în vârtejul în care se aruncase.

Am pornit spre cafeneaua de peste stradă.

Parisian era în foarte mare măsură o copie fidelă a acelor braserii mari din Paris — precum La Coupole sau Terminus Nord — despre care citisem în ghiduri și în care jurasem să-mi pierd timpul într-o bună zi. Am găsit o masă. Am comandat *un express* și l-am rugat să-mi aducă niște pâine cu dulceață. Eram hămesită. Văzându-mă cu laptopul, chelnerul mi-a spus numele rețelei și parola de care aveam nevoie să intru online.

Nu-mi mai verificasem de ieri e-mailurile, așa că mă așteptau peste patruzeci de mesaje, cele mai multe spam sau reclame comerciale. Câteva chestii profesionale legate de clienți pe care le-am rezolvat pasându-i-le lui Morton.

Au sosit cafeaua și bagheta feliată. I-am mulțumit chelnerului și am întins dulceața pe pâine. Am mâncat repede, amețită de foame și dezorientare. Am băut cafeaua dintr-o înghițitură, apoi am mai cerut una și *un citron pressé*.

— *Le petit dej'est à dix-sept heures*, a spus el zâmbind. *Mic dejun la cinci după-amiază*. Am reușit să zâmbesc și eu.

Am accesat contul MasterCard pe care îl aveam în comun cu Paul; un card de credit cu limită de credit pe care nu o putea depăși niciunul dintre noi. Am verificat

bilanțul și m-am îngrozit (dar nu m-am mirat) să văd că limita de 3 000 de dolari fusese depășită azi mai devreme — pe câtă vreme cu doar două zile în urmă, când mă uitasem ultima dată la bilanț, cheltuiserăm doar 300 de dolari pe mâncat în oraș și alte mărunțișuri în Essaouira. Însă de ieri se făcuseră două retrageri mari a câte 10 000 de dirhami fiecare, plus plata unui bilet de avion la Royal Air Maroc până la Ouarzazate și a unei cazări la un hotel pe nume Oaza din același oraș. Am intrat pe site-ul hotelului, unde am descoperit că era un hotel de două stele cu camere care în sezonul mort costau 400 de dirhami pe noapte. Ceea ce însemna că trebuie să se fi cazat pe cel puțin patru nopți. Mi-a venit să sun și să aflu dacă într-adevăr era cazat acum acolo, să-l înfrunt la telefon, să-l întreb...

„Soția" lui — cealaltă soție a lui — trebuie să fi locuit în Ouarzazate. Atunci de ce a insistat să mergem în Essaouira în loc să ne ducem în acel oraș unde ar fi putut să se strecoare de la una la alta? De ce a fugit aici — în Casablanca — la fiica lui după ce i-am dat în vileag minciunile? De ce fiica lui i-a trântit ușa-n nas și de ce a simțit el nevoia să alerge la soția lui? Și cum s-a suit în avion fără niciun act de identitate... precum pașaportul, care era acum la mine?

Ouarzazate. Am căutat pe Google și am aflat că era un oraș din sud-estul țării, cu aproximativ șaizeci de mii de locuitori; că era considerat „poarta Saharei"; că avea un studio de film și era folosit des de companii de film străine ca locație pentru tot ce necesita un decor de deșert; că se mândrea cu infrastructura lui modernă și arhitectura sahariană istorică; că avea un aeroport internațional cu zboruri zilnice spre Casablanca și Marrakech și un zbor direct spre Paris Orly de trei ori pe săptămână.

Acum pe coasta Africii de Nord era ora cinci și douăzeci. Douăsprezece și douăzeci în Buffalo. Am găsit printul rezervării mele schimbate la Royal Air Maroc. Am intrat pe site-ul liniei aeriene și am tastat numărul meu de referință. M-am dus apoi pe site-ul Jet Blue și am schimbat rezervarea la zborul intern JFK-Buffalo pentru mâine la aceeași oră. A sosit *citron pressé*. I-am adăugat o jumătate de linguriță de zahăr și un strop de apă, apoi l-am dat pe gât dintr-o înghițitură. *Citron pressé*: o băutură foarte simplă, calmantă și benefică, cuprinsă într-un fruct foarte acru.

Acest mic dejun de după-amiază târziu m-a pus pe picioare. I-am plătit chelnerului. În drumul de întoarcere la Ben Hassan am trecut pe lângă o florărie și am cumpărat un dar pentru gazda mea: doisprezece crini cu tijă lungă. Da, mirosisem nesinceritatea gazdei mele, dar era și ospitalier și de asta aveam nevoie acum. Mama s-ar fi sculat din mormânt dacă n-aș fi urmat una dintre instrucțiunile ei sociale de bază: întotdeauna să duci un dar.

— Crini! a spus Ben Hassan când m-am întors în apartamentul lui. De unde ai știut că ador floarea asta?

— Am ghicit.

— Poate mă crezi obsedat de moarte?

— Ești? am întrebat.

— Când ai o sută de kilograme și nu poți să mergi mai mult de două cvartale fără să ai dureri în piept, da, crinii îți amintesc că Styxul e doar câteva străzi depărtare. Dar îți mulțumesc pentru gest.

— Apropo de dorința de a muri... Știu că soțul meu e acum în Ouarzazate. Acolo locuiește ea, nu-i așa?

Ben Hassan și-a ţuguiat buzele.

— Paul mi-a spus că ești o femeie primejdios de meticuloasă, așa cum se cade în profesia ta. O să vorbim mai multe la cină. Poate îți amintești, baia pentru oaspeți e două uși mai jos, pe dreapta. Dacă îți arunci hainele pe coridor, Omar le va da la spălat și călcat și până ne întoarcem vor fi gata. Nu vrem să te trimitem înapoi în Statele Unite cu rufe murdare, nu-i așa?

— Nu avem toți rufe murdare, *monsieur*?

— Ah, un contabil cu suflet.

Baia era înghesuită; dușul, o cabină mică, cu un furtun ce se ținea cu mâna. Dar presiunea apei era rezonabilă iar apa fierbinte. Și mi-a făcut bine să-mi scot hainele în care dormisem și călătorisem în ultimele douăzeci și patru de ore. Și chiar am crăpat ușa și le-am aruncat pe coridor.

Îmbrăcându-mă cu hainele noi pe care le cumpărasem, m-am zărit în oglindă. Somnul de opt ore îmi șterse cearcănele negre. Tulburările seismice din mine nu prea se domoliseră. Însă te ocupi mult mai bine de schimbarea vieții după un somn corespunzător și un duș foarte fierbinte.

— Ești radioasă, a spus Hassan când l-am găsit lucrând cu Omar în biroul cu teancuri mari de pașapoarte de multe culori.

— Mulțumesc pentru amabilitate.

— O meriți pe deplin, *madame*. Mai ales cu tot ce ai descoperit în ultimele ore. Nu că Paul s-ar uita vreodată direct la epava aia care e viața lui. Cine naiba vrea să facă asta?

Ultimele vorbe ale lui Ben Hassan au rămas suspendate în aer. Apoi i-a șoptit ceva în arabă lui Omar, care s-a ridicat de la presa de laminat la care lucra la un pașaport belgian. A trecut razant pe lângă mine.

— E vremea pentru un Kir, dacă ești de acord, a spus Ben Hassan.

— Da, mi-ar prinde bine un pahar.

— Mă bucur să aud asta. Sunt un bun musulman care crede în Allah și în inevitabilele porți ale paradisului din care pot în sfârșit să lepăd acest voluminos înveliș lumesc și să-mi petrec restul eternității plutind în colțurile cerești. Dar sunt și un musulman rău care crede că e foarte greu să treci prin zi fără să bei un pahar, sau două, sau trei. De fapt, nu prea am încredere în cei care nu beau. Paul nu exagerează... decât dacă îl presează lumea.

— Așadar, a băut zdravăn când a fost aici aseară?

— Firește. Mai ales după ce fiica lui i-a trântit ușa în nas. Pot să te întreb cum ți-ai dat seama că a plecat la Ouarzazate?

I-am explicat că aveam un card de credit comun și că puteam să urmăresc online toate cheltuielile.

— Chiar ești Big Brother.

— Deloc. Dacă l-aș fi urmărit îndeaproape, i-aș fi știut de mult secretul.

— *Secretele*, vrei să spui.

— Da, am descoperit că sunt la plural. Dar dă-mi voie să te întreb ceva — cum Paul a întins-o fără pașaport, cum s-a suit în acel avion Royal Air Maroc?

Ben Hassan a zâmbit strâmb, apoi a arătat cu mâna în jur.

— De bună seamă, cunoști deja răspunsul la întrebarea asta.

— Și cu ce pașaport călătorește acum?

— Britanic.

— Cât l-ai taxat?

— Prețul meu obișnuit este zece mii de dirhami.

— De asta a retras ieri suma asta.

— Puterea ta de deducție e excepțională. Dar trebuie să subliniez că zece mii de dirhami e prețul pentru „prieteni și rude". Dacă ești o persoană care are nevoie de documente false din cauza problemelor cu autoritățile, prețul crește considerabil.

— Ai fost bun la suflet cu vechiul tău prieten.

— Ăsta-i un mod de a privi lucrurile.

— Ți-a spus Paul de ce a apărut în Casablanca, fără acte și, cred, într-o stare psihică severă?

— Ai aflat de fiica lui, desigur — dar ce știi în fond despre toate astea?

— Numai că are o fiică pe nume Samira și o soție pe nume...

— Faiza.

— Cu ce se ocupă Faiza?

— Predă limba engleză și literatura franceză la un *liceu* din Ouarzazate.

— De cât timp sunt căsătoriți?

Au sosit băuturile.

— Vom vorbi despre asta — și multe altele — la cină. Între timp...

Omar mi-a întins un pahar de vin de culoarea coacăzelor.

— Baza acestui Kir este un vin alb din regiunea Meknes, Bordeaux-ul marocan când e vorba de podgoriile noastre, mi-a explicat Ben Hassan, luând și el un pahar de la Omar. În sănătatea ta, Robin, și drum bun mâine.

Am ciocnit paharele. Ben Hassan i-a șoptit iar ceva lui Omar, care s-a retras închizând ușa după el. După plecarea lui, Ben Hassan a spus:

— A fost un gest nefericit să-l ataci pe Paul cu o sticlă.

— N-am făcut asta.

Acuzația asta m-a uluit.

— Așa spui tu.

— Spun adevărul. Paul și-a izbit capul de peretele camerei noastre de hotel după...

M-am întrerupt, nevrând să merg mai departe.

— După ce?

Mi-am ales cu grijă cuvintele.

— După ce l-am prins cu o minciună enormă.

— Dar dacă l-ai prins că te-a înșelat — presupun că a fost vorba de altă femeie...

— N-a fost altă femeie.

— Atunci ce a fost?

— Asta-i treaba mea.

— Tot treaba ta e de ce l-ai atacat cu o sticlă.

— De ce nu mă crezi?

— De ce te-aș crede? Paul e prietenul meu. Paul a venit la ușa mea aseară, într-o stare de zăpăceală emoțională, spunându-mi că a fugit din Essaouira când soția lui l-a atacat cu o sticlă, și manifestând toate efectele secundare fizice ale acestui atac. Dacă persoana cu care împart patul m-ar fi atacat cu o sticlă...

Pe parcursul acestei tachinări Ben Hassan a avut un punct de vedere aproape jovial, de parcă ar fi luat o turnură mai degrabă amuzantă.

— De ce l-a îndepărtat Samira? am întrebat.

— Pentru că a fost un tată foarte rău care nu a catadicsit să se intereseze de fiica lui până acum câteva luni.

— De unde știi asta?

— Samira mă consideră tatăl ei surogat.

S-a uitat direct la mine când a spus asta.

— Unde e mama ei? am întrebat.

— Aici, în Casablanca, până când fiica ei a intrat la universitate... și au început să aibă tot felul de probleme. Apoi Faiza, care avea niște dificultăți profesionale, și-a pierdut slujba. Și și-a pierdut și casa din cauza datoriilor și a unui bărbat din viața ei, care nu era onorabil, darămite cinstit.

— Paul?

— Nu, Paul a rupt legătura cu soția și fiica lui când a plecat în State, cu câteva luni înainte de nașterea Samirei.

— Atunci de ce a simțit nevoia să reia legătura după decenii?

— Asta ar trebui să-l întrebi pe Paul.

A ridicat iar paharul și l-a dat pe gât cu o înghițitură lungă. După un mic dar indiscret râgâit, a ridicat sprâncenele și a spus:

— Bineînțeles că faptul că a descoperit că e bunic s-ar putea să aibă o legătură cu asta.

— Samira are un copil?

— Da, un băiat de optsprezece luni pe nume Claude. Tatăl e un avocat francez din Marseille. Foarte inteligent. Polivalent. Dar Samirei mereu i-au plăcut bărbații inteligenți și polivalenți. De asta a fost întotdeauna curioasă privitor la tatăl ei absent... și îngrozitor de rănită că el refuza orice legătură. Dar e un lucru al naibii de ciudat. Niciun cuvânt pentru Faiza sau Samira decenii întregi. Și niciodată nu le-a trimis niciun ban. A dispărut din peisaj, peste Atlantic, fără să-l intereseze soarta lor. Apoi, acum câteva luni, a luat brusc legătura cu mine, cerându-mi vești despre fiica lui. Nu doar vești, ci și fotografii recente și adresa de e-mail. Și a început să-i scrie, vrând să știe totul despre viața ei. Samira a venit la mine, tulburată și confuză.

— De ce a contactat-o după atâta timp? am întrebat. De ce acum?

— I-am spus Samirei să-i pună întrebarea asta într-un e-mail. Răspunsul lui a fost: „Tocmai am descoperit că nu pot avea copii cu noua mea soție".

Am fost atât de șocată de această afirmație încât mi-a căzut din mână paharul cu vin.

— A scris el asta? am șoptit. *Chiar* a scris asta?

Ben Hassan și-a țuguiat buzele, ascunzând un zâmbet.

— Da, a scris că nu poate să aibă copii cu tine... că nu ești fertilă.

— Asta-i mai mult decât o minciună, am spus, începând să plâng. Iar motivul pentru care a venit valvârtej aici în Casablanca e că am aflat că a făcut vasectomie pe la spatele meu.

Ben Hassan a primit această informație cu o privire pe moment șocată — care s-a transformat repede în ceea ce începusem să deosebesc a fi falsa lui pasivitate.

— Asta e o adevărată acuzație.

Acum eu cotrobăiam prin rucsac în căutarea documentelor pe care le adusesem cu mine.

— Nu e o acuzație! am strigat. E adevărul.

Am trântit documentele pe masa din fața lui Ben Hassan.

— Iată, negru pe alb!

Cu un șuvoi de vorbe rostite în grabă i-am povestit cum ajunsese la mine factura pentru operație și tot ce s-a întâmplat din acel moment. Ben Hassan a ascultat în tăcere. Când am terminat, a luat un clopoțel de lângă locul în care stătea și a sunat de două ori. În câteva secunde Omar a revenit în cameră. Un schimb de cuvinte în arabă. Omar a dispărut și s-a întors imediat cu alt pahar

de Kir pentru mine. A adunat și cioburile de pe podea. Când am încercat să-mi cer scuze pentru stângăcia mea cauzată de supărare, Ben Hassan a ridicat mâna și mi-a spus să nu-mi fac probleme.

— Ai fost supusă la mult prea multe șocuri în ultimele douăzeci și patru de ore. Din fericire, paharul cu pricina e cristal Rosenthal, doar unul *verre ordinaire*, așa că nicio pagubă.

Alte vorbe șoptite lui Omar, care a aruncat cioburile într-un coș de gunoi din apropiere și ne-a lăsat iar singuri. De îndată ce ușa s-a închis, Ben Hassan a luat factura operației.

— Iată proba incontestabilă — o dovadă în plus că l-ai atacat cu o sticlă atunci când ai descoperit natura trădării lui.

Am închis ochii. N-ar fi trebuit să-i spun o vorbă despre asta individului abil din fața mea. În cele din urmă am zis:

— Trebuie să știi că îți spun purul adevăr când e vorba despre rana lui Paul de la cap. Și că sunt îngrozitor de îngrijorată pentru el. Trebuie să-l găsesc.

Ben Hassan și-a băut vinul în tăcere. Apoi a spus:

— Sper să te consoleze faptul că soțul tău s-a străduit din greu să-și repare greșeala față de fiica lui.

— Adică?

— A ajutat-o să-și cumpere un apartament.

Acum chiar eram pierdută.

— Ce a făcut?

— A ajutat-o pe Samira să cumpere apartamentul în care locuiește acum — apartamentul în fața căruia ai atacat-o verbal azi-dimineață.

— N-am atacat-o verbal. Am vrut doar...

— Să-i aduci la cunoștință că tu crezi că ea e cealaltă femeie a soțului tău. Samira m-a sunat în timp ce tu dormeai, puțintel jignită de această acuzație și de felul în care ai acostat-o în public.

— N-am acostat-o.

— Ca și înainte, *madame*, spui adevărul, știu.

— Paul n-ar fi putut să-i cumpere un apartament.

— A plătit doar jumătate din el. Cealaltă jumătate a venit de la iubitul ei francez.

— Cât i-a dat soțul meu fiicei lui?

— Un milion de dirhami.

— Nu pot să cred, am spus.

— De ce?

— Fiindcă asta face... cât? Opt virgulă opt dirhami la un dolar american... ceva în jur de o sută douăzeci și două de mii de dolari.

— Ești un abac uman, *madame*.

— Nu avea cum să împrumute acei bani în State fără ca eu să știu despre asta.

— De asta Paul a împrumutat banii aici în Casablanca.

— Dar aici n-are grad de solvabilitate, nici dividende cu care să gireze un împrumut de mărimea asta.

— Iar ai nimerit-o la fix. De asta soțul tău nu a apelat la o bancă sau altă instituție financiară.

— A apelat la un cămătar?

— „Cămătar" e cam peiorativ, nu-i așa? „Înlesnitor financiar" e o exprimare mult mai elegantă și deloc peiorativă.

Mi-a căzut fisa (de fapt, un ocean de fise).

— Crezi că acum îmi pasă de finețuri verbale, Monsieur Ben Hassan? A împrumutat bani de la un cămătar, ceea ce înseamnă că e într-un bucluc și mai mare decât mi-am

imaginat. Presupun că știi numele gangsterului căruia îi plătește acum de trei ori suma împrumutată?

— Omul nu e gangster. E doar om de afaceri.

— Și îl cheamă...?

O pauză lungă în care gazda mea și-a golit paharul, râgâind zgomotos și vădit. În cele din urmă a spus:

— Îl cheamă... Monsieur Romain Ben Hassan.

Cincisprezece

Ne-am dus la un restaurant tradițional. Și până să golim prima sticlă de vin, Ben Hassan a încercat să mă convingă că era cel mai bun prieten al meu.

Totuși, la începutul mesei, nu emana nici bonomie, nici camaraderie firească. Dimpotrivă, îmi dezvăluia fața lui mai amenințătoare.

— Când Paul a auzit de la mine că Samira ar fi putut să vorbească iar cu el dacă o ajuta să cumpere un apartament pentru ea și fiul ei, răspunsul lui imediat a fost: „Dă-i banii". I-am spus că, dacă chiar voia să împrumute un milion de dirhami de la mine, avea să trebuiască să suporte consecințele dacă nu își achita ratele lunare.

— Ce fel de consecințe?

— Unele neplăcute.

— Sigur nu aveai de gând să trimiți pe cineva în Buffalo să-l burdușească... sau mai rău.

— Dacă ar fi fost necesar, sigur că în acel colț de lume ar fi existat căi și mijloace — contacte, ca să zic așa, care puteau fi chemate să intervină în numele meu. Un preț care s-ar fi adăugat la restituirea lunară.

— Cred că termenul adevărat în limbajul cămătarilor este „profit". „Profitul" lunar pe care trebuie să-l achiți dacă nu vrei să te alegi cu oasele rupte.

— Presupun că ai luat termenul acesta dintr-un roman polițist, așa-i?

— În meseria mea dai din când în când de un client care a făcut greșeala să împrumute bani de la gangsteri ca tine.

Ben Hassan și-a împreunat degetele în fața ochilor, de parcă și-ar fi creat propria catedrală în care să se uite. I-am văzut buzele tresărind spasmodic. Încerca să-și rețină mânia, disprețul? Depășisem limita? Dacă soțul meu semnase ceva semilegal, obligatoriu, fugise el la Ouarzazate pentru că pur și simplu nu putea plăti „profitul" și mă lăsase pe mine să-i rezolv încurcăturile financiare ca de obicei? Numai suma implicată — un milion de dirhami — era astronomică. Eu cu siguranță nu aveam atâția bani într-un cont bancar, darămite în buzunar.

Ben Hassan a renunțat să se mai uite prin grilajul degetelor lui groase ca niște cârnați. Acordându-mi un zâmbet expresiv, a spus:

— Nu e nevoie să te ții de geantă de parcă aș avea de gând să ți-o smulg. Știu că tot nu ai încredere în mine. Dar îți dau cuvântul meu că nici prin cap nu mi-ar trece să-ți fac vreun rău.

— Soțul meu, pe de altă parte...

— Să sperăm că va găsi o cale să onoreze micul nostru aranjament.

— Știi că n-are atâția bani.

— Să discutăm mai târziu astfel de probleme...

Cu asta, a ținut să comande cina. Chelnerul a fost imediat la masa noastră, tratându-l pe Ben Hassan ca pe

un pașă, spunându-i că patronul voia să-i ofere o sticlă din cel mai bun cuvée din partea casei și informându-l că *cheful* pregătise tahină cu miel și lămâi conservate „anume pentru Monsieur Ben Hassan și musafira lui adorabilă".

O parte din mine voia să-l întrebe pe Ben Hassan dacă și ei îi datorau bani și, de parcă mi-ar fi anticipat întrebarea, a spus:

— Am făcut o mică investiție în acest local acum câțiva ani... și conducerea a rămas foarte recunoscătoare pentru ajutorul meu într-un moment în care aveau mare nevoie de ajutor.

— Ești un om de afaceri nemaipomenit, *monsieur*.

— Mă flatezi, a spus el. Eu, unul, mă găsesc mai puțin decât interesant. Mai ales când stau în fața unei astfel de femei fermecătoare, fascinante.

M-a pus să vorbesc despre mine și i-am oferit versiunea prescurtată a vieții mele, evitând orice detaliu grăitor despre tata, prima mea căsătorie și fuga de cariera de jurnalism în favoarea apelor mai sigure ale contabilității. Dar Ben Hassan s-a dovedit un maestru al subtextului, deducând imediat multe lucruri și folosindu-se de ele pentru a mă face să mă simt și mai stingherită. Omul era nemilos de deștept când era vorba să tragă o concluzie („Tata nu a putut niciodată să se fixeze cu adevărat") și să o transforme într-o revelație psihologică („Așadar, mereu ai fost atrasă de bărbații instabili, neraționali"). M-am adaptat imediat la jocul lui. În loc să intru în defensivă, am început să-i pun întrebări despre trecutul său, descoperind că tatăl lui francez avusese o podgorie în regiunea Meknes, se însurase cu o marocană dintr-o familie burgheză din Rabat, dar îi părăsise pe ea și fiul său

mic când se ivise prilejul să se întoarcă în Bourgogne și că, după aceea, refuzase să-și vadă fiul „excizându-mă din viața lui ca pe-un buboi scârbos". Am aflat că Ben Hassan studiase comerțul la Paris și încercase în repetate rânduri să reia legătura cu tatăl său, că „de încercările mele de a intra în lumea afacerilor internaționale din Paris s-a cam ales praful" și că „m-am întors în Casablanca și am început să fac avere aici".

— Ai intrat în vreun bucluc în Franța? am întrebat căci mâncarea grozavă și vinul bun îmi dăduseră curaj.

— De ce presupui imediat că discriminarea pe care am întâlnit-o în Franța a fost cauzată de un scandal de vreun fel? a întrebat el.

— Nu sunt o mulțime de nord-africani care s-au integrat cu succes în societatea franceză?

— E totuși țara lui *Le Front National*. N-am putut să rămân acolo.

— Dar trebuie să ai pașaport francez, mulțumită tatălui tău. Când ai fost ultima dată acolo?

— Talia mea m-a împiedicat să călătoresc.

A sosit a doua sticlă de vin. Chelnerul a desfăcut-o și, cu multă ceremonie, a pus două pahare curate pe masă și a turnat delicat un deget pentru Ben Hassan. Gazda mea a făcut iar un mare spectacol din degustarea lui, învârtindu-l în pahar, adulmecându-l cu atâta forță încât m-am temut că o să-l inhaleze, apoi luând o gură mare și rostogolind-o prin gură ca o gargară înainte de a o da pe gât și a da din cap aprobator. Chelnerul a turnat două pahare, apoi a plecat. Imediat ce el s-a îndepărtat, am pus întrebarea pe care așteptam de câteva ore să o pun.

— Cât de serioasă a fost relația lui Paul cu Faiza?

Ben Hassan și-a trecut degetul de mai multe ori pe buza paharului de vin. Omului îi plăcea să creeze o atmosferă teatrală înainte de a face o declarație. În cele din urmă a spus:

— Toți făceam parte dintr-un cerc boem din Casablanca — scriitori, poeți, pictori. Oi fi studiat eu comerțul la Paris, dar asta a fost ca să-i fac pe plac mamei. După cum bănuiesc că știi, niciodată nu îți poți mulțumi mama. Totuși, înainte de Paris, după Paris, profesia mea a fost pictura abstractă. Ba chiar aveam o galerie aici în Casablanca, care îmi vindea lucrările. Eram considerat un pictor serios? Cvasiserios. Dar nu un artist mare ca soțul tău. Iar Faiza... ei bine, ea preda la un liceu de aici și încerca să scrie Marele Roman Marocan Feminist văzându-se un fel de Simone de Beauvoir a Africii de Nord. Ca să spun adevărul, nu avea mai deloc talent literar. Dar cu ani în urmă era fermecătoare, înainte ca dezamăgirea și țigările să-și spună cuvântul. Pe atunci Paul era tânărul boem american al visurilor tuturor fetelor cu înclinații artistice. Faiza provenea dintr-o familie bună din Rabat. Tatăl ei lucra la Moroccan Central Bank, ca economist. Nu prea erau musulmani habotnici. Dar chiar și dacă ești musulman nepracticant — cum mai sunt încă foarte mulți marocani — tot ești produsul secundar al unei societăți conservatoare, mai ales când e vorba de sex. Paul a fost primul iubit al Faizei. Erau un cuplu foarte frumos. Ea voia ca el s-o ducă la New York, să o facă soția lui și să-i finanțeze scrisul, el devenind un artist renumit.

Toți avem un defect când e vorba de chestiuni intime. Al Faizei era nevoia ei de a controla cu orice preț. Abia dacă erau de două luni împreună și ea deja începuse să emită pretenții, să-l critice că era dezordonat și să se

certe cu el din orice. Paul mi-a spus de multe ori că totul i se pare *de trop*. L-am sfătuit să plece. Dar în cele două împrejurări când i-a propus să pună punct, Faiza a dat-o pe lacrimi și pe scuze, spunând: „Tu ești bărbatul vieții mele". Tot din ce mi s-a spus, deși nu avea experiență în sex, începuse să învețe foarte repede. Și cum Paul e un bărbat căruia îi place sexul...

— Crezi că nu știu?

— M-a luat gura pe dinainte.

— Am ținut să subliniez o idee.

— Îmi place femeia care știe să facă haz de necaz.

— Dă-mi voie să ghicesc. Paul fiind Paul, nu a putut să facă față șantajului ei emoțional și era prea laș ca să plece. Întrucât ea îl făcea să se simtă ca un zeu al sexului, a avut încredere în ea când a fost vorba de mărunțișuri precum contracepția.

Ben Hassan a scos un chicotit ciudat care amintea de un băiețel care tocmai auzise ceva „necuviincios".

— Tu ar trebui să spui povestea asta, a zis el. Da, Paul a crezut-o pe Faiza când i-a spus că lua pilula. Așa că atunci când ea a anunțat: *„Mon chéri, j'ai une grande nouvelle à t'annoncer. Je suis enceinte"*... ei bine, vestea că ea era gravidă l-a uluit pe Paul. Cum el nu a luat-o în brațe declarându-i că ea era iubirea vieții lui și, *bien sûr*, că un copil împreună era expresia supremă *a l'amour éternel* a lor, ea a început să-l terorizeze, insistând să se căsătorească. Când el a ezitat, ea a vorbit cu familia ei. Tatăl său a apărut cu cei doi frați ai ei oarecum agresivi la École des Beaux-Arts, care e doar la un kilometru de aici, amenințându-l că-l castrează pe Paul dacă nu se însura cu Faiza. În plus, i-au făcut un tămbălău atât de mare șefului colegiului, încât Paul a fost suspendat pe loc, însă luminatul nostru

director a spus că putea să-și recapete slujba dacă făcea din ea o femeie cinstită. Frații ei chiar l-au făcut pe Paul să se închidă în apartamentul lui timp de douăzeci și patru de ore. Apoi a apărut tatăl lor cu Faiza, un imam și un avocat. Au insistat să fie lăsați să intre, Faiza plângând de mama focului și spunând că avea să moară dacă el nu se însura cu ea. Paul a intrat în cameră și le-a dat drumul în apartament. Căsătoria forțată s-a încheiat pe loc. S-au spus jurămintele, s-a semnat documentul legal și a încercat să sărute mireasa, care i-a strigat insulte și a plecat valvârtej cu tatăl ei, spunând că aveau să vadă mâine când frații ei reveneau pentru a-l muta în noua lor casă din Rabat. „Ți-am găsit o slujbă, să predai engleza acolo", l-a anunțat proaspătul lui socru. Frații l-au informat pe Paul că ei aveau să păzească ușile din față și din spate, așa că nu avea cum să fugă la aeroport. Imediat ce ei au plecat, Paul mi-a dat telefon, panicat de tot. I-am spus că a fost nebun să încheie căsătoria, dar că aveam să găsesc eu o cale să-l scot din acest coșmar. Ceea ce am și făcut. După vreo trei ore, l-am sunat pe Paul și i-am spus să-și ia pașaportul și un bagaj mic și să urce pe acoperișul clădirii la miezul nopții. Mi-am pus o djellaba cu glugă. Nu știam dacă Faiza își alertase frații că prietenul grăsan al lui Paul ar fi putut să încerce să-l salveze, dar n-am vrut să risc. Îmbrăcat cu djellaba — cu fața ascunsă de glugă — m-am dus cu mașina în cartierul lui. Locuia într-o zonă în care clădirile erau atât de înghesuite, încât dintr-o săritură treceai de pe un acoperiș pe altul. Dar trebuia să sari bine, deoarece până jos erau zece etaje și te făceai praf dacă nu săreai cum trebuie. L-am mituit pe administratorul clădirii alăturate să mă lase să urc pe acoperiș. M-a costat șapte sute de dirhami — o mică avere pe atunci, dar tocmai

vândusem un tablou și știam că dacă nu-l scoteam pe Paul din țară avea să-și rateze viitorul cu o femeie care, cu toată sclifoseala ei boemă de „sex slab", era o hoașcă în devenire...

Frații Faizei nu erau proști. Am descoperit că angajaseră un fraier să păzească partea din spate a clădirii în care locuia Paul. Intrarea din spate era lângă clădirea pe care urma să sară el. Oricum, am plecat și m-am întors pe la douăsprezece fără un sfert. Unul dintre frații Faizei era postat în fața clădirii lui Paul. Când am intrat în clădirea alăturată, administratorul mi-a zis că gealatul lor continua să păzească ușa din spate. Am urcat pe acoperiș. Chiar și acum treizeci de ani, a fost un chin pentru mine să urc zece etaje. Paul era pe celălalt acoperiș, uitându-se cu teamă în jos la golul dintre cele două clădiri, îngrozit să sară. A trebuit să-i fac semnale cu o brichetă. Când nu a vrut să se miște, țin minte că am șuierat:

„Nu e decât un metru. Dacă nu sari, te condamni la o viață de sclavie conjugală cu o femeie care o să-ți îngroape talentul, darul. Rămâi pe loc și mori. Sau sari și trăiește"...

Bineînțeles că a sărit — și a reușit să-și luxeze glezna la aterizare, ceea ce a cam complicat lucrurile când a fost vorba să-l cobor zece etaje. Dar până la urmă am reușit. Administratorul ne-a dus printr-o serie de coridoare la ieșirea din spate. Înainte ca Paul să pună piciorul afară, și-a pus djellaba pe care i-o adusesem. A ieșit șchiopătând pe ușa din spate, sprijinindu-se de umărul meu, trecând direct pe lângă pământălăul care fusese postat de frați să-l pândească pe iubitul fugar al surorii lor. Când tipul a văzut că Paul șchiopăta l-a luat de celălalt braț și l-a ajutat să meargă până în locul în care parcasem Peugeotul rablagit pe care îl conduceam atunci. Spre cinstea lui, în ciuda

durerii cumplite, Paul n-a scos un cuvânt. Și își legase djellaba atât de strâns pe față, încât însăși identitatea lui foarte caucaziană a rămas ascunsă vederii. Pămpălăul m-a întrebat de ce șchiopăta Paul. I-am spus că era surdomut și că fusese aranjat de bandiți. Omul era atât de prost, încât n-a pus la îndoială povestea pe care o depănam. Ba chiar ne-a urat noroc când am plecat.

Știam că — având relații, datorită poziției lui la Maroccan Central Bank — tatăl Faizei pusese aeroportul sub urmărire, sau măcar se asigurase că Paul nu ar fi putut să urce într-un avion ca să se întoarcă în State. De aceea l-am dus până în Tanger — am făcut șase ore până acolo, căci pe vremea aia nu existau *autostrăzi* — și l-am urcat pe feribotul de la ora șase a.m. care mergea la Málaga. Ba chiar i-am dat destule pesete ca să meargă la un doctor pentru gleznă, să-și ia o cameră la hotel și un bilet de tren până la Madrid. Și apoi...

Ben Hassan a pocnit din degete.

— Vâjjj! Paul Leuen a dispărut din viața mea.

— Te-a contactat când a ajuns în State? am întrebat.

Ben Hassan a clătinat din cap.

— Măcar ți-a returnat banii?

Ben Hassan a clătinat din cap.

— Ce s-a întâmplat când s-a născut copilul?

— Ce s-a întâmplat? Faiza a îndurat rușinea de a fi mamă singură. Nu i s-a permis câțiva ani să lucreze la liceu și s-a chinuit să o scoată la capăt dând meditații și chiar făcând curățenie în apartamentele altora, deoarece familia ei în general a renegat-o.

— Sigur a încercat să ia legătura cu Paul.

— A încercat. N-a reușit. S-a dus cu tatăl ei la ambasada SUA să vadă dacă puteau să aranjeze să fie extrădat înapoi

în Maroc ca să se joace cu ea de-a mama și de-a tata. Consulul american a spus că, în afară de a găsi un avocat american care să-l urmărească pentru pensie alimentară, nu puteau face nimic să-l aducă înapoi aici. Deși Faiza i-a scris de mai multe ori, punând în plic fotografii cu fetița lor, el și-a păstrat vălul de tăcere. Chiar și când i-am scris eu după...

A luat paharul cu vin, l-a golit dintr-o înghițitură și și-a mai turnat o porție zdravănă.

— După ce? am întrebat.

Ben Hassan a ezitat înainte de a răspunde.

— Tatăl Faizei s-a înfuriat când a descoperit că Paul reușise să se strecoare nevăzut din clădire. Și-a vărsat furia pe fiii săi, care, la rândul lor, l-au bătut măr pe bietul fraier care păzise ușa din spate. L-au bătut atât de rău, încât a stat luni de zile în spital. Apoi, la ordinele tatălui lor, l-au strâns cu ușă pe administratorul clădirii alăturate și au aflat cine îl făcuse nevăzut pe cumnatul lor. Administratorul le-a spus numele meu. În acea seară, când am plecat de la École des Beaux-Arts, m-au încolțit. M-am târât pe o alee și, cu un ciocan, mi-au zdrobit toate degetele.

— Vorbești serios? am întrebat în șoaptă, uluită. Au făcut ei asta?

A ridicat mâna.

— Fiecare deget. L-au făcut chiseliță. Toate oasele rupte. Durerea a fost atât de mare, încât am leșinat. Am fost găsit după câteva ore de un măturător. Slavă Domnului că a dat fuga în École și a găsit doi colegi care predau la seral. Ei au chemat poliția și *pompierii* și au mers cu mine la spital. Slavă Domnului că au fost acolo, deoarece medicul de gardă a fost atât de îngrozit de starea catastrofală a degetelor mele, încât a vrut să mi le amputeze.

Colegii mei — amândoi artiști — au stăruit să nu facă nimic în pripă. Dar degetele erau atât de zdrobite, încât le-am ținut în două forme de ghips mai bine de un an. Am avut noroc. Era un ortoped francez care se hotărâse să schimbe decorul și era detașat pe trei ani la spitalul cel mare de aici, din Casablanca. L-a interesat cazul meu și m-a convins să fac o serie de operații de reconstituire a oaselor. Zece în total, urmate de vreo trei ani de fizioterapie. Indivizilor ălora vrednici de milă le-a luat doar două sau trei minute să-mi sfărâme degetele, iar mie mi-au trebuit mai mult de treizeci și șase de luni de operații chinuitoare să pot să țin iar un pix în mână.

Chiar n-am știut ce să spun. În afară de:

— Paul a știut de prețul pe care l-ai plătit ajutându-l să scape?

— I-am scris. Rectific — am dictat o scrisoare pentru el, cam la vreo două luni după atac. I-am spus ce mi s-a întâmplat după ce l-am dus la Tanger. Nu i-am cerut bani sau recompensă. Am vrut doar să știe ce s-a întâmplat, ce mi-au făcut nemernicii ăia.

— Care a fost răspunsul lui Paul?

Când Ben Hassan a întins mâna după vinul lui, am observat ce efort a trebuit să facă pentru a apuca paharul și că degetele lui mari erau mai degrabă diforme decât grăsane.

A luat o gură mare de vin și am văzut că încerca să se calmeze, să înăbușe furia din el.

— Răspunsul lui Paul a fost... tăcere. Chiar și după ce i-am scris iar la opt săptămâni după prima scrisoare, chiar și când câțiva colegi de-ai noștri de la școală au încercat să-l contacteze privitor la ce s-a întâmplat, chiar și când Faiza — care, spre cinstea ei, după „incident" și-a renegat

tatăl și pe cei doi frați — a încercat încă o dată să ia legătura cu el, rugându-l ca măcar să-mi scrie mie... tot nimic, tot tăcere.

— Tatăl și frații au fost urmăriți în justiție pentru ce au făcut?

— Da, poliția i-a arestat pe toți trei. Dar tăticu' a avut relații. Iar cei doi băieți au spus la tribunal — a avut loc o audiere — că m-au atacat după ce am încercat să-l seduc pe unul dintre ei. Asta fiind în anii 1980, s-a acceptat că homofobia era autoapărare. Au ajuns la o înțelegere cu mine, în afara tribunalului, pentru o sută de mii de dirhami...

— Dar asta-i doar cu puțin mai mult de unsprezece mii de dolari.

— Pe-atunci erau destui ca să-ți cumperi un apartament — ceea ce am și făcut cu banii. Apartamentul în care vei sta la noapte.

— Și mâinile tale?

— Chirurgul francez a fost un făcător de minuni. A reconstituit oasele și a reconectat anumite terminații nervoase ca să pot simți la pipăit, dar nu cine știe ce. Chiar și azi...

A băgat mâna în buzunarul de la haină și a scos o brichetă. Aprinzând-o, a ținut flacăra chiar sub degetul cel mic de la mâna stângă și nici n-a tresărit când flacăra a luat contact direct cu carnea lui.

— După cum vezi, există o amorțeală permanentă. Iar ca să țin penelul, chiar și după zece operații și toată fizioterapia aia... ei bine, ca s-o spun pe șleau, cariera mea de pictor a fost distrusă. Tablourile alea pe care le vezi în apartamentul meu... *à la recherche du temps perdu*. Istorie antică.

— Nu știu ce să spun. E o poveste îngrozitoare.

— Asta e. Totuși, în caligrafia chineză, simbolul pentru „criză" are două înțelesuri — pericol și oportunitate. Oportunitatea mea în urma atacului asupra mâinilor mele a fost că am ajuns — cum să mă exprim? — facilitator, înlesnitor. Cineva care ar putea să tragă sfori, să ungă, să facă minuni cu documente de călătorie, să stabilească scorul.

Voiam să pun o întrebare, dar nu îndrăzneam să o aduc în discuție. A făcut-o Ben Hassan în locul meu.

— Simt că vrei să mă întrebi ce s-a întâmplat cu tatăl și frații Faizei după ce mi-au cumpărat apartamentul. Cum am spus, Faiza n-a mai vrut să aibă de-a face cu ei. M-a vizitat în mod regulat la spital și a ținut să aducă niște prieteni să-mi pună la punct apartamentul. Era foarte dezamăgită. Nu a trecut niciodată cu adevărat peste faptul că l-a pierdut pe Paul, mai ales că următorul bărbat din viața ei a fost un broker, nu prea deștept, după părerea mea, deși cred că știa să joace decent golf. A fost încercarea ei de a juca rolul soției burgheze a unui bărbat prost — chiar dacă făcea bani frumoși. Când Samira era adolescentă, relația mamă-fiică semăna cu ceva dintr-un film prost cu Joan Crawford — toți bărbații gay, chiar și din Africa de Nord, o iubeau pe Joan Crawford. Apoi brokerul a pierdut tot, inclusiv casa pe care o numeau a lor. Samira a stat în camera mea de oaspeți, câteva luni, apoi a plecat în Franța pentru o perioadă, dar nu a avut *carte de séjour*, așa că nu a găsit de lucru. Deși prin tatăl ei putea să obțină pașaport american, faptul că nu a revendicat paternitatea și a refuzat să răspundă la scrisorile Samirei în care îl întreba dacă se puteau întâlni, sau măcar să spună autorităților americane că, da, era fiica lui... a făcut să-i fie greu din punct de vedere administrativ.

Și înverșunarea ei a crescut... Între timp, Faiza a reușit să-l ostracizeze pe directorul *liceului* la care preda. Dar pe urmă, la un cocteil aici în oraș, a cunoscut un bărbat pe nume Hamsad, directorul studiourilor cinematografice din Ouarzazate. După câteva luni, trăia la marginea Saharei — un loc care, deși oarecum pitoresc, mi s-a părut întotdeauna că e o rețetă pentru disperare după șaptezeci și două de ore. Totuși, cum fata ei se înstrăinase de ea și un bărbat relativ bogat era dispus să aibă grijă de ea, ba chiar și un post vacant de profesor de limbi străine la o școală de acolo... dusă a fost în deșert. Asta a fost acum cinci ani. După vreo optsprezece luni, relația s-a destrămat. Hamsad i-a arătat ușa. Cred că mai predă la Institutul de limbi străine și i-a fost de mare ajutor Samirei când a rămas însărcinată iar iubitul ei străin s-a întors în Franța.

— Așadar, istoria se repetă.

— Doar că în cazul acesta domnul — al cărui nume este Philippe — s-a purtat rezonabil. Plătește pensie alimentară, echivalentul a cinci sute de euro pe lună și, de asemenea, s-a oferit să plătească o parte din bani pentru un apartament pentru ea și copil.

— Soțul meu plătind cealaltă jumătate.

— Cum spuneam mai devreme, când Paul m-a contactat din senin toamna trecută — clar în urma micii proceduri chirurgicale făcute pe furiș — am fost uluit. Când l-am auzit vorbind trist și vinovat despre faptul că a fost un tată foarte rău pentru Samira... cum să mă exprim?... am văzut un prilej...

— De răzbunare?

— De a i-o întoarce.

— Adică?

— Am comunicat câteva săptămâni prin e-mail și am vorbit de două ori la telefon. Chiar părea instabil și puțintel chinuit. Mai ales că îi scrisese de două ori Samirei, care l-a informat prin e-mail că nu voia să aibă absolut nimic de-a face cu el, să pice, așa, în viața ei după treizeci de ani și să creadă că mai era vreo șansă de relație între ei. Atunci m-a întrebat Paul direct dacă putea să o ajute cu ceva pe fiica lui. Moment în care mi-a venit în minte un plan.

— Te-ai hotărât să-i întinzi o capcană.

— M-am hotărât să-i dau omului ce voia — ceea ce, la un anumit nivel existențial, ar putea fi interpretat drept ceea ce și monsieur Paul credea în mod subconștient că merita. Să plătească faptul că și-a abandonat fiica și că nu s-a oferit nici măcar o dată să-și ajute bunul prieten a cărui viață, la un anumit nivel, era distrusă. Sau măcar să fi manifestat o compasiune elementară. I-am spus că fiica lui mai avea nevoie de un milion de dirhami ca să-și cumpere un apartament și că nu-și permitea o ipotecă atât de mare.

— Era adevărat?

— Ca să spun așa... ea nu a cerut bani, iar iubitul ei îi dăduse destul ca să achite un apartament mic de trei camere în *cartierul* acesta.

— L-ai făcut să creadă că, dându-i jumătate din apartament, putea să-și repare relația cu ea?

— Poate.

— Și — dă-mi voie să ghicesc — i-ai spus și că, pentru a împrumuta bani de la tine, trebuia să se întoarcă aici în Maroc ca să semneze actele și să-ți dea prima rată?

Și-a împletit iarăși degetele și s-a uitat prin construcția ce semăna cu o catedrală.

— Categoric.

— Și cum nu s-a despărțit de mine cât a fost aici, cum v-ați întâlnit?

— L-am pus pe Omar să mă ducă la Essaouira cu mașina. Am luat un prânz foarte plăcut la Chez Fouad în timp ce tu îți perfecționai franceza și te plimbai pe plajă, dacă nu mă înșală memoria. A semnat actele și mi-a dat rata pe prima lună. Întrucât mi s-a părut că ești interesată de legalitate, mi-am luat libertatea să aduc cu mine un contract de împrumut întocmit de un notar local, cu care am aranjat să ne întâlnim acolo.

A băgat mâna în buzunar și a scos un document de trei pagini scris în arabă și în franceză. L-am scanat scurt și, la penultima pagină, am văzut semnătura înghesuită a soțului meu, aplicată în dreapta ștampilei notarului și semnăturii aferente. Pe pagina a doua am găsit și informația de care aveam nevoie: clauzele împrumutatului. Am văzut că milionul de dirhami trebuia rambursat în zece ani, în rate anuale de 160 000 de dirhami, rata lunară fiind de 13 333 dirhami — în jur de 1 500 de dolari, sau aproape 18 000 de dolari pe an. Cum Paul câștiga de la universitate numai 100 000 de dolari și poate încă 15 000 de dolari maximum pe lucrările lui, după ce plătea impozitul, asigurarea socială și partea lui din ipotecă, îi rămâneau în jur de 40 000 de dolari să-și acopere costurile cu mașina, să-și plătească partea pentru utilități, telefonul mobil, sala, să-și cumpere mâncare și să contribuie la vacanța de o lună pe coasta Maine-ului, pe care ne-o permiteam în fiecare vară. Așa că îi rămânea foarte puțin din cei 500 de dolari pe săptămână, care îi trebuiau pentru a acoperi aceste cheltuieli deloc extravagante. De aceea, a fost o nebunie să ia un împrumut care avea să-l coste în fiecare lună 1 500 de dolari.

Am pus documentul în fața lui Ben Hassan.

— E clar că îți iei revanșa față de prietenul tău. Și ai să scoți un profit considerabil din acest împrumut.

— Eu nu sunt Société Générale sau Chase Manhattan Bank, *madame*. Sunt om de afaceri, unul care a trebuit să scoată din resursele lui pentru a-și finanța prietenul.

— Acum știu de ce a stăruit atât Paul să petrecem săptămânile astea în Maroc. N-ai vrut să-i dai banii decât dacă venea aici. Așa puteai să-l prinzi în capcană. Sunt sigură că nici nu i-ai spus Samirei că tatăl ei i-a dat milionul de dirhami...

— A bătut palma pentru apartament abia săptămâna trecută și nu se mută în el decât peste o lună. Poate a fost o scăpare din partea mea că nu i-am spus că Paul a ajutat-o...

Abia se abținea să zâmbească atunci când a spus asta.

— Aiurea! Ai vrut să dea ochii cu ea în pragul casei ei și ea să-i trântească ușa în nas.

— Poate. Dar nu uita, *madame*, că singurul motiv pentru care a venit în fugă în Casablanca a fost că l-ai prins cu minciuna.

— Și atunci probabil că te-a sunat panicat, rugându-te să-i netezești calea spre Samira. I-ai dat adresa ei și n-ai avertizat-o că el o să apară, știind care avea să fie reacția ei.

— Răzbunarea e o mâncare ce, servită rece, e mai gustoasă.

— Pe tatăl și frații Faizei cum te-ai răzbunat?

— Asta trebuie să afli tu. Dar, din nou, madame Robin, trebuie să spun că sunt extrem de impresionat de tine. Iar sfatul meu e foarte direct — împacă-te cu situația. Mâine scoală-te, du-te la aeroport, lasă-ți bărbatul în voia sorții.

— Și dacă Paul nu îți plătește rata lunară...?

Ben Hassan și-a desfăcut degetele și s-a uitat direct la mine, cu o privire pe cât de rece, pe atât de amenințătoare.

— Ce va păți dragul tău soț dacă nu respectă contractul încheiat legal cu mine? Îmi va face mare plăcere să mă uit cum Omar îi zdrobește cu ciocanul degetele, unul câte unul.

Șaisprezece

Imediat ce Ben Hassan a rostit această amenințare, am fost tentată să-i arunc în față paharul cu vin. A trebuit să țin cupa lipită de masă ca să n-o fac. El și-a dat seama de intenția mea și a ridicat un deget, spunând:

— Dacă faci tămbălău aici — și mă faci să roșesc de rușine — vor exista consecințe.

— Ești un gangster.

— Ăsta-i un punct de vedere. Dar și faptul că sunt singurul tău prieten de aici.

— Un „prieten" care l-a tras pe soțul meu...

— Soțul tău e arhitectul propriului iad. El m-a abordat. Mi-a cerut o cale de întoarcere la fiica lui. I-am oferit-o.

— Dobândind totodată răzbunarea.

— Știa cât aveam să-l taxez pentru bani. A acceptat suma. Știa că trebuia să se întoarcă în Maroc pentru a semna actele — și da, acum știi adevăratul motiv pentru care ați venit vara asta în Maroc. A acceptat și asta. L-am avertizat că o să fie greu să reintre în inima Samirei, că absența tatălui ei și faptul că nu a contactat-o niciodată au înrăit-o. Până la douăzeci de ani, trebuie să-i fi scris lui Paul cel puțin o dată pe an. Chiar și după acea ruptură

îngrozitoare cu mama ei a nutrit speranța naivă că el o să fie, cumva, tatăl cel bun și o s-o salveze de imensa ei singurătate. Pe scurt, a fost perfect conștient de faptul că, încercând să reînnoade legătura cu trecutul lui bramburit, intra iar într-o situație încurcată, nesigură. Însă el tot a ales să treacă Atlanticul și să vină în brațele mele deschise. Iar tu, inocento, tu care știi totul despre tați și bărbați absenți aflați într-o nesfârșită negociere cu al lor sine — tu ar trebui să nu-l mai cocoloșești matern pe Paul și să-l lași în schimb să facă pe adultul. Dar tu nu poți să faci asta, nu-i așa? De asta vrei să-mi arunci paharul în față și, prin asta, să-mi stârnești supărarea. Ceea ce, după cum cred că ți-ai dat seama până acum, nu-i un lucru înțelept.

— Fiindcă s-ar putea să-mi zdrobești degetele? Sau poate voi avea aceeași soartă pe care au avut-o tatăl și frații Faizei?

— Nu-mi amintesc să fi pomenit de vreo soartă pe care „au avut-o" ei.

— Dar nu mai sunt cu noi, nu-i așa?

— N-am spus niciodată asta.

— Pentru că n-am întrebat. Dar întreb acum.

— De ce nu o întrebi pe Faiza toate asta? Fiindcă acolo te duci acum, nu-i așa? De fapt, dă-mi voie să urgentez treburile și să-ți dau adresa ei din Ouarzazate.

— Acum citești și gândurile?

— Chiar le citesc. Știi că ești o persoană care nu poate să plece pur și simplu, chiar dacă asta înseamnă să-l urmezi în vâltoare pe bărbatul care te-a trădat.

A scos un carnet și un stilou elegant, de argint, a scris ceva, apoi a rupt foaia și mi-a întins-o.

— Aici ai numărul de telefon și adresa lui madame Faiza. Numele hotelului la care stă Paul îl știi deja.

— De ce nu l-ai expediat pe Omar să-l aducă târâș înapoi?

— Pentru că nu e încă timpul următoarei rate. Sigur, dacă vrei tu să plătești acum...

— Nu am la mine bani gheață.

— Iar eu nu accept carduri de credit. Oricum, are un termen de grație de zece zile. Între timp, ești mai mult decât bine-venită să profiți la noapte de patul nostru liber.

— Nu vorbești serios.

— Încerc doar să fiu generos. Cealaltă opțiune e un autobuz care pleacă din Gara Centrală la unsprezece seara. Știu asta fiindcă e autobuzul în care s-a urcat aseară Paul. E o călătorie monstruoasă — via Marrakech, de vreo zece ore. Sau ai un avion mâine dimineață la șase cincizeci. Royal Air Maroc. Dar un bilet în ultimul minut e cam scump. În jur de cinci mii de dirhami, numai dus. Pe de altă parte, autobuzul e o sută cincizeci de dirhami.

— Ai s-o suni pe Faiza imediat ce ies din restaurant ca s-o avertizezi că sunt în drum spre ea?

— Aici te-nșeli. N-am să dau niciun telefon. De acum înainte am să las elementul surpriză să călăuzească lucrurile. Ca expresia feței lui Monsieur Paul când îl vei lua prin surprindere în camera lui de hotel. Sau poate îl vei găsi în patul lui madame Faiza.

— Indiferent ce descopăr, sunt pregătită.

— Îmi plac oamenii prevăzători. Dar înainte să tâșnești în noapte, sigur vei vrea să guști un desert celebru din cele care se fac aici. Baclavaua este deosebit de bună. Și, fără doar și poate, patronul ne va oferi un *digestif* foarte bun care să însoțească *le thé à la menthe*. Mai ai încă patruzeci și cinci de minute până...

M-am ridicat, am luat rucsacul, neștiind ce să fac mai departe.

— Pleci așa repede?

— Ai să te ții de cuvânt să nu contactezi pe nimeni din Ouarzazate?

— Eu întotdeauna mă țin de cuvânt, *madame*. De asta, când împrumut bani, țin să-i amintesc clientului că mi-am dat cuvântul că totul va merge ca pe roate atâta vreme cât banii sunt restituiți la timp. Dacă îl prinzi din urmă pe soțul tău, spune-i că îl aștept peste zece zile. Negreșit. Și dacă îți închipui că poți să-l răpești din țară sau să-l faci să mă evite cumva... te rog să te mai gândești.

Apoi, împingându-și încet scaunul în spate și ridicându-se alene în picioare, a făcut o mică plecăciune foarte formală și a rostit două cuvinte:

— *Bon voyage.*

M-am uitat la el lung și sever, vrând să-i transmit că nu mă speria. Adevărul e că mă îngrozea.

— Pe data viitoare.

Ajunsă în stradă, n-am știut ce să fac. Trebuia să gândesc limpede, logic. Uitându-mă la ceas, m-am gândit că mai aveam patruzeci de minute să ajung la autobuz. Găsirea unui taxi nu părea o problemă. Erau o mulțime pe acolo. Dar gândul la zece ore într-un autobuz ce mergea în sud peste Munții Atlas — și, pe deasupra, un autobuz de noapte — mă umplea de groază. Totuși, trebuia să-mi administrez bugetul cu grijă, așa că m-am hotărât să mă întorc în grabă la Café Parisian, să intru online și să aflu dacă mâine în zori pleca vreun avion și dacă era vreo cale de a mă asigura că asta nu avea să mă lase lefteră.

Cafeneaua era la trei minute de mers pe jos. Am comandat un ceai de mentă și i-am spus chelnerului că s-ar putea să trebuiască să plec în zece minute. Pe urmă am deschis laptopul și, intrând pe diverse site-uri de călătorii,

am descoperit că, da, prețul biletului era 5 400 de dirhami, dar un site de ultim moment îl oferea la 2 600 de dirhami — cu puțin sub 300 de dolari. Nu era un chilipir, însă mai ieftin decât prețul oficial. Mi-am făcut rezervarea. A sosit ceaiul. L-am informat pe chelner că nu mă mai grăbeam. Am băut whisky-ul marocan, lăsând ca proprietățile lui liniștitoare să-și facă efectul de antidot la toată mâncarea consumată și să-mi aline pe moment marea nefericire.

Alt motor de căutare m-a dus la un hotel — Select — aflat la doar trei străzi de aici. O stea, foarte simplu, dar fotografiile camerelor spartane indicau un grad de curățenie și era ieftin. Nu aveau serviciu de rezervare online, dar l-am întrebat pe chelner dacă puteam să împrumut un telefon. Mi l-a oferit pe al lui și a refuzat oferta mea de zece dirhami pentru folosirea lui: „Doar să sunați în localitate". L-am asigurat că asta făceam și am tastat repede numărul hotelului. Am spus că aveam nevoie de o cameră doar până dimineața următoare la patru.

— Nicio problemă.

Cinci minute mai târziu eram la recepția hotelului. La tejghea era un bărbat mai în vârstă cu un costum lucios. Am plătit cu bani gheață și i-am spus că voiam să fiu trezită la patru dimineața și să fie un taxi aici la patru și zece.

— Se rezolvă, a spus el.

— Și, te rog, contez pe dumneata să bați tare în ușa mea la patru.

Camera nu era mare lucru. Mobilier mohorât, de bază. Un pat dublu, tare, cu cearceafuri aspre, spălate mult și învelitoare înflorată. O chiuvetă, o toaletă, o cabină de duș micuță cu un furtun subțirel. M-am dezbrăcat și m-am spălat pe dinți, apoi m-am dat cu puțină cremă

de față miraculoasă. M-am blestemat că nu căutasem o librărie azi după-amiază, să fi ales ceva de la secția de limbă engleză.

Apoi mintea mea a început să galopeze. Cum avea să reacționeze Paul la sosirea mea în Ouarzazate? Ce avea să simtă când își va da seama că știam tot despre Ben Hassan și când aveam să-i spun că trebuia să găsim o cale să ieșim pe furiș din Maroc? Nu citisem undeva că granița cu Algeria fusese închisă de autoritățile marocane după sângerosul și înspăimântătorul război civil din anii 1990? Puteam să intrăm în Mauritania cu pașapoarte americane fără viză? Avea să pună Ben Hassan oamenii să se uite după noi în portul Tanger?

Însă aceste întrebări logistice au fost umbrite de o amintire cu tatăl meu. Aveam optsprezece ani și tocmai sosisem la Universitatea Minnesota. A doua zi tata a sunat din Las Vegas (bineînțeles) să-mi spună că în sfârșit apăruse oportunitatea profesională pe care o aștepta.

— Uite cum stă treaba, puștoaico, a spus el. Tocmai am fost la interviul pentru un post de conducere în administrarea cazinoului de aici. Vicepreședinte la Resurse Umane la Caesar's Palas. Tipul cu care am avut azi interviul mi-a spus că am fost cu un cap peste toți ceilalți candidați. Așa că nu peste mult timp mama ta va cânta „Viva Las Vegas". Și imediat ce îmi pun semnătura pe contractul de angajare organizez excursia aia mare de Crăciun în Hawaii pe care v-o promit de mulți ani ție și mamei tale.

— Nicio grabă, tată. Adică, Hawaii nu a fost niciodată pe lista mea de priorități.

— Păi, dacă vrei să te transferi semestrul următor la Columbia...

— Minnesota mi-a oferit bursă întreagă, tată.

— Aici ai fost prea drăguță, Robin. Fetița mea a fost admisă la o universitate de elită și trebuie să se ducă la o universitate de stat fiindcă amărâtul de taică-său nu își permite să-i plătească școlarizarea.

— Nu spune asta. Ești un tată minunat.

— Nu merit atâta bunătate.

Apoi linia a murit. Deoarece această conversație a avut loc în 1993, înainte de era telefoanelor mobile, nu aveam de unde să știu de la ce număr mă sunase. Nici el nu a sunat iar — deși am așteptat o oră lângă telefonul din dormitorul meu de la cămin, sperând să încheiem conversația.

Dar n-a mai venit niciun telefon.

Până la ora șase în dimineața următoare. Numai că persoana de la telefon era mama. Și avea o voce atât de stinsă, încât abia a putut să spună:

— Tatăl tău a murit azi-noapte.

Țin minte că lumea a mutit.

— A făcut infarct după ce a pierdut cinci mii la barbut.

Auzise asta de la polițaii din Vegas. Câștigase toată noaptea, apoi își pusese toate fisele pe o aruncătură de zar. Nu i-a ieșit. De data asta nu a suportat impactul încă unui act de autosabotaj. De data asta a fost prea mult pentru psihicul lui, iar incidentul cardiac care a urmat i-a fost fatal. De atunci am tot refăcut în minte această scenă — și pe toate cele bazate pe puținele detalii lapidare furnizate de supărata mea mamă. O parte din durerea copleșitoare ce a urmat — sentimentul că acum era foarte singură într-o lume dificilă — a fost sporită de reproșul care luni întregi, ani după-aceea, mi-a sunat neîncetat în urechi și, ca să fiu sinceră, nu s-a stins niciodată: *Ar fi trebuit să poți să-l salvezi.*

Asta lucra acum? Asta urmăream aici: o șansă de a mă elibera? Mă convingeam cumva că, în ciuda trădării îngrozitoare, în ciuda faptului că îmi dădeam seama că fusesem cu adevărat făcută de ocară — tot aveam nevoie să-mi salvez bărbatul de primejdie ca mod de a domoli vinovăția legată de tatăl meu, un om care mi-a dăruit singura iubire pe care am întâlnit-o până când Paul Leuen a intrat în viața mea? Aș fi putut să-mi recapăt puțin liniștea dacă puteam să fac ce la vremea respectivă eram prea tânără și prea neșcolită în conturile aspre ale vieții ca să fac: să-l iau de pe drumul marcat „Abis"? De aia stăteam singură în această cameră de hotel sărăcăcioasă și ieftină, cu creierul istovit, disperată să-l găsesc pe Paul și să pun punct tuturor acestor lucruri?

Pot să rezolv asta. Trebuie să rezolv asta. Voi rezolva asta.

Pleoapele mi s-au îngreunat. Apoi s-a făcut întuneric și au venit câteva ore de vid mintal înainte de bătaia puternică în ușă. Am făcut rapid un duș și, la ora convenită, eram în taxi în drum spre aeroport.

La aeroport mi-am luat cartea de îmbarcare și apoi m-am dus la casa de bilete a Royal Air Maroc, unde mi s-a spus că, dacă nu plecam azi la New York cu avionul programat, aveam să pierd biletul.

— Dar l-am schimbat deja o dată. Nu pot să-l mai schimb?

— A fost un caz excepțional, schimbarea fiind clar făcută de cineva cu autoritate, mi-a spus funcționarul. Dacă puteți lua iar legătura cu persoana înainte de plecarea avionului la prânz, poate reușește să mai facă o schimbare de excepție. Eu nu pot să fac nimic, *madame*. Scuzele mele.

Zborul spre sud a fost cu un avion mic, turbopropulsat, cu doar treizeci de locuri. Soarele urca la decolare. Cum zburam jos, priveliștea era mai mult decât uimitoare. Mai ales când, după douăzeci de minute, am trecut peste Marrakech și silueta Munților Atlas a devenit vizibilă. Piscuri alpine abrupte, cu multe serpentine clar definite. Văi amețitoare și sate imposibil poziționate, care atârnau de versanți. Pe o culme se zărea chiar și o urmă de zăpadă.

Apoi, din senin, a început nisipul. Era ca și cum cineva ar fi apăsat un comutator topologic, transportându-ne din terenul foarte accidentat într-o lume de ariditate nesfârșită. Nisipul nu era alb, ci scăldat într-un cărămiziu decolorat. Acel nisip era plin de unduiri și neregularități ciudate. Nisip în dune stacojii în lumina soarelui ce răsărea. Nisip care putea să te îngroape cu o indiferență nemiloasă. Nisip la o scară și dimensiune cum nu mai zărisem; un tărâm atât de cunoscut după reputația legendară, totuși nevăzut de majoritatea locuitorilor planetei. Așa neliniștită și încordată cum eram — și îngrozită de confruntarea care mă aștepta — vederea Saharei pentru prima oară m-a impresionat.

Am aterizat, trecând pe lângă clădirile care în anii 1930 găzduiau Legiunea Franceză Străină. Nisipul era chiar în spate; realitatea înconjurătoare care se învecina cu granițele orașului. Aeroportul era încins și plin de muște. În holul pentru sosiri se găsea un ghișeu de informații, la care se afla o tânără cu hijab. I-am spus numele hotelului meu. A știut imediat despre ce e vorba și mi-a spus că până acolo ajungeam repede cu taxiul. I-am arătat și bucata de hârtie pe care Ben Hassan mâzgălise adresa Faizei. A scos o hartă a Ouarzazate și a însemnat locația hotelului, apoi

cu un marker galben a trasat un drum până la ușa Faizei. Erau, mi-a spus ea, cinci minute de mers pe jos.

— Să nu-i dați taximetristului mai mult de treizeci de dirhami, a zis ea. Dacă nu vrea, spuneți-i că o să-l reclamați la mine — Fatima. Mă cunoaște. Toți mă cunosc.

De fapt, taximetristul a acceptat oferta de treizeci de dirhami fără obișnuita tocmeală. Și, într-adevăr, hotelul Oaza era foarte aproape, chiar lângă strada principală, foarte lată care, deși dis-de-dimineață, tot părea pe jumătate trează. Am studiat arhitectura deco, bărbații apatici care leneveau în cafenele și am simțit căldura ca de furnal. Taxiul nu avea aer condiționat și, după termometrul de la bord, erau patruzeci și trei de grade Celsius. Când am ajuns la hotel — două minute mai târziu — hainele mele ușoare erau leoarcă.

La prima vedere, Oaza era o versiune ușor mai degradată a hotelului nostru din Essaouira. Măcar holul avea aer condiționat, iar femeia solidă de la recepție era binevoitoare. Când i-am spus că sunt soția lui Paul Leuen, am văzut-o strângând din buze.

— Monsieur Leuen tocmai a ieșit la plimbare, a spus ea.

— Serios?

— Păreți surprinsă.

— E cam devreme pentru plimbare, atâta tot.

— Monsieur Leuen... s-a plimbat până la trei dimineața, așa mi-a spus omul din schimbul de noapte. Și a venit foarte amețit. Îmi pare rău să vă spun asta, *madame*.

— Mie îmi pare rău că aud asta.

— Și aseară târziu striga în camera lui. Cel din schimbul de noapte a trebuit să se ducă sus să-i spună să facă liniște. L-a găsit pe Monsieur Leuen într-o stare foarte

proastă. Bea vin și plângea. Și-a cerut multe scuze când i s-a spus că îi trezea pe ceilalți clienți.

Am închis ochii, încercând să-mi țin în frâu emoțiile. Eram furioasă pe Paul. Dar eram și îngrozită pentru el — și de traiectoria descendentă pe care călătorea.

— Aveți idee unde a plecat acum? am întrebat.

— Câtuși de puțin. Dar Ouarzazate nu e un loc mare. A plecat doar de cinci minute. Vedeți la cafenelele de pe Avenue Mohamed V.

— Vă cer scuze pentru neplăcerile pe care vi le-a pricinuit.

— Mă bucur că sunteți aici, *madame*. Dacă mă asigurați că la noapte va păstra liniștea, vă voi lăsa pe amândoi să stați aici. Dacă nu ați fi venit dumneavoastră, i-aș fi arătat ușa.

Am vrut să mă duc la etaj să-mi las bagajul și să fac un duș înainte de a ieși iar în căldură. Dar o parte din mine știa că timpul era esențial, că trebuia să-l găsesc acum pe Paul.

— O întrebare, *madame*, am spus. În afară de zborurile spre Casablanca, nu există și un zbor direct de la Ouarzazate la Paris?

— În fiecare luni, vineri și duminică la cinci după-amiaza. Așa că da, cum azi e duminică...

— Ați putea afla dacă mai sunt locuri la avionul de după-amiază cât îl caut eu pe soțul meu?

— Cu plăcere, *madame*. Dacă doriți să lăsați bagajul aici, am să am eu grijă de el.

— Mulțumesc pentru amabilitate.

— Vă doresc noroc, *madame*.

Și eu mi-am dorit.

Înainte să plec, am scos pașaportul lui Paul din geantă și l-am strecurat în buzunarul de la pantaloni.

Am ieșit în strada din spate și am cotit pe o alee cu praf, unde un băiat — nu putea să aibă mai mult de șapte ani — mulgea o capră într-o cutie de tablă goală. A ridicat ochii și mi-a zâmbit, spunând:

— Lapte proaspăt — doar zece dirhami.

I-am zâmbit și eu și mi-am văzut de drum, ocolind două femei în vârstă în baston, cu fețele ascunse de burqa neagră. Mergeau foarte încet pe soarele înnebunitor. Cum făceau față veșmântului islamic negru în infernul ăsta? Una dintre ele a întins mâna. M-am oprit, am băgat mâna în buzunar, am găsit o monedă de 5 dirhami și i-am pus-o în palmă. Cu o șoaptă cârâită a spus:

— *Faites attention, madame.*

Fiți atentă.

Ce știa ea și eu nu știam?

Am cotit pe altă străduță îngustă, înainte să ajung la strada principală a orașului, Avenue Mohamed V. Piatra de nisip de nuanța argilei într-un stil de fortăreață colonială definea arhitectura. După doar două minute în aer liber, soarele începea să joace feste echilibrului meu. Așa că m-am oprit la o dugheană și am cumpărat o pălărie verde-kaki și un litru de apă îmbuteliată, bând aproape o jumătate din ea dintr-o înghițitură. Apoi, în următoarele douăzeci de minute, am umblat din cafenea în cafenea, scanând toate traseele și interioarele după o urmă a soțului meu. Am abordat toți chelnerii pe care i-am văzut cu pașaportul lui Paul în mână, arătându-le fotografia lui, întrebându-i dacă în ultimele minute îl văzuseră pe acest om, dându-le de înțeles că găsirea lui era o chestiune urgentă. Toți chelnerii au fost politicoși. Toți au spus că, vai, nu-l văzuseră.

Un bărbat dintr-o cafenea — cincizeci de ani, cam corpolent dar care încă se ținea bine, în ținută lejeră de negustor marocan (pantaloni crem, tricou gri, cu mâneci scurte și deschis la gât, pantofi italienești) a auzit întrebând de Paul și s-a ridicat.

— Poate pot să vă ajut eu, a spus el într-o engleză excelentă, făcându-mi semn să mă duc la masa lui.

S-a prezentat drept Rashid și mi-a oferit o cafea.

— Credeți că l-ați văzut pe acest bărbat? am întrebat, arătând poza din pașaport.

— Chiar l-am văzut. Dar mai întâi trebuie să beți ceva, cred.

— Unde anume l-ați văzut?

— Pe strada asta, acum câteva minute.

— Îmi puteți spune exact unde?

— Mi-ar plăcea să știu mai întâi cum vă numiți.

I-am spus.

— Ei bine, Robin, dați-mi voie să vă ofer un *citron pressé* și pe urmă putem să ne urcăm în mașina mea — am un Mercedes foarte mare și confortabil — și să începem să ne uităm după el. Și dacă îl găsim, puteți să luați prânzul cu mine.

M-am ridicat.

— Vă mulțumesc că ați irosit din timpul meu câteva minute prețioase.

Omul a părut șocat de această ripostă.

— Nu e nevoie să vorbiți așa cu mine.

— Nici nu l-ați văzut, nu-i așa? Sperați doar să profitați de o femeie aflată într-o situație disperată.

— Întotdeauna sunteți așa agresivă?

— Întotdeauna sunteți așa mieros?

— Acum știu de ce a dispărut soțul dumneavoastră.

A spus asta cu un zâmbet superior, apoi a adăugat ceva în arabă bărbaților din apropiere, care urmăreau scena amuzați. Atunci mi-am ieșit din fire.

— Ce dracu' ai spus? am șuierat.

Folosirea acelui cuvânt l-a luat prin surprindere.

— Vorbești urât, *madame*.

— Numai când sunt acostată de un omuleț cu un penis mic.

Acum arăta de parcă l-aș fi lovit direct între picioare.

— Hai, tradu prietenilor tăi ce am spus, am zis ieșind în grabă în stradă, încercând să-mi stăpânesc furia.

Dar apoi m-am oprit brusc.

Pe partea cealaltă a străzii se afla soțul meu.

Era îmbrăcat cu aceeași cămașă albă și aceiași pantaloni scurți ca în urmă cu două zile când plecase de la hotel. Era nebărbierit și părul lung și cărunt îi era răvășit. Chiar și în lumina albă a dimineții sahariene am văzut că era epuizat, pierdut.

— Paul! Paul! am strigat.

De îndată ce mi-au ieșit pe gură aceste cuvinte, un camion mare — de lungimea unui cvartal — a venit zăngănind pe Avenue Mohamed V. Paul nu părea să-mi fi auzit strigătele, poate fuseseră acoperite de camionul care se apropia. Fără să mă gândesc, am dat să trec strada în goană, însă urletul asurzitor al claxonului camionului m-a aruncat înapoi, șoferul gesticulând ca un nebun. M-am pomenit acum în calea unei furgonete Renault care venea din direcția opusă. Șoferul a trântit piciorul pe frână și a început să-mi strige tot felul de lucruri pe geamul coborât, în timp ce bărbații din cafenelele din vecinătate s-au ridicat să urmărească spectacolul pricinuit de o americancă nebună care încerca să ajungă la soțul ei dispărut, care acum era la doar câțiva metri depărtare.

Când după cincisprezece secunde camionul s-a pus în mișcare, m-am pregătit să alerg la soțul meu și să-l iau în brațe și să-l asigur că, în ciuda a tot ce se întâmplase, tot îl iubeam și că aveam să plecăm din nebunia asta și să fim la Paris diseară.

Dar când camionul a plecat...

Paul nu mai era acolo. Dispăruse.

Am traversat în grabă spre locul în care îl văzusem. M-am uitat spre nord. M-am uitat spre sud. Am alergat înspre o patiserie mică, în fața căreia stătuse el. Înăuntru erau doi clienți, plus patiserul de la tejghea.

— A văzut cineva un american? am strigat. Foarte înalt, păr lung, cărunt?

Toți au părut uimiți de izbucnirea mea. Când patiserul a clătinat din cap, am alergat iar în stradă, scanând toate colțurile din orizontul apropiat, sigură că era pe undeva. În apropiere se găseau două cafenele și am luat-o la fugă spre ele. Nici urmă de Paul. M-am întors repede în locul în care îl văzusem, gândindu-mă că poate dispăruse pe o uliță din spate. Dar nu era nicio uliță. Am luat-o repede în susul străzii, cotind la stânga în prima stradă laterală. Era o stradă lată, cu blocuri de apartamente moderne pe fiecare parte. Paul nicăieri. Și nu erau nici magazine sau restaurante, sau cafenele în care să se fi putut ascunde. M-am întors pe Avenue Mohamed V, tot mai afectată de atâta alergătură pe căldura înăbușitoare. Nici urmă de Paul. M-am oprit în locul în care îl văzusem cu doar trei minute în urmă, nedumerită cum de putusem să-l pierd în câteva clipe după ce îl găsisem.

Mai aveam în mână o jumătate de litru de apă. Stând la umbra streșinii patiseriei, m-am rezemat de zid și am golit-o rapid, amețeala punând stăpânire pe mine. Am simțit brusc o mână pe umăr. Paul!

Dar nu, era patiserul, care ieșise cu un scăunel pliant, un pateu și o sticlă cu limonadă. A insistat să mă așez pe scăunel. După ce s-a asigurat că mâncam și băgam în sânge puțin zahăr necesar, a intrat iar în patiserie și s-a întors cu o cârpă muiată în apă rece. Mi-a pus-o pe după gât — evident un remediu rapid pentru oricine suferă de deshidratare. A mers. În câteva minute m-am simțit puțin mai bine. Refuzând să ia bani, m-a întrebat iar în franceză dacă sigur mă simțeam bine și mi-a spus că putea să pună unul dintre ajutoarele lui să mă ajute să mă întorc la hotel. I-am mulțumit de mai multe ori, spunându-i că eram impresionată de amabilitatea lui.

— Vă urez noroc, *madame*.

A citit și disperarea din ochii mei?

M-am ridicat, testându-mi picioarele. Erau undeva între cauciuc și elastic. Am traversat bulevardul cu intenția de a mă duce înapoi la hotel ca să văd dacă Paul se întorsese în absența mea, blestemându-mă că uitasem să-i spun femeii de la recepție să nu-l anunțe că îl căutam. Dar când am ajuns pe ulița îngustă pe care îl văzusem pe acel băiat mulgând capra, la vreo cinci metri în fața mea o siluetă a cotit la dreapta, pe o străduță mai îngustă. După înălțime și părul cărunt n-am avut nicio îndoială că era Paul. Când l-am strigat pe nume, nu a dat niciun semn că m-ar fi auzit. Am luat-o la fugă, hotărâtă să-l prind din urmă. Dar când am ajuns în străduță — care nu avea mai mult de un metru douăzeci și cinci lățime — nici urmă de Paul. Nu se vedea nicio ușă pe care ar fi putut să dispară. După vreo treizeci de metri am dat de o arcadă, dar înăuntru erau doar doi bătrânei care fierbeau ceai pe o mică sobă cu gaz. Am arătat iar poza din pașaport. Nimic. M-am întors în uliță — încercând

să-mi dau seama în ce cotlon putuse să dispară. Sau ieșise din această uliță ceva mai încolo? M-am dus repede până în capătul uliței, doar ca să descopăr că era o fundătură.

Am închis ochii, dorindu-mi să fiu oriunde numai aici nu, dar știind și că trebuia să ies acum din fundătura asta. Așa că am luat-o înapoi și am mers până am dat iar de aleea principală, uitându-mă înnebunită peste tot în timp ce mă îndreptam spre hotel.

Femeia care mă întâmpinase mai devreme era la recepție.

— N-ați avut noroc? a întrebat ea.

Am clătinat din cap.

— Poate se întoarce curând. Dacă vreți să mergeți sus...

— Aș vrea.

— În cameră nu s-a făcut curățenie încă.

— Sunt sigură că e în regulă. Am o mică rugăminte — când se întoarce soțul meu, vă rog să nu-i spuneți că sunt sus. E într-o stare delicată și s-ar putea să fugă dacă află că sunt aici. Speranța mea e că, atunci când vine sus, să pot să-l conving să plecăm după-amiază.

— Legat de asta, am o veste bună. Mai sunt șapte locuri libere la avionul de Paris. Sunt scumpe, fiind de ultim moment — cinci mii două sute de dirhami biletul. Totuși, dacă le vreți, dați-mi de știre, dar nu mai târziu de ora unu. *D'accord?*

— *D'accord.*

Camera avea aer condiționat. Și destul de spațioasă deși dată fiind îngustimea acestor străzi dosnice, din balcon nu se vedea decât un zid la vreo trei metri depărtare. Însă ce m-a izbit imediat a fost haosul din cameră. Cearceafuri răsucite, pete de sânge pe perne — rana de la cap încă îi sângera? Peste tot hârtii mototolite. O scrumieră

plină cu mucuri de țigări (se lăsase de fumat cam în aceeași vreme când ne cuplaserăm). Două sticle cu puțin vin în ele. Iar în baie — nu, asta era prea de tot — apa netrasă la toaletă.

Am tras de lanțul de la rezervor. Am ridicat receptorul telefonului interior și am sunat la parter, întrebând dacă putea fi trimisă sus acum camerista. Pe urmă m-am întors și am vărsat scrumiera în toaletă, și am tras apa. Am găsit o cutie cu chibrituri și am aprins două bețe, plimbându-mă între baie și dormitor în încercarea de a masca mirosul de fecale și pe cel de cearceafuri transpirate. Am golit resturile de vin. Am început să netezesc multele bucăți de hârtie făcute cocoloș și aruncate peste tot. Desene liniare chinuite ale unui om singur într-un spațiu pustiu care părea să fie un deșert. Desenele erau pe jumătate terminate. Din desene se vedea că nu reușea să termine fața siluetei; o siluetă atât de înaltă, încât părea să domine o dună de nisip. Dar acest autoportret era accentuat de o față grotescă. Toate desenele îl reprezentau pe Paul cu fața pe jumătate topită, sau atât de pârjolită de soare, încât era de nerecunoscut. Printre aceste schițe aruncate erau și câteva scrisori începute, dar neterminate. *Iubirea mea... Scumpa mea Robin... Te-ai măritat cu o catastrofă...* Două bilete, parțial arse, îți înghețau sângele în vine și conțineau aceleași cuvinte:

S-a terminat.

Al doilea dintre aceste bilete m-a speriat, pentru că părea că acele cuvinte fuseseră scrise cu sânge.

Camerista a bătut în ușă. I-am spus să mă lase un minut și am aruncat repede toate hârtiile în coșul de gunoi, am tras fețele de pernă pătate de sânge și am adunat prosoapele murdare ca ea să nu vadă dezastrul din cameră.

Făceam iarăşi curat după soţul meu — şi chiar i-am strecurat tinerei cameriste treizeci de dirhami, cerându-mi scuze pentru starea încăperii.

— *Mon mari est bordélique*, i-am spus. *Soţul meu e împrăştiat.*

Camerista nu a părut speriată de starea lucrurilor.

— Am văzut şi mai rău.

Acum nu mă mai gândeam decât la acele cuvinte — *s-a terminat* — intercalate cu autoportretele distructive. Şi teama mea că dacă nu îl salvam...

Nu, nu intru pe acel teren. E încă aici în Ouarzazate. E doar o chestiune de timp să apară înapoi la hotel. M-am uitat la ceas. Nouă şi un pic. Dacă se întorcea în patru ore, prindeam avionul de Paris şi scăpam de toate astea.

Dar mai întâi... Am coborât în hol. Femeia de la recepţie m-a întrebat dacă mă poate ajuta cu ceva. Mi-a spus şi că o cheamă Yasmina. Am simţit brusc nevoia să mă spovedesc cuiva, nu referitor la aspectele mai murdare ale poveştii, ci la faptul că soţul meu suferise o cădere nervoasă, dispăruse din hotelul nostru din Essaouira şi, cu ajutorul internetului, îi dădusem de urmă aici.

— Dacă mă puteţi ajuta să-l găsesc, sau măcar să-l ţin aici şi să ne suim în avionul acela de Paris...

— Eu n-am cătuşe, a spus ea, schiţând un zâmbet. Dar am un om care e în schimbul de noapte. Se numeşte Yusuf şi de obicei doarme până la unsprezece dimineaţa. Dar dacă sunteţi de acord să-i daţi, să zicem, trei sute de dirhami, cred că n-ar avea nimic împotrivă să se dea jos din pat şi să-l caute pe soţul dumneavoastră prin tot Ouarzazate. Ştie fiecare colţ al acestui oraş. Cunoaşte toată lumea de aici. Dacă nu-l găseşte, l-a înghiţit nisipul.

I-am dat trei sute de dirhami.

Camerista a venit la parter să-mi spună că terminase de făcut curat și că aprinsese un beţigaş de tămâie de iasomie ca să „purifice" camera. Le-am mulţumit ei și Yasminei pentru bunăvoinţă.

— Dacă lăsaţi hainele în faţa uşii, în mai puţin de două ore le veţi avea spălate și uscate.

Mă simţeam absurd de obosită — noaptea scurtă, adaptarea la înfiorătoarea căldură saharianâ, alergătura zadarnică în căutarea lui Paul... acum nu mă puteam gândi decât la un duş rece și apoi câteva ore de somn în cearceafuri curate. M-am dus iarăși sus. Ajunsă în cameră, mi-am dat jos toate hainele și le-am lăsat în faţa uşii. Apoi am stat sub duş zece minute bune. Înainte să mă urc în patul cu lenjerie proaspătă, am sunat la parter și am rugat-o pe Yasmina să mă trezească la ora unu... dacă Paul nu sosea până atunci.

Am adormit instantaneu. Apoi, din senin, a sunat telefonul. Micul ceas cu alarmă de pe noptieră lumina în camera oblonită: 13:02. Și eram singură. Nici urmă de Paul. Am ridicat receptorul.

— Treziţi-vă, *madame*, a spus Yasmina.

— Și soţul meu?

— Până acum, nici urmă de el. Dar Yusuf mai caută și telefonează regulat. Vai, nici urmă.

— Cobor în câteva minute. Puteţi să-mi chemaţi un taxi?

— Dar avionul dumneavoastră e la cinci...

— Nu mă duc la Paris. Mă duc...

Luând teancul de hârtii pe care le scosesem din buzunar înainte de a-mi arunca hainele în faţa uşii, am găsit bucata de hârtie pe care Ben Hassan scrisese adresa Faizei. Am citit detaliile la telefon. Yasmina mi-a spus că până

acolo erau cinci minute de mers cu mașina și servitoarea urca acum la mine cu haine curate.

Un sfert de oră mai târziu eram într-un taxi care se îndrepta spre un complex de apartamente aflat nu departe de intrarea în Studioul de Film Atlas. Complexul era alcătuit din trei blocuri separate, de șapte sau opt etaje. I-am cerut taximetristului să mă lase în fața Blocului B. Am plătit și am urcat cele patru grupuri de trepte până la apartamentul 402. Am inspirat adânc, apoi am apăsat pe sonerie, așteptându-mă fie la niciun răspuns, fie la o femeie furioasă care refuza să mă primească și-mi spunea să plec și să nu mă mai întorc.

Dar la al treilea țârâit ușa s-a deschis. În prag stătea o femeie surprinzător de înaltă și stilată, deși foarte slabă, cu o față cândva frumoasă, acum crăpată și tăbăcită. Într-o mână avea o țigară aprinsă, iar în cealaltă un pahar cu vin rozé. A spus cu un glas tabacic:

— Așadar, ai ajuns în sfârșit aici.

— Știi cine sunt? am întrebat.

— Bineînțeles că știu. Cealaltă soție.

Șaptesprezece

— Presupun că bei un pic, a spus Faiza.

— Un pic, da, am spus.

— Eu beau mult.

Mi-a făcut semn să iau loc pe o canapea îmbrăcată în catifea maro. Eram într-un apartament modest cu două camere. Pereții de beton erau zugrăviți în alb. Un balansoar din lemn curbat. Pânze cu picturi abstracte. Un covoraș bătrâior. Câteva fotografii înrămate cu Sàmira la vârste diferite. Un aparat de aer condiționat care, deși eficient, scotea un șuierat slab. Două lămpi vechi care, la fel ca restul decorului, păreau demodate cu vreo douăzeci de ani. Un balcon care dădea spre deșertul înconjurător.

Văzându-mă că studiez totul, observând numeroasele pahare de vin goale și scrumierele pline și praful de peste tot, a tușit ca un fumător adevărat și a spus:

— Nu eu te-am invitat aici, așa că n-am să-mi cer scuze pentru locul acesta. Spun doar că în aprilie situația personală mi s-a schimbat și a trebuit să găsesc în grabă alt apartament. Uneori viața e o serie de dezamăgiri. Mai ales când e vorba de bărbați, nu ești de acord?

A început să tușească rău iar.

— Te simți bine? am întrebat.

— Bineînțeles că nu.

Era slabă ca o tulpină de țelină, îmbrăcată în pantaloni negri de pânză și cămașă neagră, cu vreo nouă brățări de aur și aramă la încheieturile subțirele. Părul ei — lung, foarte drept — era încă negru ca abanosul. Dar avea pielea tăbăcită și dinții pătați de tutun.

A dispărut o clipă în bucătărie, întorcându-se cu o sticlă de rozé de la gheață și cu un pahar.

— E marocan, dar e bun.

— Ca majoritatea vinurilor pe care le-am băut aici.

— Așadar, băiețelul Paul s-a însurat cu o femeie mult mai tânără, a spus ea, aprinzându-și altă țigară.

— Nu sunt chiar atât de tânără.

— Dar ești cu cel puțin douăzeci de ani mai tânără ca mine... ceea ce, în ochii mei, te face o puștoaică. Mai la obiect, ești soția lui.

— Și tu la fel.

— De fapt, căsătoria a durat doar vreo zece minute... și apoi a fost anulată.

— Anulată? Serios?

— Pari surprinsă.

— Mi s-a spus că ești încă soția lui.

— Cine ți-a spus asta — și am bănuielile mele — a vrut doar să te zăpăcească. *Categoric*, sunt fosta soție a lui Paul.

A turnat puțin vin într-un pahar și mi l-a întins.

— Nu e nevoie să fim prietenoase, a spus ea. Oricum, în vreo patruzeci de minute am oră de meditație — engleză de conversație. Așa că, deși conversația cu tine în engleză ar putea avea beneficii profesionale, nu-mi face plăcere că ești aici.

Mi-am cerut scuze că am apărut neanunțată și neinvitată la ușa ei.

— Dar sunt sincer îngrijorată pentru Paul.

— Vai de tine că te-ai încurcat cu prostul ăla! Fiindcă asta e — un prost.

Unul care s-a împușcat singur în picior cu un Kalașnikov și s-a oprit de două ori ca să-și încarce pușca.

Faiza a fost apucată brusc de alt acces de tuse. Când s-a potolit, și-a dres glasul cu puțin vin și a spus:

— În fine, mereu mi s-a zis că fumatul e un obicei prost. Dar fără el viața ar fi și mai de nesuportat. Probabil tu n-ai fumat o țigară în viața ta. Pun pariu că ești o americancă din alea care lucrează șase zile pe săptămână.

— Știu că Paul a venit aici să te vadă, am spus, refuzând să muște momeala.

— Paul a venit aici să se roage de mine. Să-mi ceară să intervin pe lângă fata noastră și s-o conving să ia legătura cu el. Bineînțeles că am refuzat să fac așa ceva.

Am mai luat o gură de vin, alegându-mi cu grijă următoarele cuvinte.

— Înțeleg de ce l-ai refuzat. Mai ales că în ultimele decenii a negat existența ta și a fiicei lui. Te rog să înțelegi că până ieri n-am știut că tu și Samira existați. Cu toate astea, Paul a făcut o cădere nervoasă serioasă și a dispărut.

— Poate că de data asta dispariția va fi permanentă. Pot să mă împac cu autodistrugerea. E o alegere personală. Eu, de pildă, aleg să fumez patruzeci de țigări pe zi. Diferența e că alegerea mea îmi face rău numai mie. A lui Paul sfârșește prin a-i distruge pe toți cei care sunt în imediata lui apropiere. Aseară când l-am dat afară i-am zis să facă lumii un serviciu și să se omoare.

Pauză. Apoi am spus:

— Capacitatea ta de a urî e impresionantă.

— Și tu cine ești — Maica Teresa?

— Probabil că am să divorțez de Paul de îndată ce îl duc înapoi în State. Și departe de Ben Hassan.

— Grăsanul acela nenorocit poate să fie cel mai bun prieten al tău, dar și coșmarul tău cel mai urât.

— Mai ești în legătură cu el?

— Vrei să spui, ținând seama că s-ar putea să-i fi omorât pe tata și cei doi frați ai mei... nu că l-aș condamna în totalitate pentru asta.

— Sunt morți toți?

— Păi, sunt toți în pământ acum. Asta ar trebui să-ți răspundă la întrebare. A fost Ben Hassan în spatele întregii povești? Asta-i marea întrebare.

A mai turnat puțin vin în pahare și a continuat:

— Nu l-aș condamna pe Ben Hassan că i-a omorât. După ce l-a ajutat pe Paul să scape de căsătoria forțată cu mine, i-au distrus mâinile, viitorul de pictor. Poliția și justiția i-au lăsat să scape cu o sumă mică de bani. Dar Ben Hassan n-a mai putut să țină în mână o pensulă. Am fost atât de dezgustată de tata că s-a purtat ca un bătăuș ordinar, încât am rupt legăturile cu el și cu frații mei — niște tăntălăi care făceau tot ce le spunea tata. Ca, de exemplu, să zdrobească degetele unui om al cărui mare păcat era că și-a ajutat prietenul.

— Nu te simți și tu vinovată pentru asta? Conform poveștii pe care mi-a spus-o aseară Ben Hassan, tu ai bătut la ușa lui Paul, spunându-i că îl omori dacă nu se însoară cu tine...

Faiza și-a stins țigara în scrumieră.

— Ai cât de cât idee ce înseamnă în cultura asta să fii femeie? Odată ce am descoperit că sunt gravidă, n-am avut nicio posibilitate de a negocia cu familia mea. Am rămas

gravidă în mod deliberat? Ca să mă exprim așa — am fost neglijenți. Și nu, nu luam anticoncepționale. Și da, speram ca Paul să se însoare cu mine, să mă scoată din Maroc și să mă ducă în State. Așa că am fost total mercenară. Dar pe atunci eu și Paul ne iubeam... o vreme, oricum. Ba chiar i-am spus: „Însoară-te cu mine, obține-mi cartea verde și odată ce suntem în State îmi voi croi propriul drum". Dar când a dat înapoi, am făcut greșeala fatală de a-i spune tatei că sunt însărcinată. Din clipa aia am fost amândoi condamnați. Pentru că tata nu a putut niciodată să facă ceva în mod subtil sau inteligent. Ca întotdeauna, a scos artileria grea. Trebuia să fie ca el și i-a pedepsit pe toți cei care au încercat să îl oprească — și asta a fost soarta bietului Ben Hassan.

— Și până la urmă i-a omorât pe tatăl și frații tăi?

— Cum am spus înainte, întrebarea asta persistă încă. Tata a murit într-un accident de mașină, între Casablanca și Marrakech, când se afla singur. Conform raportului poliției, l-au lăsat frânele Mercedesului. Dar nu s-a putut stabili dacă s-a umblat la ele sau nu, însă o școală de gândire a spus că cineva jupuise căptușeala frânelor, astfel că atunci când o motocicletă i-a tăiat calea tatei și el a frânat, rezultatul a fost catastrofal. Șasiul era atât de ars încât nu s-a putut stabili dacă la mijloc fusese o mână criminală. Bineînțeles că motociclistul n-a fost nicăieri de găsit. Faptul că s-a întâmplat noaptea târziu pe un drum altfel pustiu... mi s-a părut mie și multor altora că totul a fost plănuit cu grijă. Plănuit cu atâta grijă, încât poliția nu a putut justifica nici măcar o anchetă... Apoi, după vreo șapte ani, fratele meu Abdullah a fost găsit spânzurat în apartamentul lui de pe Coasta del Sol. Abdullah se descurcase foarte bine în domeniul mochetelor și linoleumului.

Se însurase destul de târziu cu o femeie foarte frumoasă și foarte proastă — după ce trecuse de patruzeci de ani — și avea două fetițe pe care le răsfăța ori de câte ori era acasă, adică nu foarte des. Își întinsese afacerea în Spania, își cumpărase un apartament într-o vilă *petit bourgeois* de la malul mării — omul nu avea pic de gust — și nu dădea semne de depresie sau de instabilitate psihică. L-a găsit amanta lui, o fată de la un bar din localitate. O vreme ea a fost principala suspectă. Treaba era că Abdullah ajunsese aproape la fel de masiv ca Ben Hassan. Așa că era foarte puțin probabil ca ea să-l fi atârnat în ștreang. Faptul că luase trei sau mai multe somnifere în acea seară a stârnit tot felul de suspiciuni. Ea și iubitul ei adevărat au fost reținuți multe luni sub bănuiala de conspirație. Dar eu am fost mereu convinsă că în spate era mâna lui Ben Hassan.

— De ce n-ai alertat autoritățile?

— Ce să le spun? Că în urmă cu cincisprezece ani tatăl meu le poruncise celor doi fii ai lui să săvârșească un act de o violență înspăimântătoare asupra unui om care, în felul lui corupt, devenise între timp Domnul Rezolvă Tot în Casa și Rabat și avea foarte multe relații în foarte multe eșaloane ale instituțiilor de aici? Nu că cineva sus-pus din administrație sau din lumea finanțelor ar fi recunoscut vreodată că un gunoi ca Ben Hassan îi era prieten. Și el știa asta. Nu îl deranja. Avea totuși „relații". Relații pătate, necinstite, dar asta i-a ținut pe el și tânărul pe care îl sodomiza în acea lună la un nivel de confort modest. Da, devin răutăcioasă. Vorbesc prea mult. Dar după ce aseară l-am dat afară de aici pe soțul nostru, n-am putut să dorm. Și cum azi-dimineață aveam de predat două ore, am luat o Dexedrină ca să mă țin pe picioare. Am mai luat una cu cincisprezece minute înainte să apari tu. Vinul face minuni

cu proprietățile lui care te bagă în viteză. Un fel de efect yin-yang.

— Nu mi-ai povestit despre celălalt frate al tău, am spus în cele din urmă.

— Driss? Un prost chiar mai mare decât Abdullah. Nu s-a căsătorit. N-a realizat mare lucru. Făcea inventare pentru fratele lui în Casa. După ce Abdullah a fost „sinucis" — știi că asta s-a întâmplat — omul care a cumpărat compania l-a concediat pe Driss. Și cum bani în familie nu prea erau — și puținul pe care îl moștenise Driss l-a cheltuit la ruletă și cu prostituatele —, a ajuns șofer de limuzină la o companie care transporta oameni de la aeroport la unul dintre hotelurile de cinci stele din Casablanca. În fiecare vară se ducea o săptămână în Agadir, îngrozitoarea noastră stațiune cu pachete de vacanță. Într-o seară înota la vreo cincizeci de metri de țărm. A trecut peste el o vedetă rapidă, care i-a despicat capul în două. Fiind vedetă rapidă, a dispărut în viteză. Nu s-a aflat cine era la cârmă și nu era nici înregistrată. Treaba e că lui Driss îi plăcea mult să înoate noaptea — și era a cincea lui noapte în Agadir —, așa că sunt sigură că îl urmărise ca să-i vadă obiceiurile.

Un ridicat din umeri. Încă o gură de vin. Încă o țigară.

— Să nu crezi că îmi place tăcerea ta, a spus în cele din urmă. Are un iz de superioritate.

— Engleza ta e impresionantă.

— Și ironia ta la fel.

— Nu sunt deloc ironică. Încerc doar să-ți înțeleg povestea.

— Ce e de înțeles? Nu l-am întrebat niciodată direct pe Ben Hassan dacă el a fost în spatele a tot ce i s-a întâmplat familiei mele. Pentru că, la un nivel, a fost foarte bun cu mine și fiica mea. Când acum mai bine de un deceniu

Samira m-a dat la o parte — după ce m-am mutat aici, dar și în urma multor nemulțumiri — s-a purtat cu ea ca un părinte în Casa și, treptat, a și convins-o să stabilească un fel de armistițiu cu mama ei, lucru pentru care îi voi fi mereu recunoscătoare. Știi că a rămas însărcinată cu un afacerist francez. Dar Ben Hassan a negociat cu el în folosul Samirei. S-o fi întors el la soția și copiii lui, însă îi dă trei sute de euro pe lună...

— Ben Hassan mi-a spus cinci sute.

— I-o fi dând lui Ben Hassan cinci, iar el îi dă ei trei. Cui îi pasă?

— Dar asta înseamnă că Ben Hassan bagă în buzunar două mii patru sute de euro pe an.

— Da, Băiețelul Paul mi-a spus că ești contabilă. Ce-a fost în capul unei femei foarte raționale și competente ca tine când s-a cuplat cu un așa dezastru?

I-am întâlnit privirea.

— Mă gândeam la sex — care era de-a dreptul spectaculos. Mă gândeam la cât e de sexy să fii cu un artist adevărat și unul cu real talent. Mă gândeam ce minunat ar fi ca al nostru copil să aibă drept tată un artist.

În timp ce rosteam aceste cuvinte am simțit că alunec în ceață, oboseala învingând îndrăzneala. Poate vinul era de vină, sau disperarea femeii înverșunate din fața mea, sau dorința mea naivă de a relaționa cu cineva care odată voise totul de la Paul și, la fel ca mine, fusese trădată de el. Am inspirat adânc, apoi am continuat.

— Am crezut că alături de Paul am să pot avea parte de aventură și cultură, de libertate. Voiam să mă eliberez de toate capcanele vieții moderne americane. Dar Paul voia toate capcanele alea — casă frumoasă, abonamentul la sală, verile în Maine, mâncare bună, vinuri fine — chiar

în timp ce se văita de cultura noastră materialistă. Și știa că eu aveam să-i dau toate astea, pentru că astea îi lipseau — adică, simțul responsabilității. Și credința adevărată în *noi*. În viața noastră, în viitorul nostru comun. Bineînțeles că și eu am făcut greșeala jalnică de a crede că îl pot schimba. Așa că, da, ai dreptate. M-am cuplat cu un dezastru. Mă recunosc vinovată de toate acuzațiile. Deși, în ciuda a tot ce a făcut Paul, tot nu vreau să-l văd dând de necaz.

Liniște. A luat ceea ce trebuia să fi fost a cincea țigară.

— Vrei să te felicit pentru sinceritatea ta?

— Vreau doar să știu două lucruri.

— Spune.

— Știai că Ben Hassan l-a convins pe Paul să ia împrumutul acesta pentru apartamentul fiicei voastre?

— Ce împrumut?

— Ben Hassan mi-a spus că Philippe i-a dat Samirei un milion de dirhami pentru un apartament în Casablanca.

— Oh, mă lași?! Franțuzul a fost rezonabil în privința copilului. Dar un milion de dirhami? E mai mult decât absurd. Samira locuiește într-un apartament de cincizeci de metri pătrați, pentru care plătește o chirie de două mii de dirhami pe lună — ceea ce e un adevărat chilipir pentru zona Gauthier din Casa. Știi că e profesoară de literatură la universitatea de acolo, specializată în Melancolia Romantică. Se potrivește! Și-a luat doctoratul în Franța, la Aix-en-Provence. Teza de doctorat i-a fost chiar publicată. Așa că da, sunt foarte mândră de ea. Și ador că sunt bunica minunatului ei fiu. Dar ideea că francezul ei i-a dat un milion de dirhami pentru un apartament...

Devenea hiperstresată, fiindcă începeam să înțeleg ce joc făcea Ben Hassan. Am spus:

— Dar Ben Hassan mi-a zis că atunci când Paul l-a contactat, rugându-l să-l pună în legătură cu Samira, el a spus că un mod rapid de a se întoarce în viața ei ar fi să-i dea un milion de dirhami care îi mai trebuiau pentru apartamentul pe care îl cumpăra.

— Și Paul a fost de acord?

— Din păcate, da. Ben Hassan mi-a arătat contractul de împrumut pe care l-a semnat. La un împrumut de un milion de dolari, dă înapoi un milion șase sute de mii.

— E prima dată când aud asta. Dacă i-ar fi dat banii ăștia Samirei — sau dacă i-ar fi cumpărat un apartament... eu și Samira suntem acum destul de apropiate, așa că mi-ar fi spus. Adică, cu un milion de dirhami și-ar fi cumpărat un apartament de aproape o sută de metri pătrați în cartierul Gauthier. Ar fi în al nouălea cer. Așa că... e clar că soțul tău s-a lăsat fraierit.

Am luat paharul de vin. Am luat o înghițitură lungă, încercând să asimilez ce tocmai auzisem.

— Așadar dispariția lui Paul...

— Asta-i în general vina ta. Am auzit de vasectomia secretă.

— Paul ți-a spus?

— Nici vorbă. Ben Hassan.

— Nemernicul acela. Și, dă-mi voie să ghicesc — tot el te-a sunat aseară sau azi-dimineață ca să-ți spună că sunt în drum spre Ouarzazate.

— Chiar așa. Sunt sigură că a promis că nu o să-mi dea telefon. Tot așa cum sunt sigură că regreți că i-ai destăinuit mica trădare pe care a săvârșit-o Paul față de tine. Iar sunt uimită cum de o femeie deșteaptă ca tine...

— Da, am fost naivă. Naivă pentru că eram și foarte optimistă. Astea două nu sunt niciodată o combinație

bună, se pare. Acum știu că Ben Hassan l-a tras pe sfoară pe Paul. I-a împrumutat bani spunând că îi dă fiicei voastre și pe urmă nu i-a dat. Asta nu se cheamă delapidare?

— Asta-i o chestiune de conjunctură. Ai citit contractul de împrumut? Paul l-a citit? Mă îndoiesc. Știi ce cred eu, după ce am auzit de cel mai nou joc al lui Ben Hassan? Deși sunt numai speculații, pun pariu că, după ce a luat legătura cu Paul, i-a spus că era bunic și că Samira avea mare nevoie de ajutorul lui. Probabil a speculat faptul că, din cauză că de-a lungul anilor el nu i-a răspuns la nicio scrisoare sau e-mail, Samira l-a etichetat drept un om îngrozitor, un tată inexistent. Dar Ben Hassan i-a spus lui Paul că dacă putea să-i găsească banii de care avea nevoie pentru apartament, avea să poată să restabilească relația cu ea și să joace un rol în viața nepotului său — și că așa avea să îndrepte și răul pe care i l-a făcut lui Ben Hassan, cu mulți ani în urmă. Bineînțeles că Ben Hassan fiind Ben Hassan, probabil că a trimis acel e-mail ca să vadă dacă putea să speculeze după atâția ani vinovăția lui Paul. Cunoscându-l pe „prietenul" meu gras, el a considerat că socotelile nu erau încheiate până găsea o cale de a-l prinde în capcană pe Paul. Ce nu a avut de unde să știe — până i-ai spus tu aseară — a fost că e-mailul lui a sosit după ce Paul ți-a promis un copil și s-a „aranjat" în secret — lucru care Paul știa că avea să distrugă totul între voi, dacă era dat în vileag. E-mailul lui Ben Hassan l-a făcut pe Paul să se gândească la faptul că asta era șansa lui de a-și îndrepta greșelile din trecut, șansa lui de a relua legătura cu singurul copil pe care avea să-l aibă de acum... Așa că poate de asta a apărut Paul la ușa Samirei acum două zile, așteptându-se ca ea să îl întâmpine ca pe omul care în sfârșit se reabilitase în ochii ei. În loc de asta, ea l-a respins. Lucru care l-a făcut să

alerge înapoi la Ben Hassan — care l-a consolat și i-a vârât în cap că, dacă venea în Ouarzazate, eu aveam să-l ajut să găsească o cale de întoarcere la Samira.

— Ben Hassan a făcut toate astea ca să-l zdrobească. A făcut-o cu tatăl tău, cu frații tăi. Acum cu Paul. El era ultimul membru al cvartetului care i-a distrus cariera. Și cu siguranță s-a răzbunat.

— Dar tot un obez e, cu o viață tristă. Și un om care și-a ratat visul vieții — acela de a ajunge un pictor mare. Cum repară asta răzbunarea?

Am golit paharul. Faiza s-a uitat la ceas.

— Chiar n-am chef să mai vorbesc, a spus ea. Și am oră — nu că asta aș vrea să fac. Totuși, e munca mea. Și, oricât de neînsemnată ar fi, munca mea dă zilei o formă. Așa că aș vrea să pleci acum.

— Mai trebuie să știu un lucru...

— Care?

— Ți-a dat Paul vreun indiciu că intenționează să se sinucidă?

— Adică să urmeze sfatul meu și să se omoare? Hai să ne lămurim. I-am spus că mi-a distrus viața, că i-a distrus fiicei lui viața, că i-a distrus lui Ben Hassan viața. Pe urmă i-am spus că știu că te-a păcălit să crezi că vrea un copil cu tine. Asta chiar l-a făcut să-și piardă capul.

— Și ce a spus?

— „Am făcut-o de oaie." Pe urmă a spus că trebuie să plece. A început să plângă, rugându-mă să îl iert. I-am spus că-l dau afară, așa cum și el m-a dat afară din viața lui acum mulți ani.

— Așadar, și tu te-ai răzbunat. Asta a schimbat ceva?

Și-a aprins din nou o țigară.

— Nu a schimbat nimic. Absolut nimic.

S-a dus la ușă și a deschis-o.

— Pleacă, a spus ea.

— Îmi pare rău că ești atât de înverșunată.

— Și tu nu ești?

Am plecat.

Afară, am căutat înnebunită un taxi, căldura de la mijlocul după-amiezii fiind acum de o intensitate și mai înspăimântătoare. Creierul mi se învârtea ca roțile de la un automat, fără să-mi ofere deloc soluții. În afară de nevoia absolută de a-l găsi imediat pe Paul și de a-i potoli cel puțin o temere, spunându-i că nu-i datora nimic lui Ben Hassan.

Avea el o copie a contractului de împrumut? Exista în Casa un avocat pe care puteam să-l angajez ca să anuleze contractul și să-l dea în judecată pe Ben Hassan pentru escrocherie, alertând totodată autoritățile să-l ancheteze pentru delapidare?

Gânduri absurde! Dacă, așa cum a spus Faiza, Ben Hassan chiar avea acele relații sus-puse, știam că tot ce speram era că, odată Paul întors acasă, să nu se mai apropie niciodată de noi.

A trecut un taxi și, la vederea semnelor mele înnebunite, taximetristul a oprit. În cinci minute am fost la hotel, cercetând din priviri în drum toate colțurile în căutarea lui Paul. Când am intrat în hotel, Yasmina s-a uitat la mine cu ochii mari.

— De ce nu sunteți cu Monsieur Paul?

— Paul! L-ați găsit?

— S-a întors la hotel.

— Ce-a făcut?

— S-a întors la hotel. Acum vreo trei sau patru minute. A lăsat asta pentru dumneavoastră.

Mi-a întins un plic cu litera R scrisă cu caligrafia lui caracteristică.

— Sigur l-ați văzut când taxiul oprea.

— Dacă ar fi fost acolo, l-aș fi văzut.

— Dar abia ce a ieșit acum un minut. Poate chiar mai puțin. Se ducea la autogară. Nu avea bagaje, dar spunea că pleacă în sud. Nu aveați cum să îl rataţi.

— Dar l-am ratat. Era pe jos?

A dat din cap.

M-am întors. Taxiul meu plecase.

— Cum ajung acolo? am strigat.

— Sunt cinci minute de mers pe jos. Mergeți în strada principală, faceți la stânga și țineți-o drept înainte până vedeți autogara. E peste drum de benzinăria Q8. Dar grăbiți-vă — autobuzul pe care îl ia pleacă în foarte scurt timp.

Cu plicul în mână, am luat-o la fugă prin labirintul de străduțe, apoi pe Avenue Mohamed V, uitând de după-amiaza pârjolitoare, de pavajul care ardea sub sandalele mele, sigură că în față aveam să-l văd pe Paul. Alergând mai repede ca niciodată, ochii mi s-au înceţoşat brusc, dar autogara era în față, autobuzul era acolo, dar, oh, Doamne, nu... el a urcat în autobuz și eu am început să strig: „Stai, stai, stai!" și nu, asta nu se poate, ușa s-a închis și autobuzul a pornit și am văzut oamenii din cafenelele apropiate făcând semne șoferului să oprească și autobuzul ieșind acum din depou și luând-o pe strada principală din Ouarzazate. Am ajuns în autogară cu vreo treizeci de secunde mai târziu și am căzut în țărână și mi-am pierdut cunoștința o clipă. Oamenii au venit repede și doi bărbați m-au ajutat să merg până la o masă dintr-o cafenea apropiată, unul alergând înăuntru, în

timp ce celălalt îmi ținea capul între picioare. Primul s-a întors cu o cârpă udă pe care mi-a pus-o în jurul gâtului. În timp ce mă ajuta să mă îndrept, un val de transpirație mi s-a rostogolit pe față. Mi s-a dat o sticlă cu apă rece de la gheață, pe care am golit-o în câteva clipe.

Bărbații mă tot întrebau dacă mă simțeam bine, dacă puteau să aducă pe cineva să mă ajute, de ce alergam așa.

Mai aveam plicul în mâna stângă. Am mai cerut apă și am deschis scrisoarea. Am reușit să citesc următoarele rânduri cu scrisul chinuit al lui Paul:

Am dat-o în bară. Mă îndrept spre capătul liniei. Nu mă urmări. Lasă-mă să fac ce trebuie să fac. Ce trebuie să fac.

Îmi pare nespus de rău. Dar în cazul ăsta iertarea nu e meritată. De aceea dispar. Definitiv.

Ai fost iubirea vieții mele. Înțeleg asta abia acum.

Adio.

P.

M-am uitat la fețele bărbaților îngrămădiți în jurul meu, evident îngrijorați de starea mea fizică și psihică.

— Unde merge autobuzul acela?

— La Tata.

— Ce e Tata?

— Un orășel aflat la șase ore de aici.

Am închis ochii și am luat pe loc o hotărâre.

— La ce oră e primul autobuz spre Tata?

Optsprezece

Unul dintre bărbații care mi-au venit în ajutor a fost un taximetrist. A insistat să mă ducă înapoi la hotel și a refuzat să-mi ia bani. Când am ajuns la ușa din față, Yasmina a ieșit alergând și m-a ajutat să ajung în hol. Mi-a adus apă. A trimis o femeie de serviciu după altă cârpă udă pe care să mi-o pună în jurul gâtului, apoi mi-a spus să merg sus să mă întind. Ea avea să verifice zborul de Paris, deoarece mai aveam încă timp să-l prind.

— A plecat cu autobuzul de Tata, am spus. Primul autobuz spre Tata pleacă în nouăzeci de minute. Am să mă sui în el.

— Dar Tata e la șase ore de aici cu autobuzul. Și e în plină pustietate.

— A amenințat că se omoară, am spus, fluturând scrisoarea. Dacă ajung diseară acolo, am șansa să-l găsesc înainte...

— *Madame*, un simplu telefon dat de mine *jandarmilor* va opri autobuzul undeva între Ouarzazate și Tata, și soțul dumneavoastră va fi luat în custodie de protecție.

Ce spunea ea avea logică. Dar eu funcționam după altă logică în care mă convinsesem că dacă Paul cădea în

mâinile autorităților, Ben Hassan avea să fie contactat în mod sigur. Întrucât era încă pus pe răzbunare, cine știe ce grozăvii îi punea să născocească pentru Paul. Două zile într-o pușcărie marocană l-ar fi distrus. Nu. Două ore ar fi fost destul să-i dea peste cap puținul echilibru care îi rămăsese. Mai ales ținând seama de abilitatea lui Ben Hassan de a trage tot felul de sfori malefice. Îl vedeam ușor pe Paul fiind „sinucis" în timp ce era în custodia de protecție, iar oficialitățile (împreună cu toți ceilalți, de la Ben Hassan la Samira, la Faiza și până la femeia foarte amabilă de la recepția acestui hotel) confirmând faptul că era deranjat psihic în zilele de dinaintea morții lui prin spânzurare în celulă; un suicid pe care Ben Hassan îl putea aranja ușor pentru maximum cinci mii de dirhami.

— Mă sui în autobuzul ăla, i-am spus Yasminei. Pentru că numai eu pot să-l scot din bucluc.

— Vă rog...

— Fără discuții!

Am văzut-o pe Yasmina uimită de felul în care m-am răstit la ea.

A pus o mână pe brațul meu.

— Vă implor. Mergeți în camera dumneavoastră, faceți un duș, întindeți-vă și lăsați-mă să-i sun pe *jandarmi*.

— Decizia mea e luată. Și am să spun următorul lucru — dacă, atunci când ajung la Tata, aflu că a fost luat din autobuz de poliție...

— Aveți cuvântul meu că nu voi da acel telefon. Dar, întrucât aveți timp puțin, vă rog să mergeți sus și să stați sub duș și să beți cel puțin încă un litru de apă. Sunteți în pericol de deshidratare.

Am făcut ce mi-a spus, rugând-o să am un taxi aici într-o oră.

După duș m-am îmbrăcat iar, alungând din minte orice gând conflictual legat de înțelepciunea de a-l urmări pe Paul la Tata. *N-am de ales*, mi-am spus. *Eu i-am spus lui Paul că mai bine ar muri. M-o fi trădat el, dar furia mea de la început a pus în mișcare tot coșmarul acesta. Iar acum pare hotărât să se omoare. Știu că sunt foarte panicată, foarte confuză. Dar singurul sfârșit la povestea asta este să dau de el înainte să cadă de pe margine.*

La parter i-am oferit Yasminei bani că m-a lăsat să stau în cameră mult după ora de predare. A refuzat.

— Ați fost foarte amabilă cu mine, am spus.

— Îmi doresc să vă fi putut convinge să rămâneți.

— Trebuie să rezolv treaba asta.

Răspunsul ei a fost o privire care spunea: *Ba nu, nu trebuie... și știți asta.* Apoi mi-a dat cartea de vizită a hotelului cu numărul ei de mobil pe spate.

— Dacă vă pot ajuta în vreun fel, știți unde mă găsiți.

O jumătate de oră mai târziu eram în autobuz, îndreptându-mă spre sud. Autobuzul arăta ca o relicvă din anii 1980, cu vopseaua pe jumătate jupuită, scaune roase, geamuri murdare, fără aer condiționat, fără aerisire.

Din fericire, am fost doar zece care ne-am urcat în el în Ouarzazate, ceea ce a însemnat că tot drumul am avut la dispoziție două locuri. Ceilalți călători erau patru femei în vârstă în burqa completă, trei bărbați la fel de înaintați în vârstă, o mamă tânără cu doi copilași și o adolescentă timidă care s-a uitat la mine în mai multe rânduri, clar curioasă de ce mă aflam în acest autobuz. Am reușit să-i zâmbesc, dar m-am întors la gândurile mele. Afară, terenul era pe jumătate o oază — copaci, petice de pământ arabil — iar cealaltă jumătate doar nisip amenințător. Topografia se schimba ocazional — o privelițe în care la

orizont se puteau vedea munți severi; un sat dens populat, al cărui souk era în plină activitate; corturi de familii beduine ridicate în lungul șoselei; senzația că, pe kilometru ce trecea, ne afundam și mai mult în vid. N-am citit eu ieri pe internet că, în araba berberă, Ouarzazate înseamnă „fără zgomot, fără dezordine"? Uitându-mă la peisajul care se întuneca — nisipul devenind arămiu în soarele în declin — am înțeles de ce, atunci când era comparat cu harababura altor orașe marocane, Ouarzazate nu era numai ușa deșertului, ci și a imensei tăceri în care ne aventuram acum. Când te uitai la Sahara care se întindea la nesfârșit, înțelegeai de ce semăna cu o pânză albă separată de dezordinea și haosul vieții de dincolo. Dar începeam să mă întreb dacă și asta era o iluzie. Te uiți la o mare de nisip pustiu, la doi părinți beduini care traversează acest teren cu copiii lor și te minunezi de simplitatea atemporală a întregului tablou. Adevărul e mai complex: nevoia de a găsi apă, de a găsi bani pentru mâncare și alte lucruri de primă necesitate. Chinul zilnic al supraviețuirii într-un univers aspru, neiertător.

Fără zgomot... fără dezordine.

Viața înseamnă zgomot, dezordine. Putem să fugim la capătul pământului și tot ne va influența. Fiindcă demonii din noi nu dispar niciodată — nici măcar într-un peisaj atât de tăcut ca Sahara.

Autobuzul a oprit într-un sătuc de lângă un râu mic. Am cumpărat o ceașcă de ceai de mentă de la un om cu față tristă. Într-un șopron din apropiere se găsea o toaletă: o gaură în pământ peste care fusese construită o cutie de lemn cu un scaun improvizat. Mirosul era copleșitor. Am ieșit sufocată, disperată după aer curat. Dar chiar și la apus, căldura înăbușea totul.

Am urcat iar în autobuz. Am încercat să dorm. Dar lipsa de suspensie a autobuzului și propriile gânduri m-au împiedicat. Tata nu putea să fie un loc chiar atât de mare. O mână de hoteluri cel mult. Aveam să mă opresc în fiecare până îl găseam pe Paul. Aveam să-l liniștesc și să-l consolez. Apoi aveam să o sun pe Yasmina și s-o rog să ne rezerve bilete la primul zbor spre Paris. Până mâine la prânz aveam să fim înapoi la hotel. Aveam să...

Făceam planuri, ca de obicei. În speranța de a impune rațiune cuiva pentru care rațiunea era mai mult decât o exagerare. Faiza — așa supărată și răzbunătoare cum era — a avut dreptate: Paul a adus haos în viața tuturor. Dar era o diferență între acel Paul pe care l-am cunoscut eu acum trei ani — care se făcea că nu vedea harababura pe care o genera — și omul care mi-a lăsat un bilet de sinucigaș. Nu mai putea să fugă de el însuși. Dar putea să fugă în Sahara.

Orele în autobuz au trecut încet, soarele a dispărut coborând întru câtva temperatura, dar fără să modifice nota mizerabilă a călătoriei. Am ațipit o vreme, trezindu-mă tresărind când autobuzul s-a oprit în scrâșnet de frâne, șoferul claxona și striga:

— Tata!

Ne aflam într-o parcare din afara unui oraș împrejmuit cu ziduri. Când am coborât din autobuz, am fost imediat abordată de doi tineri — amândoi la douăzeci de ani și un pic, amândoi purtând o barbă rară, amândoi cu șepci de baseball, amândoi cercetându-mă.

— Bună, frumușico! a spus în franceză unul dintre ei.

— Ai nevoie de ajutor să te descurci pe aici? a întrebat al doilea.

Am arătat pagina cu fotografia din pașaportul lui Paul.

— Îl caut pe acest om — soțul meu.
— Știu unde e, a spus primul tânăr.
— Serios? am întrebat. Sincer?
— Vino cu noi, îți arătăm... a spus al doilea, dar a fost întrerupt de șoferul autobuzului care a strigat la ei în arabă, spunându-le de mai multe ori *„imshi"*.

Totuși, șmecherașii nu s-au intimidat și au început să-i vorbească impertinent până când alt bărbat — trecut de cincizeci și cinci de ani, îmbrăcat într-un costum de culoare închisă — a intervenit în ceartă. Era clar că celor doi tineri le făcea plăcere disputa. Cel mai mare era îndrăzneț și arogant, măsurându-mă din cap până-n picioare, și făcea comentarii obraznice („Nu vrei să ieși cu mine?"... „Ador american-cele"... „N-ai nevoie de soțul tău, îți trebuie un bărbat mai tânăr") în toiul acestei discuții aprinse cu cei doi protectori ai mei. În cele din urmă, bărbatul mai în vârstă — care era înalt și solid — a menționat cuvântul „poliție" și cei doi șmecheri au dat înapoi, nu înainte ca arogantul să-mi facă cu ochiul și să spună: „Poate cu altă ocazie".

După plecarea lor bărbatul mai în vârstă mi-a întins o carte de vizită și mi-a explicat că lucra la un hotel mic și că îmi putea oferi o cameră foarte curată și sigură la trei sute de dirhami — redusă de la obișnuitul 500. Dacă îmi era foame, o putea convinge pe bucătăreasă să mai rămână ca să-mi pregătească cina. Am scos pașaportul lui Paul și i-am arătat fotografia, întrebându-l dacă știa unde îmi puteam găsi soțul.
— Când a sosit?
— Cu autobuzul de dinainte.
— Asta-i cu neputință.
— De ce? L-am văzut plecând cu autobuzul de mai devreme.

— Am întâmpinat autobuzul acela — cum întâmpin toate autobuzele de aici. Şi era un singur occidental în el — un neamţ la vreo şaptezeci de ani, care călătorea singur.

— N-a putut să coboare când n-aţi fost atent?

— Vă garantez, *madame*, că eu văd pe toată lumea care soseşte cu autobuzul în Tata. Puteţi să verificaţi la celelalte hoteluri, dacă doriţi.

Dintr-odată, eram iar în cădere liberă.

— Vă dau cincizeci de dirhami dacă mă duceţi la toate hotelurile din oraş.

— Dar vă asigur...

— O sută de dirhami.

Omul a dat din umeri, apoi mi-a făcut semn cu capul să-l urmez.

Am trecut printr-un pasaj acoperit care ducea în centrul oraşului. Orăşelul era un fel de labirint. Străzi întunecate, cu multe cotituri. Iluminat stradal mai deloc. Am intrat într-o adevărată speluncă, care de afară arăta ca un adăpost pentru vagabonzi. Un bărbat cu o faţă de om hăituit — ochi duşi în fundul capului, amărât — a ieşit de după birou şi l-a salutat pe însoţitorul meu. S-au îmbrăţişat. Am schimbat câteva cuvinte. Mi s-a cerut să arăt fotografia lui Paul. Recepţionerul a clătinat din cap, arătând spre întunericul de afară. L-am rugat să studieze iar fotografia ca să fie absolut sigur că nu-l văzuse. Iarăşi a clătinat din cap.

După zece minute şi trei hoteluri ajunseserăm la capătul liniei, afară de locul în care eram dusă acum să-mi petrec noaptea. În fiecare din aceste hoteluri aceeaşi rutină: fotografia din paşaport, întrebarea dacă acest bărbat stătea acolo, clătinatul din cap. Când am părăsit ultimul hotel l-am întrebat pe însoţitorul meu cum îl cheamă.

— Naguib, *madame*.

— La ce oră e primul autobuz înapoi spre Ouarzazate?

— E unul la cinci dimineața.

— Și când să plec de la hotel?

— La cinci fără un sfert. E numai la vale și sunt doar zece minute de mers pe jos.

Din umbră, un glas a început să scandeze: „La vale, la vale" pe un ton batjocoritor, amuzat și au apărut cei doi tineri duri care mă hărțuiseră cu doar o jumătate de oră în urmă. Și-au aprins țigările și cel care îmi făcuse avansuri și-a atins șapca într-un salut fals. Când Naguib s-a răstit la ei, arogantul mi-a spus în franceză:

— Nu vrem să fim nerespectuoși, *madame*.

Au dispărut înapoi în întuneric.

— Îi cunoști? am întrebat.

— Din păcate, da. Vin din Marrakech. Lucrează în echipa care reface o parte a șoselei din apropiere. Sunt aici de două săptămâni și se cred barosani din marele oraș. Sunt proști, dar inofensivi. Mergem acum la hotelul meu?

Am început să urcăm drumul îngust care ducea în deal. Urcușul devenise abrupt, dar era o noapte cu lună plină, așa că nu ne împiedicam pe întuneric. Când am ajuns în vârf, gâfâiam și mă simțeam înfierbântată. O femeie în vârstă, în hijab, a stăruit să mă așez și mi-a adus o sticlă cu apă. Naguib mi-a luat pașaportul și 300 de dirhami, spunând că avea să completeze toate formularele de înregistrare necesare. Femeia m-a întrebat dacă vreau cușcuș cu miel. I-am dat de înțeles că voiam, deoarece nu mâncasem mai nimic toată ziua și eram hămesită. Naguib s-a întors și m-a condus printr-o construcție ca un castel, cu mari spații deschise și o pasarelă exterioară care domina satul de jos.

Camera mea se afla sub streașină: simplă, bine mobilată, curată. Avea un pat dublu și un duș decent. I-am dat lui Naguib 100 de dirhami și i-am mulțumit.

— Mă întorc la datorie aici mâine dimineață la șase treizeci, a spus el. Nu e neapărat nevoie să luați autobuzul de cinci, deoarece mai e unul care pleacă la opt. Puteți să mai dormiți puțin și să luați micul dejun și tot veți fi în Ouarzazate până la două.

— Există vreo șansă ca soțul meu să fi coborât undeva între Ouarzazate și Tata?

— Autobuzul poate opri în diverse sate, dar numai la cererea unui călător. Așa că, da, e posibil s-o fi făcut, dar locurile acestea nu prea au hoteluri sau restaurante.

— Șoferul autobuzului de mai devreme o fi aici acum?

— Nu, fiindcă s-a întors în Ouarzazate cu autobuzul de seară, ca pasager. Până mâine nu se întoarce și n-am cum să iau legătura cu el. Ați putea aștepta până mâine când se întoarce el și o să-l întrebăm împreună.

— Cred că am să mă întorc cu primul autobuz, am spus.

— Cum doriți, *madame*. Dar dacă aveți nevoie de mine, vă dau numărul meu de telefon.

Scoțând din buzunar un carnețel și un pix, l-a notat și mi l-a întins.

— Îți mulțumesc foarte mult, Naguib.

— Cât timp vă trebuie înainte de cină?

— Un sfert de oră cel mult. Vreau doar să fac un duș, să mă înviorez.

— Am să-i spun bucătăresei că veți coborî în scurt timp.

Un sfert de oră mai târziu eram pe terasa în aer liber, care servea drept sufragerie. Era o zonă deschisă minunată, cu șase sau șapte mese. Mai era un singur client acolo — un bărbat slab, cărunt, cu ochelari cu rame rotunde, de

sârmă, într-o cămașă albastră cu mâneci scurte, pantaloni scurți, de doc și având în picioare sandale ortopedice. De sticla lui de vin era proptită o carte: *Der Zauberberg* de Thomas Mann. Acesta trebuie să fi fost neamțul care sosise cu autobuzul de mai înainte. În același autobuz cu Paul! M-am apropiat imediat de masa lui. A ridicat privirea. Avea o față oarecum ridată, dar încă puternică, cu ochi albaștri care păreau să adăpostească o tristețe liniștită... sau doar proiectam eu propria tristețe asupra tuturor?

— Scuzați-mă, am spus în engleză, dar nu vorbesc germana.

Mi-a zâmbit. Am continuat:

— Scuzele mele că vă întrerup cina.

— Am terminat cina, a spus el, tot în engleză, arătând farfuriile goale. Dar dacă sunteți pe cale să mâncați și ați vrea companie...

Mi-a arătat scaunul gol din fața lui.

— Sunteți foarte amabil. Dar mai înainte să mă așez, am o întrebare foarte urgentă.

— Spuneți, vă rog.

— Ați fost în autobuzul care a plecat din Ouarzazate în după-amiaza asta la două?

— Într-adevăr, am fost.

— L-ați văzut pe acest bărbat?

Am băgat mâna în buzunarul de la pantaloni și am scos pașaportul lui Paul, deschizându-l la pagina cu fotografia. Domnul a studiat-o cu atenție câteva clipe.

— Mă tem că în autobuz nu a fost absolut nimeni care să fi semănat cu această persoană.

— Sunteți absolut sigur?

— Când m-am suit în Ouarzazate, m-am așezat chiar în spate, așa că am trecut pe lângă toată lumea care urcase deja.

— Dar el a urcat chiar când autobuzul pleca.

— Țin minte că am ridicat privirea când a urcat ultima persoană, dar aceea era șoferul.

— Domnule, vă rog, l-am văzut urcând în autobuz.

— Cine e persoana? a întrebat el, arătând fotografia.

— Soțul meu.

Asta i-a captat atenția.

— Luați loc, a spus el, arătând spre scaunul gol. Numele meu e Dietrich.

I l-am spus pe al meu. Am dat mâna. Am schimbat subiectul.

— Germania este una dintre cele aproximativ cincizeci de țări pe care îmi tot spun că trebuie să le vizitez, am zis.

— Dacă veniți, pe lângă Berlin și Hamburg, și München, ar trebui să vizitați *Romantische Strasse* și să opriți la Rothenburg ob der Tauber. Un oraș medieval între Würtzburg și Nürnberg. Refăcut complet după bombardamentele din război. *Sehr gemütlich*, cum spunem noi. Un oraș foarte frumos și liniștit și locul pe care de treizeci de ani îl numesc acasă. Am avut o congregație foarte credincioasă până anul trecut când m-am retras.

— Sunteți preot?

— Pastor. Luteran. Și pensionat de curând.

— Dacă pot să întreb — ce vă aduce în Sahara în mijlocul verii?

Nu a răspuns imediat, și-a adunat gândurile.

— Țin minte că am citit odată într-un roman englezesc despre un om care a traversat acest colț de lume după o suferință cumplită și scriitorul nota: „A traversat Africa de Nord, încercând să-și golească mintea". Am venit aici, într-o perioadă absurdă din calendar, încercând să-mi golesc mintea.

— Din cauza unei suferințe cumplite?

A dat din cap, adunându-și iar gândurile.

— Soția mea de patruzeci și patru de ani a murit de Crăciun.

— Oh, Doamne, îngrozitor! A fost subit?

— Absolut din senin. Un anevrism la creier. S-a ridicat de la masă să ia ceva din frigider. Dintr-odată a părut uimită, apoi a apucat-o o durere îngrozitoare, apoi a căzut la podea. Când am alergat la ea, nu mai era. Știți versetul ăla, „În mijlocul vieții suntem în moarte".

Imediat m-am auzit spunând:

— „Pământ în pământ, cenușă în cenușă, țărână în țărână". E din Cartea de Rugăciuni.

— Și era și un antifon latin: *Media Vita In Morte Sumus*. Și apare des în poezii. Rilke l-a folosit odată într-un poem... și acum mă dau mare.

— Deloc. E absolut impresionant. Și îmi face plăcere să vorbesc cu dumneavoastră.

— Sperați să vorbiți cu soțul dumneavoastră?

— Bineînțeles, am spus, dându-mi iar lacrimile.

— Îmi cer scuze că mă amestec.

— Nu e deloc amestec.

— Vreți un pahar cu vin? a spus el.

— Cred că aș vrea foarte mult.

A luat sticla încă plină și mi-a turnat un pahar. În acel moment a sosit cușcușul cu miel. I-am mulțumit femeii minione că l-a adus și mi-am cerut scuze că o țineam așa de târziu.

— *Pas de problème*, a spus ea aproape în șoaptă, dispărând înapoi în bucătărie.

Spre marea lui cinste, Dietrich a abordat subiecte mai neutre, întrebându-mă despre munca mea, despre

cum am trecut de la jurnalism la contabilitate și chestiuni de felul acesta. Eu l-am întrebat despre anii lui de studenție de la Heildelberg și am aflat că avea doi fii, unul avocat și unul inspector fiscal („Am avea multe de vorbit"), care locuiau în Nürnberg, respectiv München.

Am terminat cușcușul. După al doilea pahar de vin m-am simțit mai întremată. Însă acum aveam o nevoie disperată de taclale; de a sta și a vorbi în tihnă despre viața mea cu Paul — începând cu îndoielile și îngrijorările mele legate de el înainte de a ne căsători și sfârșind cu descoperirea îngrozitoarei lui trădări și toată nebunia de după aceea.

— Ca să fiu sinceră, am spus la sfârșitul acestui monolog, nu pot spune sigur că pe Paul l-am văzut azi pe Avenue Mohamed V. Înainte de asta, mi se tot părea că îl văd peste tot. Dar când l-am strigat pe străzile din Ouarzazate, nu s-a întors niciodată, deși eram la câțiva metri unul de altul. Și mă obsedează scrisoarea pe care mi-a lăsat-o — o scrisoare care făcea cunoscut că se gândea să-și ia viața. În cele mai negre momente ale mele, nu pot să nu mă întreb dacă am văzut o stafie.

— Nu aveți niciun motiv să credeți că e mort. Mi-ați spus că femeia de la hotel a confirmat că tocmai plecase când v-ați întors de la fosta lui soție.

Am dat din cap. Dietriech și-a băut gânditor vinul.

— Aș vrea să plasez două gânduri aici, a spus el în cele din urmă. Primul e că unul dintre motivele pentru care fosta lui soție și periculosul ei prieten, Ben Hassan, au fost atât de furioși pe el e că, dintr-un anumit punct de vedere, s-a purtat exact ca un colonialist de modă veche. A venit într-o țară fragilă. A profitat de mulți oameni pe

care i-a întâlnit. A provocat un oarecare dezastru. Apoi și-a făcut bagajele și a plecat, refuzând să își asume responsabilitatea pentru mizeria pe care a lăsat-o în urmă... Dar celălalt lucru care mă izbește în povestea asta este puternicul sentiment de vinovăție al dumneavoastră. Tot ce ați făcut a fost să-l puneți față în față cu trădarea lui. Povestea pe care mi-ați spus-o — despre asigurările lui că voia un copil cu dumneavoastră și pe urmă a făcut ce a făcut — e de-a dreptul oribilă. Cred că lăsându-i dovada nelegiuirii lui — și chiar cred că ce a făcut el a fost o nelegiuire din punct de vedere emoțional — ați procedat elegant. Faptul că de când a dispărut din Essaouira încercați cu disperare să-i dați de urmă, faptul că sunteți aici în mijlocul unui mare pustiu dominat de nisipuri, încercând încă să-l salvați... toată admirația mea, Robin.

Am simțit că mă podidesc lacrimile. Am lăsat capul jos, străduindu-mă să nu plâng. Dietrich mi-a luat mâna și mi-a strâns-o într-un fel care sugera curaj.

— O să treceți cu bine prin asta, a spus. Considerați că e un labirint. Dar nu v-ați pierdut abilitatea de a găsi calea de ieșire din el. Din experiența mea, cel mai mare efect distrugător îl are pierderea speranței — și constatarea că există multe lucruri pe care pur și simplu nu le-ai văzut.

— Oh, eu am văzut foarte multe la el... dar am ales să ignor toate semnele de atenționare din timp; toate indiciile grăitoare că el chiar nu era în stare să-și asume responsabilitatea nici măcar în a-și clădi o viață cu o altă persoană.

— Uneori nevoia de speranță ne face orbi la cele mai evidente adevăruri. Ce altceva putem să facem decât să continuăm să încercăm să vedem lucrurile puțin mai clar?

— Ca dumneavoastră.

— Să nu fiți sigură de asta. Am și eu limitele și defectele mele, ca toți ceilalți. Nici căsnicia mea nu a fost perfectă.

— A durat patruzeci și patru de ani.

— Da. Dar am fost despărțiți șase ani, timp în care amândoi am avut relații cu altcineva. Slăbiciunea mea de la început, care a dus la despărțire, a fost că m-am încurcat cu o femeie care, întâmplător, era și enoriașă în parohia mea. Asta mi-a pricinuit multe probleme și a fost un obstacol în cariera mea clericală. Găsirea drumului de întoarcere... asta a fost o călătorie extraordinară. Nu ușoară. Și nu fără multă durere. Dar rezultatul a fost încă douăzeci de ani nemaipomeniți împreună. Apoi, din senin, ea a murit. Herta avea doar șaizeci și opt de ani. Cum le spuneam enoriașilor care suferiseră o tragedie, niciodată nu putem cunoaște complet planul lui Dumnezeu pentru noi.

— Dar credeți cu adevărat că mâna Lui a lovit-o?

— Nu știu dacă El e un Dumnezeu atotvăzător, care controlează tot și ne hotărăște soarta. Pentru mine, Dumnezeu e o idee mai complexă. Știți că Montaigne a afirmat că necunoașterea vieții e ceva ce încă toți trebuie să îmbrățișăm.

— Cred că aveți credință religioasă și totodată sunteți un gânditor.

— Dar dumneavoastră nu ați putut niciodată să îmbrățișați ideea credinței?

— Oh, eu am multă credință... în nevoia de a merge înainte. Și cu toate că, într-o oarecare măsură, aș vrea să cad în genunchi și să-L rog să mi-l dea cumva pe soțul meu, simt că aș vorbi singură.

— Cu toate astea, eu mă voi ruga la noapte pentru dumneavoastră... și pentru călătoria dumneavoastră

solitară în acest *Niemandsland*. Tărâmul nimănui. Ca terenul de dincolo de Tata. Săptămâna trecută, în alt colț al Saharei, am stat două zile între dune. Am condus eu mașina — ceea ce a fost foarte riscant, deoarece odată ce ai părăsit șoseaua, mergi direct pe nisip. A trebuit să închiriez un 4 x 4 — și patronul hotelului mi-a spus să angajez un șofer, o călăuză. Dar a trebuit să fac asta singur. Solo.

— Ce încercați să dovediți plecând singur pe drumuri sahariene nepavate? Era legat de comunicarea cu Dumnezeu?

Și-a scos ochelarii și s-a frecat la ochi.

— Era legat de înfruntarea singurătății mele.

— Singurătatea în fața durerii?

— Bineînțeles. Dar și singurătatea în fața lui Dumnezeu. Și a faptului că acum știu în sfârșit că nu poate să-mi dea răspunsurile de care am nevoie.

— Și tot mai credeți?

— Sigur că da. Nu o fac din obișnuință sau din nevoia de ritual — deși îmi plac foarte multe la ritualul eclezi-astic. Cred că mai am credință și pentru că am nevoie să fiu deschis la enigma inerentă a vieții. Ce e real pentru noi? Ce e un miraj? De ce ne petrecem viața încercând să facem cumva deosebirea dintre cele două concepte? Iar când murim, când acest sine material nu mai este, dacă el ar fi pur și simplu sfârșitul conștiinței... ce urmează?

— Acesta-i marele mister, am spus.

S-a uitat la ceas.

— I-am promis fiului meu Horst că la noapte îl sun pe Skype. Trece printr-un divorț acum. Are doar treizeci și doi de ani și o fetiță — nepoata mea — și e devastat, deși mulți ani a fost nefericit în căsnicie.

— Sunteți un tată foarte bun, sunându-l atât de târziu.

— A fi părinte este o slujbă de o viață. Ei sunt întotdeauna copiii noștri.

— A fi părinte... visul acesta e mort pentru mine.

— Nu spuneți asta.

— Anul trecut în octombrie am împlinit patruzeci de ani.

— Așa cum lucrează azi medicina, mai aveți timp.

— Mi-aș dori să pot crede asta.

— Trebuie să spun că asta nu e o conversație pe care mă așteptam să o port în Tata, a spus el. Omul cu credință din mine ar putea chiar avansa ideea că întâlnirea noastră nu e întâmplătoare. Chiar și atunci când ești copleșit de cea mai deznădăjduită singurătate sau îndoială, poate să vină cineva și să-ți aducă aminte că nimeni nu e singur.

— Frumos spus. O ultimă întrebare. V-a vorbit Dumnezeu când erați singur-singurel — și foarte vulnerabil — în Sahara?

— Bineînțeles.

— Pot să întreb ce v-a spus?

— Mi-a spus să mă întorc într-un loc sigur.

— Bun sfat.

S-a ridicat.

— Am să iau autobuzul care pleacă dimineață la opt — așa că dacă vreți un tovarăș de călătorie până la Ouarzazate...

— Eu trebuie să iau autobuzul de cinci.

— Dar nu o să aveți timp să dormiți.

— Adevărat — dar la prânz e un avion direct spre Paris. Am să văd dacă pot să găsesc un loc. Iar autobuzul de la ora cinci mă va duce înapoi la Ouarzazate la timp.

Acum a fost rândul meu să mă ridic. Când am dat mâna cu Dietrich, a făcut o mică plecăciune, aproape formală — un indiciu de curtoazie de lume veche în mijlocul deșertului.

Cinci minute mai târziu, întoarsă în camera mea, n-am putut să nu reflectez la acel sfat înțelept pe care Dietrich l-a primit de la Atotputernicul în timp ce se afla în pustietatea Saharei.

Întoarce-te într-un loc sigur.

Am scos laptopul. Am intrat online, am găsit un site de voiaj și mi-am făcut rezervare pentru mâine la trei zboruri: Ouarzazate-Paris, Paris-Boston, Boston-Buffalo, ultimul ajungând la 9:45 p.m. ora locală. Costul acestui bilet de ultim moment a fost absurd: 1 700 de dolari. Trebuia să pun capăt acestei nebunii și să mă întorc acasă.

După ce am plătit biletul cu cardul de credit, i-am trimis lui Morton un e-mail urgent.

Sper că ai BlackBerry-ul în mână, deoarece știu că trebuia să mă aștepți în aeroportul din Buffalo în seara asta la 9. Sunt în Maroc, așa că nu te deranja. Am să-ți explic tot peste două zile când ne vedem la birou. Plec mâine și sosesc târziu. Și da, am o poveste sau două de spus.

Am trimis e-mailul, apoi am pus ceasul să sune la patru și cincisprezece. Fusese o zi lungă și dificilă și a trebuit să-mi aduc aminte că asta era ultima noapte în care dormeam un somn scurt într-un hotel din Maroc.

Acum, într-un moment mai puțin agitat, mai predispus la meditație — și după cina interesantă cu neamțul, omul lui Dumnezeu — am înțeles că hotărârea mea de a abandona corabia și a mă întoarce în State punea capăt agitației nebune din ultimele zile. Luasem o hotărâre crucială. Acum puteam să mă abandonez somnului fără ezitare — pentru doar patru ore.

Când m-am trezit tresărind la ora 04:15, m-am dus la duș. M-am îmbrăcat, am pus înapoi în rucsac tot ce scosesem pentru noapte și am părăsit hotelul.

Luna era încă pe cer și a trebuit să fiu atentă pe unde calc pe drumul care ducea jos în orașul principal. Autogara se afla la doar un minut dincolo de zidurile orașului și, uitându-mă la ceas, am văzut că aveam să ajung acolo cu zece minute înainte de plecarea autobuzului.

Când am ajuns la capătul drumului care cobora, am zărit două siluete rezemate de un zid, fumând. Când am intrat în raza lor vizuală, au aruncat țigările. Am observat brusc cele două șepci de baseball la fel și mi-am dat seama că erau cei doi tipi care flirtaseră cu mine în seara precedentă.

— Bună, frumușico, a spus cel vorbăreț și arogant.

Acum era chiar în fața mea și un beculeț roșu, de avertizare, s-a aprins în creierul meu.

— V-ați sculat devreme, am spus, încercând să vorbesc pe un ton lejer și uitându-mă totodată înnebunită dintr-o parte în alta, disperată să găsesc o cale de a mă strecura pe lângă ei. Dar drumul era îngust, iar ei îmi blocaseră calea cu bună știință.

— Am vrut să ne luăm la revedere, a spus arogantul.

— La revedere, atunci, am răspuns.

Am încercat să țâșnesc pe lângă celălalt tip, care avea în mâini un borcan cu un lichid și o cârpă. Când am rupt-o la fugă, m-a prins de brațe și mi le-a răsucit la spate. Am încercat să țip, dar prietenul lui mi-a pus cârpa pe nas și pe gură într-o nanosecundă. Era înmuiată într-un lichid care emana un miros puternic de chimicale. Am încercat să nu inhalez vaporii toxici, dar el mi-a

apăsat-o pe față cu atâta forță, încât n-am mai putut să-mi țin respirația.

Când am expirat, chimicalele m-au izbit în cap ca o lovitură dată prin surprindere. *Asta nu mi se întâmplă mie, asta nu mi se întâmplă mie.*

Și apoi lumea s-a înnegrit.

Nouăsprezece

Când lumea a redevenit clară, mi-am dorit să mă cufund înapoi în întuneric, ca să nu trebuiască să-mi privesc în față moartea iminentă.

Nu știam unde sunt. Eram săltată în sus și în jos. Aruncată dintr-o parte în alta. Îmi simțeam capul de parcă fusese despicat în două. Greața mă termina. Dar m-am abținut, deoarece aveam la gură o cârpă legată strâns. Dacă vomitam, riscam să mă sufoc. Aveam mâinile legate de picioare. Era imposibil să mă mișc.

Fusesem aruncată în spatele unui camion deschis. Era încă noapte, deși începea timid să se crape de ziuă. M-am ridicat în șezut o clipă cu chiu, cu vai, dar n-am zărit decât pustietate în jurul meu. Apoi încă o zdruncinătură m-a trântit la loc pe platforma camionului.

Eram dusă în Sahara. Știam ce aveau să facă cu mine, odată ce ajungeam într-un loc aflat departe de orice urmă de civilizație. Știam și că, după ce mă violau, aveau să mă omoare și să mă îngroape adânc în deșert. Apoi, până la răsăritul soarelui, se întorceau la treaba lor și se purtau ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat. Nu avea să mai existe nici urmă de mine, când în cele din urmă absența mea

avea să fie raportată. Am văzut cu coada ochiului rucsacul meu. Fusese aruncat pe platformă, lângă o canistră de plastic, care alunecase și se lovea de fața mea. După vaporii emanați de capac, mi-am dat seama că era plină cu combustibil de rezervă.

Au să mă violeze și o să mă stranguleze. Pe urmă vor folosi benzina ca să-mi ardă corpul și vor îngropa rămășițele carbonizate adânc în nisip.

Am început să țip. Am țipat prin căluș. Am țipat ca o nebună. Am țipat cu speranța disperată și absurdă că cineva o să mă audă. Am țipat cu furie și neîncredere. Am țipat cu ură. Am țipat cu groază.

Am tras de frânghiile care mă legau. Nodurile erau atât de strânse, încât nici vorbă să le desfac, sigur nu fără un cuțit. Am tras și am smucit, și am încercat cu disperare să desfac un nod cu degetele amorțite din cauza presiunii asupra încheieturilor de la mâini. De fiecare dată când încercam, frânghiile presau și mai tare, sporind amorțeala, făcându-mă să mă întreb dacă lipsa circulației avea să...

Asta nu se întâmplă... asta nu se întâmplă.

Dar asta categoric se întâmpla. Cum cerul începea să se lumineze, eram sigură că avea să se întâmple foarte curând. Că logica lor avea să fie următoarea: i-o tragem și o strangulăm înainte de răsăritul soarelui. Îi ardem cadavrul, îi îngropăm rămășițele și pornim iar la drum odată cu ivirea noii zile și...

M-am zbătut și m-am zbătut, și m-am zbătut. Strigătele mele înăbușite s-au transformat într-un plâns isteric cu un profund efect de ecou. Am țipat cu disperare și, de data asta, am fost răsplătită cu un pumn în obraz. Am leșinat. Când mi-am revenit, îmi simțeam pometele de

parcă fusese fracturat. Javra agita acum un cuțit în fața ochilor mei și, totodată, mă trăgea de păr.

— Dacă mi te împotrivești iar, te tai, a șuierat el. Îți tai țâțele, poate îți scot și ochii. Vrei asta, târâtură?

Am clătinat din cap de multe ori, scâncind de frică. Acum furia lui s-a transformat într-un zâmbet larg, înspăimântător.

— Mi te împotrivești, o pățești. Nu mi te împotrivești, totul o să fie bine. S-a înțeles?

Ca să accentueze ultimul cuvânt, m-a tras tare de păr. Am scâncit iar, dând din cap de câteva ori.

— Bravo, a spus el, mângâindu-mă pe obraz.

Apoi a strigat ceva în arabă și complicele lui a venit acolo, cu un cuțit în mână.

— Prietenul meu o să-ți taie frânghiile și o să-ți scoată călușul, a spus javra. Ai să te zbați?

Am clătinat din cap de multe ori.

— Bravo.

În timp ce funiile erau tăiate și călușul înlăturat, a avut loc un schimb de strigăte în arabă. Restabilirea circulației sângelui în mâini m-a făcut să mă cutremur. O palmă puternică peste ureche a fost pedeapsa pentru acea mișcare involuntară.

— Ți-am spus dracului — nicio mișcare!

— Scuze, scuze, am șoptit.

— Spune-mi că vrei asta, a șoptit el.

M-am încordat și am fost iar lovită.

— Spune-mi că vrei asta, a repetat el.

— Vreau asta.

— Te miști, ești tăiată.

Mi-a răsucit mâinile la spate și, ajutat de complicele lui, mi-a tăiat frânghia de la glezne, apoi mi-a ridicat

fesele și mi-a desfăcut fermoarul de la pantaloni, trăgându-mi-i în jos odată cu chiloții. În timp ce făcea asta, am pipăit în imediata vecinătate, încercând să găsesc ceva pe care să-l pot folosi ca armă. Știam că aveam doar câteva secunde, dar nu dădeam de nimic. Până degetele mele au întâlnit canistra. Am reușit să apuc cu degetele capacul când am simțit că picioarele îmi erau larg desfăcute și, ridicând privirea, am văzut că javra era deasupra mea, cu pantalonii în vine și penisul în erecție.

— Ai să mi te împotrivești? a întrebat el în timp ce se suia pe mine.

Am clătinat din cap, văzându-l cu coada ochiului pe jegul de prieten al lui stând în picioare pe pământ, pliindu-și cuțitul, aprinzându-și o țigară cu o brichetă pe care o tot aprindea și stingea, clar înspăimântat dar și așteptându-și rândul. Cu mâna dreaptă tot pe capacul canistrei, l-am atins pe braț cu mâna stângă pe agresorul meu, mângâindu-l de fapt într-un fel ademenitor. Un zâmbet uriaș i-a luminat fața.

— Mă vrei, da?

Am dat din cap. Încă un zâmbet mare de la el. Capul penisului lui se freca de mine, încercând să pătrundă dar era înfrânt de uscăciunea totală din interior.

— Deschide-te mai larg, a poruncit el și a scuipat în palmă, după care a frecat-o de buzele vaginului meu și a intrat cu forța. M-am simțit de parcă aș fi fost sfâșiată; o durere de nedescris. El a început să se înfigă cu sălbăticie în mine, acum cu ochii închiși. Mâna mea stângă s-a strâns pe brațul lui și am început în mod deliberat să mă mișc și eu odată cu el pentru a-l lăsa să creadă că participam și eu. Între timp, degetele de la mâna dreaptă deșurubau înnebunite capacul canistrei. În timp ce îi

auzeam gemetele crescând și penisul începând să i se întărească și mai mult pe măsură ce se apropia ejacularea, capacul s-a desfăcut destul ca un firicel de combustibil să se prelingă afară. Atunci l-am mângâiat pe față cu mâna liberă. A deschis ochii și eu mi-am înfipt unghiile direct în ei. Sângele a țâșnit, iar țipetele lui erau asurzitoare. Am desfăcut de tot capacul canistrei și l-am udat până la piele cu benzină. A sărit în spate, căzând la pământ cu fața în mâini, sângele curgând acum șiroaie din orbitele lui. Într-o nanosecundă am sărit din camion, am smuls bricheta din mâna complicelui său uluit, am aprins-o și am aruncat-o în violator. Totul a durat trei secunde, poate. Bricheta a aprins benzina. Javra a fost cuprinsă de flăcări.

Strigătelor lui de durere li s-a alăturat un strigăt al complicelui său, spre care mă repezeam acum cu gheare-le. Dar când îi vizam obrajii, mi-a tras un pumn în față și am căzut în genunchi.

Și lumea s-a întunecat iar.

Douăzeci

Căldura m-a readus la viață. Apoi amenința să termine treaba și să mă omoare.

Când mi-am revenit, durerea era feroce. Capul îmi era bătucit, pometele fracturat, buzele crăpate; într-o ureche aveam un ecou care se reverbera, iar țeasta îmi zvâcnea insuportabil.

Mă prăbușisem cu fața în jos în nisip. Știam asta fiindcă atunci când am deschis în sfârșit ochii mi-a intrat nisip în ei, lucru care m-a făcut să mă ridic repede în genunchi. Durerea m-a izbit și era să mă prăbușesc iar. M-am ținut de față câteva clipe, cu ochii strâns închiși și atunci am simțit căldura ca de etuvă. Totodată, mi-am dat seama că nu aveam pantaloni pe mine. Simțeam toată partea de jos a corpului de parcă era carbonizată.

Am încercat să mă ridic în picioare, dar n-am reușit. Am căzut în genunchi, dar nisipul era atât de încins, încât m-a forțat să ajung cumva la verticală. Și atunci m-am îndoit. Pentru că atunci l-am văzut... sau ce a rămas din el. Tot în genunchi. Carbonizat. Cele mai multe trăsături erau de nerecunoscut, dar fața îi era parțial intactă.

M-am întors într-o parte. Îmi era greață. Voma a izbucnit cu atâta violență, încât m-am prăbușit iar. Până când nisipul pârjolitor m-a forțat să mă ridic din nou în picioare.

Totul a revenit acum copleșitor. Fiecare amănunt înspăimântător din clipa în care mă înșfăcaseră. Tot ce făcuseră. Tot ce făcusem și a cărui dovadă era acolo, în fața mea. Și pumnul în față, și șutul în cap, care îmi întunecase lumea. Întunecase totul până acum.

Vomitatul mi-a provocat o sete cumplită și eram deja coaptă de cât stătusem inconștientă sub soarele acela nemilos. De când eram aici? M-am uitat instinctiv la ceas, gândindu-mă că probabil mi se furase ceasul. Dar Rolexul tatei era tot acolo. La fel și verigheta, și inelul de logodnă. Era 8:23 a.m. Vedeam ca prin ceață limbile de pe cadran. Soarele puternic albea peisajul. Când am încercat să fac un pas, am simțit ceva moale sub picior. M-am uitat în jos, aproape să cad iar. Ceața de pe ochii mei era alarmantă. Dar am deslușit pantalonii de doc. Pantalonii și chiloții mei, scoși de pe mine de acea javră de om înainte de a mă pătrunde cu forța. Înainte de a-i da foc.

Mi-a trebuit un mare efort să mă aplec și să-i iau. Să-i pun pe mine a fost un chin. Când în cele din urmă m-am îmbrăcat și am zărit și sandalele trase din picioare, am observat chiar lângă mine urma de pneu. O urmă de pneu care continua în față câțiva metri înainte de a se transforma într-un cerc și apoi...

Plecase. Era clar că după ce mă lovise în cap cu piciorul golanul sărise în camion și dispăruse, lăsându-și complicele în flăcări și victima inconștientă pe nisip, expusă la soarele monstruos care avea s-o omoare într-un fel față de care strangularea ar fi fost de preferat. Pentru

că atunci când am ridicat ochii de la urma de pneu ce am văzut a fost...

Nimic.

Nimic în afară de nisip.

Se întindea la infinit. De culoarea bej calcinat. Cu aspect lunar, cu cratere și dune fosilizate. Un pustiu nemărginit pe partea îndepărtată a lumii.

Și nimic care să indice în vreo direcție viață.

Nimic în afară de urma de pneu. Când golanul a întins-o cu camionul a luat cu el tot ce îmi dădea o identitate și orice mijloc de a lua legătura cu lumea exterioară. Pașaportul, cardurile de credit, bruma de bani pe care îi mai aveam, rezervarea la avion, laptopul. A luat și puținele haine de rezervă pe care le aveam, inclusiv o pălărie ca să-mi apăr capul. Eram singură în Sahara și n-aveam nimic. Fără apă. Fără protecție față de sfera de foc de deasupra. Fără acte care să indice cine eram.

M-am uitat în urmă la cadavrul înnegrit al atacatorului meu. Asta avea să fie soarta mea. Nu aveam să rezist mai mult de câteva ore aici. Aveam să cad undeva, răpusă de insolație, deshidratare și sete cumplită. Aveam să mor lent. Dacă aveam să fiu găsită vreodată — asta era puțin probabil, dat fiind faptul că mă aduseseră într-un loc în care puțini se aventurau — corpul meu avea să fie atât de ars de soare, încât...

Nu, nu, nu gândi așa. Nu poți să te gândești la asta. Trebuie să încerci să găsești ajutor. Sau un ochi de apă. Sau...

Am scanat iar toate colțurile orizontului. Nimic. Nici măcar un semn cât de mic de vreun avanpost de civilizație în depărtare. Nimic în afară de urmele de pneuri.

Golanul făcuse o întoarcere în U și plecase înapoi. Ia-te după urmele de pneuri și până la urmă vei...

Mori. Căci ești la mile întregi depărtare de orice seamănă cu viața.

M-am uitat la urme. Am început să le urmez, mergând șovăitor, instabil. Capul îmi zvâcnea, aveam vederea întunecată și o nevoie disperată de apă. Simțeam soarele arzându-mi creștetul capului.

Dar m-am forțat să merg, să las urmele să-mi fie călăuză. Nu aveam de ales. Să rămân pe loc însemna să accept moartea.

Simțul echilibrului a început să mă părăsească. Fiecare pas era un mic chin, aveam gura uscată, salivă tot mai puțină și gâtul începea să mi se strângă. Așa începe moartea prin însetare? Cu esofagul contractându-se încet din cauza lipsei de hidratare, strangulându-te în cele din urmă?

Moartea mea.

Am simțit că încep să mă împleticesc.

Moartea mea.

Cine avea să-mi observe dispariția? Cui avea să-i pese că nu mai pășeam pe planetă? Paul — dacă mai era în viață — avea să simtă un fel de vinovăție? Și în afară de el, cine? Poate câțiva prieteni și colegi de muncă aveau să mă jelească. Altminteri...

M-am împiedicat și am căzut într-un genunchi. Nisipul ardea, dar nu aveam putere să mă ridic. Am vrut să cer un fel de ajutor ceresc; să-l rog pe Dumnezeu să mă salveze. Dar cum puteam să strig la un Atotputernic de a cărui existență încă mă îndoiam? Cum puteam să strig: *Nu mă părăsi... arată-mi o cale de ieșire din pustietatea asta, din iadul ăsta.*

Celălalt genunchi mi se afunda în nisip. Am încercat să înghit. Am închis ochii. Îmi simțeam capul pe cale

să facă implozie. Asta era. Finalul de partidă. Ultimele momente din viața mea amărâtă. Azvârlindu-mi capul pe spate, am deschis ochii și m-am uitat direct la acel obiect incandescent care era pe cale să mă omoare.

Vie împărăția ta.

Soarele bătea direct în mine.

Facă-se voia ta.

M-am prăbușit în față.

Nu m-a întâmpinat nicio lumină albă. Nicio haltă cerească. Nimic. Doar întunecime. Am rămas acolo până...

Până am simțit o mână atingându-mă. Și șoptind într-o limbă străină mie. Șoaptele au devenit mai puternice ca și cum glasul era acum chiar la urechea mea.

— *Salaam, salaam... es-hy, es-hy...*

Am deschis un ochi. Aveam vederea înnegurată, neclară.

— *Es-hy... es-hy.*

Am încercat să deschid gura, dar era arsă. Nu aveam energie, nu aveam voință de a face ceva, darămite să reacționez la mâna care mă mișca de umăr, cu glăsciorul mai tare:

— *Salaam, salaam... es-hy, es-hy.*

Ce am reușit să deslușesc cu ochiul încețoșat a fost o siluetă mică, într-un veșmânt lung, cu fața ascunsă de o basma care îi acoperea tot în afară de ochi și gură. După sunetul glasului ei și lipsa de forță a mâinii care încerca să mă ridice, mi-am dat seama că lângă mine stătea pe vine o fată.

Era un personaj intermediar trimis să mă călăuzească în viața de apoi?

Dar de ce îmi vorbea în arabă?

— *Salaam, salaam... es-hy, es-hy.*

Bună, bună.

Și știam ce însemna și *es-hy*, pentru că una dintre femeile de serviciu din Essaouira spunea asta când încerca să-l scoată pe omul care întotdeauna adormea la recepție.

Trezește-te, trezește-te.

Dar eu nu puteam să fac nimic mai mult decât să deschid pe jumătate acel ochi. Și să-mi doresc să mă întorc în beznă.

Deodată am simțit lichid pe buze.

Glăsciorul a intonat:

— *Ma'a... ma'a... ma'a.*

Apă.

Odată cu ea mi-am dat seama că eram încă aici. Întinsă pe nisip în Sahara. În viață, deși pe jumătate. Dar tot aici. Apa îmi curgea în gură. Glăsciorul a spus:

— *Bellati... bellati.*

Apoi am simțit o cârpă pe față.

Și iar am fost singură.

În câteva clipe, întunericul m-a învăluit încă o dată.

Până am auzit iarăși glăsciorul. Însoțit de alte două glasuri. Mai bătrâne. Masculine. Strigând unul la celălalt. Apoi la mine.

— *Shreb... shreb.*

Acum cineva mi-a tras cârpa de pe față și mi-a ridicat capul, în timp ce altcineva îmi umplea gura cu apă. La început m-am înecat. Omul care îmi sprijinea capul m-a ținut strâns în timp ce vărsam, m-a șters la gură cu ceva, apoi mi-a pus cu blândețe iar sticla între buze. De data asta am reușit să beau. Am băut și am băut, și am băut, apa gâlgâind în mine. La un moment dat iarăși m-am înecat. Bărbatul m-a șters, apoi m-a silit să mai beau. Mi-a dat apă până a fost sigur că m-am hidratat oarecum. N-am

idee cât a durat procesul acesta. Ce știu e că după ce am băut apă am reușit să-i văd pe cei doi bărbați — amândoi cu fețe aspre, veștejite — care se străduiau să-mi salveze viața. L-am auzit și pe cel care părea că vorbise strigând niște ordine. Apoi am fost ridicată și pusă pe o saltea. Simțeam miros de baligă. Apoi cineva a urcat lângă mine. Am deschis un ochi și am văzut-o pe fata care mă găsise așezată acum lângă mine, zâmbind timid înainte de a-mi acoperi iar capul cu o cârpă, apoi luându-mi mâna și ținând-o. Am auzit mișcare în fața noastră și planul înclinat pe care fusesem așezată s-a îndreptat și am auzit pocnetul unui bici și răgetul unui măgar și am leșinat iar, în timp ce cotiga în care mă aflam a luat-o încet din loc.

N-am idee cât am stat în beznă. Când m-am trezit, eram într-un loc foarte diferit. Deschizând ochii, am văzut niște lumânări și două felinare cu gaz luminând ceea ce păreau a fi pereții unui cort. Era de mirare că am putut să deschid ambii ochi. La fel și faptul că o femeie destul de în vârstă — cu fața ca un basorelief și cu doar patru sau cinci dinți — se uita la mine și, văzându-mă cu ochii deschiși, a exclamat:

— *Allahu akbar!*

Am încercat să mă ridic în capul oaselor. Femeia mi-a vorbit încet, apăsându-mi capul pe ce părea să fie un fel de pat de campanie. A mai venit o femeie: mult mai tânără, toată un zâmbet.

— *Hamdilli-la?*

Mi-a atins fața cu degetele. Am tresărit. Chiar și apăsarea ușoară pe obraz m-a durut cumplit. Imediat, femeii i-a părut rău de gestul ei, mai ales că cea în vârstă i-a strigat să facă ceva. După câteva clipe, fața mi-a fost unsă ușor cu un fel de ulei balsamic. În acest moment mi-am

dat seama că, de la mijloc în jos, eram practic goală. Eram întinsă pe acest pat ca o năsălie, cu picioarele și coapsele învelite cu diverse cârpe; între picioare aveam un bandaj alb care era plin de sânge uscat.

De îndată ce am văzut sângele, m-am revăzut în acel camion, străpunsă, sfâșiată de atacatorul meu.

Am început să tremur. Tânăra care mă ținea mi-a șoptit imediat ceva în arabă, ba chiar a arătat o dată spre bandajul însângerat, apoi a revărsat un potop de cuvinte liniștitoare, ca pentru a spune: *Știu ce s-a întâmplat și e îngrozitor. Dar te vei face bine.*

Între timp femeia în vârstă s-a apropiat de noi cu o cană din care ieșeau aburi și o aromă ciudată. I-a făcut semn tinerei să mă ajute să mă ridic, apoi m-a îmbiat să beau această fiertură de plante, dulce-amară. A avut imediat un efect soporific. În câteva clipe eram iar în altă parte.

Când m-am trezit era ziuă. Mă simțeam tot fără vlagă, zdruncinată și cu un țiuit în urechi care nu voia să plece. De asemenea trebuia să fac urgent pipi. Dar imediat ce am încercat să mă ridic în capul oaselor mi-am pierdut echilibrul și am căzut la loc pe pat. În acel moment am văzut-o pe fata care mă găsise ridicându-se de pe o saltea din colțul cortului și venind repede la mine. Deși nu se trezise bine, mi-a zâmbit larg. Am reușit să schițez și eu un zâmbet.

— *Parlez-vous français?* am întrebat.

A clătinat din cap, apoi a ridicat un deget spunându-mi să aștept și a fugit afară. Am auzit-o strigând la cineva. În câteva minute s-a întors cu o tânără foarte drăguță pe care o văzusem... când?... ieri? Cât timp trecuse din clipa în care fusesem găsită pe moarte în deșert

până acum? Am ştiut că era aceeaşi tânără abia când şi-a scos burqa.

— *Salaam alaikum*, mi-a spus ea.

Fetiţa era lângă ea, ţinându-se de djellaba ei.

— *Mema*, a spus ea.

— Mămica ta? am întrebat.

S-au uitat nedumerite la mine. Am încercat un cuvânt mai fonetic:

— Mama?

Asta a mers. Au zâmbit amândouă şi au dat din cap.

Am întrebat-o pe tânără dacă vorbea franceză. A părut puţin stânjenită şi a clătinat din cap.

— Nicio problemă, am spus, încercând să zâmbesc, dar simţindu-mă brusc ameţită.

Tânăra i-a spus fiicei ei să fugă afară. Trebuia neapărat să fac pipi. Mi-am amintit că, la orele de franceză, Soraya strecura din când în când cuvinte în arabă în conversaţia noastră pentru a mă ajuta să mă descurc pe străzile din Essaouira. M-a învăţat câteva expresii. Precum:

— *Aynal hammam?*

Unde e toaleta?

A zâmbit când i-am pus întrebarea asta în arabă. Mi-a răspuns cu un şuvoi de vorbe din care n-am înţeles niciuna. Dar ea mi-a indicat să aştept o clipă, apoi a dat fuga în capătul îndepărtat al cortului şi s-a întors cu o djellaba lungă şi neagră. În timp ce mă ajuta să o pun pe mine s-a întors femeia în vârstă, strigându-i nişte ordine tinerei, care i-a explicat la rândul ei că aveam nevoie la toaletă (am auzit în torentul ei de vorbe cuvântul *hammam*).

Sub comanda femeii în vârstă, am fost ajutată să-mi pun djellaba. Slăbiciunea pe care o simţeam stând întinsă

pe pat s-a accentuat când am încercat să mă ridic în picioare. Dar femeia în vârstă avea mâini aspre și puternice ca o menghină. M-a ridicat la verticală. Când am vrut să mă uit în jos la starea organului meu genital, mi-a ridicat bărbia mutându-mi privirea, în timp ce tânăra și fiica ei mi-au înlăturat toate bandajele și pansamentele. Apoi femeia în vârstă mi-a arătat o burqa și a început să explice — prin multe gesturi — că trebuia să mi-o pun, arătând totodată spre aripa cortului pentru a-mi da de înțeles că *al-hammam* era afară. Am dat din cap. Cu ajutorul tinerei, mi-am aranjat burqa pe față. În câteva clipe m-am simțit ca un cal cu ochelari. Nu mai aveam vedere periferică și priveam lumea printr-o despicătură îngustă, orizontală. Eram foarte conștientă că picioarele mele erau ca o rană vie. Și fața mea părea oarecum nelalocul ei. Mersul era o treabă dificilă. Când am făcut primii pași, a trebuit să fiu susținută de cele două femei și de fetiță.

Când am ieșit din cort, am închis imediat ochii din cauza căldurii și a luminii puternice. Din ce am putut să văd, ne aflam într-un fel de tabără — șapte corturi umbrite de câțiva copaci sărăcăcioși. Asta era o oază? Burqa mă împiedica să văd în lateral. Tot ce puteam să văd erau copacii, corturile, nisipul de dincolo.

Femeile m-au dus la un cort mic. Când fetița a dat la o parte aripa cortului, femeia în vârstă le-a spus să stea o clipă. Dispărând înăuntru, s-a întors cu o oglindă vârâtă între faldurile djallabei. Asta mi-a atras atenția și mi-a accentuat senzația de teamă. Nu voia să mă văd.

Când am făcut semn spre oglindă, femeia în vârstă m-a atenționat vehement cu degetul, ca o mamă care își prinsese copilul văzând ceva ce nu trebuia. Apoi le-a făcut semn mamei și fiicei să mă ducă înăuntru.

Toaleta era o găleată, cu un ciubăr de apă alături. Fata cea mică mi-a ridicat djellaba. Când am încercat să inspectez ce bănuiam că era o arsură gravă de la soare pe picioarele mele, mama ei a făcut ce făcuse și femeia în vârstă. Mi-a ridicat bărbia.

M-am așezat deasupra găleții și mi-am dat drumul. Usturimea care a însoțit urinatul a fost îngrozitoare. Tânăra m-a apucat de umăr, ajutându-mă să suport durerea. Când am terminat, fetița s-a dus la ciubăr, a înmuiat în apă o cârpă și mi-a întins-o. Când m-am atins, a fost un chin. Mama a văzut și m-a apucat iar de umăr, indicându-mi prin semne că trebuia să am răbdare, să nu mă tem, să las timpul să vindece.

M-am dus înapoi în cort. Femeia în vârstă m-a ajutat să-mi scot burqa și djellaba. După ce am rămas goală, m-am întins iar pe pat, fetița atingându-mi bărbia cu arătătorul ori de câte ori privirea îmi fugea în jos. Mi-am simțit picioarele frecate cu uleiuri; apoi, pomeții și zonele din jurul ochilor au fost unse cu un fel de balsam. Am simțit iar acel miros ciudat de fiertură de ierburi menită să cad într-un somn adânc. Mă adormeau iar. Femeia în vârstă mi-a ridicat capul și mi-a pus cana între buze. Din câteva înghițituri am băut fiertura opărită. În timp ce întunericul mă înghițea iar, m-am întrebat: *Voi părăsi vreodată locul ăsta... și chiar îmi pasă?*

Douăzeci și unu

Ori de câte ori eram trează, deveneam încet conștientă de minute, ore, zile. Dar asta nu era foarte des, deoarece refacerea mea implica băutul acelei fierturi de plante de două ori pe zi, și de fiecare dată dormeam aproape nouă ore.

Treaba curioasă la această „tizană" era că pe cât de tare părea, îmi lăsa senzația de cap limpede când mă întorceam în lume.

Nu că aș fi avut în vreun fel capul limpede. Dimpotrivă, loviturile primite în țeastă și ureche însemnau că aveam o comoție serioasă și urechea internă vătămată. Abia mai târziu mi-am dat seama de ce femeia în vârstă care se ocupa de refacerea mea ținuse să mă adoarmă. Acesta era felul ei de a mă ține sedată și de a lăsa creierul să se vindece.

Femeia în vârstă se numea Maika. Pe fiica ei — tânăra frumoasă care fusese tot timpul lângă mine — o chema Titrit. Iar fetița care a venit la mine și mi-a salvat viața era Naima.

Am aflat cum le cheamă în ziua în care Maika a hotărât că eram pregătită să ies din cura de somn de optsprezece

ore. Înainte de asta eram atât de drogată de medicamentul din plante, încât în mintea mea se infiltrau numai genul de informații de bază. Dar în dimineața în care Maika nu mi-a mai dat doza de tizană, de dis-de-dimineață o anumită ceață mi se ridicase de pe creier. Arătând spre mine, am explicat că numele meu e Robin.

— Și numele voastre?

Naima a fost cea care a înțeles imediat și a arătat spre bunica și mama ei, spunându-mi numele lor, după care a arătat spre sine și a spus cu un glas minunat de îndrăzneț și direct:

— Naima!

Bunica ei și-a dat ochii peste cap, dând de înțeles că o astfel de exuberanță avea să fie tolerată numai un anumit număr de ani. Dar când i-am făcut Naimei semnul „bravo" ridicând degetul mare ea a imitat gestul, încântată, arătându-le mândră bunicii și mamei ei că putea și ea să-l facă. Deși mama ei a încurajat-o bătând din palme și râzând, Maika a cerut pauză la această mică escapadă când mi-a făcut semn să mă ridic și să merg spre ea neajutată. Pentru prima dată de când mă găsise Naima în deșert eram lăsată să merg fără să mă ajute cele trei femei. La început n-am fost sigură că am să reușesc să străbat cortul — care nu avea mai mult de doi metri lungime — fără să mă împiedic. Când am încercat să zoresc pasul, Maika a ridicat mâinile ca să-mi dea de înțeles că aici secretul era încetineala. I-am urmat sfatul, punând cu grijă un picior în fața celuilalt, testându-mi echilibrul, conștientă de starea mea fragilă. Dar chiar am reușit să ajung în celălalt capăt al cortului și am fost răsplătită cu aplauze de către Titrit și Naima și cu un dat din cap de către Maika.

Cortul. Patul pe care petrecusem atâta timp dormind. Podeaua de pământ. Lampa cu gaz. Două găleți: una pentru spălat, una pentru apă de băut. Două taburete pentru oaspeți și o saltea de o persoană pe podea. Asta fusese lumea mea cel puțin o săptămână, poate zece zile, poate mai mult.

Când am ajuns în celălalt capăt a trebuit să mă așez pe scăunel câteva clipe, deoarece începusem să amețesc. Maika mi-a pus o mână pe cap, pe cealaltă a fluturat-o dintr-o parte în alta, apoi le-a ridicat pe amândouă. Am tradus astfel gesturile: *Nu ești încă refăcută complet aici. După lovitura de la cap ai să mai fii slăbită o vreme și vom lua lucrurile încet.* Apoi m-a pus să mă ridic și le-a poruncit Naimei și lui Titrit să mă ajute să-mi scot cămașa albă de noapte pe care o adusese Titrit și cu care dormisem în ultima vreme. Aveam picioarele și coapsele încă înfășurate cu cârpe albe, îmbibate cu uleiuri care emanau o aromă de plante medicinale. Bandajul înfășurat între picioarele mele fusese schimbat zilnic, dar deși hemoragia încetase de mult, Maika insistase să mă ung cu o alifie pe labii și înăuntru de două ori pe zi.

Maika hotărâse că sosise momentul să-mi inspectez rănile... sau poate să văd cum progresează vindecarea lor. Când au început să mă dezbrace și să-mi înlăture cârpele de la picioare, mi-am ferit instinctiv privirea. În vreme ce înainte voiam să văd cât de rău era totul, acum ultimul lucru la care voiam să mă uit era cât de desfigurată puteam să fiu. De asta avea să depindă viața mea de dincolo de acest cort... dacă mai puteam vreodată să mă întorc la ea. Sau, dacă rănile erau atât de severe, dacă mai voiam să mă întorc.

Maika, isteață cum era ea, și-a dat seama pe loc de frica mea. Nefiind o persoană obișnuită să răsfețe

oamenii, s-a dus repede afară și s-a întors cu o oglindă. Cum fusesem lăsată la soare pe jumătate goală, partea de jos a corpului fusese expusă timp de câteva ore. La fel și fața. Când toate bandajele au fost înlăturate — și am refuzat să mă uit — mi-a împins cu blândețe, dar ferm, capul în jos. Pe coapse aveam dâre roșii, unele cu adevărat virulente, altele începând deja să dispară. Și pe partea de jos a picioarelor aveam câteva pete urâte de arsură. Dar mult mai alarmante erau crustele de dungi micuțe, de culoare roșu-alburiu, de pe ambele picioare și concentrate în jurul coapsei drepte.

— Ce sunt astea? am întrebat, foarte alarmată, arătând zecile de bășicuțe microscopice.

Maika a început să-mi explice într-un fel liniștitor (atingându-și foarte repede degetul mare și cel mijlociu și apoi apropiindu-le de coapsa mea) că în timp ce eram inconștientă fusesem atacată de niște insecte. Ba chiar a încercat în franceză:

— *Des puces.*

Purici. Purici de nisip. Despre care citisem în multele ghiduri marocane pe care le devorasem înainte de călătorie. Predominau în deșert. Ieșeau la răsăritul soarelui și erau nemiloși ori de câte ori în imediata lor vecinătate era carne de om sau de animale. Densitatea.

Densitatea mușcăturilor era șocantă. Maika mi-a văzut sperietura. Prin intermediul obișnuitului ritual elaborat al gesturilor, mi-a dat de înțeles că aveau să dispară cu timpul.

— Și arsurile? am spus, arătând urmele adânci și roșii, unele cu bășici încă.

Maika a arătat în jos cu mâinile ca pentru a spune: *Se vor duce.*

Apoi m-a atins pe umăr și a spus un cuvânt:

— *Shaja'a.*

Văzându-mă nedumerită, mi-a atins inima, capul și apoi mi-a ridicat bărbia cu arătătorul. Mi-a căzut fisa.

— *Courage?* am întrebat, încercând să pronunț franțuzește.

Titrit a dat din cap imediat de câteva ori și i-a spus ceva Maikăi. Făcându-mi cu degetul ca o maică stareță, Maika a repetat cuvântul:

— *Shaja'a.*

Imediat Naima a imitat-o pe bunica ei, făcându-mi cu degetul și spunând de mai multe ori: *Shaja'a, shaja'a, shaja'a,* făcându-și bunica de obicei severă să zâmbească.

Acum Maika a pus oglinda chiar în fața vulvei mele, obligându-mă să văd că labiile erau în mare parte vindecate. I-a cerut lui Titrit să aducă vasul cu alifie făcută în casă. Apoi, făcându-mi semn să desfac puțin picioarele, a vârât degetul în alifie și a început să exploreze în interiorul meu. Ce m-a uimit iar n-a fost doar firescul cu care mă examina, ci și faptul că Naima nu a fost ușuită în timpul acestei inspecții interne. Dimpotrivă, a venit aproape de bunica ei, fascinată. Faptul că aceste femei tratau ceea ce eufemistic se numește „probleme femeiești" fără falsă pudoare era și surprinzător, și necesar stării mele de spirit încă fragile. Mi se părea demistificator și practic că o implicau în toate astea și pe fetiță — fără să-i explice, sunt sigură, de ce ajunsesem să am acele răni. Naima se uita în timp ce bunica ei mă examina în interior. Am luat ca pe-un semn pozitiv faptul că nu eram înnebunită de durere — doar un mic disconfort. Scoțându-și degetele, Maika a ridicat degetul mare (adoptase și ea acest gest după ce mă văzuse arătându-i Naimei cum să-l facă).

A schițat diverse gesturi pentru a-mi da de înțeles că, după părerea ei avizată, înăuntru totul era reparat.

Acum era timpul pentru dezvăluirea de care îmi era cel mai groază: starea feței mele. Cum era zicala aia veche că fața e oglinda sufletului? Dacă era adevărat, atunci sufletul meu era încă bătut și speriat. Când Maika mi-a dat oglinda, am văzut-o pe fiica ei clar neliniștită de parcă s-ar fi așteptat să mă prăbușesc la prima vedere a ravagiilor care persistau. Am închis ochii, am inspirat adânc și i-am deschis.

Ce am observat prima dată au fost petele roșii de arsuri de la soare de pe frunte și obraji și o mulțime de mușcături mici. Atâtea ore de stat cu fața în nisip le permiseseră puricilor să-și facă de cap. Maika mi-a făcut semn iar că, cu timpul, aveau să dispară. La fel și petele cu bășicuțe de pe bărbie. Dar ce m-a șocat și mai tare a fost vânătaia decolorată de pe obrazul stâng, care se întindea în sus până la cearcănul negru de sub ochi. Urechea stângă era ușor deformată de la pumnul pe care mi-l trăsese golanul; un pumn care mă lăsase cu un ecou neîntrerupt. Și buzele îmi erau încă foarte crăpate.

Am coborât oglinda. Am încercat să-mi înăbuș un suspin. Eram o ciudată desfigurată. Văzând în ce hal arătam, mi-am amintit de toată întâmplarea monstruoasă și de nebunia de a fi pornit în căutarea unui om de care ar fi trebuit să mă descotorosesc imediat ce natura înșelăciunii lui a devenit clară.

Când eram pe punctul să cedez, Titrit m-a luat în brațe și m-a lăsat să-mi îngrop capul în umărul ei. Dar Maika n-a suportat această manifestare de autocompătimire. Trăgându-mă, efectiv, de lângă fiica ei și m-a atenționat cu degetul acela osos al ei, ca un semn al

exclamării, aproape strigând la mine în timp ce îmi făcea morală într-o limbă pe care nu o înțelegeam, dar din care, până acum, reușisem să pricep câte ceva. Urmărindu-i gesturile largi, am înțeles tema centrală a predicii ei:

Să nu îndrăznești să-ți plângi de milă. Ce s-a întâmplat s-a întâmplat. Ai supraviețuit. N-ai murit. Vei putea să mergi. Vei putea să ai copii. Fața ta se va vindeca. La fel și picioarele. S-ar putea să rămână cicatrici, dar nu vor fi desfigurate. Toți avem cicatrici. Dar acum datoria ta față de tine este să te întorci la viața ta când vei fi pregătită. Dar gata cu autocompătimirea. Lucrul acesta nu e permis aici. Nu îl voi accepta — pentru că știi că poți mai mult. S-a înțeles?

Maika vorbea cu atâta vehemență încât Naima s-a ascuns în fustele mamei ei. Eu am stat cu capul plecat, luptând cu lacrimile, simțindu-mă ca un copil certat, știind totodată că tot ce spunea ea avea logică; că nu aveam de ales decât să depășesc cumva toată povestea oribilă.

Dar Maika m-a făcut să înțeleg și că nici vorbă să pot călători încă. A ridicat zece degete, apoi patru, dându-mi de înțeles că poate avea să-mi dea drumul peste două săptămâni. Atunci, tot prin intermediul gesturilor, am explicat că bărbații care mă violaseră mă și jefuiseră, că nu aveam bani, nu aveam nimic. Maika a dat din umeri ca pentru a spune: *Ce-ți trebuie bani aici? Ești musafira noastră.*

— Dar mă simt prost că vă accept ospitalitatea și nu vă dau nimic în schimb.

Maika a înțeles imediat ce spuneam și a devenit și mai vehementă, spunându-mi (sau cel puțin asta am crezut eu că îmi spunea):

Nu trebuie deloc să te gândești la bani. Ești musafira noastră. Vom aveam grijă de tine. Te vom ajuta să te

însănătoșești. Când vei fi gata, vom găsi noi o cale să ajungi acasă.

I-am mulțumit mult. A ridicat mâna ca pentru a spune: *N-ai pentru ce... acum, gata!* Pe urmă mi-a ordonat să mă întind iar pe pat și le-a pus pe Titrit și Naima să-mi doftoricească iar rănile și cicatricile cu comprese reci, uleiuri și balsamuri.

În următoarele zece zile asupra mea s-a pogorât o anumită claritate. Mi se dădea încă tizana soporifică în fiecare seară, pe la opt. Deși nu mă mai adormea de două ori pe zi, Maika mărise doza de noapte, așa că dormeam douăsprezece ore. Am înțeles că acesta era leacul ei neîntrerupt pentru leziunile de la cap. În general eram limitată la micul cort și nu aveam material de citit sau hârtie de scris și pix ca să-mi umplu orele de veghe, darămite vreo distracție modernă — internet, televizor, chiar și un radio amărât. Așa că petreceam foarte mult timp pierdută în gânduri. Când ceața a început să mi se ridice de pe creier, am redevenit mobilă, când șocul teribil în care trăiam s-a transformat într-o amorțeală funcțională, m-am pomenit singură nouă ore pe zi, neavând altceva de făcut decât să-mi inventariez viața.

Întrucât își asumase răspunderea recuperării mele, Maika insista și să încep să mănânc iar normal, deoarece de la atac slăbisem înfiorător. Într-o zi am probat pantalonii de doc pe care îi purtasem când au pus mâna pe mine cei doi și pe care mi-i spălase Titrit. Nu aveam mai mult de cincizeci și cinci de kilograme când am sosit în Maroc. Chiar și strângând cât puteam de tare șiretul din betelia pantalonilor, tot aproape că îmi cădeau de pe mine. Mâncând atâta timp numai puțină pâine, cușcuș și legume, slăbisem atât de mult, încât Titrit, care era foarte

lată în șolduri și îi plăcea să mănânce, mi-a dat de înțeles că trebuia să fiu pusă la îngrășat.

Căldura de afară era înnebunitoare. În sfârșit, puteam să părăsesc singură cortul ca să mă duc la toaletă. De asemenea, am fost invitată să iau parte alături de familie la mesele în grup. Maika a spus răspicat că, în calitate de musafir al lor, trebuia să respect obiceiurile lor. Era obligatoriu să port burqa în afara cortului și, de bună seamă, nu aveam de gând să-mi exprim dezgustul feminist față de această practică. Oamenii ăștia îmi salvaseră viața. Mă luaseră la ei. Mă îngrijiseră redându-mi sănătatea. Nu-mi cereau un ban în schimbul bunătății și generozității lor față de mine. Cum puteam să nu le accept cererea de a-mi acoperi fața când eram afară?

Însă odată ce mă aflam înăuntru, mi se permitea să stau cu fața descoperită la fel ca toate celelalte femei din sătucul ăsta.

După un timp am înțeles că mă aflam printre berberi. Soțul lui Titrit, Idir, tatăl Naimei, mi-a explicat puțin cum era cu berberii. Idir era unul dintre bărbații care se întorseseră cu Naima să mă salveze. Voiam s-o întreb ce căutase în deșert singură. Puteam doar să presupun că i se dădea voie să cutreiere Sahara și că eu nu văzusem oaza — care, am descoperit mai târziu, era în spatele unui zid de piatră care, când era văzut din deșert, se contopea cu orizontul. Cunoșteai mica lume din spate numai dacă găseai zidul ce era atât de bine camuflat, încât era imposibil de localizat de la orice distanță. Idir era mai în vârstă decât Titrit — fața lui puternic brăzdată și dinții stricați îl făceau să arate trecut de cincizeci de ani, deși mi-am dat seama că viața aspră în acest mare tărâm pustiu al nisipurilor îmbătrânea considerabil pe oricine. După prospețimea aspectului ei și pielea fără cusur,

am bănuit că Titrit avea cel mult treizeci și doi de ani. Idir nu era mare meșter la vorbă, dar s-a dovedit că vorbea o brumă de franceză, destul ca să ne înțelegem. Mi-a explicat că berberii nu erau un trib, ci un popor; că existau berberi în Algeria, Tunisia și chiar Egipt, cea mai mare concentrare fiind aici în Maroc, mai ales la sud de Ouarzazate.

— Aici suntem în țara noastră, a spus el. Om fi noi oficial guvernați de Rabat, de rege... dar noi considerăm că locul acesta e regatul nostru.

Celălalt bărbat din tabără era Immeldine. Era soțul Maikăi și, la fel ca soția lui, trăda vicisitudinile unei vieți trăite sub cumplitul soare saharian. Fiind un fumător înrăit, avea mereu o țigară aprinsă. În cele două săptămâni în care am mâncat de seară cu familia a vorbit foarte puțin și m-am întrebat deseori cât de mult mă considera o prezență impusă. Am descoperit că el și Idir grădinăreau puțin în oază, cultivând plante medicinale și câteva legume pe care le vindeau la piață o dată pe lună în Tata. Creșteau și câteva capre pentru lapte. Femeile aveau un război la care țeseau covoraşe simple cu modele tradiționale. Făceau și mici articole din dantelă și tricotau fesuri de genul celor purtate de Idir și Immeldine.

— Fac treabă foarte bună, mi-a spus Idir în franceza lui elementară. În fiecare lună avem un prieten, Aatif — el conduce un camion până la Marrakech. Ia tot ce fac femeile noastre și le vinde unui dealer. Luna trecută s-a întors cu două mii de dirhami pentru noi! Cei mai mulți bani câștigați vreodată! O avere!

M-am gândit la soțul meu care cheltuia echivalentul a 230 de dolari pe o sticlă cu vin pe care nu prea și-o putea permite. Sau la cum am invitat la cină un potențial client corporatist și am insistat să plătesc eu nota de 300

de dolari la cel mai bun local cu grătare din Buffalo. Și la faptul că 2 000 de dirhami (cel mult) îi țineau în viață pe acești cinci oameni timp de o lună. Din ce dăduse de înțeles Idir, asta era de două ori mai mult decât cu ce erau ei obișnuiți. Le-am văzut pe Titrit și Naima zâmbind larg când el a spus asta — pentru că, împreună cu Maika, ele erau forța de muncă de la războiul de țesut.

Exact asta era — un război de țesut model vechi, așezat sub o foaie de pânză de cort prinsă de patru stâlpi înfipți în pământ. M-am dus într-o dimineață acolo să văd femeile la treabă.

Să porți burqa și djellaba era ca și cum ai fi fost închisă într-o saună. Dar cele trei nu păreau deloc deranjate de căldura înnebunitoare. Urmărind-o pe Maika lucrând la război, dând ordine răstite și cosând cu multă precizie, n-am putut să nu mă întreb cum reușea asta cu veșmântul lung și masca severă care îi ascundea tot în afară de ochi. Lui Titrit îi plăceau materialele mai ușoare, de culoarea crem sau alburie, dar și ea era captivă în țesături care îi acopereau în întregime corpul. Numai Naima — încă prea tânără să poarte burqa — scăpa cu o basma și djellaba. La fel ca mama și bunica ei, nu părea să se înece în oceanul de transpirație care mă inunda ori de câte ori ieșeam afară, ascunsă privirii lumii, singurele părți vizibile ale anatomiei mele fiind ochii și mâinile.

Când m-am oferit să ajut la război, Maika a încercat să mă învețe câteva tehnici de bază. Dar după câteva minute căldura m-a copleșit și mi s-a ordonat să mă duc înăuntru.

Apa era aici o problemă. Am descoperit că în oază era un mic ochi de apă și o pompă veche scotea din pământ acest lichid esențial. Apa era rațională de Maika. De

patru ori pe zi mi se dădea o sticlă de plastic de un litru și trebuia să mă mulțumesc cu asta. Ceea ce însemna și că era riscant să stau mult timp afară înainte de căderea nopții. De două ori pe zi mi se dădea un ciubăr mare, cu apă pentru spălat. În toaletă era o căldare și o cârpă pentru igiena intimă.

Titrit o școlariza la domiciliu pe Naima. În fiecare după-amiază petreceau câteva ore cu cititul, scrisul și matematica elementară. Într-o dimineață, Naima a venit foarte entuziasmată în cortul meu, deoarece tatăl și bunicul ei se întorseseră de la piață unde își vânduseră produsele și îi aduseseră o carte mare. *Tintin*. În arabă. Mi-a arătat coperta mare și lucioasă, puțin julită pe alocuri. Și eu citisem cartea lui Herge când eram de vârsta Naimei și am încercat să-i explic că, da, știam totul despre cutezătorul jurnalist belgian și credinciosul lui Ferrier sârmos Snowy. Am rugat-o pe Naima să-mi citească puțin. S-a suit în poala mea și a început să-mi citească toată cartea, ba chiar interpretând uneori glasul lui Tintin, al câinelui său și al egocentricului Căpitan Haddock. Ținând-o pe Naima în poală, ascultându-i minunatul glas cântat și simțind-o cum se lipea de mine, dorința mea de a avea un copil a fost imensă. La fel și tristețea că, de acum, asta nu avea să se întâmple niciodată.

Eram atât de absorbită ascultând-o pe Naima, încât n-am observat-o pe Titrit intrând în cort și uitându-se zâmbind la noi. Când am zărit-o, m-am fâstâcit puțin, gândindu-mă că poate nu-i plăcea că o țineam pe fiica ei în poală. Văzându-mi fâstâceala, mi-a făcut semn că nu era nicio problemă și chiar i-a spus Naimei ceva care a făcut-o să continue să citească.

Mai târziu, când Titrit s-a întors singură să-mi schimbe bandajele, a atins verigheta și inelul de logodnă de pe degetul meu și a făcut un gest de îmbrățișare, după care și-a atins capul. Era felul ei de a întreba: *Unde e soțul tău?* Am făcut un gest de îndepărtare, spunând: „A plecat". S-a uitat la mine cu multă milă. Apoi mi-a atins stomacul și, cu o mișcare arcuită a mâinii, a indicat graviditatea. Am clătinat din cap. Și am spus:

— Vreau un copil. Dar...

Cu toate că nu înțelegea limba engleză, sigur a priceput ce am spus. Răspunsul ei a fost:

— *Insha' Allah.*

Cu voia lui Allah.

Zilele treceau încet. Cum încă nu eram refăcută nici fizic, nici psihic, lâncezeala care îmi caracteriza existența prezentă nu mă deranja. În afară de mesele de seară cu familia, de sosirea micului dejun și a mesei de prânz în cort și de ora în care Titrit și Maika îmi îngrijeau rănile, principala atracție a zilei era ora pe care o petreceam în fiecare după-amiază cu Naima. După o dimineață în care își ajuta mama și bunica la războiul de țesut și câteva ore de studiu cu mama ei, venea alergând în cortul meu ca să stea cu mine. Cu ceva vreme în urmă, Naima îmi spusese un cuvânt arătând totodată spre gura ei:

— Engleză.

Drept răspuns, spusesem și eu un cuvânt arătând spre gura mea:

— *Arabie.*

În următoarele zece zile ne-am învățat una pe cealaltă cuvinte, expresii, cifre. Am învățat să număr până la zece în arabă. Naima a învățat foarte repede pronumele englezești. Eu am prins expresii precum: *„Shukran min*

fadocik" (*Mulțumesc pentru cină*), sau *„Min fir shreb"* (*Am nevoie de apă*), sau *„Fin wan mfouk"* (*Ești prietenul meu*). Naima era încântată că știa alfabetul până la M — eu promițându-i că aveam să adăugăm încă două litere pe zi.

Când ora se termina, sosea Titrit, Naima mă săruta în semn de la revedere și eu rămâneam încă două ore singură până la cină. Aș vrea să pot spune că în multele ore de singurătate am ajuns la a lua o decizie cu privire la viața mea, că m-am hotărât să urmez sfatul Maikăi și să merg înainte. Dar ce se întâmpla în mod frecvent erau teribilele atacuri de panică. Senzația îngrozitoare de cădere într-un vârtej. Rememorarea chinuitoare a tot ce se întâmplase în deșert. Imaginea barbară a atacatorului meu după ce ripostasem. Sentimentul de oroare de ceea ce fusesem forțată să fac. Chiar omorâsem pe cineva? Groaza de a descoperi acea fațetă în mine.

Știam că încă eram în stare de șoc. Ori de câte ori mă gândeam la lumea din afara acestui loc izolat în care fusesem dusă, știam că nu puteam rămâne aici la nesfârșit. Tot așa cum știam și că gândul de a mă întoarce la viața de dincolo de această oază era acum un lucru imposibil.

Eram mulțumită că zilele treceau agale. Vedeam că, deși Idir comunica cu mine în franceza de bază pe care o știam și eu, păstra distanța față de mine. Niciodată nu a dat de înțeles că eram o povară pentru el sau pentru familie. În afară de masa de seară, mă țineam departe de viața lui și acceptam această izolare politicoasă, la fel cum acceptam și burqa atunci când ieșeam afară. La cină vorbea puțin cu mine, deși asta din cauză că în cortul în care mâncam toți era un televizor mic cu antenă care prindea un canal marocan. În tabăra noastră nefiind electricitate, televizorul primea curent de la o baterie de

mașină, pe care o încărcau cu cabluri de demaror de la un mic camion vechi cu care duceau produsele la piață.

Într-o seară, am venit la cină și i-am descoperit pe cei cinci membri ai familiei îngrămădiți în jurul televizorului, urmărind știrile de seară. În spatele ziaristului a apărut din senin o fotografie. O fotografie a unei femei occidentale. Cum transmisia era în arabă și recepția nu era tocmai grozavă, mi-a luat un moment să-mi dau seama că fotografia de pe ecran era a...

Dar aici Naima mi-a luat-o înainte. Lungindu-și gâtul spre mine, a arătat ecranul și a rostit unul dintre pronumele englezești învățate de la mine.

— Tu.

Douăzeci și doi

ULTIMA ȘTIRE: o fotografie din față cu mine. O fotografie din față cu Paul. Câteva secvențe reprezentând locul unei crime în deșert, poliția împrejmuind cu bandă galbenă o zonă cu pământ pârjolit. Și apoi — oh, Doamne, asta era mai mult decât rău — niște secvențe cu inspectorul de poliție Moufad din Essaouira, ținând o conferință de presă și arătând aceeași fotografie a mea, scuturând-o vehement, ca pentru a spune: *Iată principalul nostru suspect.*

Tu.

Eu. Acum căutată de poliție.

Eu. Acum dată în vileag acestor buni samariteni ca fiind o persoană fugară. Urmărită nu doar pentru dispariția soțului ei, ci și pentru moartea altui bărbat în deșert.

Mintea mea a luat-o la galop. Cum au legat cadavrul ars din deșert de mine? Nemernicul care asistase la violarea mea se întorsese în Tata? În panica lui, scornise o poveste pe care le-o servise polițiștilor? Era îngrijorat de soarta prietenului său care cunoscuse în seara precedentă o americană și o invitase la o plimbare în zori prin Sahara cu mașina ei închiriată. Descoperirea de către polițai a

cadavrului carbonizat al amicului său — și nici urmă de mine — i-a făcut să presupună că, la un moment dat, mă năpustisem asupra lui, lucrurile scăpaseră de sub control și îl omorâsem, apoi dispărusem în...

Nu, e caraghios. Ai sosit cu autobuzul. N-ai închiriat o mașină în Tata. Interogat de poliție, tipul de la hotel o să-și aducă aminte că cei doi vagabonzi ardeau gazul lângă scări când am urcat spre hotel. Așadar cum, de ce legau cadavrul din deșert de dispariția lui Paul... și de faptul că și eu dispărusem acum? Ce mă incrimina și mai mult era că fugisem practic din arestul la domiciliu din Essaouira, spre marea furie a inspectorului Moufad. El împungea cu arătătorul în fotografia mea la televizor, de parcă aș fi fost un risc pentru siguranța publică sau un criminal de război evadat. Se părea că aveau dovezi de vreun fel să facă legătura între mine și cadavrul incinerat din Sahara.

O altă posibilitate: nemernicul se întorsese în Tata, încercase să muncească toată ziua, era într-o stare de panică crescândă deoarece îmi ascunsese rucsacul undeva, apoi, dintr-odată, a găsit o soluție ingenioasă a problemei lui. S-a dus înapoi în deșert, a aruncat rucsacul meu lângă cadavru, s-a întors în Tata, a raportat că prietenul lui era dispărut, a spus că plecase la plimbare cu o americancă și nu a mai dat alte amănunte. Mai conta cum ajunseserăm în acel loc îndepărtat din Sahara față de dovada incontestabilă a rucsacului meu aflat în apropierea cadavrului? Asta avea să mă înlănțuie direct de evenimentele care au culminat cu incendierea de viu a unui tânăr în deșert. Probabil că de asta eram acum urmărită pentru dispariția soțului meu și legătura mea cu acea descoperire înspăimântătoare în mijlocul acelei pustietăți.

— Ce se spune? l-am întrebat pe Idir.

El mi-a ignorat întrebarea și a rămas concentrat pe ecran. Treaba asta era îngrijorătoare. La fel și privirea mai aspră a Maikăi și a soțului ei. Între timp, Titrit era încercată de toate emoțiile, de la șoc la nefericire. Chiar și-a pus mâinile pe urechile Naimei, ca să nu mai audă. Mi-am dat seama că nu era de bine.

— Te rog să-mi spui ce spune, i-am zis lui Idir.

Din senin, Immeldine s-a răstit atât de tare, încât Naima a început să plângă. M-a cuprins panica.

Atunci Idir mi-a spus.

— Tu pleci. Noi aducem mâncarea la tine.

— Dacă aș putea să explic.

— Pleacă!

Mi-am înfășurat fața în burqa și m-am întors în cortul meu. Înăuntru, frica mi s-a transformat într-un cumplit atac de panică, în care m-am pomenit umblând înnebunită de colo, colo în spațiul micuț, imaginându-mi tot felul de scenarii extreme, inclusiv unul în care Idir și Immeldine se hotărau să mă dea pe mâna poliției și mă și vedeam azvârlită într-o celulă sordidă în care aveam să fiu în mod repetat abuzată de gardieni, iar inspectorul Moufad din Essaouira avea să mă supună unui interogatoriu de toată noaptea menit să mă facă să cedez; mă vedeam semnând mărturisirea că îl omorâsem pe Paul într-un acces de furie pe plajă și îi aruncasem cadavrul în Atlantic și, da, acceptasem să plec într-o plimbare de plăcere cu cei doi monștri, iar când javra își luase puțin nasul la purtare față de mine, mă dezlănțuisem și...

Termină cu prostia asta, mi-am spus. Dar creierul meu era pe preaplin. În clipele de luciditate îmi spuneam că toată trauma psihică reprimată a violului ieșea în sfârșit

la suprafață. Dar acele nanosecunde de claritate erau repede înlocuite de un plâns cu sughițuri. Mi-au revenit în minte toate acele momente cumplite din copilărie, când familia noastră a fost evacuată dintr-o serie de case și apartamente. *Se întâmplă iarăși. Sunt forțată să plec dintr-un loc sigur, o familie care mi-a dăruit mai multă iubire și acceptare și sentimentul de adăpost decât am avut vreodată. Acum această familie nouă este pe cale să mă respingă, să mă alunge într-o lume răuvoitoare care o să mă înghită de îndată ce plec din această oază mică.*

Hohotele mele au devenit atât de puternice și necontrolate, încât m-am gândit că am să-mi pierd echilibrul. Eram atât de agitată, încât mă loveam de colțurile cortului, punându-i în pericol stabilitatea. Maika și Titrit au năvălit înăuntru. Titrit m-a luat în brațe așezându-mă cu fermitate pe pat, ținându-mă la piept, șoptindu-mi vorbe de consolare, care pentru mine nu aveau niciun înțeles, dar care erau liniștitoare. Mi-am îngropat capul în umărul ei, iar Maika a păstrat distanța în timp ce durerea venea în cascadă. Poate că știa că era o durere acumulată de mult timp. Poate înțelegea și frica mea de lumea din afară. Indiferent de motiv, m-a lăsat să plâng până la epuizare. Când m-am potolit pentru scurt timp, a intervenit, a ajutat-o pe Titrit să mă dezbrace și să-mi pună cămașa de noapte cu care dormeam. Întinzându-mă pe pat, m-a uns cu un alt fel de balsam (mirosea a mușețel și paciuli) pe frunte și pe tâmple, apoi mi-a masat labele picioarelor cu o substanță înainte de a mă ridica în capul oaselor și a-mi da să beau o doză foarte mare de tizană.

Chiar înainte de a adormi, le-am apucat de mâini pe Titrit și Maika și am spus un cuvânt:

— *Shukran.*

Când m-am trezit, m-am uitat la ceas și am fost șocată să văd că era aproape unsprezece. Chiar dormisem treisprezece ore? Când m-am dat jos din pat și mi-am scos cămașa de noapte înlocuind-o cu djellaba, am observat o anumită stabilitate fizică ce îmi lipsise mult timp. Apoi am început iar să mă întreb ce avea să se întâmple dacă Idir mă dădea pe mâna poliției și tremuratul a revenit. Dar am reușit să mă îmbrac, să-mi pun burqa pe față și să ajung la toaletă fără să cedez unui alt atac de panică.

Când m-am întors la cort, l-am găsit pe Idir în fața lui.

— Aș vrea să vorbesc cu tine, a spus el.

— Sigur, am răspuns, făcându-i semn să intre.

A clătinat din cap cu vehemență. Mi-am regretat pe loc greșeala — nici vorbă să intre într-un cort singur cu o femeie care nu era soția, mama sau fiica lui. A arătat cortul în care luam cina. L-am urmat acolo, scoțându-mi burqa odată ce am intrat. Am avut companie, deoarece Titrit toca legume pentru a pregăti prânzul. Nu s-a uitat la mine nici măcar o dată. Idir s-a aplecat în fața unei mici sobe cu gaz și a aprins-o, punând la fiert un mic ibric cu apă, deschizând o cutie de tablă din care a luat un pumn de mentă pe care a pus-o într-o oală, turnând peste ea apă fierbinte și lăsând-o să se oprească. Cât a preparat ceaiul n-a spus nimic. Turnând în două pahare, mi-a întins unul și a dat din cap când i-am mulțumit. Mi-a făcut semn să mă așez pe un taburet, apoi, în franceza lui ezitantă, a spus:

— Știu ce ți s-a întâmplat. Îmi pare foarte rău pentru asta și nu vreau să te judec. Dar... poliția te caută. Dacă te găsește aici, ne va acuza că te-am ascuns. Asta va fi rău pentru noi. Așa că trebuie să pleci.

Am acceptat decizia lui dând din cap. A continuat:

— Știu că ți s-au furat toți banii și actele.

Am spus:

— Nu știu ce să fac mai departe. Am fost tare bolnavă după atac — și toată viața nu voi uita bunătatea pe care tu și familia ta mi-ați arătat-o. Dar chiar nu m-am gândit cum să merg mai departe.

Și-a ros buzele.

— Omul care duce la piață carpetele și lucrurile pe care le fac femeile o să fie aici după-amiază. Am să-l rog să te ia cu el. Merge la Marrakech, dar de obicei face multe opriri pe drum.

— Trebuie să-i spui că sunt căutată de poliție.

— Bineînțeles că am să-i spun asta. E prietenul meu. Acum întoarce-te în cortul tău. Gândește-te cum să faci rost de bani și de acte, fiindcă o să ai nevoie. O voi pune pe soția mea să te aducă atunci când vine șoferul. Îl cheamă Aatif.

Dând din cap, a ieșit din cort.

Câteva minute mai târziu, întoarsă în spațiul micuț pe care doar în câteva ore aveam să-l părăsesc, am încercat să găsesc o soluție la imensa mea problemă. Nu aveam răspunsuri ușoare. Am cântărit toate posibilitățile. Erau practic inexistente. Să zicem că găseam un telefon și îl sunam pe Morton în SUA și îi spuneam să îmi trimită bani telegrafic. Să zicem că dispariția mea fusese preluată de agențiile de presă internaționale și era monitorizată și pe internet — fără îndoială un subiect mărunt, dar un soț și o soție dispăruți separat în Africa de Nord, cu subtext de mână criminală, avea să stârnească interesul. Chiar dacă Morton îmi trimitea fondurile la o bancă sau un avanpost al lui Thomas Cook, tot trebuia să arăt cartea de identitate ca să-i ridic. Nu aveam carte de identitate.

Și mai era mica problemă a buletinului de știri din seara precedentă. E o experiență ciudată să te uiți la un reportaj despre o persoană dispărută în care nu ești doar persoana de urma căreia poliția încearcă să dea, ci și principalul suspect. Amintindu-mi cum împunsese Moufad cu degetul în acea fotografie a mea am fost sigură că dacă m-aș fi predat pur și simplu m-aș fi îngropat de vie.

Așa că problema banilor trimiși de peste ocean ieșea din discuție mai ales că versiunea americană a Interpolului și FBI monitoriza probabil acum orice potențial transfer de bani pe numele meu. Cum seara trecută îmi arătaseră poza din față la televizor, existau toate șansele ca fotografia să devină un subiect obișnuit al programelor de știri până eram prinsă. Oare poliția marocană avea să lipească afișe cu *Persoane căutate* în oficii poștale și bănci, ba chiar în orice loc de unde străinii puteau să ridice bani? Avea tehnici de supraveghere destul de sofisticate pentru a-mi descoperi adresa de e-mail și a bifa orice mesaj trimis sau primit. Când Paul mi-a propus această călătorie am căutat în secret pe google „terorism marocan" doar ca să mă asigur că situația securității era atât de bună cum spunea el. În afară de îngrozitorul atac cu bombă dintr-o cafenea frecventată de turiști din Marrakech și anumite avertizări privind călătoriile în sudul extrem, toate rapoartele pe care le-am citit spuneau că țara e stabilă. Dar la fel ca orice alt loc asupra căruia se abătuse spectacolul terorismului, și Marocul avea servicii secrete și aparatură antiterorism foarte sofisticate — ceea ce în mod sigur însemna monitorizarea telecomunicațiilor și a internetului. Faptul că era în curs de desfășurare o vânătoare națională de oameni pentru mine... eram absolut convinsă că în clipa în care

trimiteam sau primeam un e-mail porneau soneriile de alarmă și imediat avea să fie marcată cu steguleţe locaţia geografică din care fusese trimis sau citit. Da, puteam să împrumut de la cineva un telefon ca să sun în State, dar dacă tot n-aș fi putut ridica banii fără o legitimaţie cu poză, de ce aș mai fi riscat să sun? Mai ales că *Sûreté*-ul marocan și ambasada SUA de aici alertaseră fără îndoială Agenţia de Securitate Naţională și FBI de dispariţia mea și monitorizau telefoanele de la biroul meu, de acasă și pe cele ale colegilor de muncă.

În timp ce mă gândeam la lipsa de opţiuni, tot răsuceam cele două inele de pe inelarul de la mâna stângă. Atunci mi-a picat fisa. Când Paul m-a cerut de soţie cu trei ani în urmă — în timpul unui weekend romantic în Manhattan — m-a dus la Tiffany's să aleg un inel de logodnă și o verighetă. Tocmai vânduse câteva litografii și a insistat să aleg un inel foarte frumos cu diamant și o verighetă din aur alb care împreună costau 17 000 de dolari. Când mi-am exprimat îngrijorarea că erau mult prea mulţi bani ca să-i dea pe inele, i-a spus amuzat vânzătoarei foarte graţioase, foarte formale ceva în sensul „viitoarea mea soţie se pricepe mult mai bine la calcule decât mine". Am văzut-o zâmbind politicos, cercetând părul lung și cărunt al lui Paul, jacheta de piele și ginșii săi negri și spunându-i că cele două inele erau o alegere elegantă, iar pe el trântind pe tejghea cardul de credit și făcându-mă să mă gândesc ce romantic și impetuos era omul meu și că speram să aibă bani să achite factura luna următoare (nu a avut).

Dar acum... acum aveam pe mâna stângă valută negociabilă. De bună seamă că dacă acest șofer mergea la Marrakech, acolo erau mai mulţi bijutieri serioși dornici

să-mi cumpere inelele. Nu aveam să iau nici pe departe cât făcuseră inițial, dar tot aveam să mă aleg cu o sumă decentă. Poate că atunci găseam un alt șofer care să mă ducă la Casablanca. Aveam să dau navală peste Ben Hassan, să-i flutur banii prin fața ochilor și să-l conving să-mi facă un pașaport fals. Apoi urma să găsesc alt șofer să mă ducă la Tanger și să plec în Spania. Odată ajunsă de cealaltă parte a Gibraltarului — și în afara umbrei *Sûreté*-ului marocan — aveam să-l sun pe Morton și pe un avocat și să mă ocup să conving ambasada SUA de la Madrid să-mi elibereze un pașaport nou ca să ajung acasă.

Așadar, asta era. Un plan, ca să-i zicem așa. Drumul de aici la Marrakech n-o fi fost cea mai simplă călătorie, dar nu voiam să mă gândesc la asta până nu îl cunoșteam pe șofer, îl cântăream și aflam câți bani făcea. Mi-am imaginat și că, dacă aveam mulți bani în mână, Ben Hassan avea să-mi dea pe loc un pașaport, ba chiar să-l pună pe Omar să mă ducă în nord să iau feribotul. Se părea că la Ben Hassan banii vorbeau întotdeauna.

Dar mai întâi...

A fost un moment cumplit când Titrit și Naima mi-au făcut o vizită, aducându-mi prânzul constând din pitta și cușcuș. Naima a alergat la mine, mi-a cuprins picioarele cu brațele și a început să hohotească, punând laolaltă trei dintre cuvintele englezești învățate de la mine:

— Tu nu pleci.

Când m-am lăsat pe vine lângă ea, și-a îngropat capul în umărul meu, plângând. Am ridicat privirea la un moment dat și am văzut-o și pe Titrit în lacrimi. Am ținut-o în brațe pe Naima câteva clipe, apoi m-am desprins din îmbrățișarea ei și am spus:

— Nu vreau să plec. Nu vreau să te părăsesc. Dar trebuie să merg acasă.

Mi-am atins capul și inima.

— Vei fii întotdeauna aici și aici.

Naima a zâmbit trist și și-a atins și ea capul și inima.

— Aici și aici, a repetat ea, pronunțând frumos fiecare cuvânt.

Acum mi-au dat lacrimile. Am băgat mâna pe sub djellaba și am desfăcut de la gât lănțișorul de argint. L-am scos și i-am arătat Naimei potcoava de argint veritabil pe care o primisem în dar de la buna mea prietenă Ruth când am vizitat-o în Brooklyn chiar după ce eu și Paul hotărâsem să încercăm să facem un copil. Când i-am anunțat lui Ruth lucrul acesta a fost extrem de entuziasmată și s-a întors în acea seară cu această amuletă elegantă, purtătoare de noroc. Dar nicio amuletă n-ar fi putut contracara efectul unei operații care garanta imposibilitatea unei sarcini. Dar poate, doar poate, îmi purtase noroc să supraviețuiesc încercării grele din deșert și să ajung aici.

Am pus lănțișorul la gâtul Naimei, spunându-i că mi-l dăruise cea mai bună prietenă a mea. Și fiindcă acum eram și noi prietene foarte bune — am arătat spre noi două și apoi mi-am atins inima — voiam să fie al ei. Naima a luat între degețele potcoava, uitându-se vrăjită la ea. Când bunica ei a intrat în cort câteva clipe mai târziu, cu hainele mele în mâini, Naima a alergat la ea și i-a arătat cu mândrie darul. Maika i-a zâmbit cu gravitate nepoatei sale. Apropiindu-se de mine, mi-a întins lenjeria intimă și pantalonii proaspăt spălați. Mi-a adus și o djellaba și o burqa curate, dându-mi de înțeles că trebuia să le păstrez și că poate urma să am nevoie de ele în drum

spre Marrakech. Apoi a făcut ceva ce nu-i stătea deloc în fire. Din senin, m-a îmbrățișat. Luându-mă de ambii umeri, mi-a atins fața cu o mână și a spus:

— *Allah ybarek feek wal' ayyam al-kadima.*

Era o frază pe care o auzisem în mod regulat în Maroc. Iată o binecuvântare, o rugăciune maternă: *Fie ca Allah să reverse asupra ta binecuvântările lui în zilele ce au să vină.*

Afară, am auzit un vehicul care intra în oază. Toți am înțepenit când motorul și-a redus turația și apoi s-a oprit. Sosise șoferul meu.

Douăzeci și trei

Îl chema Aatif. La prima vedere nu inspira încredere. Un bărbat scund, cu o burtă mică dar pronunțată, păr ce se rărea, câțiva dinți înnegriți rămași în gură, ochi sătui de lume. Vehiculul lui era un Citroën de teren, vechi de cel puțin cincisprezece ani, cândva alb dar acum zgâriat și lovit, cu două locuri în față și o zonă de încărcare rezonabilă în spate. Arăta de parcă fusese suprasolicitat. Ce m-a izbit imediat la Aatif a fost imensa lui timiditate. Spre deosebire de Immeldine, nu era taciturn, nici distant. Nici nu emana genul de autoritate detașată a lui Idir. Dimpotrivă, părea aproape stingher în prezența altora.

A existat un moment foarte ciudat, stânjenitor când Idir m-a chemat să mă apropii de ei. Mi-am ridicat o clipă burqa și l-am văzut pe Aatif tresărind. Nu știam dacă din cauză că nu se aștepta la o occidentală (deși sigur Idir îi spusese că eram americană), sau din cauza feței mele încă nevindecate. Fără să mă gândesc, am întins mâna. A părut îngrozit, de parcă i-aș fi arătat un sân dezgolit. Când mi-a luat mâna, a lui era rece și umedă.

Un amănunt pozitiv: Aatif vorbea franțuzește. O franceză oarecum simplă, la fel ca a mea, dar cu mai multă fluență decât cea a lui Idir. Când am început să vorbim, a fost clar că ne puteam înțelege.

Idir mi-a spus că îl informase pe Aatif cu privire la împrejurările care mă aduseseră în oază și că nu aveam acte, nici bani din cauză că fusesem jefuită și că aveam să mă socotesc cu el când ajungeam în Marrakech.

— Înțelegi că poliția mă caută? l-am întrebat pe Aatif.

A dat din cap.

— Asta te îngrijorează?

A dat din umeri.

— E valabil atâta timp cât ești dispus să-ți asumi riscul. Nu vreau să te pun în pericol.

A dat iar din umeri. Apoi a spus:

— Două mii de dirhami să te duc la Marrakech. *D'accord?*

Părea un preț foarte rezonabil, ținând cont de potențialul pericol pentru el.

— Bine — dar va trebui să vând niște bijuterii în Marrakech ca să-ți pot plăti.

A ridicat din umeri, și apoi:

— *D'accord.*

— În cât timp crezi că vom ajunge la Marrakech?

S-a gândit o clipă.

— În trei zile.

— Trei zile! Dar sunt doar câteva ore cu mașina din Ouarzazate, iar Ouarzazate e la șapte ore, poate, de aici.

— Trebuie să ridic multe bunuri înainte să plec la soukul din Marrakech și să le predau negustorului care le va vinde. Sunt multe opriri de făcut, mulți oameni depind de mine. La fel ca prietenii tăi de aici.

— Dar... dacă o să facem trei zile pe drum, unde vom dormi? N-am bani pentru hoteluri sau mâncare.

— Nici eu n-am bani de hoteluri. Am două saltele rulate în spate. Noaptea vom dormi lângă mașină.

Nu-mi plăcea deloc cum suna asta. I-am aruncat lui Idir o privire grăitoare, întrebându-l din ochi dacă puteam să am încredere în tipul acesta. Idir a dat repede din cap. Aatif a observat acest schimb de priviri. Ferindu-și oarecum ochii de mine, a spus:

— Ai să fii în siguranță.

— Bine.

După asta, în următoarele zece minute, Idir și Immeldine au umplut cam o zecime din Citroën cu carpete, șervete de masă și șervețele cu dantelă, fesuri. L-am văzut pe Idir negociind cu Aatif, chiar optimist că putea să se întoarcă luna următoare cu o sumă frumușică pentru ei. După cum îi arătau buzunarele și bucățica de grădină de sub un copac, am înțeles că aici era urgent nevoie de bani. Cât aș fi vrut să pot să bag mâna în buzunar și să le dau 5 000 de dirhami chiar acum!

Am ridicat mâna și i-am spus lui Idir:

— Când ajung la Marrakech și îmi vând inelele, am să-l rog pe Aatif să vă aducă niște bani.

Idir și-a fluturat imediat mâna.

— Te-am luat la noi fiindcă aveai nevoie, a spus el. Nu e nimic de înapoiat.

— N-am cuvinte să vă mulțumesc...

Idir iar și-a fluturat mâinile, dar apoi s-a gândit o clipă și a făcut o mică plecăciune în direcția mea. Naima era lângă el. El a atins pandantivul cu potcoavă purtat acum de ea cu mândrie și s-a înclinat din nou spre mine.

Aatif a închis portiera din spatele jeepului. Era vremea de plecare. Titrit a început iar să plângă și m-a ținut în brațe câteva clipe. Și Maika părea să-și stăpânească

lacrimile, dar era foarte hotărâtă să nu plângă. Când m-a strâns de umăr, am observat că făcuse pumn mâna dreaptă, arătându-mi clar că aproba felul în care ripostasem la atacul celor doi bărbați. Naima s-a uitat la tatăl său, cerându-i voie să vină la mine. Am îngenuncheat. Ea m-a sărutat cu multă delicatețe pe ambii obraji. În mod ciudat, nu a plâns. Aici, în fața tatălui și bunicului ei și a unui străin venit în vizită, era conștientă că trebuia să se poarte cu reținere. După o clipă, s-a întors în fugă la tatăl ei, așteptând de la el un semn aprobator, iar el i-a răspuns dând din cap.

Idir și Immeldine și-au luat la revedere aplecând fruntea.

— Gata? a întrebat Aatif.

Acum a fost rândul meu să răspund cu un gest din cap. După câteva clipe eram în cabina jeepului. Cele trei femei s-au adunat la geamul meu, în timp ce Aatif a trântit portiera de la șofer, a răsucit cheia în contact și a băgat în viteză. Mașina a luat-o din loc. Ochii mei i-au întâlnit pe ai Naimei când a ridicat mâna, încercând să fie curajoasă. În spatele burqăi, am început să plâng. Fiica pe care întotdeauna mi-am dorit-o. Fiica pe care nu aveam să o am niciodată. Fetița minunată pe care niciodată nu urma s-o mai văd.

Când jeepul a parcurs o sută de metri, m-am mai uitat o dată în spate la micul lot de pământ semiarabil din marele pustiu nisipos. Întreaga lor lume. Întreaga mea lume o perioadă. Iar acum trebuia să mă descurc în lumea răuvoitoare de dincolo.

Cu o izbitură, am trecut pe sub arcada de piatră care despărțea oaza de deșert. Aatif a scos un levier și a spus:

— Patru-ori-patru. Vom avea nevoie de el acum.

Am început să traversăm nisipul, luându-ne după șanțurile lăsate de niște anvelope. După un minut, am întins gâtul și am încercat să zăresc oaza. Dar dispăruse, zidul ei alb contopindu-se cu orizontul decolorat.

Cabina vehiculului părea un dezastru. Scaunele erau sfâșiate, pe podea se găseau numai gunoaie, parbrizul avea dâre de nisip și muște moarte, scrumiera era plină. Iar căldura devenise feroce. Am coborât geamul. Asta a fost o mare greșeală. Când vehiculul prindea viteză, nisipul era azvârlit înăuntru. Aatif a încetinit imediat.

— Nu e nevoie să porți burqa aici, a spus el.

— Ești sigur?

— Pe mine nu mă deranjează. Mai ales că n-am aer condiționat. Și dacă vrei să-ți scoți și djellaba...

Imediat am devenit defensivă.

— Ce vrei să spui cu asta? am întrebat.

A părut uimit.

— N-am vrut să te supăr. M-am gândit doar că te-ai simți mai confortabil în hainele tale.

— Și unde am să mă schimb aici?

A oprit jeepul și a coborât, apoi s-a dus în spate și a scos desaga în care erau hainele mele spălate, cele în care fusesem găsită în urmă cu multe săptămâni. A adus-o la portiera mea.

— Poți să cobori și să te schimbi în spatele mașinii. Eu am să fac o plimbare și să trag un fum. Când ești gata, mă chemi.

A spus toate astea în felul lui liniștit, timid, practic.

— Mulțumesc, am spus, coborând.

Aatif a ocolit capota și s-a dus în deșert, departe, aprinzându-și o țigară. Era îmbrăcat cu o cămașă largă, pantaloni largi, maro, sandale și un fes pe cap. L-am

văzut mergând cam un minut, apoi oprindu-se și neîntorcându-se nici măcar o dată în direcția mea. Mi-am scos repede djellaba, ușurarea de a mă elibera de greutatea ei fiind contracarată de expunerea imediată la soarele Saharei a corpului meu vătămat. Într-o clipă mi-am tras pantalonii de pânză și cămașa albă, simplă pe care le cumpărasem în Casablanca, apoi am strigat că eram gata. Aatif s-a întors și a pornit încet spre mine. În clipa aceea am început să mă simt nesigură. Pentru prima dată de când fusesem violată, bătută și aproape pe moarte mă aflam iar în imensitatea înspăimântătoare a Saharei. Simțeam că parcă era pe cale să mă înghită toată și m-am trântit de portiera jeepului, lovită de un atac de panică. Aatif a văzut ce se întâmpla și a venit în fugă. Când a ajuns la mine, gâfâind și lac de transpirație, eu mă agățam de mânerul portierei ca de o centură de salvare pe o mare schimbătoare.

— Pot să te ajut? a spus el.

Am dat din cap.

— Pot să te iau de braț?

Am dat iar din cap.

Mi-a luat mâna care strângea mânerul portierei. Cu cealaltă mână mi-a susținut brațul drept.

— Dă-i drumul, te rog, a spus el. Am să te urc în mașină.

Am făcut ce mi-a spus, cât pe ce să mă prăbușesc peste el. O fi fost el scund și îndesat, dar când a fost vorba să-mi desfacă mâna de pe portieră și să mă instaleze pe locul pasagerului, a dat dovadă de o forță uimitoare.

După ce am ajuns în siguranță înăuntru, s-a dus în spate, a scos ceva din jeep și s-a întors cu o sticlă cu apă, încă aburită, ceea ce m-a făcut să mă întreb dacă avea în spate un răcitor rudimentar. Mi-a întins sticla.

— Bea, a spus el.

Am băut o jumătate de litru înainte de a i-o înapoia. A luat câteva înghițituri cumpătate, apoi mi-a dat-o iar.

— Trebuie să bei mereu apă.

— Mulțumesc, am spus. Mulțumesc mult. Îmi pare rău că m-am răstit la tine mai înainte. Am avut aici o experiență cumplită.

— Știu. Mi-a povestit Idir. Îngrozitor. Îmi pare foarte rău pentru tine. Dar...

A pornit motorul. Citroënul a prins iarăși viață. Aatif a băgat în viteză. Am pornit. Și el a terminat fraza.

— ... am să te duc la Marrakech.

M-am rezemat de speteaza scaunului, încă agitată și speriată. Aatif și-a aprins o țigară și timp de aproape o oră nu a spus nimic. Soarele începea să coboare, scăldând Sahara într-o lumină crepusculară. Ce mult voiam să fiu amețită și entuziasmată de frumusețea ei înfricoșătoare! Dar tot ce puteam să fac era să încerc să nu mă mai afund în abisul în care se deslușeau amenințător toate ororile recente.

Spre lauda lui, Aatif n-a scos un cuvânt în timp ce străbăteam în viteză nisipurile. Doar a fumat țigară după țigară, uitându-se din când în când la mine să se asigure că nu mă înmuiam iar. Am apreciat că, timp de o oră sau două, mi-a lăsat timp să dau la o parte coșmarul.

Asta-i problema la cel mai rău soi de traumă. Poți să spui că o să treacă. Poți să-ți spui că vei reuși cumva s-o „gestionezi". Dar ai să și începi să-ți dai seama foarte repede că, odată ce ești sub stăpânirea contururilor ei înfiorătoare, de acum o să trăiești cu ea toată viața. Chiar dacă, la un moment dat, s-ar putea să te împaci cu ea, să ajungi să te acomodezi cu scârba de ea, aceasta tot va fi veșnic cu tine. Lumea ta s-a schimbat definitiv din cauza a ceea ce s-a abătut asupra ta.

Cu o izbitură am părăsit nisipul și am intrat pe un drum pavat. Văzând în față un indicator pentru Tata, m-am înfiorat.

— Nu-ți face griji, a spus Aatif. Nu mergem acolo. Dar într-o clipă am să opresc și tu ai să-ți pui iar djellaba și burqa.

— De ce?

— Pentru că un kilometru sau doi mai încolo e un punct de control.

— De unde știi?

— Am trecut prin el acum câteva ore.

A încetinit. Eram pe o porțiune pustie a șoselei care ducea la Ouarzazate. A oprit și mi-a spus că deoarece se întunecase puteam să mă schimb afară fără să fiu văzută. Dar dacă venea o mașină cu farurile aprinse...

— Am să mă îmbrac repede, am spus și, luându-mi rucsacul, am coborât din mașină și m-am schimbat în djellaba și burqa în mai puțin de un minut. De îndată ce m-am urcat în jeep, în spatele nostru a apărut un camion, luminându-ne cu farurile.

— Te-ai descurcat bine, a spus Aatif când camionul a trecut pe lângă noi.

A băgat mâna în torpedou și a scos o carte de identitate marocană a unei femei cam de vârsta mea — de-o frumusețe austeră.

— E soția ta? am întrebat.

— Sora mea.

— Ea n-are nevoie de acte?

— Nu mai are. A murit.

— Era așa de tânără!

— Cancerului nu-i pasă cât de tânăr sau bătrân ești.

Și-a aprins altă țigară.

— Oricum, când ne oprește poliția, spui că ești sora mea.

— Și dacă îmi pun întrebări?

— N-o să-ți pună. Pentru că porți burqa și ar trebui să ne creadă teroriști ca să-ți ceară să-ți scoți vălul. Eu fac în mod frecvent drumurile astea. Nu pot spune că îi cunosc pe toți polițiștii sau că ei mă știu...

— Dar dacă ești de pe aici...

— Trăiesc într-un sat aflat la multe ore depărtare de Ouarzazate. Dacă ar fi să mergem prin zona aia, nici nu mi-ar trece prin cap să te dau drept sora mea. Toată lumea o cunoștea. Toată lumea știe că a murit. Dar aici — nicio problemă.

— Dacă totuși mă iau la întrebări?

— Nu spui nimic. Am să le spun că ești surdomută.

După cinci minute am ajuns la punctul de control. Doi polițiști în uniformă blocaseră pe jumătate șoseaua cu mașina de patrulare. L-au salutat pe Aatif și au cerut actele de identitate. El a întins cele două documente. Unul dintre polițiști m-a luminat cu lanterna. Eu mi-am ținut ochii fixați asupra șoselei din față și, după o clipă, lanterna s-a stins. I-au cerut lui Aatif să coboare din mașină. L-am auzit răspunzând la multele lor întrebări, apoi deschizând portiera din spatele jeepului și lăsându-i să inspecteze interiorul. Groaza pe care o simțeam era imensă. Dacă lumina lanternei se abătea iar asupra mea, știam că am încurcat-o și că o să iasă foarte repede la iveală că eu eram femeia pe care tot Marocul o căuta.

Dar după câteva clipe Aatif s-a întors în mașină, polițistul i-a urat noapte bună și am plecat.

Aprinzându-și altă țigară, Aatif a slobozit un uriaș nor de fum, vizibil ușurat. În cele din urmă a spus:

— Primul punct de control a rămas în urmă.

Douăzeci și patru

Am dormit la periferia unui sat mic, despre care Aatif mi-a spus că era la treizeci de minute de Tata. Satul acela, aflat pe un drum semipavat care se bifurca din șoseaua principală pe care călătoream noi, se numea Sidi Boutazart. Era în drum spre prima oprire pe care trebuia să o facă Aatif mâine dis-de-dimineață. Nu voiam să stau nicăieri în apropiere de Tata, așa că el a propus să oprim aici.

— Știu o mică zonă liniștită, unde n-o să ne vadă nimeni, a spus el.

Această zonă s-a dovedit a fi un petic de pământ arabil, umbrit de un copac. În apropiere pășteau câteva capre și vaci. La fel ca înainte, Aatif a vrut să mă asigure de corectitudinea lui în privința aranjamentelor noastre de călătorie. A scos cele două saltele rulate și a întins câte una de fiecare parte a mașinii. „Patul" consta dintr-o saltea subțire de bumbac, două cearceafuri ușoare și o plasă pe care mi-a propus să o pun pe față când dormeam în caz că puricii de nisip ieșeau devreme. Când eram în oază, puricii de nisip fuseseră o continuă problemă în timpul zilei. Noaptea dispăreau în eter. Dar cum răsărea

soarele, ieșeau iar la atac. De aceea era esențial să te culci devreme și să te scoli chiar înainte de ivirea zorilor.

— Aici n-ai nevoie de ceas deșteptător, a spus el. Te trezesc puricii de nisip.

Când s-a înserat, s-a dus la salteaua lui, s-a așezat în genunchi cu fața spre Mecca, am presupus eu, și atingând cu capul salteaua a petrecut câteva clipe spunându-și rugăciunile de seară. Când a terminat, s-a dus în spatele jeepului și a scos o cutie de polistiren expandat — din care a luat un mic arzător cu gaz, o oală, două farfurii — și a pregătit o cină simplă compusă din pâine și cușcuș cu câțiva morcovi aruncați în el. La cină l-am întrebat despre el. Mi-a spus că era dintr-un sat numit M'hamid, aflat la vreo patru sau cinci ore de drum de aici. Se afla la capătul unui drum pavat care pornea din Oarzazate, apoi trecea printr-un important oraș berber, numit Zagora, și se înfunda în satul lui, dincolo de care era Sahara. Se considera în foarte mare măsură berber și, prin urmare, avea sentimente amestecate în ceea ce privește guvernul de la Rabat.

— Mă port politicos cu poliția, a spus el, cu funcționarii care administrează *département*-ul nostru. Dar îmi place și să-i ocolesc, să nu-i las să mă controleze. Ăsta e unul dintre motivele pentru care am fost de acord să te duc la Marrakech. Dacă fugi de ei...

— Ei cred că i-am făcut rău soțului meu.

— Nu e treaba mea dacă ai făcut-o sau nu.

— Te asigur că n-am făcut-o.

— Dacă tu spui așa, te cred.

— Dar trebuie să înțelegi și că...

I-am spus toată povestea dintr-o suflare. Am scurtat-o, n-am spus de ce dispăruse Paul — doar că descoperisem o trădare din partea lui. I-am spus și despre inspectorul

de poliție din Essaouira, care era hotărât să mă acuze pe nedrept. Și despre prietenul soțului meu care îl înșelase. Apoi despre evenimentele din Tata și ce a urmat.

Aatif a ascultat în tăcere. Când am terminat, a aprins o țigară de la alta.

— Polițistul acela din Essaouira... Am cunoscut oameni care au fost persecutați de unii ca el. Ei hotărăsc că ești vinovat. Te hăituiesc și schimbă dovezile ca să fie siguri că o să fii condamnat. Ei nu sunt berberi.

Pe urmă i-am explicat că plănuiam să-mi vând inelele în Marrakech, să ajung la Casablanca și să-l mituiesc pe dubiosul acela de fost prieten al soțului meu să-mi dea un pașaport fals și să mă scoată din țară.

— Vreau să fiu sinceră cu tine. Nu vreau să-ți ascund nimic. Vreau să înțelegi toate riscurile de a fi cu mine aici.

— Înainte să plec la bază, ți-am văzut fața la televizor, a zis el. Așa că atunci când Idir mi-a spus să te iau la Marrakech...

A făcut o pauză, apoi a zâmbit ușor.

— Acum că știu că trebuie să-l ducem de nas pe inspectorul ăla de poliție... ei bine, jocul e joc, *n'est-ce pas*?

Cerul nopții de deasupra noastră era uimitor. În oază mă culcam de cele mai multe ori când apunea soarele. Aici am văzut prima dată bolta cerească în toată splendoarea ei. În deșert, claritatea era amețitoare. Ce puzderie de stele! Ce senzație de potențial divin! Chiar și în inima țării, la doar zece mile de Buffalo, într-o noapte perfect senină nu vedeai nici treizeci la sută din ce se vedea aici. Era ca și cum aș fi descoperit o componentă cu totul nouă a universului. Tata spunea mereu că privitul stelelor ne subliniază insignifianța. Dar în noaptea asta, atâta strălucire — mai ales în lumina evenimentelor recente — era electrizantă.

Mă uitam la stele și ele îmi spuneau că, întrucât în marea schemă cosmică a lucrurilor nimic nu e important, tot ce ne definește e de-o importanță vitală. Ce altceva avem în afară de viața noastră, de povestea noastră?

— E un cer uimitor, i-am spus lui Aatif.

— Frumos, da, a spus, nu din cale afară de entuziasmat.

— Mi-aș fi dorit să pot să cred în rai, într-un fel de paradis veșnic. M-am gândit la asta mai devreme când te-am văzut rugându-te.

— E important să crezi în paradis. Mai ales când viața e grea.

— Credința e un lucru complicat.

— Nu, credința e simplă. Și bună.

— Ai copii?

L-am văzut încordându-se și m-am scuzat că am pus o întrebare nepotrivită.

Și-a aprins altă țigară. După câteva fumuri lungi m-a întrebat dacă vreau ceai și mi-a spus că Maika îi dăduse tizană pentru mai multe zile. Era o veste bine-venită, deoarece mă întrebam cum am să dorm sub cerul liber.

— O cană ar fi minunată.

S-a dus să aducă apă dintr-un bidon mare de plastic din spate, apoi a fiert-o într-un ibric. Știind ce repede inducea somnul ceaiul, i-am spus lui Aatif că aveam să mă schimb în cămașa de noapte înainte de a-l bea. El s-a ridicat și s-a îndepărtat. Mi-am luat cămașa de noapte și m-am schimbat repede, apoi am luat-o în direcția opusă față de Aatif, mi-am ridicat cămașa și am botezat nisipul. Ce ciudat să mă gândesc că tot ce odinioară luasem drept de la sine înțeles — precum o toaletă, internetul sau chiar un telefon — îmi era inaccesibil de atâta timp! Și cum mă adaptasem — fiindcă nu avusesem de ales.

Imediat ce am terminat cana de ceai, i-am urat lui Aatif noapte bună. M-am vârât între cele două cearceafuri, mi-am pus plasa pe cap și am privit cerul strălucitor de deasupra. Chiar înainte să mă cuprindă somnul, m-am uitat la tovarășul meu. Se dusese în mijlocul drumului desfundat din apropiere să mai fumeze o țigară și se uita în sus la marele necunoscut lucitor. L-am văzut ștergându-și ochii. Plângea?

Dar pe urmă ceaiul și-a făcut efectul magic și lumea a dispărut pentru o vreme.

Aatif a avut dreptate. Cum s-a crăpat de ziuă, puricii de nisip au fost un ceas deșteptător vătămător. Cel puțin zece dansau pe plasa care îmi acoperea fața. Lumina despica cerul.

Aatif se trezise deja și făcea ceaiul. Mi-a făcut ușor cu mâna.

— Ai dormit bine? am întrebat.

— Da.

— Pe unde o luăm azi?

— Ne întoarcem în drumul principal. Vom opri în mai multe sate. Va trebui să te acoperi. Ar putea să fie blocaje pe șosea.

Așa că m-am schimbat iar. Când am ajuns în șosea, eram deja leoarcă de transpirație.

— Prima oprire e Tissint — cam o oră de aici, a spus Aatif.

Ne-am întors în șoseaua principală. În dimineața asta soarele părea și mai hain. Când am coborât parasolarul pentru a-i diminua efectele de orbire, Aatif a deschis torpedoul și a scos o pereche de ochelari de soare cu rame de plastic roșii.

— Poți să-i iei pe ăștia.

I-am mulțumit, dar când mi-am dat burqa jos ca să-i pun, a șuierat:

— Pune-ți burqa, acum!

Am ridicat privirea. Eram într-o curbă. Chiar în fața noastră o mașină de poliție bloca șoseaua, lăsând să treacă doar câte o mașină. Din fericire, în față era un camion mare, însă am văzut un polițist uitându-se în direcția noastră tocmai când îmi puneam burqa la loc. Mă văzuse? Dacă da, acesta era începutul sfârșitului?

Polițiștii erau foarte riguroși cu camionul, cerându-i șoferului actele, deschizând partea din spate a vehiculului și cercetând amănunțit interiorul.

— Dacă te întreabă ceva, nu răspunzi, a șoptit Aatif.

— Și dacă mă pun să-mi scot burqa?

— Nu spui nimic.

Inspecția camionului terminată, ne-am apropiat de mașina de poliție. Pe una dintre portierele din spate era lipit un afiș în arabă și franceză, cu poza mea din față pe el. Cuvintele în franceză nu aveau nevoie de traducere:

Personne disparue — Recherchée par la police..

A văzut și Aatif afișul și a strâns bine volanul când tânărul polițist — nu putea să aibă mai mult de douăzeci și doi de ani — a băgat capul pe geam și a cerut actele de identitate. Aatif le avea la îndemână. Între timp, colegul mai în vârstă era în spatele mașinii și scotea toate carpetele și bunurile din dantelă vrăfuite cu grijă. Polițistul cel tânăr părea extrem de vigilent — a pus multe întrebări, a cerut actele de înmatriculare a jeepului — pe care Aatif le-a prezentat — apoi a repetat întrebările aruncate de celălalt polițist cu privire la bunurile din spate. Aatif a răspuns politicos. Dar când tânărul polițist a devenit

țâfnos, și glasul lui Aatif a devenit cam defensiv. Apoi celălalt polițist a venit la geamul meu și a început să mă chestioneze în arabă. M-a cuprins frica și era bine că nu putea să vadă ce tare transpiram. Dar, așa cum m-a învățat Aatif, am stat cu ochii fixați la șoseaua din față și n-am scos o vorbă. Iritat, polițistul a băgat mâna înăuntru și m-a atins pe braț. M-am întors cu fața la el, dar am rămas mută. Aatif îi spunea acum furios ceva și polițistul m-a lăsat în pace. Aatif a continuat, făcând semn spre spatele jeepului, bătându-se pe piept și arătând spre mine. Polițistul cel tânăr a schimbat o privire cu colegul său, apoi s-au dus amândoi la mașina de patrulare cu actele noastre. M-am uitat la Aatif. El a refuzat să se uite la mine, în schimb a apucat strâns volanul, încercând să rămână calm. S-a uitat spre mașina de poliție și a văzut iar afișul cu poza mea. A închis ochii, regretând clar că eram cu el. Am vrut să spun ceva, dar știam că trebuia să rămân mută. După o veșnicie în care polițistul mai în vârstă a citit la un aparat de emisie-recepție datele documentului de identitate (oare în sistemul centralizat apărea că femeia sub a cărei identitate călătoream era de fapt moartă?), acesta a venit cu pași mari spre noi.

Dar în loc să-mi ordone să cobor din mașină și să-mi descopăr fața, polițistul i-a înapoiat lui Aatif cele două cărți de identitate. Apoi i-a făcut semn că eram liberi să plecăm.

Aatif a mormăit un mulțumesc, a băgat mașina în viteză și a pornit.

După cinci minute, când punctul de control rămăsese mult în urma noastră iar pe șosea nu era nicio mașină, m-am întors spre el și am spus:

— Mă coc sub asta. Trebuie să o scot.

Aatif nu a spus nimic, dar am văzut că nu era încântat. Scoțându-mi burqa, m-am zărit în oglinda retrovizoare. Aveam părul ud, fața roșie ca sfecla și groază în ochi. Aatif mi-a întins sticla cu apă.

— Termin-o, a spus el. Ai nevoie. O să mai luăm în satul următor.

— Îmi pare nespus de rău.

— Pentru ce? Ai făcut exact ce ți-am spus. Polițiștii au fost riguroși. Când unul a întrebat de tine, i-am explicat că ești înapoiată mintal și nu înțelegi ce zice. A cerut dovada. I-am spus să-ți dea jos burqa și să te interogheze, dar că după aceea va trebui să suporte consecințele. Atunci a dat înapoi. Dar ai văzut afișele. Blocajele de șosea sunt normale, dar de obicei nu sunt așa de multe. Poliția te caută și din cauza asta e dificil să circuli pe șoselele principale. Dar până la Tazenakht și toate satele de pe ruta aia, din care iau bunuri, n-o să mai fie puncte de control. Va trebui să găsim o cale de întoarcere pentru mâine.

— Am avut noroc cu cartea de identitate a surorii tale.

— Am îngropat-o cu doar două săptămâni în urmă. Probabil că nu i-au înregistrat moartea, deoarece mai e încă în computerele din Rabat.

— Dar e îngrozitor. Trebuia să-ți iei liber o vreme.

— Trebuie să muncesc. Sora mea a lăsat în urmă doi copii. Tatăl lor e în armata staționată în vestul Saharei, în apropiere de Mauritania. Nu trimite acasă mulți bani. Mama are grijă de ei, dar e văduvă și în vârstă. Așa că trebuie să muncesc.

— Uite ce e, mai înainte am scăpat ca prin urechile acului. Nu vreau să dai de bucluc, să-ți pierzi mijloacele de trai...

— Am spus că te duc la Marrakech. Te voi duce la Marrakech.

Zece minute mai târziu am intrat în satul Tissint. Un șir de case joase, pline de praf, o măcelărie cu carcase sângerânde, câteva cafenele, un atelier mecanic, peste tot tineri care tândăleau, iar în mijlocul căldurii ca de furnal se simțea duhoarea de deșeuri în putrefacție. Clienta lui Aatif era o femeie masivă și veselă, care trăia într-o căsuță de la periferia satului. A insistat să ne ofere ceai. L-am auzit pe Aatif vorbind despre mine, folosind, am presupus, pretextul cu starea mea mentală. Ea mi-a zâmbit cu sfială, apoi l-a ajutat pe Aatif să încarce cuverturile de catifea cu modele complicate și fețele de pernă decorative. Înainte să plecăm, i-a apucat cu ambele mâini mâna dreaptă, aparent rugându-l ceva.

Când eram iar în mașină și ne îndreptam spre următoarea oprire, l-am întrebat ce îl rugase stăruitor.

— Mi-a spus că soțul ei e bolnav. Au doi copii mici. Din cauză că el e în spital — și nu se așteaptă să trăiască — ei depind întru totul de vânzarea lucrurilor făcute de ea, pe care am să le vând negustorului meu din Marrakech.

— Trebuie să negociezi cu ei pentru clienții tăi?

— Bineînțeles. E om de afaceri și vrea să cumpere la un preț cât mai mic.

— Deci te lupți spre binele lor?

— E și spre binele meu. Iau treizeci și cinci la sută din tot ce vând. Cu cât obțin mai mult pentru clienții mei, cu atât iau și eu mai mult.

— Cât ți-a cerut femeia aia să obții pentru ea?

— Mi-a spus că are nevoie de o mie cinci sute de dirhami. Cu banii ăștia, ea și cei doi copii o vor scoate la capăt luna asta. Asta înseamnă că eu trebuie să-i vând lucrurile pentru puțin peste două mii de dirhami. Asta nu e ușor, deoarece negustorul îmi spune că acum piața merge

foarte prost. Nu mai sunt atâția turiști ca înainte — deși în Maroc nu prea sunt frământări. Dar eu tot mă tocmesc la sânge pentru ele.

— Și poți să-ți câștigi existența din asta?

— Pot să mă întrețin. Încerc să întrețin o familie...

— Ai familie?

— Mai am doar o soră care trăiește în Zagora. E învățătoare. Singura dintre noi care a primit o educație așa cum trebuie. E măritată tot cu un învățător și au doi copii. Așa că sunt unchi.

— Dar n-ai soție sau copii ai tăi?

— Încă nu. Dar am cunoscut o femeie care îmi place foarte mult. Hafeza. E puțin mai tânără ca mine. Douăzeci și opt de ani. Cusătoreasă. E foarte blândă și bună la inimă. Și, la fel ca mine, ar vrea mulți copii. Știu și că au cerut-o mai mulți bărbați, dar e foarte cusurgioaică. Vai, la fel e și tatăl ei. Mi-a spus că, deși Hafeza dorește să-mi fie soție, nu pot s-o am decât dacă pot să cumpăr o casă.

— Vrea să cumperi o casă cu banii toți?

— Nu cu banii toți, dar vrea să dau un avans.

— Și cât ar costa?

— Am găsit o căsuță. Patru camere. Simplă, dar destul de spațioasă. Prețul... o sută de mii de dirhami. Am strâns anul trecut zece mii, poate. Dar banca vrea să pun jos patruzeci de mii înainte să-mi dea un împrumut.

— Și tatăl Hafezei e de neclintit?

— Până o să putem să ne mutăm în casa aia nu va fi soția mea.

— E cam rigid tatăl ei.

— Aș vrea să pot să câștig mai repede mai mulți bani. Când mă întorc în satul meu repar biciclete — e a doua

meserie. Dar asta îmi aduce poate trei, patru sute de dirhami pe lună.

Patruzeci de mii de dirhami. Asta făcea aproape cinci mii de dolari. Deci casa costa în jur de douăsprezece mii patru sute de dolari. Mai puțin decât o mașină foarte rudimentară în State. Suma care stătea între Aatif și visul său de a avea o soție, o familie.

— N-ai mai fost însurat? am întrebat.

A clătinat din cap.

— E de mirare.

— De ce?

— Ești un om extrem de cumsecade și onorabil — iar din ăștia sunt puțini.

Reacția lui la asta a fost un amestec înduioșător de stinghereală și mândrie.

— N-ar trebui să spui astfel de lucruri.

— De ce?

— O să mi se urce la cap, a spus el, zâmbind larg.

Și-a aprins o țigară. Zâmbetul a dispărut repede.

— Acum zece ani, am cerut în căsătorie altă femeie din satul meu. Amina. A acceptat. Apoi într-o zi a apărut un bărbat din Ouarzazate. Un brutar pe nume Abdul. Avea trei brutării acolo. A cunoscut-o pe Amina. După o săptămână s-a întors să meargă la tatăl ei s-o ceară de nevastă. Bineînțeles că tatăl ei a fost de acord. Fiindcă el avea bani, iar eu nu.

— Înțeleg de ce e atât de important să găsești acei patruzeci de mii de dirhami.

— N-am să fac rost niciodată de ei. Tatăl ei mi-a dat un an, nu mai mult.

— Și banca nu vrea să-ți împrumute mai mult?

— Am un văr care lucrează la banca din Zagora și de asta primesc împrumut. Dar câștig atât de puțin...

După expresia feței lui am văzut că Aatif voia să abandonăm repede acel subiect despre care vorbea rar... mai ales cu o femeie.

Ne-am oprit într-un sat numit Melimna, unde o femeie în vârstă a încărcat în jeep câteva zeci de fețe de masă și șervete albe. Apoi am mai oprit în Foum Zguid și Alougoum — niște sate micuțe cu câteva prăvălii, o cafenea sau două și mulți bărbați, tineri și bătrâni, pierzând vremea pe străzi. La fiecare oprire Aatif a fost întâmpinat cu atâta căldură, încât a fost clar că femeile ale căror bunuri le ducea la piață îl considerau un om cinstit, demn de încredere. Am văzut iar că toată lumea era interesată de femeia care călătorea cu el — o persoană care în mod clar avea nevoie de multă apă în spatele burqăi sale. La fiecare oprire l-am rugat fierbinte să mai ia doi litri în plus, deoarece încotoșmănată în hainele alea mă deshidratam serios.

Când am părăsit Alougoum, după-amiaza era pe sfârșite și ne aflam pe un drum lăturalnic pe jumătate pavat. Nu mai suportam să fiu prizonieră în severul veșmânt islamic.

— Sigur putem să riscăm să-mi scot hainele astea pentru o vreme.

Aatif a rămas pe gânduri.

— Până la căderea nopții o să ajungem la Tazenakht — un oraș, nu un sat. Știu un loc dincolo de el unde putem dormi la noapte. Până atunci — drumul acesta nu e prea circulat, fiindcă nu e pavat. Poliția rareori instalează puncte de control aici. Așa că dacă trebuie să te schimbi...

A tras pe dreapta și s-a dus să fumeze în timp ce eu mi-am dat jos burqa și djellaba și mi-am pus pantalonii și cămașa care erau încă din ziua precedentă pătate de transpirație.

Întors în mașină, mi-a pus o întrebare.

— Tu n-ai copii. E alegerea ta?

M-am gândit o clipă înainte de a-i explica problemele pe care le-am avut cu primul și al doilea soț. Eram sigură că Aatif avea să creadă că nu eram tocmai întreagă la minte dacă doi bărbați n-au dorit să aibă copii cu mine. Însă ce a spus el m-a surprins și m-a dezarmat.

— Așadar, ai avut ghinion la bărbați.

— Sau poate bărbații pe care i-am ales...

— ...n-au fost demni de tine.

Eram pe cale să-i mulțumesc pentru vorbele frumoase când, din senin, am auzit amândoi zgomotul unei motociclete care se apropia de noi din spate. Aatif s-a încordat imediat. Și eu la fel.

— Oprește, i-am spus încet, gândindu-mă să sar și să mă ascund după o mașină până trecea motocicleta.

— Prea târziu, a răspuns el chiar când motocicleta era pe cale să ne depășească. Pe motocicletă se aflau un bărbat și o femeie, amândoi la douăzeci de ani și ceva, amândoi în blugi și cămăși de denim, amândoi caucazieni. Femeia a zâmbit când au trecut pe lângă noi. Dar, văzându-mă, l-a înghiontit pe tipul care conducea motocicleta și i-a spus ceva.

— Accelerează, i-am spus lui Aatif.

Dar era prea târziu. Motocicleta se oprise chiar în fața noastră, iar bărbatul și femeia se dăduseră jos și își scoteau căștile. Amândoi arătau în mare formă, plini de bani. Ne-au făcut semn să oprim. Aatif s-a uitat la mine, întrebându-mă ce să facă.

— Mă ocup eu de asta, am zis.

Aatif a încetinit, apoi a oprit. Am coborât. Cei doi s-au apropiat de mine.

— *Parlez-vous français?* m-a întrebat bărbatul cu un accent care spunea clar că era francez.

Am dat din cap.

— Sunteți bine? a întrebat femeia.

— Da, de ce?

— Nu sunteți americana pe care o caută toată lumea?

— V-am văzut peste tot fotografia.

Aveam de luat o decizie — să neg și să le stârnesc bănuielile, sau...

— Da, eu sunt acea femeie. Și da, bărbatul acesta mă duce la cea mai apropiată secție de poliție ca toată lumea să știe că sunt bine.

— Ce s-a întâmplat?

— E o poveste lungă.

— Am putea veni cu dumneavoastră.

— Sunteți foarte amabili, dar nu e nevoie.

— M-aș simți mai bine dacă v-am însoți la Tazenakht, a spus bărbatul.

— Vă mulțumesc încă o dată pentru această ofertă generoasă, dar vă asigur că nu sunt în niciun pericol aici. Dimpotrivă, acest om m-a scos dintr-un mare pericol.

Cei doi au schimbat o privire. Mi-am dat seama că se întrebau despre starea mea mentală, mai ales că era clar că mă străduiam să nu fiu nervoasă.

— Pot să vorbesc eu cu șoferul dumneavoastră, dacă vreți, a spus bărbatul.

Era momentul să pun capăt.

— Vă sunt recunoscătoare pentru amabilitate, dar...

— Sunteți de acord să ne întâlnim la secția de poliție din Tazenakht?

Naiba să-i ia pe acești buni samariteni. Naiba să mă ia și pe mine că mi-am scos burqa. Trebuia să gândesc repede.

— Vă spun eu cum facem. Sunt sigură că pe strada principală este o cafenea. Să zicem că ne întâlnim acolo peste o oră. Atunci puteți să vă asigurați că sunt teafără.

— Ar trebui să-i urmărim, a spus femeia cu glas scăzut ca să n-o aud eu.

— Și eu trebuie să telefonez la Paris în treizeci de minute. Așa că mergem la secția de poliție, le spunem că am văzut-o în drum spre Tazenakht și lăsăm povestea în mâinile lor.

— Să le spuneți negreșit, am zis. Dar treaba e că am să vorbesc cu ei îndată ce ajung în oraș...

Cei doi au schimbat o privire și s-au uitat iar la Aatif.

— Bine, a spus în cele din urmă bărbatul. Ne vedem în Tazenakht.

— Cafeneaua de pe strada principală, am spus, sperând să existe una. Putem să bem o bere.

Bărbatul s-a uitat la ceas. Era clar că avea programată o convorbire telefonică. Cu reținere, s-au întors la motocicletă și au plecat în viteză.

Imediat ce au dispărut, m-am întors în grabă la mașină și am urcat. Aatif și-a dat seama că discuția cu cei doi francezi nu decursese strălucit.

— Trebuie să părăsim drumul acesta, am spus. Acum.

Douăzeci și cinci

Aatif s-a gândit repede. Dacă o luam înapoi spre sud către șoseaua principală, aveam să dăm de un fel de fundătură, deoarece drumul spre est era nepavat. Știa asta pentru că satul lui, M'hamid, se afla la cincizeci de kilometri de aici în linie dreaptă. Dar drumul prin deșert trecea printre dune de nisip înșelătoare. Vehiculele se împotmoleau în ele — iar în perioada asta a anului, când temperaturile erau cumplit de ridicate, o moarte oribilă nu era de neimaginat.

— Chiar dacă ar exista un drum direct până la M'hamid, ar fi foarte greu să te duc în satul meu.

— Înțeleg.

— Dar dacă mergem spre Foum Zguid, drumul ne duce foarte departe în sud. Pe urmă ar trebui s-o luăm spre nord prin Agadir. Un mare oraș turistic. Multă poliție.

Soluția lui: mai avea de ridicat niște lucruri dintr-un sătuc, Asaka, care se găsea la doar zece kilometri de aici pe un drum îngust prin deșert. Avea acolo o clientă pe care plănuia să o viziteze peste două săptămâni. Dar ea avea mereu lucruri la îndemână.

— Am să-i spun că mai am puțin loc în spate. În apropiere de casa ei e alt drum. Putem dormi acolo la noapte.

— Poliția n-o să ne caute acolo?

— Turiștii francezi le vor fi spus că erai în mașină cu un marocan. Dacă avem noroc, nu vor menționa marca mașinii. Dar chiar și așa, aici sunt multe mașini ca asta. Va trebui să-ți pui la loc burqa. Numai așa putem să ajungem la Marrakech. Dacă plecăm mâine devreme, poliția din Tazenakht va crede probabil că ne îndreptăm spre sud. S-ar putea să mai fie o blocare de drum, dar sper că am să-i păcălesc dacă mă văd cu o femeie cu burqa.

M-am acoperit iar. Începea să se însereze. Am luat-o ușor spre nord înainte de a coti la dreapta pe un drum prin deșert. Spre deosebire de unele dintre celelalte drumuri nepavate pe care circulasem, acesta era nesigur — o suprafață neregulată cu multe făgașe, echivalentul nisipos al hârtoapelor. Am mers zdruncinat cu mai puțin de cincisprezece kilometri pe oră. Peisajul de aici amintea de izolarea absolută a oazei, doar că nu aveai aceeași senzație de spațiu larg deschis. Parcă ne-am fi îndreptat spre o fundătură din care nu era cale de ieșire.

— Înțeleg de ce polițiștii n-ar vrea să vină după noi aici, am spus.

— De asta trebuie să rămânem aici până răsare soarele.

Ne-a luat aproape o oră să ajungem în satul Asaka, în care se găseau doar patru case. Cea la care ne-am oprit era locuită de un bărbat la cincizeci și ceva de ani, care avea o nevastă tânără și patru copii, toți părând să aibă sub șase ani. Soția era încă drăguță, dar clar acrită de viață. Țipa la copii. Se răstea la soțul ei, care stătea amărât pe un taburet. S-a răstit și la Aatif, ocărându-l pentru ceva, în timp ce îi punea pe cei doi copii mai mari să încarce în mașină djellabele croite de ea. Când soțul ei ne-a oferit ceai, Aatif a refuzat, arătând drumul și pretextând că trebuia să ajungem repede în nord.

De îndată ce am lăsat în urmă Asaka, Aatif a luat-o pe un drum atât de îngust, atât de împresurat de nisip pe ambele părți, încât mașina noastră abia avea loc să treacă. Am mers cam un sfert de oră până am ajuns la un mic spațiu deschis lângă care se afla o pompă. Aici am parcat și ne-am instalat pentru noapte. Aatif a spus că, dat fiind că era plină, puteam să scurtăm drumul și să ajungem la Marrakech la sfârșitul serii următoare, dar numai dacă plecam înainte de ivirea zorilor. Mie îmi convenea asta. Cu cât ajungeam mai repede la Marrakech, cu atât mai repede puteam să-mi vând bijuteriile.

— Apa nu e bună de băut, a spus Aatif, scoțând din spatele mașinii un bidon cu apă; mașina era atât de ticsită de bunuri, încât nu prea mai era loc pentru canistre cu ceva combustibil de rezervă și bidoanele cu apă pe care le căra. A folosit apa curată pentru a pregăti ceai și cușcuș. L-am întrebat dacă puteam să mă spăl la pompă. Mi-a spus să nu folosesc mai mult de patru sau cinci pompări, deoarece aici nu se prea găsea apă și s-ar fi putut să apară cineva care avea nevoie disperată de ea.

A pus cușcușul la fiert, apoi a plecat. M-am dezbrăcat și am pompat apa. Primul jet de lichid era insuportabil de maro, al doilea ceva mai neutru. Al treilea arăta relativ limpede. Nu aveam săpun, nici periuță de dinți (nu mă mai spălasem pe dinți din Tata) și nici lighean. Totuși, senzația apei pe pielea goală m-a revigorat. Cu pielea încă udă, mi-am pus cămașa de noapte.

— Femeia aia se plânge mereu, mereu e nemulțumită, a spus Aatif în timp ce mâncam. Dar Hafeza mea nu-i așa. Ea e mult prea bună ca să se transforme într-o așa femeie supărată.

M-am gândit că oricine ar fi încrâncenat dacă ar trebui să crească patru copii în pustietate și în sărăcie.

În loc de asta, am spus:

— Mă bucur pentru tine că ai găsit o persoană de treabă.

— Eu voi fi fericit dacă voi putea să-i dau tatălui ei ce vrea. Tu ai zestre în America?

— Nu, nu tocmai. Dar, crede-mă, când iubirea se sfârșește, nu mai contează decât banii.

— Banii nu sunt totul, a spus el. Dar fără ei...

— Pe lângă o casă pentru tine și Hafeza, ce-ai mai vrea?

— Un telefon mobil. Ar fi foarte util în munca mea. Am avut unul, dar era costisitor. Pe urmă am început să economisesc pentru casă, așa că nu mi-am mai permis telefonul. În afară de asta, un televizor nou, poate. Al meu are cincisprezece ani și imaginea e foarte proastă. Și, desigur, Hafeza va dori să mobileze casa.

Speranța de pe fața lui era înduioșătoare. M-am temut că n-avea să poată să găsească banii necesari pentru a-i obține mâna.

S-a înnoptat. Am desfăcut salteaua rulată, dar pământul de lângă mașină era mult prea neregulat. Așa că i-am spus lui Aatif că aveam să mă mut la doar câțiva metri de mașină, după o dună mică. I-am urat noapte bună, am luat salteaua și am întins-o. Apoi, după ce am dat pe gât doza de seară de ceai adormitor pe care o preparase Aatif, m-am strecurat între cearceafuri, mi-am pus peste cap plasa de țânțari și m-am uitat la stele, gândindu-mă: *Mâine voi fi într-un oraș. Voi mai vedea vreodată un cer atât de întins și senin ca ăsta?*

Somnul a venit repede. Dar apoi, din senin, am auzit voci. Voci mânioase, amenințătoare. Când glasurile au devenit mai puternice, m-am trezit de tot. Era încă

noapte. M-am uitat la ceas. Patru și douăsprezece minute. M-am ridicat și m-am furișat până la marginea dunei de nisip. Vârând capul pe după ea, am văzut patru bărbați — n-am putut să le stabilesc vârsta — înconjurându-l pe Aatif. Doi îl țineau, în timp ce ceilalți doi goleau mașina de toate bunurile. Când Aatif s-a rugat de ei, unul l-a plesnit tare peste față. M-am retras după dună. Înnebunită, am făcut o gaură în nisip, mi-am scos cele două inele și Rolexul tatei și le-am îngropat, apoi am găsit o piatră și am marcat locul. După aceea am rămas nemișcată, îngrozită de ce putea să se întâmple.

Iarăși glasuri, iarăși rugăminți din partea lui Aatif. Un zgomot de pumn și acum Aatif plângea. Apoi portiere deschise și trântite. Un motor prinzând viață și roți luând-o din loc. Am așteptat cinci minute bune ca să fiu sigură că acei bărbați nu se întorceau. Pe urmă mi-am dezgropat inelele și ceasul și m-am repezit la Aatif. Zăcea în nisip, ținându-se de stomac, plângând tare.

Am încercat să-l iau în brațe ca să îl ajut să se ridice, dar s-a ferit de atingerea mea.

— Ești bine? am întrebat.

— M-au pălmuit, m-au lovit cu pumnul în stomac, mi-au luat totul din mașină. Mi-au găsit chiar și portofelul și mi-au furat patru sute de dirhami. Singurii bani pe care îi aveam...

S-a ridicat în genunchi, și-a luat fața în mâini și a început iar să plângă.

— N-am noroc, a hohotit el. N-am deloc noroc. Viața... e prea grea.

Am pus mâna pe umărul lui ca să-l liniștesc.

— Ești în viață, am spus. Și întotdeauna există o soluție.

— O soluție? O soluție? Sunt ruinat.

— Nu ești ruinat.

— Hoții ăia... m-au curățat. Toate bunurile din mașină s-au dus. N-am bani să ajungem la Marrakech...

— Ai umplut azi rezervorul. Ai umplut și cele două canistre pe care le ții în spate. Le-au furat și pe alea?

— Nu știu.

M-am dus de-a bușilea la mașină, rugându-mă să găsesc cele două canistre pline. Am deschis portiera din spate. Bingo! Erau acolo, împreună cu două bidoane pline cu apă.

— Avem carburant, am spus. Două canistre pline, plus rezervorul aproape plin. Ne ajunge până la Marrakech?

A dat din cap.

— Asta-i o veste bună. Iată următoarea mea întrebare — Cam cât ar fi câștigat clientele tale de pe urma bunurilor pe care le transportai.

A făcut repede niște calcule în gând.

— Dacă ar fi fost să le obțin cel mai bun preț... poate opt mii de dirhami.

— Iar tu ai fi luat treizeci și cinci la sută din prețul total, ceea ce înseamnă că ar fi trebuit să le vinzi pe toate contra douăsprezece mii de dirhami.

Aatif s-a uitat uimit la mine.

— De ce ești așa de bună la cifre?

— E meseria mea. Oricum, dacă pornim acum spre Marrakech, în cât timp ajungem acolo?

— Poate în zece, douăsprezece ore.

— Cunoști acolo un bijutier bun?

— Cunosc oameni care cunosc oameni care cunosc bijutieri.

— Așadar, iată soluția. Le dăm ticăloșilor ălora o jumătate de oră să iasă din zonă, apoi pornim la drum. Eu am

să port burqa tot drumul până la Marrakech, ca să trecem prin punctele de control. Când ajungem în oraș găsim un bijutier care să-mi dea prețul pe care îl vreau, iar eu îți dau cele două mii de dirhami pe care ți le datorez pentru drum... precum și douăsprezece mii pentru bunurile care ți-au fost furate. Așa că toate clientele tale își vor primi banii.

— Nu pot să accept asta, a spus el.

— Ba ai să accepți. Pentru că eu mi-am scos burqa din prostie și m-a văzut cuplul francez. Așa am ajuns pe un drum lăturalnic, unde ai fost jefuit. Așa că n-ai de ales, trebuie să accepți banii. E clar?

Și-a înăbușit un hohot de plâns și s-a frecat la ochi cu mâinile înăsprite.

— Nu merit atâta bunătate.

— Ba meriți. Toți meritățm bunătate. Iar ghinionul, *monsieur*, se poate schimba.

S-a ridicat și a inspirat adânc de câteva ori.

— *Thé à la menthe*? a întrebat el în cele din urmă.

— Mi-ar prinde foarte bine acum, am spus, simțind abia acum adrenalina liniștindu-se după acea trezire care mi-a înghețat sângele în vine și gândul îngrozitor că istoria s-ar fi putut repeta aici dacă nu m-aș fi ascuns după acea dună.

M-am cutremurat. Aatif a văzut cum mă crispez și a făcut ceva neașteptat. A pus mâna pe umărul meu.

— Bun, *le thé*, a spus el, încercând să zâmbească. Și pe urmă... Marrakech.

Douăzeci și șase

Ne-a luat aproape treisprezece ore să ajungem la Marrakech. A fost un drum infernal. Când Aatif s-a suit prima dată la volan după jaf, mâinile îi tremurau. A început să plângă. L-am ținut de braț până s-a liniștit. Apoi, aprinzându-și o țigară, a băgat jeepul în viteză și a apăsat pedala de accelerație. Am mers pe drumurile de nisip cu hârtoape aproape o oră. Când am simțit sub roți șoseaua asfaltată, am răsuflat ușurată. La fel și atunci când am constatat că nu ne aștepta nicio mașină de poliție de-a curmezișul șoselei. Când am luat-o spre Tazenakht, l-am întrebat pe Aatif dacă avea de gând să raporteze jaful la poliție.

— Asta ne-ar băga într-un bucluc mai mare. În Maroc nu rătăcesc de colo-colo mulți hoți, deși mereu am fost avertizat să n-o iau pe drumuri lăturalnice. Dar dacă anunț poliția de ce s-a întâmplat, ce-o să se întâmple? Dacă hoții sunt prinși, vor face un an de închisoare și pe urmă or să iasă și-or să mă caute. Nu merită riscul.

— Mă simt foarte vinovată că te-am făcut să o iei pe drumul acela.

— N-ai de ce să te simți vinovată. Am mai dormit de câteva ori lângă satul acela și n-a fost nicio problemă. Am avut ghinion.

Totuși, în Tazenakht am avut noroc. Da, era un punct de control, dar am trecut prin el într-un minut. Polițiștii s-au uitat la actele noastre de identitate, în mașina goală, ne-au pus câteva întrebări și ne-au trimis în drumul nostru.

Au urmat patru ore de deșert non-stop. Am oprit o dată ca să golim o canistră de benzină în rezervorul mașinii. Am băut puțină apă și am mâncat pitta care mai rămăsese. Amândoi eram foarte conștienți de faptul că n-avem niciun ban și că trebuia să ajungem la Marrakech până se înnopta.

La punctul de control de dinainte de Ouarzazate, când tânărul polițist a început să-mi pună întrebări, Aatif a trebuit să-și țină discursul despre deficiența mea mintală. Chiar și așa, polițistul a continuat să mi se adreseze. Eu mă uitam în gol în față, dorind ca interogatoriul să se termine. Când n-am răspuns, polițistul s-a cam enervat și Aatif a trebuit să explice iar că eram surdă (își tot atingea urechile). Clar bănuitor, polițaiul a chemat un coleg mai în vârstă, explicând situația, arătând spre burqa mea, indicând în mod clar că voia să o înlătur. Polițistul mai în vârstă — care părea trecut bine de cincizeci de ani — a avut o discuție cu Aatif. Ce au discutat a părut să aibă efect, deoarece polițistul mai în vârstă i-a făcut semn colegiului său că nu era nevoie să continue interogatoriul.

După ce am scăpat de punctul de control, l-am văzut pe Aatif strângând volanul, încercând să prevină un alt atac de panică.

— A fost cât pe ce, am spus.

A dat din cap. De multe ori. Și a spus că, dacă aveam puțin noroc, până la Marrakech nu o să mai fie niciun punct de control.

În timp ce înaintam pe Avenue Mohamed V din Ouarzazate, tot scanam străzile în speranța zadarnică de a-l vedea pe Paul materializându-se brusc. Între timp, Aatif părea îndurerat că ne aflam aici. La fel cum eu doream cu disperare să dau ochii cu soțul meu dispărut, am presupus că și el dorea cu disperare să nu dea peste femeia care i-a frânt inima fugind cu țarul brutăriilor din Ouarzazate. În feluri diferite, toți suntem bântuiți de trecutul și prezentul nostru sentimental.

— Drumul din față e complicat, a spus Aatif. Ți-e frică de înălțimi?

O oră și ceva mai târziu sigur mi-a fost, deoarece urcaserăm aproape două mii de metri și mergeam pe un drum în serpentină cu o singură bandă, care îmbrățișa Munții Atlas.

La fiecare sută de metri era o curbă în ac de păr dincolo de care pândeau diverse obstacole: un camion ce venea, un păstor cu o turmă de douăzeci de capre, un teribilist marocan pe motocicletă, care era să intre în noi și ne-a mai și înjurat înainte de a ataca în viteză o altă curbă.

Dar ce făcea ca acest drum prin trecătoarea numită Tizi-a-Ticha să fie și mai înfricoșător era faptul că la cea mai mică greșeală puteam să plonjăm în gol. Pe partea mea, aveam priveliștea ametitoare a prăpastiei adânci care începea la vreo treizeci de centimetri de cauciucurile din dreapta. Nu exista zid, nici balustradă de protecție, nimic care să ne oprească să ne ducem în prăpastie.

— Iarna, când e zăpadă, e îngrozitor, a spus Aatif.

În toiul verii, era totuși un fel de călătorie într-un *montagne russe*, la fiecare cotitură apărând o nouă provocare sau un potențial impact violent. Aatif a fumat non-stop majoritatea drumului, fredonând totodată în surdină. Când fredonatul lui s-a întețit, mi-am adus brusc aminte de o călătorie cu tata de la Chicago la Minneapolis când aveam cincisprezece ani. Ne prinsese un viscol cumplit pe autostrada interstatală. În ciuda faptului că vizibilitatea era zero, tata continua să conducă cu 60 de mile pe oră, fredonând (tocmai „Fly me to the Moon"), ignorând rugămințile mamei de a reduce viteza. Aatif nu conducea periculos; dimpotrivă, era foarte prudent. Dar mi-a spus că deși făcea de două ori pe lună drumul acesta, tot îl speria.

— În fiecare săptămână aici e cel puțin un accident cumplit, a spus el.

— Dar noi nu o să fim tragedia de săptămâna asta.

— *Insha'Allah.*

A fost un moment groaznic când, în timp ce treceam printr-un sat, un băiat de vreo șapte ani ne-a sărit în față, fugind după o minge. Aatif a călcat frâna. Eu am țipat și mi-am pus mâinile la ochi, în timp ce Aatif a reușit cumva să oprească chiar înainte ca roțile noastre din față să iasă din șosea. Băiatul a fugit, speriat că era să fie călcat și era să ne trimită în valea de jos (o cădere de cel puțin trei sute de metri). A urmat un moment de liniște îngrozitoare. Aatif a făcut ce făcea mereu când era stresat: a apucat strâns volanul și l-a ținut așa câteva clipe, încercând să-și recapete echilibrul. Apoi și-a aprins o țigară.

După câteva fumuri, a dat în spate mașina și ne-am continuat drumul.

— Acesta era cât pe ce să fie accidentul fatal al săptămânii, a spus el.

Pe măsură ce pierdeam altitudine, drumul devenea mai puțin periculos, iar când am ajuns pe teren întins pericolul de accidente mortale a scăzut considerabil. S-a înnoptat. Am umplut rezervorul cu ultima canistră de benzină și am mâncat pâinea pe care o mai aveam.

— Unde e bijutierul tău? am întrebat.

— Mai întâi trebuie să mergem în souk la negustorul meu fiindcă mă așteaptă cu marfă și va fi dezamăgit să-mi vadă mașina goală. Dar s-ar putea să cunoască el pe cineva.

— Așa cum mergem acum, la ce oră o să ajungem în Marrakech?

— Dacă nu există puncte de control, până în opt.

La periferia orașului era unul uriaș, mașinile întinzându-se pe un sfert de kilometru. Ne-a luat peste patruzeci de minute să ajungem în față.

— Nu te caută doar pe tine, mi-a explicat Aatif înainte să ajungem la polițiști. Caută și teroriști.

Dar era atâta aglomerație din cauza mașinilor, încât, după o cercetare superficială a cărților noastre de identitate, polițiștii ne-au făcut semn să trecem.

Marrakech. Mă așteptam la ceva legendar. Nu eram pregătită pentru atâtea construcții locative noi. Nici pentru hoteluri aparținând marilor lanțuri. Nici pentru traficul bară la bară. Nici pentru afluența de turiști. Am parcat în apropiere de renumitul souk — o piață uimitoare în aer liber în care îmblânzitorii de șerpi speriau vizitatorii cu viperele lor. Maimuțele zburdau în voie. O cămilă stătea amărâtă în timp ce oamenii se urcau pe ea să se fotografieze. Bărbații se luau de toate străinele care

umblau singure. Ghizii ofereau un tur exclusiv al soukului. Am văzut un american — bătea spre cincizeci de ani, haine elegante de om de afaceri, foarte conservator, cu o soție îmbrăcată cu pantaloni kaki și cămașă asortată albastru Oxford — ieșindu-și din fire cu un bărbat care nu voia să-l lase în pace, blocându-i calea și bătându-l la cap să-i dea ascultare.

— Lasă-mă dracului în pace! a strigat el.

Soția lui s-a uitat urât la mine când am trecut pe lângă ei, înfășurată în djellaba și burqa, dezaprobând această ambalare a femeilor.

Am evitat toate standurile pentru turiști, prăvăliile de carpete, precum și pe cele cu articole de piele și obiecte sculptate și am intrat într-un pasaj din care am ajuns la un bazar în bazar. Aici erau bărbați în costume, domni în vârstă cu djellabe imaculate; stabilimente respectabile ce făceau comerț cu aur, un miros de bani ascunși de comerțul banal, fleacuri din arena mercantilă pe care o vedeau occidentalii.

Aatif m-a dus într-un depozit în care un tânăr îmbrăcat într-un trening negru împodobit cu eticheta Armani, cu ochelari de soare Versace și o mulțime de brățări strălucitoare la mâini, inclusiv un Breitling mare — l-a întâmpinat dând scurt din cap. Într-o mână avea un mobil, iar cealaltă mână și-o ținea pe masa din fața lui pe care se aflau un calculator, un pachet de țigări Marlboro și o brichetă care parcă era făcută din aur masiv. M-a măsurat circumspect, arătând spre mine în timp ce îl întreba pe Aatif de ce eram acolo. Sau, cel puțin, am presupus că asta a spus, deoarece Aatif a început să explice (auzisem atât de des explicația, încât aproape că înțelegeam araba) povestea tristă a acestei sărmane fete din spatele vălului.

Apoi tonul i s-a schimbat și a devenit plângăreț și (după gesturile lui și tristețea din glasul lui) mi-am dat seama că povestea jaful și motivul pentru care venise cu mâna goală. Tipul și-a aprins o țigară, în mod demonstrativ nu i-a oferit una și lui Aatif, și a suflat fumul în fața prietenului meu. Aroganța lui m-a indignat — cum îndrăznea omulețul acela împopoțonat să-și folosească puterea meschină asupra lui Aatif? De ce lupta unui om cinstit de a supraviețui era văzută ca un semn de slăbiciune? Puteam doar să îmi imaginez cum era tipul acesta în preajma femeilor, cum le trata ca pe niște obiecte demne de dispreț și că poate (asta era o dorință din partea mea) era necorespunzător la pat. Ce-aș fi vrut să-mi scot burqa și să-l atac pentru cruzimea lui. Dar știam că ar fi fost o decizie dezastruoasă, așa că am tăcut în timp ce îl ocăra pe Aatif. În cele din urmă, a făcut un gest ca și cum ar fi alungat o muscă și i-a spus să iasă din biroul lui.

Arătând distrus, Aatif s-a strecurat afară, cu capul în jos, cu lacrimi în ochi. L-am urmat, dar m-am întors și m-am uitat direct la tip. El mi-a întâlnit privirea acuzatoare și disprețuitoare. Mi-a strigat ceva în arabă. A arătat ușa, dându-mi de înțeles să dispar. Am continuat să mă uit fix la el. S-a enervat, s-a bâlbâit puțin în timp ce a stins o țigară și și-a aprins alta, apoi s-a răstit iar la mine să plec, dar într-un fel care îi trăda nervii. Am continuat să-l privesc fix. Și-a luat telefonul și s-a dus în celălalt capăt al camerei, încercând să-și ocupe atenția cu e-mailurile de pe ecran. Am continuat să-l privesc fix. S-a întors spre mine, acum arătând cu adevărat speriat. Am ridicat mâna și am ațintit spre el acuzator arătătorul. El a rămas acolo, neștiind ce să facă. Apoi, a făcut ce fac toți huliganii când îi înfruntă cineva. S-a întors și a fugit pe ușă.

Am ieșit din birou și l-am găsit afară pe Aatif, cu ochii roșii, cu o țigară aprinsă.

— Ce ți-a spus? l-am întrebat.

— Mi-a spus că sunt prost că am fost jefuit, că l-am lăsat fără marfă și nu-l interesează dacă săptămâna viitoare mă întorc cu mașina plină de lucruri. A mai spus și că, dacă mai vreau să fac afaceri cu el, trebuie să-i dau cinci mii de dirhami ca să mă ierte.

— Ei bine, nu mai faci afaceri cu el.

— Dar de cinci ani el și cu tatăl lui sunt legăturile mele aici în Marrakech.

— Sunt sigură că poți să găsești o legătură mai bună, care să nu se poarte ca un băiețel râzgâiat.

— Dar era de nădejde.

— Pun pariu că se certa pentru fiecare dirham.

— Nu e un om cumsecade. Dar...

— Niciun „dar". Poți să întrebi pe aici și să găsești alt negustor care va primi bucuros bunurile clientelor tale și te va trata cu respectul pe care îl meriți.

S-a gândit o clipă la asta, apoi a arătat o prăvălioară de peste alee.

— Uite un bijutier acolo.

Era modul lui de a schimba subiectul.

Aatif m-a însoțit în prăvălie. La tejghea era un bărbat vânjos și repezit. Aatif i-a explicat ce voiam să vând. Omul a întins laba grasă și i-am dat cele două inele. Și-a pus la ochi o lupă de bijutier și le-a examinat vreo zece secunde. Apoi, în arabă, i-a anunțat lui Aatif un preț pe care, aplecându-se, el mi l-a șoptit la ureche.

— Cinci mii de dirhami.

Am întins mâna, cu palma în sus. Individul a lăsat inelele să cadă în ea. Am plecat.

Alături era alt bijutier. Tipul de aici — la vreo șaizeci de ani, cu un costum maro, lucios și dinți la fel de maro — a fost mai politicos. Dar și el mă lua de fraieră. Când Aatif mi-a șoptit oferta lui de zece mii de dirhami (am presupus că i-a spus omului că nu auzeam bine) și eu am clătinat din cap, a urcat-o imediat la cincisprezece. Iar am clătinat din cap, iar el a spus:

— Douăzeci de mii, ultimul preț.

Am întins încă o dată mâna după inele. Punându-le înapoi pe deget, am dat din cap în semn de la revedere și am plecat.

Începea să mă cuprindă deznădejdea că trebuia să-mi dau bijuteriile la un preț absurd de mic. Dar pe urmă am văzut în colțul aleii pe care ne aflam un magazin mic, de lux. Pe firma lui era numele: *Abbou Joaillier.* În timpul documentării mele pentru această călătorie citisem undeva că în Maroc exista o comunitate evreiască mică. Bijuteria Abbou — cu dalele ei de mozaic, tejgheaua de mahon și masa de lucru solidă pe care un bărbat, trecut de șaizeci de ani și îmbrăcat bine, cântărea diamante pe o balanță mică — avea imprimată deasupra intrării o Stea a lui David. Când am intrat în magazin, domnul s-a ridicat. Purta un costum pepit la două rânduri, cămașă albastră bine călcată și cravată neagră. Avea un chip foarte părintesc. Ochelarii îi erau cocoțați pe vârful nasului. Am observat câteva fotografii ale lui când era mai tânăr, în care stătea în fața unui magazin de bijuterii de pe West 48 Street din New York (se afla chiar sub indicatorul cu numele străzii). Mi s-a adresat în arabă. Am decis să merg la risc; un risc enorm, dar care putea să-mi aducă un preț bun. Mi-am scos burqa. L-am văzut uimit să descopere că în spatele vălului era o occidentală.

— După fotografii, presupun că vorbiți engleza, am spus.

— Într-adevăr, *madame*.

Mi-a făcut semn să stau jos. Aatif stătea în picioare într-un colț, nervos că îmi lăsasem fața descoperită. M-am întors spre el și i-am spus că dacă voia să iasă la o țigară n-aveam nimic împotrivă. S-a supus bucuros, înclinându-se în fața bijutierului înainte de a ieși. După plecarea lui, bărbatul mi-a întins cartea lui de vizită: *Ismael Abbou*.

— Ai lucrat cândva în New York? am întrebat.

— Am trăit acolo cincisprezece ani. Încă mă mai interesează fostul meu magazin de acolo și mă duc o dată pe an.

— Ce v-a făcut să vă întoarceți în Maroc?

— Familia, a spus el, dându-și ochii peste cap.

Dar pe urmă m-a studiat o clipă. Mi-am dat seama ce urma.

— Scuzați-mă că întreb, *madame*... dar nu v-am mai văzut undeva?

Mi-am ales cu grijă cuvintele.

— S-ar putea... dar contează asta?

A rămas o clipă pe gânduri.

— Pot să vă ofer un ceai?

— Sunteți foarte amabil, dar aș prefera să trecem la afaceri. Aș putea să vă rog să coborâți storurile de la fereastră cât discutăm despre problema care m-a adus aici?

L-am văzut gândindu-se la asta. Mi-am dat seama că decidea dacă meritam riscul. L-am văzut uitându-se apoi la inelul de logodnă cu diamant și la verigheta bătută cu diamante de pe mâna mea stângă.

— Cum doriți, *madame*.

S-a ridicat, s-a dus la ușă și a întors o plăcuță pe care am presupus că scria „Închis". A coborât storurile de la ușă și fereastră, aprinzând totodată câteva lumini. Apoi s-a așezat iar.

— Cu ce pot să vă ajut, *madame*?

Mi-am scos cele două inele și le-am pus în fața lui.

— Sunt nevoită să le vând și am nevoie de un preț bun. Au fost cumpărate de soțul meu pentru mine de la Tiffany's.

— Fifth Avenue și Fifty-Seventh Street, a spus el, zâmbind.

— Într-adevăr. Inelul de logodnă e din platină. Diamantul are 1,1 carate. Și, cum văd că aveți acolo un computer, puteți verifica lista de prețuri de pe pagina de internet a Tiffany, ceea ce eu am făcut recent când i-am reînnoit asigurarea. Inelul de logodnă este evaluat la treisprezece mii de dolari. Verigheta este stil Etoil, din platină cu șapte diamante de 0,75 de carate. Lista prețurilor...

M-a întrerupt.

— Aș zice patru mii de dolari pe East Fifty-Seventh Street.

— Sunt impresionată.

— E meseria mea. Și eu sunt impresionat că vă pricepeți la astfel de lucruri. Lucrați în aceeași branșă?

— De fapt, sunt contabilă.

Pauză. Și-a împreunat vârfurile degetelor. Apoi a spus:

— Da, am citit asta undeva.

Deci, așa stăteam: știa exact cine eram și totuși avea de gând să facă afaceri cu mine. Sau, cel puțin, așa speram.

— Aș putea să văd inelele?

— Desigur.

Timp de zece minute le-a examinat minuțios cu lupa de bijutier, le-a cântărit, s-a dus la calculator și a intrat pe pagina Tiffany's, apoi, scuzându-se, a luat mobilul și, câteva minute, a purtat o conversație în șoaptă. *Oh, Doamne, cheamă poliția!* Dar, parcă citindu-mi gândurile, mi-a zâmbit liniștitor. Terminând convorbirea, mi-a explicat că a trebuit să discute cu partenerul său de afaceri înainte de a-mi face o ofertă.

— Prin urmare, într-adevăr, sunt diamante Tiffany în platină. Și da, prețul de vânzare cu amănuntul în Statele Unite este de șaptesprezece mii de dolari ambele inele. Dar aici suntem în Marrakech și nu vă pot oferi nici pe departe acest preț.

— Și cât puteți oferi?

— Patruzeci și cinci de mii de dirhami.

— Șaptezeci de mii.

— Imposibil. Cincizeci de mii. Asta înseamnă aproape șase mii de dolari.

— Și dacă m-aș duce la o bijuterie din West Forties aș lua cel puțin douăsprezece mii de dolari.

— Dar sunteți în Marrakech. Cincizeci și două de mii cinci sute.

— Iar eu știu că le veți vinde în câteva zile cu cel puțin o sută de mii de dirhami. Șaizeci și cinci de mii.

— Șaizeci de mii — ultima ofertă.

— S-a făcut, am spus, întinzând mâna pentru a pecetlui tranzacția. Domnul Abbou a luat-o și a făcut o mică plecăciune. L-am văzut uitându-se și la ceasul de la cealaltă mână a mea.

— Ar putea să fie un Rolex Explorer vintage din anii 1960? a întrebat el.

— Este ediția 1965. A fost al tatălui meu. A fost evaluat de curând la cincisprezece mii de dolari.

— Aș putea să-l văd? a întrebat el.

L-am scos și i l-am dat. L-a studiat, apoi mi-a explicat că o să-l deschidă pentru a-i inspecta mecanismul. După ce l-a studiat cu atenție cu lupa, s-a dus la calculator pentru a-i verifica valoarea actuală de piață. Apoi s-a scuzat iar și a vorbit la telefon. Când a terminat, mi-a spus:

— Maximum pe care pot să vi-l ofer este cincizeci de mii de dirhami.

— Optzeci.

— Cu neputință. Șaizeci.

— Sunt sigură că aveți un client bogat care așteaptă un ceas ca acesta și vă va da cel puțin o sută treizeci de mii.

— Șaizeci și cinci.

— Șaptezeci de mii, am spus, adăugând: Și acesta e ultimul preț al meu.

Acum a fost rândul lui să întindă mâna.

— De acord, *madame*. Și acum insist să bem un ceai.

Am dat din cap. S-a ridicat și a deschis o ușă și a vorbit cu cineva. În timp ce așteptam ceaiul, m-a întrebat dacă mă mai poate ajuta cu ceva.

— Trebuie să ajung la Casablanca — dar fără să fiu văzută.

— Aveți acte de identitate.

— Omul care m-a adus — mi-a dat actele altcuiva. Și pentru că purtam burqa...

— Am înțeles. Dar de ce nu-l rugați pe acest om să vă ducă la Casa?

— Fiindcă nu vreau să-l mai implic în asta.

A bătut cu degetele în tejghea, gândindu-se.

— S-ar putea să pot să vă ajut eu.

A sosit ceaiul, adus de un tânăr cu aspect studios, la douăzeci de ani și ceva, îmbrăcat tot cu un costum la două rânduri. Și el a părut uimit să vadă o occidentală în djellaba, cu burqa pe masa din fața ei. Domnul Abbou a vorbit cu el în arabă, explicându-i clar ceva. Au mai schimbat câteva cuvinte, ceaiul a fost turnat, paharele ridicate.

— Vă doresc să vă întoarceți cu bine acasă, a spus domnul Abbou. Dacă pot să întreb, cum aveți de gând să părăsiți Marocul?

— Trebuie să fac rost de un pașaport nou. Cunoașteți cumva pe cineva care e specialist în astfel de lucruri?

Pentru că voiam tare mult să evit să mai am de-a face cu Ben Hassan.

Domnul Abbou a zâmbit înțelegător, dar cu regret.

— Îl trimit bucuros pe asistentul meu Mahmoud cu dumneavoastră la Casa. Vă va duce cu unul dintre Mercedesurile mele, așa că până în acel oraș mare veți călători confortabil. Și dacă prețul de trei mii de dirhami vi se pare rezonabil.

— Sunt sigură că aș putea să găsesc pe aici un taxi la jumătate din prețul ăsta.

— Sigur că ați putea, *madame*. Dar în Mercedesul meu, stând în spate ca o doamnă bogată cu șofer, veți trece ca vântul prin punctele de control care ar putea să fie organizate la noapte. Cu un taximetrist obișnuit...

— Bine, s-a făcut, trei mii.

— Firește, va trebui să vorbim cu șoferul dumneavoastră să vedem dacă e dispus să vă încredințeze cartea de identitate pentru încă o zi sau două.

— Da, lucrul acesta va fi crucial. Dar înainte să mergem mai departe, îmi puteți arăta cele o sută treizeci de mii de dirhami? Îmi pare rău că sunt așa directă, dar...

— Nu trebuie să vă scuzați. Afacerile sunt afaceri. Iar inelele și Rolexul dumneavoastră vor rămâne aici în fața dumneavoastră cât mă duc eu la seif să scot banii.

În timp ce domnul Abbou a dispărut în camera din spate, Mahmoud a stat cu ochii pe marfă, dar și pe ușa din față. L-am întrebat dacă vorbea franceză. A dat din cap că da.

— Cât e de aici până la Casablanca?

— În ce *cartier* mergeți?

— Se numește Gauthier.

— Îl știu. Foarte frumos. La ora asta a serii, două ceasuri și jumătate. Aproape tot drumul mergeți direct, pe *autostradă*.

Domnul Abbou s-a întors cu mai multe pachete de bancnote, toate având încă în jurul lor banda de la bancă. Le-a pus în fața mea. Le-am numărat cu atenție, separându-le în două teancuri, dintre care unul l-am băgat în buzunarul djellabei. Apoi l-am întrebat dacă e de acord să am o discuție scurtă cu Aatif în magazinul lui.

— Nicio problemă, a spus el. Vreți să-l chem înăuntru?

— Da.

— Aatif e un nume foarte frumos. Știți ce înseamnă în arabă?

Am clătinat din cap.

— Milos.

Mahmoud a ieșit și l-a chemat pe Aatif. Domnul Abbou a întrebat dacă voiam să fim singuri, dar Aatif a refuzat. I-am făcut semn să ia loc pe scaunul de lângă mine. L-am văzut uitându-se atent la teancul mare de bani din fața lui.

— Ăștia sunt pentru tine, am spus.

A fost mai mult decât uimit.

— Nu se poate. Am convenit asupra a două mii de dirhami să vă duc la Casablanca.

— Da, și ți-am mai promis și douăsprezece mii pentru bunurile furate. Dar am hotărât că meriți și un bonus. Așa, ai în total o sută de mii de dirhami.

S-a uitat lung la mine.

— Dar... de ce?

— Pentru că după ce îți despăgubești clientele, îți rămâne destul ca, împreună cu banii pe care i-ai economisit, să cumperi casa și să te însori cu Hafeza.

Liniște. Aatif și-a luat fața în mâini.

— Ești prea bună, a zis el.

— Cum am mai spus, meriți bunătate.

— Dar...

Domnul Abbou a pus o mână pe umărul lui Aatif, șoptindu-i ceva în arabă. Apoi, din senin, Aatif mi-a luat ambele mâini și a spus:

— În sfârșit, am noroc.

La care eu am răspuns:

— Și eu.

Întorcându-mă spre domnul Abbou și vorbind în franceză fiindcă voiam să înțeleagă și Aatif, am spus:

— Aatif are nevoie de un nou negustor ca să vândă în Marrakech bunurile pe care le aduce din sud. Omul cu care lucra e îngrozitor.

Domnul Abbou l-a întrebat pe Aatif numele negustorului. Când l-a auzit, și-a dat ochii peste cap.

— E un copil prost și nesuferit, a spus el. Mâine ai să fii pe aici?

— S-ar putea să fiu. Azi-noapte n-am prea dormit, am fost ore întregi pe drum...

— Unde dormi la noapte? a întrebat domnul Abbou.

Aatif a ridicat din umeri.

— Avem în spate o cămăruță de oaspeți. Foarte simplă, dar curată. Ți-o oferim cu dragă inimă. Și aș fi onorat dacă ai lua cina cu mine. E un restaurant bun la doar două minute de aici. Apoi, mâine dimineață, pot să te prezint unui negustor sau doi pe care îi cunosc. Putem să discutăm despre asta la cină. *D'accord?*

Aatif a schițat zâmbetul său timid marcă înregistrată.

— *D'accord.*

L-am întrebat pe Aatif dacă putea să-mi mai împrumute pentru câteva zile cartea de identitate a surorii lui, spunând că aveam să i-o înapoiez prin poștă, dacă îmi dădea adresa.

— Te rog să o păstrezi. Sora mea ar fi mulțumită să știe că identitatea ei a servit unui scop atât de bun.

M-am uitat la încheietura mâinii și mi-am dat seama că nu mai aveam ceasul. Ultima amintire de la tata. Singura mea moștenire. Dusă acum pentru totdeauna. Dar cum era un om care aprecia multele capricii ale vieții — „Ai intrat în horă, trebuie să joci", cum mi-a spus de multe ori — eram sigură că ar fi încuviințat faptul că banii luați pe unicul și singurul lui bun de preț ajunseseră în mâinile potrivite.

— E nouă și unsprezece minute, a spus domnul Abbou.

Asta însemna că aveam să ajung în Casablanca până la miezul nopții. Am luat o hârtie pentru însemnări de pe birou, am scris adresa mea de e-mail și i-am dat-o lui Aatif.

— Uite cum să mă contactezi, am spus. Să-mi trimiți fotografii de la nuntă.

El s-a ridicat și mi-a luat iar ambele mâini, spunând:

— *Allah, ybarek feek wal'ayyam al-kadima.*

Am zâmbit și am repetat binecuvântarea.

Fie ca Allah să reverse asupra ta binecuvântările lui în zilele care vin.

Zece minute mai târziu, cu burqa pusă, goneam spre Casablanca. Domnul Abbou insistase să mă conducă până la Mercedesul pe care avea să-l conducă Mahmoud. Când am ajuns la acest venerabil vehicul negru — data de la începutul anilor 1980, mi s-a spus — i-am întins lui Mahmoud hârtia pe care Ben Hassan își scrisese adresa.

— Nicio problemă, a spus Mahmoud. Avem GPS.

Domnul Abbou mi-a dat cartea lui de vizită, spunându-mi că numărul său de mobil era scris pe spate.

— Dacă apare vreo problemă, sunați-mă, a spus el. Nu pot să vă fac rost de un pașaport, dar am relații dacă se ivesc dificultăți. Și, apropo, drumul până la Casablanca e din partea mea.

— Sunteți foarte amabil, am spus.

— Considerați-l un *mitzvah*, a spus el.

Mitzvah. Karma iudaică. Am râs.

— N-am crezut niciodată că am să aud ebraica vorbită în Marrakech.

— Viața e plină de surprize.

— Da, sunt oarecum conștientă de asta.

— Iar un *mitzvah* trebuie răsplătit întotdeauna cu un *mitzvah*.

— Ce adevărat — și ce rar.

I-am cuprins mâinile.

— Mi-a făcut mare plăcere să fac afaceri cu dumneavoastră, *monsieur*.

— Și mie, *madame*.

Cu asta, a deschis portiera din spate a Mercedesului și m-a scos din viața lui.

După cincisprezece minute, ieșiserăm din Marrakech și eram pe *autostradă*, îndreptându-ne spre nord. Conveniserăm că dacă eram opriți de poliție sau chestionați la un punct de control, Mahmoud avea să explice că era șoferul tatălui meu și că eu eram o femeie cu retard mintal.

Dar în cele două ore și jumătate de drum n-am fost opriți nici măcar o dată. La periferia Casablancăi a fost un punct de control, dar polițistul doar s-a uitat înăuntru, a văzut un șofer la costum și o femeie acoperită cu văl pe bancheta din spate și ne-a făcut semn să trecem.

Pe la miezul nopții, am oprit în fața blocului de apartamente pe care Ben Hassan îl numea acasă. I-am întins lui Mahmoud două mii de dirhami — în ciuda protestelor sale că patronul său spusese că nu trebuia să-i dau bani — și l-am rugat să mă aștepte o oră.

— Dacă într-o oră nu cobor, poți să te întorci la Marrakech. Dar dacă până atunci am nevoie de dumneata...

— Am să aștept.

Adevărul era că fără pașaportul pe care speram să mi-l dea Ben Hassan, aveam să ajung la capătul liniei. Dar în eventualitatea că el era plecat de acasă, sau situația devenea riscantă, măcar puteam să-l conving pe Mahmoud să mă ducă la Tanger. Apoi trebuia să găsesc un interlop care să mă scoată din țară. Speranța mea era că, dacă-i fluturam în față zece mii de dirhami, Ben Hassan avea să iasă cu bunul necesar și chiar să mă ducă în nord la feribotul de Spania până dimineața.

Am coborât din Mercedes și m-am învârtit pe lângă ușa din față până când un cuplu tânăr a ieșit din clădire. Înainte ca ușa să apuce să se trântească în urma lor, am năvălit înăuntru și am urcat în fugă cele cinci grupuri

de trepte răsucite până la apartamentul lui Ben Hassan. Am sunat la ușă. Niciun răspuns. Am sunat iar. Niciun răspuns. Am apăsat pe buton și am rămas cu degetul pe el aproape un minut.

Apoi, din senin, ușa s-a deschis. Ben Hassan, în caftanul lui pătat de transpirație, arăta de parcă tocmai se dăduse jos din pat.

A părut un pic derutat să vadă în fața lui o femeie cu burqa. Mi-am dat vălul pe spate. Șocul de pe fața lui a fost mare, dar și-a revenit repede.

— Așadar... cea mai căutată femeie din Maroc trece pe la mine să mă salute.

L-am împins în apartament, spunând.

— Am nevoie de un duș și un pașaport.

Douăzeci și șapte

Apă fierbinte de la duș. Săpun și șampon adevărate. Periuță de dinți și pastă de dinți. Un prosop mare. Un pat cu cearceafuri curate. Și înainte de asta, o cină mult întârziată și mai multe pahare de vin foarte bine-venite.

Confortul elementar poate părea un lux extraordinar când ai fost lipsit de el o perioadă considerabilă.

Așa precaută cum eram în prezența lui Ben Hassan, știam de mai înainte că avea și o latură ocrotitoare. Văzându-mă epuizată și murdară, l-a sculat pe Omar din pat și l-a pus la treabă. În drum spre baie, am primit o djellaba proaspăt spălată de-a lui Omar. Întrucât el era slăbuț, iar eu slăbisem foarte mult, chiar mi s-a potrivit. A avut grijă și ca hainele pe care le aveam la mine să fie aruncate în mașina de spălat. Când am ieșit de la duș (unde stătusem douăzeci de minute sub jetul binecuvântat) am găsit așteptându-mă o cină mică.

Vinul a fost ca un balsam. Iar pastilla — o plăcintă de porumbel cu scorțișoară, boia iute și migdale — absolut delicioasă. Pe drum mă hotărâsem să adopt strategia de a nu-i spune nimic lui Ben Hassan despre Paul și împrumutul necinstit pentru apartamentul Samirei.

Doream să obțin un pașaport nou și să ajung cât mai repede la Tanger. Dar ospitalitatea pe care mi-a oferit-o m-a câștigat. În timp ce mă ștergeam în baie, mi-am inspectat semnele de pe față și picioare. Vânătăile de la bătaie practic dispăruseră, dar pometele era fragil la atingere, iar cearcănele adânci de la ochi mă făceau să arăt ca o fantomă. Arsura de pe față se mai vedea încă, dar era pe vindecate, doar cicatricile de pe picioare ieșeau în evidență. Știam că trebuia să mă duc cât mai repede la doctor pentru un examen ginecologic și că probabil aveam nevoie de un RMN la față și cap și să rezolv problema țiuitului care îmi stăruia în ureche. Îmi spărsese timpanul când mă lovise cu pumnul în urechea stângă și apoi îmi dăduse cu piciorul în cap?

M-am întrebat câte aflase Ben Hassan despre toate astea. Deoarece mă numise „cea mai căutată femeie din Maroc", era evident că știa că fusesem pusă sub urmărire în legătură cu dispariția soțului meu. Fără îndoială, văzuse și secvențele de la televizor cu trupul carbonizat din deșert.

Dar nu aveam de gând să pomenesc despre asta. Aveam să-i accept ospitalitatea, patul, mâncarea și hainele curate. Urma să negociez un preț pentru pașaport și speram că până mâine la prânz aveam să fiu pe drum.

Așa că am mâncat pastilla și am băut vinul și l-am lăsat pe Ben Hassan să vorbească.

— Din ce am aflat despre isprăvile tale, trebuie să spun că ești foarte descurcăreață, a spus el. Îmi pare rău că ai fost abuzată. Deși nu sunt doctor, ochiul îmi spune că s-ar putea să ai un os sau două fracturate în jurul orbitei ochiului stâng. Totuși, atacatorul tău și-a primit răsplata, nu-i așa? Și cum eu nu sunt poliția, nu mă interesează

cum l-ai ars de viu pe omul ăla. Sau ce căutai cu el în deșert.

M-am uitat drept la fața lui grasă.

— Tânărul acela și complicele lui m-au înhățat de pe o stradă în Tata, m-au drogat, m-au dus în mijlocul Saharei, m-au violat și m-au lăsat să mor.

— Iar tu ai întors lovitura.

— N-am spus asta.

— Bineînțeles că n-ai spus. Nici complicele lui.

— Așadar, a fost găsit?

— Asta trebuie s-o afli tu. Dar cum presupun că speri ca mâine să ieși din țară...

— Poți să-mi facilitezi asta?

— Contra unui preț.

— Și care e prețul?

— Să discutăm dimineață despre asta.

— Aș prefera să discutăm acum. Am nevoie de un pașaport fals. Tu ești singura persoană pe care o cunosc în Maroc care poate să-mi facă rost de un astfel de document. Iată-mă.

— Profitând de ospitalitatea mea.

— Pot să plec, *monsieur*.

— Și unde să te duci? Înapoi în veșmântul băștinaș? Ai fost isteață că ți-ai pus vălul pe față ca să treci prin toate punctele alea de control obositoare. Cum te-ai descurcat cu problema actului de identitate?

— Am găsit o soluție.

— Sunt convins.

— Așadar, cât ceri pe un pașaport fals?

— În noaptea asta numai la afaceri ne stă gândul.

— Trebuie să știu prețul.

— Presupun că ți s-a furat tot.

— Așa e. Și n-am de gând să iau un împrumut de la tine.

— Isteață femeie! Dar dacă n-ai bani la îndemână...

— Am ceva.

— Și cum ai reușit să-i obții?

— Am vândut în Marrakech bijuteriile pe care le aveam. Mi-a studiat atent mâna stângă.

— Într-adevăr. Toate vestigiile căsniciei tale au dispărut.

— În afară de cicatricile psihice.

— Trebuie să te fi descurcat bine, dat fiindcă nu mai ai la mână nici Rolexul ăla de colecție.

— A trebuit să lichidez niște datorii.

— Ah, da, îmi închipui că cineva te-a ajutat să scapi de poliție? Și trebuie să te fi costat o grămadă.

— De fapt, a fost cel mai onorabil om pe care l-am cunoscut în viața mea.

— Mă bucur pentru tine — oamenii onorabili fiind foarte rari în viața ta... Așadar, presupun că n-ai prea mulți bani.

— Mi-ai spus că prețul standard pentru un pașaport fals este zece mii de dirhami.

— Și ți-am mai spus că acesta e prețul pentru prieteni. Dacă persoana este dubioasă — ca de pildă, căutată de poliție — prețul se triplează. Așa că mă tem că suma necesară este treizeci și cinci de mii.

— Pot să-ți dau douăzeci de mii — și asta trebuie să includă și transportul până la Tanger. Sunt sigură că poți să-l convingi pe Omar să mă ducă.

— Asta te va costa încă cinci mii de dirhami.

— Dar e un drum de doar câteva ore.

— Dar gândește-te la riscuri.

— Pot să-mi pun burqa și să folosesc actele de identitate pe care le am. Pe urmă, când vom fi în port, am să mă

schimb la loc în hainele normale și voi folosi pașaportul pe care mi l-ai da la plecare.

— Vai, vai, te-ai gândit deja la toate! Foarte impresionant! Dar tot mai există un risc pentru mine și Omar. Totuși, ca să-ți arăt că sunt binevoitor, douăzeci și cinci de mii de dirhami cu totul.

Am întins mâna.

— S-a făcut.

A părut că nu se simțea deloc în largul lui luându-mi mâna. A lui era ca o perniță fierbinte și umedă.

— Mâine la ce oră pot primi pașaportul? am întrebat.

— Cum acum e aproape unu și jumătate, voi dormi până la zece. O să-mi ia în jur de o oră să fac pașaportul. Am aparatul pentru fotografie. Dar îmi mai trebuie o ștampilă de intrare corespunzătoare și să-l bag în sistemul computerizat al oficiului de imigrări. Asta presupune să contactez un asociat care se ocupă cu lucruri de genul acesta. Dată fiind ușurința cu care vorbești această limbă, am hotărât că vei fi franțuzoaică. Dar chiar și în portul Tanger funcționarii de la imigrări au acum calculatoare. Asociatul meu are un mod de a face ca data intrării tale să apară brusc când îți vor scana pașaportul.

— Și asta costă în plus?

— Bineînțeles că nu. Face parte din taxa generală. Mâine o să-ți alegem un nume. Nimic prea caraghios. Ne vom gândi peste noapte.

— Perfect. Mi-ar prinde bine puțin somn.

— Patul te așteaptă.

— O ultimă întrebare — în lipsa mea, l-a reperat cineva pe soțul meu?

— Absolut nimeni de când ai încercat să-i dai de urmă în Ouarzazate.

— De unde știi asta?

— Am sursele mele.

— Cum ar fi cealaltă soție a lui?

— Poate. Și știu foarte bine că tare ai vrea să știi de ce nu i-am dat Samirei banii pe care i-a împrumutat Paul pentru apartamentul ei. Și dacă l-am contactat pe Paul, spunându-i că ajutându-și fiica să cumpere un apartament pentru ea și fiul ei, nepotul lui, putea să plătească pentru absența lui din viața Samirei.

— Ți-am dat vreodată de înțeles că mă preocupă asta?

— Sursa mea din Ouarzazate m-a informat că sigur păreai iritată de asta. Adevărul e...

— Adevărul e că a avea de-a face cu tine este ca și cum ai merge pe un hol cu oglinzi. Nimic nu e real. Nu vreau să știu de ce Samira nu a primit banii. Sau dacă ai pus la cale asta ca o capcană de a-l ademeni pe soțul meu acum dispărut. Ai să ai asta pe conștiință... dacă ai conștiință. Vei primi mâine de la mine două mii șapte sute de dolari pentru o oră de muncă și un drum de cinci ore până la Tanger, pe care nu tu va trebui să-l faci. Prin urmare, afacerea noastră s-a încheiat. Îți mulțumesc pentru ospitalitate.

A urmat o tăcere foarte lungă, în timpul căreia Ben Hassan s-a ridicat și a turnat vin pentru amândoi. În cele din urmă a vorbit.

— Nu sunt întru totul de acord cu evaluarea pe care o faci caracterului meu. Da, am o latură vicleană și țin foarte bine minte nedreptățile făcute. Dar sunt și un prieten excelent. Cum i-am fost soțului tău în urmă cu atâția ani. Iar rezultatul...

Și-a ridicat mâinile deformate.

— Fiecare are felul lui de a trata nedreptățile și suferințele care s-au acumulat în sufletul lui, *madame*. Fiecare

are felul lui de a o scoate la capăt. Și toți avem momentele noastre de răutate, chiar dacă, în cazul tău recent, răutatea pe care ai revărsat-o asupra atacatorului tău a fost pe deplin meritată. Împinși la perete, unii dintre noi capitulează în fața inevitabilului. În vreme ce alții — ca tine, ca mine — devin sălbatici. Și ripostează cu aceeași brutalitate ca și cea care s-a abătut asupra lor. Pentru că ei știu că, în viață, principala preocupare — aceeași ca atunci când toți trăiam în grote — este supraviețuirea. Tu ești o supraviețuitoare. Pentru asta, te salut. Dar nu încerca să faci pe moralista cu mine. Ești exact ca mine.

— E o diferență aici — tu ai ucis ca să te răzbuni.

— Ba nu — diferența e că, spre deosebire de tine, eu n-am avut prilejul să întorc imediat lovitura. Să ai două mâini zdrobite este un mare dezavantaj. Dar până la urmă am întors lovitura, ca să dovedesc că n-am să mai fiu niciodată intimidat de astfel de animale. Și pentru ca să știe asta și mica mea comunitate de aici... nu că aș fi recunoscut vreodată asemenea acte. Nici n-a fost nevoie. Toată lumea știa. Și mai știa și că niciodată nu o să poată să-mi atribuie crimele, pentru că sunt prea isteț ca să fiu prins. Dar adevărata lecție pe care toți de aici au învățat-o din riposta mea a fost: *Acum știți că voi ucide ca să rămân în viață.*

Cinci minute mai târziu, eram singură în camera de zi. Oricât de mult latura mea analitică voia să desființeze logica strâmbă a încercărilor lui Ben Hassan de a face o paralelă între noi, o altă parte din mine spunea: *Până mâine la ora asta voi fi în Spania. Ben Hassan va înceta să mai aibă un impact asupra vieții mele, afară doar dacă am să mă las bântuită de versiunea sa de moralitate.* Adevărul e că aveam să fiu bântuită. Și încă de multe. Dar de ce

să mă gândesc la asta într-o noapte în care, după multe săptămâni, aveam să dorm într-un pat ca lumea, cu cearceafuri ca lumea?

Somnul nu a întârziat să mă cuprindă, după o zi în care mă sculasem înainte de răsăritul soarelui și auzisem cum prietenul meu Aatif era bătut și jefuit.

Când m-am trezit m-am întrebat unde eram, având impresia că fusesem inconștientă foarte mult timp. Sculându-mă și ducându-mă în hol, am trecut pe lângă „biroul" lui Ben Hassan.

— Măi, măi, măi, sigur ai avut nevoie de somnul de frumusețe, nu-i așa? a spus el.

— Cât e ceasul?

— Mai sunt câteva minute până la amiază.

— Oh, Doamne...

— Fii fără grijă. Du-te la duș. Am să-i spun lui Omar să-ți pregătească micul dejun. Între timp, am câteva telefoane de dat și pe urmă putem trece la treabă.

— O să mai fie timp...?

— Să mă îngrijesc de toate și să te expediez? Absolut. Acum, du-te. Cu cât te speli și te îmbraci mai repede...

M-am dus în grabă în baie, observând cu plăcere că îmi fusese lăsat un uscător de păr, precum și hainele mele proaspăt spălate. Ben Hassan era un mușteriu periculos, dar știa și să facă pe gazda atentă. După douăzeci de minute, în bucătăria lui Ben Hassan, beam cafea ca lumea și mâncam două cornuri. Atunci am auzit soneria de la intrare. Când Omar s-a dus să răspundă, Ben Hassan a intrat în bucătărie.

— Îți place micul dejun?

Am auzit voci pe coridor.

— Ai musafiri? am întrebat.

— *Avem* musafiri. Azi-noapte, după ce te-ai dus la culcare, m-am gândit la micul nostru schimb. M-am gândit și la riscuri, și la faptul că unii clienți dau prea mult de furcă. Ca tine, de exemplu. Și m-am mai gândit la o chestie — trebuie să am grijă ca prietenii și asociații mei să fie mereu mulțumiți. Faptul că te ajut să fugi din țară ar supăra cu siguranță câțiva dintre oamenii care sunt acum pe coridor și care vor să stea de vorbă cu tine. Ei sunt membri ai *Sûreté*. Sau, cum spuneți voi, americanii — agenți FBI în versiune marocană.

— Ticălosule! am șuierat.

— N-am să contest asta. Fii recunoscătoare cel puțin că te-am lăsat să faci duș, să mănânci bine și să dormi excelent înainte să-i chem.

Apoi a strigat ceva în arabă. Câteva clipe mai târziu eram înconjurată de trei bărbați în costum și un polițist în uniformă. Unul dintre detectivi mi-a vorbit în franceză, cerându-mi să-mi confirm numele. I-am spus ce voia să audă.

— Acum, am prefera să nu folosim cătușe..., a spus el.

— Am să vă însoțesc fără scandal.

— Foarte înțelept din partea dumneavoastră, *madame*.

Cu doi bărbați în față și doi după mine, am fost scoasă din apartament. Ben Hassan a ținut să ne însoțească până la ușa din față.

— Data viitoare când vii în Casablanca să treci să mă saluți, a spus el ca o binecuvântare la despărțire. Și nu uita că supraviețuirea e totul.

Jos am fost urcată într-un vehicul nemarcat, însoțit de două mașini de poliție cu sirenele pornite în timp ce traversam în viteză orașul. Niciunul dintre detectivii care erau cu mine nu a spus nimic. Am închis ochii. *De ce mă surprinde că se termină așa?*

Geamurile mașinii erau înnegrite și nu puteam să văd încotro mergeam. După un sfert de oră am văzut prin parbriz că intram într-un cvartal cu clădiri moderne, apoi, printr-un tunel, într-o parcare subterană. Odată ajunși acolo, toți polițiștii au ieșit din mașini înainte să mi se permită să ies și eu. Același ritual ca înainte: doi în fața mea și doi în spate. Am fost dusă până la o ușă care s-a deschis abia după ce unul dintre polițiști a format un cod. Pereții dinăuntru erau zugrăviți într-un verde de instituție. Am urcat un grup de trepte și apoi am fost dusă pe un coridor de beton până într-o cameră mobilată care, fără îndoială, era cu dublu sens, permițându-le celor din cealaltă parte să se uite la suspectul interogat.

Polițiștii m-au lăsat în această cameră, plecând fără să spună ceva. În urma lor, ușa s-a trântit cu o bufnitură puternică și am auzit un zăvor tras pe dinafară. *Chiar credeți că aș încerca să o întind?* mi-a venit să strig. M-am așezat pe un scaun, mi-am luat fața în mâini și m-am gândit: *Indiferent ce faci, insistă că vrei un avocat și refuză să răspunzi la vreo întrebare de-a lor.*

Dar apoi, din senin, am auzit zăvorul tras înapoi și ușa s-a deschis. A intrat o femeie occidentală, până în patruzeci de ani, îmbrăcată cu un costum de pânză apretată și o bluză albă, având în mâna stângă o servietă de piele burdușită. A venit la mine cu mâna întinsă.

— Îmi face mare plăcere să te cunosc în sfârșit, Robin.

I-am luat mâna, încercând să-mi dau seama cine era femeia asta și de ce era aici într-o secție de poliție marocană.

— Alison Conway, consul asistent la consulatul SUA de aici din Casablanca. Nu avem mult timp, întrucât inspectorul al-Badisi și translatorul vor fi aici într-o clipă. Dar ce vreau eu să explic înainte ca el să ajungă aici...

Nu a apucat să termine fraza, căci ușa s-a deschis și a intrat un bărbat la vreo patruzeci și cinci de ani. Avea părul negru și des, o mustață îngrijită și purta un costum maro deschis. A dat mâna cu mine și m-a informat că era inspectorul al-Badisi. Avea cu el o mapă cu documente, pe care a pus-o pe masă. Am cerut apă. El a strigat la cineva de pe hol. Între timp, a mai intrat o femeie — între patruzeci și cinci și cincizeci de ani, trăsături severe, îmbrăcată cu un costum de culoare închisă și cu părul negru bine strâns într-un coc.

— Aceasta e Madame Zar, a spus inspectorul. Azi va traduce pentru mine.

— Dar vorbim în franceză acum.

Consulul asistent, care acum stătea lângă mine la masă, a pus mâna pe brațul meu.

— Am considerat că e mai bine ca tot ce se discută aici să fie tradus, ca să nu existe ambiguități.

— Ce se petrece aici? am întrebat-o în șoaptă în engleză.

— Să-l lăsăm pe inspector să vorbească, mi-a răspuns ea tot în șoaptă. Ai să înțelegi totul.

A sosit apa. Ușa s-a închis. Inspectorul s-a așezat și a deschis mapa, scoțând mai multe copii a ceea ce părea să fie același document. Apoi a ridicat privirea și s-a uitat la mine cu o severitate formală. Când a vorbit, la câteva fraze a făcut o pauză pentru ca translatoarea să-mi traducă vorbele lui în engleză.

— *Madame*, în numele Majestății Sale și a guvernului său, doresc să vă prezint sincerele noastre păreri de rău pentru încercările grele prin care ați trecut. După cum consulul asistent Conway poate confirma, am conlucrat strâns cu consulatul SUA de aici din Casablanca în încercarea de a vă găsi. Suntem extrem de ușurați și încântați să vă avem aici, vie și, sper, acceptabil de sănătoasă.

N-am spus nimic. Am dat doar din cap, mulțumind pentru vorbele lui foarte civilizate.

— Acum regret că trebuie să discutăm despre evenimentele care s-au petrecut într-un sector al Saharei aflat la vreo patruzeci și trei de kilometri de orașul Tata. Știm ce s-a întâmplat acolo...

Mi-am ieșit din sărite.

— Cum puteți să știți ce s-a întâmplat? Eu am fost acolo. Am fost victima a ceea ce s-a întâmplat.

Consulul asistent m-a strâns tare de braț. Am închis ochii o clipă, adunându-mă, apoi i-am deschis și am spus:

— Îmi cer scuze că v-am întrerupt, domnule inspector. Au fost câteva săptămâni foarte grele.

— Nu e nevoie să vă scuzați, *madame*. Dimpotrivă, noi ar trebui să vă cerem scuze, ținând seama de tot ce ați îndurat. Cum spuneam... știm ce s-a întâmplat în deșert.

Cu asta, a tras spre el o declarație pregătită dinainte și a început să mi-o citească. În ea erau trecute „faptele" cazului. Că îl căutam în Sahara pe soțul meu dispărut și că fusesem adormită cu cloroform în timp ce părăseam hotelul din Tata ca să prind primul autobuz de Ouarzazate. Pe cei doi „criminali" îi chema Abdullah Talib și Imad Shuayb, ambii în vârstă de douăzeci și unu de ani, ambii din Marrakech, ambii muncitori la construcția unei șosele în Tata. Ei m-au bătut și m-au jefuit, lăsându-mă inconștientă. Dar după aceea cei doi hoți s-au luat la ceartă pe împărțirea banilor și bunurilor furate de la mine. S-au luat la bătaie, iar Imad l-a înjunghiat mortal pe Abdullah, după care, cuprins de panică, a incendiat cadavrul și s-a întors în Tata. Când după câteva zile a încercat să vândă în Marrakech laptopul și pașaportul meu, un negustor a înștiințat poliția. Imad Shuayb a mărturisit

tot după arestare și i-a fost atât de rușine de faptele lui, încât s-a spânzurat.

Când inspectorul a ajuns la această parte, umerii mi s-au încordat. Eram pe cale să spun ceva, dar din nou consulul asistent Conway a pus mâna pe brațul meu pentru a-mi da de înțeles că tăcerea era cea mai bună opțiune. Mi-am dat seama imediat ce îmi citea inspectorul: era versiunea oficială a ceea ce se întâmplase, dar care elimina rușinea publică (într-o astfel de economie bazată pe turism) a dezvăluirii că o femeie occidentală fusese răpită și violată și lăsată să moară sub soarele Saharei. M-am întrebat dacă, după ce „mărturisirea" îi fusese scoasă prin bătaie, răpitorul meu chiar își luase viața, sau a fost „sinucis" în mod convenabil ca să se închidă cazul. În timp ce o parte din mine era revoltată că violul fusese lăsat pe dinafară din declarația oficială, cealaltă parte a psihicului meu (eternul egalizator dintre pierdere și profit) înțelegea ce făceau autoritățile. Îmi ofereau o cale de ieșire, o cale în care niciodată nu puteau să mi se aducă acuzații legale sau să se deschidă o anchetă cerută de familiile atacatorilor (pentru că și în caz de autoapărare, crima e crimă și trebuie investigată). Firele libere fuseseră legate într-un fel în care cazul avea să rămână închis definitiv.

Inspectorul a continuat să citească, explicând că fusesem găsită de niște berberi zăcând inconștientă, mă readuseseră la viață și în cele din urmă mă ajutaseră să ajung la Casablanca. Iarăși m-am întrebat dacă știau într-adevăr numele salvatorilor mei sau dacă era tot o gogoașă oficială. L-am întrerupt.

— Așa a fost, *monsieur*. Le datorez viața acelor oameni care m-au salvat și omului care m-a adus aici.

Fața inspectorului s-a contractat, de parcă această dezvăluire îl luase pe nepregătite. Atunci am fost sigură că nu știau nimic despre Maika și familia ei sau despre Aatif și felul în care mă adusese aici ascunsă sub burqa. Inventaseră partea cu familia berberă ca să poată explica de ce fusesem dispărută atâtea săptămâni. Ca atare, prietenii mei berberi nu aveau să primească vizite nedorite din partea *Sûreté*, care să le pună tot felul de întrebări. Aveau să fie lăsați în pace.

Consulul asistent mi-a aruncat o privire care îmi spunea să-l las pe inspector să termine.

— Sunt mulțumit că ați fost ajutată de cetățenii noștri, a spus el. Și aș vrea să spun că acei oameni care v-au atacat, acei criminali... ei nu sunt noi.

— Știu asta, *monsieur*, credeți-mă. Știu foarte bine asta.

— Am pregătit o declarație oficială în engleză, franceză și arabă pe care consulul asistent Conway a verificat-o în toate cele trei limbi pentru a confirma că sunt una și aceeași și pe care am vrea să o semnați... după ce, desigur, vă veți fi uitat peste ele. V-am fi recunoscători dacă v-ați poza cu mine. Fotografia va fi dată mijloacelor media pentru a arăta că sunteți vie și sănătoasă, deoarece dispariția dumneavoastră a stârnit multă îngrijorare aici și aiurea. Am luat legătura cu hotelul la care ați stat cu soțul dumneavoastră în Essaouira. Toate hainele dumneavoastră au fost împachetate și trimise aici în Casablanca, unde vă așteaptă diseară la Hotelul Mansour. E un hotel excelent și veți fi la noapte oaspetele nostru. Orice doriți acolo, nu trebuie decât să semnați. Când Imad Shuayb a fost arestat, v-am recuperat pașaportul.

L-a împins pe masă înspre mine.

— Am descoperit și că aveați rezervare pentru întoarcerea la New York la Royal Air Maroc pe care n-ați folosit-o. Am contactat linia aeriană și v-am schimbat rezervarea, fără costuri suplimentare, pentru mâine la prânz. Vom aranja transportul gratuit la aeroport.

Așadar, Ben Hassan își sunase, probabil, relația de la poliție dis-de-dimineață în timp ce eu dormeam, spunându-i că eram acasă la el, dar să aștepte până mă sculam și eram gata înainte să vină să mă ia. Între timp, fusese contactat consulul asistent și se pusese totul în mișcare pentru a încheia cât mai repede povestea asta și a mă scoate mâine din țară.

— Ați fost foarte grijuliu, am spus. Totuși, un lucru important rămâne nerezolvat. Aveți vreo știre despre soțul meu? Știe cineva pe unde se află?

Inspectorul și-a țuguiat buzele și a luat alt dosar.

— În ziua cu pricina, soțul dumneavoastră a eliberat dis-de-dimineață camera de la hotelul Oaza și a fost văzut ieșind din oraș. Un ghid local pe nume Idriss se ducea cu jeepul la muncă și l-a văzut pe Monsieur Leuen intrând direct în deșert. A oprit și l-a întrebat pe soțul dumneavoastră dacă poate să-i dea ajutor, deoarece intra într-o zonă aridă fără oaze și nu avea pălărie, nici rucsac și nici bidon cu apă. Soțul dumneavoastră i-a spus ghidului că se descurcă și a continuat să înainteze în Sahara. De atunci nu l-a mai văzut nimeni.

— Și la ce oră a fost asta?

— Ghidul a spus că în jur de șapte și jumătate dimineața.

— Dar e imposibil! am spus. Eu am sosit în Ouarzazate la șapte și l-am zărit pe soțul meu de cel puțin trei ori în acea dimineață.

— Ați vorbit cu el? a întrebat inspectorul.

— Nu — m-a evitat de fiecare dată. Iar femeia de la hotel mi-a spus că s-a întors pentru puțin timp la ora două, înainte să plece la autogară să ia autobuzul de Tata. M-am dus după el. L-am văzut în fața mea. Am pierdut autobuzul și l-am luat pe următorul.

Inspectorul și-a țuguiat și mai mult buzele, luând alte documente și studiindu-le cu atenție.

— Am aici declarația ghidului și a femeii de la hotel. Repet — ea a spus că soțul dumneavoastră a plecat din hotel la șapte, iar ghidul a confirmat că a discutat cu el la șapte treizeci. Scrie aici.

— Dar eu l-am văzut.

— Dacă l-ați văzut de ce nu v-a răspuns?

— Mă evita. Dar acea femeie de la hotel... țin minte foarte bine conversația pe care am avut-o cu ea când m-am întors...

M-am oprit. Simțeam că dacă aș fi continuat, ar fi însemnat să-i fac să înceapă să se îndoiască de sănătatea mea mintală. Am închis ochii. L-am văzut pe Paul fugind de mine pe străzile din Ouarzazate. Am văzut scena de la recepția hotelului, după ce mă întorsesem de la cealaltă soție a lui. Yasmina mi-a spus că tocmai îl ratasem. Și i-am văzut părul cărunt care îi sălta pe umeri și silueta înaltă în timp ce alergam să-l prind înainte să se urce în autobuz. Tot ce mi se întâmplase apoi era foarte real. Mai aveam o mulțime de cicatrici fizice de la atac. Găsiseră cadavrul ars. Deschizând pașaportul din fața mea am văzut că, într-adevăr, era al meu. Totul tangibil, totul real. Trăisem această poveste. Totul se verifica. Dar acele ore din Ouarzazate când Paul era peste tot și nicăieri... doar nu putea să fie un spectru, o halucinație, un miraj!

— Te simți bine, Robin? m-a întrebat consulul asistent Conway, punând mâna pe umărul meu.

— Nu.

Aplecându-se spre mine, mi-a șoptit la ureche:

— Nu pot să-ți dau un sfat oficial, deoarece asta nu intră în atribuțiile mele diplomatice. Dar personal vorbind, în locul tău aș semna declarația. Am pus un jurist de-al nostru și un translator să se uite la toate cele trei versiuni. Sunt identice și îți dau posibilitatea să părăsești Marocul cu problema pe deplin rezolvată.

Așadar, și ea bănuia (sau chiar știa) că acel cadavru ars din deșert nu fusese fapta complicelui care apoi a fost „sinucis" în arest.

— Dă-le ce vor, a continuat. Pune-ți semnătura pe declarație, pozează pentru fotografia de presă, petrece-ți noaptea la hotelul de cinci stele la care te-au cazat și ia avionul de mâine spre casă. Ei se pricep foarte bine la toate astea. Sunt foarte scrupuloși. Te sfătuiesc să faci la fel.

Am închis iar ochii. L-am văzut pe Paul desenând în balconul camerei noastre din Essaouira, aruncându-mi un zâmbet seducător când i-am adus un pahar cu vin, spunându-mi că mă iubea. Am clipit de câteva ori. Paul a dispărut. Am clipit iar. Fugea pe acea alee dosnică din Ouarzazate, evitându-mă ca întotdeauna — dar tot foarte tangibil acolo. Iar am clipit. Nimic. Un pustiu nemărginit ca Sahara.

Am deschis ochii. Inspectorul se uita îngrijorat la mine.

— Ați vrea să vă mai gândiți la asta, *madame*? a întrebat el.

— Nu, am spus. Vreau să plec acasă. Unde semnez?

Douăzeci și opt

În acea dimineață, la patru, m-am ridicat în capul oaselor. Nu-mi aminteam nimic din coșmarul care mă trezise. Tot ce simțeam era o prezență apăsătoare, periculoasă, nedefinită.

Dar apoi am deschis ochii și m-am pomenit în această cameră de hotel supracapitonată. Cu câteva ore înainte, când m-am cazat aici, am găsit sus cele două geamantane expediate din Essaouira. A fost un șoc să-mi văd toată îmbrăcămintea amestecată cu cea a soțului meu dispărut. Cine le-a strâns nu le separase. Mi-a luat doar zece minute să-mi refac bagajul și să las afară ce îmi trebuia pentru zborul de mâine. În timp ce umblam cu lucrurile lui Paul n-am simțit nici furie, nici durere, doar o amorțeală profundă. Consulul asistent Conway — a insistat să-i spun Alison — mă însoțise la hotel cu mașina poliției fără însemne, după ce semnasem declarația și pozasem pentru o fotografie cu inspectorul. *Caz închis*. Smulsesem de la polițiști o promisiune — că fotografia nu avea să fie remisă presei până a doua zi când eram în drum spre State. Nu voiam ca mâine la aeroport lumea să se holbeze la mine. Voiam să fiu acasă la ora la care se dezvăluia că ieșisem cu bine din sălbăticie.

— Te-ai descurcat foarte bine, a spus Alison când am ajuns la hotel.

Conducerea ne-a oferit ceai cât timp se pregătea camera.

— Voiam să se încheie repede socoteala asta, fără zarvă. Sunt mulțumiți că ai cooperat.

— Ce altceva era să fac?

— După o experiență ca a ta... ei bine, cei mai mulți oameni ar fi dat deja semne de tulburare de stres post-traumatic. Sunt foarte impresionată că n-ai cedat nervos în fața inspectorului și ai rămas foarte stăpână pe tine.

— Am avut timp câteva săptămâni să-mi pun în ordine gândurile. Și vreau să-mi faci un serviciu.

I-am povestit despre familia din deșert care mă luase la ea și cam pe unde se afla oaza. I-am dat cei 28 000 de dirhami rămași, întrebând-o dacă putea să le ducă banii.

— Nu pot să-ți promit nimic, dar am să încerc, a spus ea.

— Nu vreau să fie implicată legea. Sunt cam circumspecți cu tot ce are legătură cu guvernul.

— Berberi?

Am dat din cap.

— Va fi o provocare interesantă să-i găsesc.

— Pot să-ți pun o întrebare directă?

— Desigur.

— Poliția a făcut o cercetare în deșert în apropierea locului în care a fost văzut ultima dată soțul meu?

— Absolut. Până acum nu s-a găsit nimic.

Mi-am dat seama că prin nimic voia să spună niciun cadavru deshidratat, ars de soare, din care se înfruptau vulturii.

— Am citit raportul de la *Sûreté* Ouarzazate. Era descris ca fiind un bărbat caucazian, de aproximativ doi metri

înălțime, cu părul cărunt și lung și nebărbierit de câteva zile. Pare a fi soțul tău.

Am închis ochii și am văzut iar părul lui Paul săltând pe umerii cămășii lui albe în timp ce alergam la autobuz în Ouarzazate.

— Da, el e.

— Firește, putea să fi fost alt bărbat caucazian de vârstă asemănătoare cu aceleași semnalmente fizice care se ducea să se plimbe în deșert în ziua aceea. Am verificat cu colegii mei la toate celelalte consulate și ambasade occidentale de aici. Nu există niciun dispărut care să corespundă descrierii.

Și-a ales cu grijă următoarele cuvinte.

— Tot mai susții că l-ai văzut pe străzile din Ouarzazate în aceeași zi, mai târziu, la câteva ore după presupusa lui dispariție?

— Am văzut ce am văzut. Dar, oare, ceea ce vedem... este chiar adevărul? Sau e doar ce vrem să vedem?

S-a gândit o clipă.

— Crede-mă — și știu asta fiindcă acum cinci ani mi-am pierdut sora într-un accident de mașină — când zici că ai trecut de trauma inițială, odată apare din senin și te înhață de beregată. Să nu te mire dacă acum, că ai scăpat de pericol, o să înceapă să-ți joace feste.

La patru dimineața a început „șicanarea". Acea senzație că în cameră cu mine era o forță întunecată, ce era pe cale să mă învăluie și să facă prăpăd. M-am pomenit ridicându-mă și măsurând camera cu pași mari, apoi aruncând ceva pe mine și coborând la parter cu un geamantan cu hainele soțului meu, pe care l-am dat unui om al străzii care dormea lângă rigolă. Am lăsat geamantanul în fața lui și i-am dat cinci sute din cei o mie de dirhami pe care îi păstrasem

pentru bacșișuri și cheltuieli mărunte. A făcut ochii mari când a văzut suma pe care i-o îndesasem în palmă.

— De ce eu? a întrebat el.

— De ce nu tu?

Întoarsă în cameră, mi-am pregătit o baie foarte fierbinte și am stat în cadă aproape o oră. Am plâns în apă până mi-au secat lacrimile. După ce m-am șters, eram atât de sleită de puteri, încât m-am băgat la loc în pat, sperând să adorm iar. Dar acum eram atât de agitată, încât nu mi se lipea geană pe geană. Așa că am deschis laptopul și am văzut că Morton răspunsese la e-mailul pe care i-l trimisesem după ce m-am cazat, informându-l că eram în viață și că hotărât mâine (nu azi) aveam să aterizez în Buffalo. I-am spus și că Paul era dispărut, presupus mort. Răspunsul lui Morton era la obiect.

Voi fi la aeroport. Mă bucur mult că ai scăpat. Re: Paul. Trebuie să știi că, după legea din statul New York, o persoană dispărută nu poate fi declarată moartă timp de șapte ani. Dar există niște chestii legale pe care le putem face să te protejăm. Mai multe când ne întâlnim. Toate cele bune — Morton. PS — În sfârșit acum pot să dorm, știind că ești bine.

Nici nu se putea ca Morton să nu fie ultrapragmatic într-o conjunctură dificilă!

Restul zilei a trecut ca o negură ciudată. O mașină de poliție fără însemne m-a luat de la hotel la nouă treizeci, după cum fusese stabilit. La aeroport am fost înregistrată și dusă printr-un cordon de securitate special de doi polițiști care aveau sarcina să mă urce în avion. Ne-a întâmpinat un reprezentat al liniei aeriene și ne-a condus într-o sală privată. Polițiștii au stat cu mine până s-a anunțat zborul, ducându-mă la poartă și uitându-se cum urcam în avion. Voiau să fie siguri că părăseam țara.

Opt ore mai târziu eram în fața unui ofițer de la imigrări de pe aeroportul Kennedy din New York. Mă așteptasem să fiu bombardată cu întrebări — dar se pare că statutul meu de „dispărută" nu fusese scris în dreptul numelui meu de pe pagina de internet a securității interne (sau poate consulatul SUA din Casablanca aranjase deja să fie șters). Ofițerul mi-a scanat pașaportul și m-a întrebat cât am lipsit din țară. Când i-am spus, a întrebat:

— Ați fost numai în Maroc?

— Da, doar Maroc.

— Cu treabă?

— Nu, doar în călătorie.

— Trebuie să fi fost o adevărată aventură.

— Chiar a fost, am spus după o clipă de tăcere.

Când în cele din urmă am aterizat în Buffalo, Morton era acolo să mă întâmpine. M-a îmbrățișat părinteș și mi-a spus că arătam mult mai bine decât se așteptase.

Morton fiind Morton, n-a insistat pentru detalii. În drum spre casa mea m-a informat că *Buffalo Sun* retipărise rapoartele din presa internațională care spuneau că fusesem găsită în Maroc în viață și sănătoasă. Mi-a arătat tăietura din ziar cu fotografia oficială în care dădeam mâna cu inspectorul al-Badisi din Casablanca și arătam ca speriată de bombe. Morton mi-a spus că la birou se primiseră mai multe telefoane pentru interviuri de la foștii mei colegi de la *Sun*.

— Mi-am luat libertatea să le spun că vrei să fii lăsată în pace, mi-a spus el.

— Ai luat decizia cea bună.

În acea primă noapte acasă am descoperit că nu rezistam să văd tot grohotișul vieții mele pe care Paul îl împrăștiase prin casa noastră întunecată și plină de praf.

Somnul m-a ocolit. Dimineața următoare am sunat la managerul unui hotel din centru, căruia îi pusesem la punct conturile. L-am rugat să-mi spună cât m-ar costa un apartament în hotelul lui câteva săptămâni, iar el a revenit după cinci minute cu un preț foarte rezonabil. M-am mutat în acea după-amiază. Apoi am sunat-o pe doctorița mea, care mi-a spus să mă duc imediat la ea. Dr. Hart era medicul meu de un deceniu. O femeie deșteaptă, directă, trecută de cincizeci de ani, practică, dar și înțelegătoare. Când am intrat în cabinetul ei, s-a uitat lung la fața mea. Am întrebat-o dacă urmărise în presă dispariția mea.

— Bineînțeles, nu că s-ar fi dat multe detalii, în afară de faptul că tu și soțul tău ați dispărut. Și apoi, am văzut în ziarul de ieri că ai fost găsită.

I-am povestit despre insomnia și senzația de întuneric apăsător care puseseră stăpânire pe mine în ultimele nopți. Am fost sinceră cu ea în privința dezvăluirii care mă făcuse să-l înfrunt pe Paul. I-am povestit și despre răpire și viol. Însă i-am ascuns ce am făcut ca reacție la atac. Era un secret pe care nu puteam să-l împărtășesc nimănui. Nu doar pentru că autoritățile marocane îl scoseseră în mod convenabil din poveste, ci și pentru că un secret împărtășit (chiar și celui mai de încredere prieten sau coleg de serviciu) nu mai e secret. Chiar și consulul asistent Conway — care știa clar adevărul — m-a sfătuit din nou când ne-am despărțit: „Neoficial, vorbind... în locul tău aș fi foarte selectivă referitor la ce s-a întâmplat în deșert. Marocanii ți-au ușurat sarcina — au emis o versiune oficială a evenimentelor, pe care tu ai semnat-o. Să păstrezi tăcerea asupra celorlalte întâmplări ar fi o strategie înțeleaptă". Am fost de acord cu raționamentul ei. Dar când am stat de vorbă cu dr. Hart — la doar patruzeci

și opt de ore de la această conversație — în cap îmi explodau întruna imagini cu momentele trăite. De asemenea, revedeam cu încetinitorul clipa în care am smuls bricheta din mâna complicelui nemernicului și am aruncat-o aprinsă pe corpul acestuia îmbibat de benzină. Și — recunosc acum — sentimentul de răzbunare plină de furie care a pus stăpânire pe mine când l-am văzut luând foc, zvârcolindu-se și țipând în chinuri.

O fi fost Ben Hassan un îngâmfat imoral, dar atinsese un nerv foarte expus când a zis: *„Nu încerca să faci pe moralista cu mine. Ești exact ca mine. Ai ucis ca să rămâi în viață"*.

Cunoașterea acestor lucruri nu era deloc reconfortantă. Mă urmărea zi și noapte. Mai ales noaptea. De fapt, toată noaptea.

Dr. Hart a fost plină de compasiune în privința vasectomiei secrete a lui Paul, deoarece cu multe luni în urmă vorbiserăm pe larg despre dorința mea și a soțului meu de a avea un copil.

— Nici nu-mi imaginez ce șoc și disperare trebuie să fi suferit când ai descoperit ce a făcut. Că în urma acelei dezvăluiri a cedat nervos și a dispărut, iar tu l-ai căutat prin Maroc, ajungând să fii violată în deșert... nu o fi foarte profesionist din partea mea că spun asta, dar n-am pic de compătimire pentru soarta soțului tău. Cât de vinovată te simți de toate astea?

— Vinovăția este exacerbată de insomnie și atacuri de panică, precum și de teama că aș putea să fiu infectată cu vreo boală cu transmitere sexuală.

În săptămâna următoare am făcut o grămadă de analize. Am avut noroc pe mai multe fronturi. Nu aveam paraziți în organism și nici boli cu transmitere sexuală.

Examenul ginecologic a arătat că mă însănătoşisem aproape complet de trauma internă. Nu aveam timpanul spart, dar suferisem un fel de comoţie la canalul auditiv, care avea să mai dureze câteva săptămâni. La pometele stâng n-aveam nimic. Nici la orbită nu suferisem o „fractură infecţioasă" (cum îi spun specialiştii), deşi sub ochiul stâng mai aveam încă un cearcăn semiînvineţit. „Cu timpul o să treacă", m-a asigurat medicul. Dermatologul la care am fost după aceea mi-a spus că deşi cicatricile faciale aveau să se vindece în mare parte, cele de pe picioare era posibil să lase urme vizibile.

Când, la o săptămână de la întoarcerea în Buffalo, prietena mea a venit la mine, i-am făcut patul pe canapeaua din camera de zi a apartamentului meu de la hotel. I-am povestit aproape tot ce se întâmplase în Maroc, omiţând acel unic detaliu important. M-a ascultat îngrozită, cu ochii mari, uimită de cum reuşisem să mă salvez şi să supravieţuiesc. Când i-am spus că acum aveam probleme cu somnul, a zis:

— Te-ai întors în ţara farma-psihologiei. Şi ai nevoie de somn. Aşa că cere-i medicului tău să-ţi prescrie nişte somnifere. Şi n-ar fi rău să te gândeşti să vorbeşti cu cineva care te poate ajuta profesional...

— Poftim? Să găsesc un grad de *acceptare* a ceea ce s-a întâmplat! Ştiu că poate fi de ajutor să stau de vorbă cu un psihiatru. Doar că...

N-am terminat propoziţia. Pentru că ce-aş fi spus ar fi fost: *N-am de gând să stau în cabinetul unui terapeut şi să nu-i spun că l-am ars de viu pe cel care m-a violat cu doar câteva clipe înainte ca al său complice să-mi dea un picior în cap, şi am avut un înspăimântător sentiment de triumf.* Nu voiam să dezvălui nimănui această faţetă ascunsă. Era

o componentă a mea care mă deranja extrem și pe care eram hotărâtă s-o păstrez așa: secretă, ascunsă pentru totdeauna.

Am fost de acord când dr. Hart mi-a propus să iau un antidepresiv, care mă ajuta și să dorm. Mi-a spus că era posibil să-și facă efectul simțit după o săptămână. De fapt, a fost nevoie de zece zile, timp în care m-a urmărit o senzație permanentă de apăsare — un sentiment rău prevestitor.

În cele din urmă, somnul a venit.

Dr. Hart mă vedea o dată pe săptămână pentru a ști cum mă simțeam, mai ales în privința somnului și a zonei spectrale în care mă retrăgeam în mod frecvent. În câteva rânduri mi-a propus asistență psihiatrică.

— De bună seamă, dacă te-ar durea tare un dinte, te-ai duce la dentist, a spus ea. De ce nu încerci măcar câteva ședințe cu un terapeut specializat în cazuri de traumă psihică, pe care îl cunosc?

Mi-a venit să strig: *Termină cu subiectul ăsta!* În loc de asta, am spus cu tact:

— Lasă-mă să mă ocup de asta în ritmul meu.

M-am dăruit cu trup și suflet muncii. Între douăsprezece și treisprezece ore pe zi. Determinarea de a face față problemelor și de a merge înainte a făcut ca la o lună de la întoarcerea mea să dau o mare lovitură — colaborarea cu o corporație importantă, un lanț de magazine cu articole de menaj din New York. După șase săptămâni de hotel, m-am mutat înapoi acasă. Dar mi-au trebuit încă zece zile să intru în cele din urmă în atelierul lui Paul. Pe masa de desen la care lucra se afla pachetul pe care îl trimisesem din Casablanca la biroul meu; un pachet pe care Morton îl adusese la aeroport în seara întoarcerii

mele și pe care îl aruncasem în atelier când am ajuns acasă. Acum, după atâtea săptămâni, l-am deschis în sfârșit; era carnetul de însemnări pe care îl lăsase la Fonad's. Cu un efort, am dat paginile și m-am uitat la desenele care reflectau felul în care vedea el Essaouira și *„la vie marocaine"*. La vederea lor, sentimentul de pierdere a revenit brusc. Au revenit și trădarea, vinovăția, groaza de dispariția lui, groaza de ceea ce se abătuse asupra mea, de faptul că eram singură în casa noastră, cu atâtea regrete, încercând să țin în frâu îngrijorarea, furia și tristețea. Am cedat și am plâns o jumătate de oră, dând frâu liber durerii acumulate.

După ce m-am liniștit, m-am dus la baie, mi-am dat cu apă rece pe față și m-am uitat în oglindă. Știam că, în această situație, deși rănile fizice și psihice ar fi putut să existe mereu, trebuia să mă străduiesc ca, odată cu trecerea timpului, să mă acomodez cumva cu suferințele care le însoțeau.

O oră mai târziu, cu un pahar de vin alături, am intrat pe internet și am găsit o căsuță de închiriat în munții Adirondak, pe malul lacului Saranac. Era disponibilă cu începere de mâine, iar proprietarul (cu care am vorbit pe internet) locuia în apropiere de Lake Placid și mi-a spus că o va pregăti până la căderea serii, când soseam eu. M-a anunțat că nu avea Wi-Fi și că acoperirea telefonului mobil era, în cel mai bun caz, neuniformă. Am spus că nu mă deranja și apoi am convenit asupra unui preț de închiriere pe o lună. Negocierile fiind încheiate, mi-am pus niște haine într-o geantă, în alta vreo zece cărți adunate de prin casă, pe care de-a lungul anilor îmi promisesem să le citesc. Înainte de a mă culca, i-am trimis un e-mail lui Morton:

Scuze pentru vestea asta bombă, dar astă-seară m-am hotărât să dispar într-un loc rural și să stau ascunsă patru săptămâni. La câteva zile mă voi duce la o cafenea cu Wi-Fi ca să văd dacă e vreo urgență la birou. În rest, voi fi ruptă de lume. D'accord?

Răspunsul lui a sosit după câteva clipe.

Fii ruptă de lume și o lună nu te uita la e-mailuri sau la mobil. E clar că din tot felul de motive ai nevoie de perioada asta departe. Ascunde-te și gândește-te.

M-am ascuns. Căsuța era simplă, curată, idilică. Și izolată. Se afla la capătul unui drum pe jumătate pavat, fără vecini în jur. Cel mai apropiat sat — în care mă duceam de două ori pe săptămână pentru provizii — se afla la zece mile. Am dormit. Am citit. Am gătit. N-am deschis un calculator și nu m-am atins de mobil o lună întreagă. La câțiva pași de casă era o potecă îngustă care ducea la lac. În fiecare zi mă plimbam trei ore pe malul lui. Și mă gândeam. La o anumită rigiditate care, înainte de Maroc, mă făcea să privesc viața ca pe o uriașă foaie de bilanț pe care, în mod obsedant, inversam la nesfârșit coloana pierderilor. La faptul că întotdeauna voiam să îndrept lucrurile. La umbra pe care minunatul și înnebunitorul meu tată o arunca asupra multor lucruri. Și la faptul că eu, cea rațională și hiperorganizată, am ales bărbați pe care credeam că pot să-i salvez de la autodistrugere dintr-un impuls de moment — ceea ce pe tata nu fusesem în stare să-l împiedic s-o facă.

Căutarea iubirii — mai ales atunci când nu ți-a fost arătată de un părinte — poate conduce la tot felul de speculații logice delicate. Mereu trecusem prin viață

așteptându-mă, la un anumit nivel, să fiu trădată? Și de ce, atunci când a fost vorba de angajamentul care este căsătoria, am ales bărbați despre care știam instinctiv că nu or să poată să-mi ofere stabilitatea de care nu avusesem parte în copilărie.

„Viața se poate schimba într-o clipită" era una dintre zicalele preferate ale tatei. El spera mereu că acea clipită o să-i iasă și lui în cale. Viața s-a schimbat cu desăvârșire pentru mine în Sahara. M-a aruncat în hăul disperării. Dar am rezistat. Nimeni nu avea să știe vreodată că am omorât ca să trăiesc. Secretul avea să fie îngropat pe vecie în inima mea. Am descoperit că poți să supraviețuiești oricărui lucru, dacă alegi să supraviețuiești. Singurul mod de a merge înainte după o mare durere este să fii tare.

Așa că în acele săptămâni în care am fost singură lângă lac, acea prezență întunecată care plutise deasupra mea din clipa în care fugisem din Casablanca s-a micșorat încetul cu încetul. Nu mai bătea atât de des la ușa psihicului meu ca în primele luni de după întoarcerea mea. Acest lucru mi-a dat răgazul să cercetez acea întrebare extrem de spinoasă: *Ce vrei?*

Și am început să formulez un răspuns.

Când m-am întors în Buffalo, printre multele e-mailuri care mă așteptau era unul care m-a încântat. Era de la Aatif. Scris într-o franceză simplă, era însoțit de o fotografie.

Bună, Robin! Voiam doar să vezi o fotografie cu nunta mea și casa în care locuim acum. Îți voi fi veșnic recunoscător. Am chiar și telefon mobil — numărul e mai jos — și adresă de e-mail. Allah ybarek feek wal'ayyam al-kadima.

În fotografie erau Aatif și o tânără micuță care — dacă e să te iei după instantanee — era clar dezghețată și comunicativă. Erau amândoi în veșmântul de nuntă musulman oficial în fața unei case simple, cu un nivel, din beton, zugrăvită în acel minunat albastru acvamarin atât de specific paletei decorative marocane.

I-am răspuns imediat:

Fericirea e un lucru minunat, Aatif — și e extraordinar să vă văd pe tine și pe soția ta atât de fericiți.

Înainte de a trimite e-mailul m-am mai uitat o dată la fotografie și am simțit o undă de singurătate: sentimentul că îmi continuam viața singură, dar cu o fantomă încă în camera alăturată.

Am găsit și un e-mail de la consulul asistent Conway din Casablanca. Așa cum a promis, mă ținea la curent cu eforturile de căutare a soțului meu. Mi-a spus că armata marocană făcuse de curând exerciții în deșert, în vecinătatea locului în care fusese văzut ultima dată Paul. Manevrele incluseseră măturarea amănunțită a zonei, dar nu se găsise niciun cadavru.

Mai spunea, cu regret, că nu reușise nici să dea de Idir și familia lui. Dar acum aveam un mijloc de a-i contacta și am răspuns imediat la e-mailul ei dându-i detalii despre Aatif, explicând că el cunoștea familia și putea să ajute la găsirea ei. Apoi i-am trimis lui Aatif încă un e-mail, înștiințându-l că era posibil să fie căutat de o femeie de la consulatul SUA din Casablanca, care încerca să dea de salvatorii mei și avea o sumă de bani pentru ei, și i-aș fi fost foarte recunoscătoare dacă o ajuta să-i găsească.

Au trecut săptămânile, apoi, din senin, a mai sosit un e-mail de la Alison: după câteva încercări de a-l contacta, primise în sfârșit veste de la Aatif. I-a spus că în zece zile pleca spre oază și, da, putea să ducă banii lui Idir și familiei lui. Banii fuseseră trimiși recomandat acasă la el, și poșta marocană îi confirmase că fuseseră primiți cu semnătură.

După aproximativ o lună am primit un e-mail de un rând de la Aatif:

Banii livrați!

E-mailul era însoțit de o fotografie cu Maika, Titrit și Naima — ultimele două râzând și făcând cu mâna la aparatul de fotografiat, Maika având fața de piatră, ca de obicei. Era clar că bărbații erau altundeva. Am printat fotografia și am pus-o alături de cea cu Aatif și soția lui. Singura familie pe care o mai aveam acum.

Când am aniversat șase luni de la întoarcerea acasă am făcut un al doilea test HIV. Negativ. Și dr. Hart a repetat analizele pentru toate celelalte boli cu transmitere sexuală potențiale: toate negative.

— Ești curată, mi-a spus ea.

Într-un fel, era adevărat. Vânătaia de la ochiul stâng aparținea acum trecutului. Iar cicatricile faciale puteau fi observate numai dacă te uitai atent. Totuși, ușa atelierului lui Paul de acasă a rămas închisă. Treptat, casa și-a pierdut o parte din aerul ei sinistru, dar încă mai erau momente în care simțeam prezența lui.

Hotărârea mea de a depăși cea mai rea parte a stresului posttraumatic a dat roade făcându-mă să renunț la produsele farmaceutice și să găsesc singurul chinez specialist în

plante din Buffalo, care mi-a dat un ceai cu efect puternic, care să mă ajute să dorm. La început, după ce m-am lăsat de somniferele prescrise, au existat momente foarte neliniștitoare de regresie și cinci zile de insomnie totală. Dar în cele din urmă, ceaiul de plante și-a făcut efectul. Puteam să lucrez. Puteam să dorm. După câteva săptămâni, într-o dimineață demnă de reținut pentru claritatea ei rece, m-am prezentat la o clinică de fertilitate de pe lângă Universitatea de Stat pentru o evaluare psihologică. Evaluarea a constat dintr-un interviu și o serie de teste care au durat peste o oră. Eram cam agitată în fața acestui obstacol important. *Gândește-te la el ca la un audit*, mi-am spus. Spre marea mea uimire, am trecut evaluarea. Câteva zile mai târziu, m-am întors pentru o serie de examinări menite să stabilească dacă acum, că aveam patruzeci și unu de ani, puteam să duc o sarcină până la termenul complet. Și aici am primit răspuns afirmativ, deși medicul cu care am vorbit ulterior mi-a spus că, la vârsta mea, posibilitatea unui avort spontan sau a altor probleme era considerabil mai mare. M-a avertizat și că, odată ce alegeam un donator, era posibil să fie nevoie de cel puțin trei până la cinci încercări înainte de a rămâne însărcinată.

Donator. Două săptămâni am examinat amănunțit mia de posibilități din dosar, citind detaliile despre familia și educația lor, despre profesiile, hobby-urile și interesele lor. Din multe puncte de vedere, părea ireal să studiezi cu atenție profilul personal al acestor bărbați care se masturbaseră într-un vas sterilizat și acum erau potențiali tați pentru mult doritul meu copil.

În cele din urmă, am redus selecția la patru candidați și i-am trimis lui Ruth detaliile lor. Alegerea ei a corespuns cu a mea: un bărbat de treizeci și trei de ani, înscris

pe listă drept Michael P. Profesor cu doctorat la Universitatea din Chicago. Scriitor. Sportiv. Interesat de muzică clasică, cinema, șah.

— Mă îngrijorează partea cu șahul, mi-a spus Ruth. Pasionații de șah au tendința să sufere de tulburări obsesiv-compulsive.

— E absurd, nu-i așa, să alegi un potențial tată așa cum alegi mâncare la un restaurant chinezesc? Însușirea asta din coloana A, altă însușire din coloana B.

— Și dacă rămâi însărcinată, ai tras un bilet norocos.

— Va fi un miracol dacă rămân însărcinată.

— Ai avut parte de un miracol anul trecut. Ai scăpat vie din Sahara.

— Deci de ce mi-ar zâmbi iarăși zeii?

Dar mi-au zâmbit — la a treia încercare.

E o experiență foarte incomodă să stai cu picioarele în sus în furcile unei mese de consultație și să te uiți cum o asistentă se apropie de tine cu o eprubetă plină cu sperma donatorului pe care l-ai ales. Incomodă și extrem de modernă. Nu e nevoie să stabilești o legătură; să dansați de la început unul în jurul celuilalt, decizând dacă să treceți granița spre sex; să calculați dacă există șansa de ceva mai promițător; să hotărâți dacă să faceți o casă împreună (sau nu); să hotărâți să vă reproduceți (sau nu). Nu va exista niciodată o amintire despre împerecherea intimă care a condus la această zămislire. Însă nu aveam niciun dubiu că luam decizia corectă mergând pe acest drum. Prea mult moloz emoțional în trecutul meu. Prea multă agitație ca să încerc să-mi fac o relație acum. Poate cu timpul, lucrul acesta o să se schimbe. Poate cândva, în viitor, când n-am să mai fiu atât de închisă la posibilitatea asta. Deocamdată, însă...

Prima inseminare artificială nu a prins. După patru săptămâni m-am întors pentru runda a doua. Când la două săptămâni după aceea mi-a venit ciclul, m-au cuprins dezamăgirea și disperarea. Dar, încăpățânată ca întotdeauna, după alte paisprezece zile am revenit pentru runda a treia.

De data asta... Bingo!

Când mi-a întârziat ciclul cu o zi, am cumpărat un test de sarcină. În acea seară, acasă, am făcut pipi pe o fâșie de hârtie tratată chimic și am văzut-o albăstrindu-se treptat.

Așadar, aveam dovada pozitivă că eram însărcinată. Dar, conștiincioasă ca întotdeauna, păstrându-mi controlul și echilibrul, după cinci zile am mai făcut un test. Când iarăși s-a albăstrit, am sunat-o pe dr. Hart. O săptămână mai târziu mi-a confirmat oficial bănuiala și, la sfârșitul consultației, m-a îmbrățișat.

— Știu că ăsta e visul tău de foarte mult timp.

Iar cele mai multe visuri pot fi împlinite doar de tine. E cam ca fericirea: niciodată nu poți să depinzi de altcineva pentru acea stare eluzivă. Într-un final, toți suntem direct răspunzători de fericirea noastră... sau de lipsa ei.

În primele trei luni n-am spus nimănui despre sarcină, în afară de Ruth. Am stat și am citit în amănunt despre tot ce ține de copil și îngrijirea copilului. După ce au trecut trei luni — și am ieșit din zona periculoasă a unui eventual avort spontan — am hotărât că venise vremea să-mi informez personalul și pe Morton că așteptam un copil. Și că, după naștere, aveam de gând să lipsesc o vreme de la muncă. Pentru că, poate pentru prima dată în viața mea, nu mai eram singură pe lume.

Dar am amânat anunțul cu câteva zile, deoarece am avut o treabă urgentă în New York. Treaba era legată de soțul

meu dispărut, presupus mort. Cu o săptămână mai înainte, Jasper Pirnie, patronul galerei care expunea lucrările lui Paul, m-a contactat și mi-a spus că știa de dispariția lui de pe internet și că regreta că nu a luat legătura cu mine până acum.

— Nu mă scuz că am fost prea ocupat, a spus el. A fost urât din partea mea și te rog să mă scuzi că te-am contactat abia acum. Dar te-am sunat pentru că am niște vești interesante.

Vestea era că unul dintre clienții lui Jasper — un industriaș coreean înstărit — venise în Manhattan și trecuse pe la galerie și studiase unul dintre desenele timpurii ale lui Paul — un peisaj marin din Maine, umbrit de omniprezentul nor. Îi plăcuse la nebunie.

— M-a întrebat cât vreau pe el, iar când am spus douăzeci de mii a acceptat pe loc. Așa că felicitări — vei primi cincizeci la sută.

De parcă mi-ar fi citit gândurile, a adăugat:

— Sau, cel puțin, vor merge la averea lui Paul. Dar uite cum stă treaba — de când s-a întors la Seul, coreeanul acesta, care e un mare colecționar, a arătat desenul mai multor colegi bogați de-ai lui. Acum există o piață pentru desenele lui Paul Leuen. Așa că întrebarea mea e...

L-am întrerupt. I-am spus despre albumul cu ultimele lucrări ale lui Paul, pe care îl lăsase în urmă chiar înainte de a dispărea, și că erau în jur de treizeci de desene absolut extraordinare, după părerea mea.

Când am terminat de vorbit, parcă și îl vedeam pe Jasper palpitând la perspectiva de a fi pus mâna pe ceva important și profitabil.

— Ai putea să-mi trimiți albumul prin FedEx?

L-am trimis în acea după-amiază. Când m-a sunat iar după treizeci și șase de ore, eu și Morton puseserăm deja în

funcțiune un plan pe care îl concepuserăm cu câteva luni în urmă cu privire la posibile vânzări ale lucrărilor lui Paul: un cont de depozit pe numele lui care avea să-mi revină mie după șapte ani de la data dispariției lui, când putea să fie declarat în mod legal mort. Când Morton a adus în discuție problema asta, ne-am gândit că era posibil să se adune în acel depozit câteva mii de dolari. Dar acum...

Când Jasper m-a sunat în seara următoare, nu și-a mai mascat entuziasmul.

— Ne-ai pus în mâini o comoară! Inteligența și unicitatea compoziției, siguranța liniilor, extraordinara densitate a detaliilor, fascinantul contrast dintre reprezentativ și abstract... și, aș zice, tragismul poveștii lui care va fi un aspect vandabil când va fi vorba de stârnirea interesului presei și al criticilor... cred că avem în față un important triumf public care, desigur, se traduce într-o creștere semnificativă a prețului cerut de noi pe desen.

— Și cam care ar fi prețul cerut?

— În acest moment, aș fi ponderat și aș spune că, odată ce vom fi trezit interesul jurnaliștilor și al colecționarilor... poate, patruzeci de mii per desen.

Mi s-a tăiat răsuflarea. Cincizeci de desene a câte 40 000 bucata... două milioane. Jumătate în depozitul creat pe numele lui Paul Leuen.

— Impresionant! am spus.

— Or mai fi rămas și alte lucrări ale lui Paul?

— Trebuie să fie șaizeci, șaptezeci de desene în atelierul lui de la etaj.

— Ai putea să le împachetezi și să mi le trimiți imediat? Și dacă ar fi să-ți ofer un bilet de avion și o cameră la hotel și o masă excelentă, ai fi dispusă să vii să ne întâlnim la începutul săptămânii viitoare?

Scosesem deja iPhone-ul și mă uitam deja în calendar.

Marți dup-amiază când am plecat să mă întâlnesc cu Jasper, aveam deja la fața locului un avocat din Manhattan, care era specializat în contracte privind lucrările de artă. Între timp, Morton găsise un avocat superdeștept care căuta un modus operandi întru totul legal prin care fondurile obținute din vânzarea lucrărilor lui Paul să-mi fie accesibile mie. Dacă, așa cum bănuiam, intram în posesia a 2,5 milioane net din comisionul lui Jasper, pe lângă crearea unui depozit pentru creșterea copilului și poate o casă, voiam să împlinesc dorința lui Paul de a cumpăra un apartament pentru fiica lui în Casablanca. Doar că de data asta aveam să-l ocolesc pe Ben Hassan.

Dar nu voiam să vând blana ursului din pădure, așa că până când desenele începeau să se vândă nu făceam și nu promiteam nimic. În timp ce mașina trimisă să mă ia de la aeroportul LaGuardia intra în Manhattan m-a străfulgerat un gând: ce avea să se întâmple cu renumele postum de mare artist american al lui Paul Leuen? Era un lucru la care visase mereu. Și talentul lui era ieșit din comun. Dar când era vorba de alte ingrediente importante — talentul, ca talentul — era dovada vie a unui mare adevăr: cel mai mare impediment pe care toți îl avem în viață suntem noi înșine.

M-am cazat la un hotel hiperstilat aflat vizavi, în diagonală, de galeria lui Jasper. Camera era un monument de șic minimalist. Mă aștepta o sticlă de șampanie pe care aveam să i-o duc în dar lui Ruth, deoarece în prezent alcoolul ieșea din cărți pentru mine.

Am trecut în revistă camera și peisajul citadin de dincolo de imensele ei ferestre. M-am gândit că ar fi trebuit să fie el aici, să se bucure de faptul că, după

decenii în care și-a acceptat în tăcere statutul de artist din linia a treia, o persoană care nu a obținut niciodată succesul pe care îl merita din partea criticilor și nici succesul comercial, ușa i s-a deschis în sfârșit. Acum era poftit înăuntru, cu surle și trâmbițe, în regatul după care tânjise atât de mult.

Însă în loc să fie aici cu mine, el era acolo departe, în pustiul nesfârșit care e Sahara. Infinitul ademenitor în care fugise. Un act de dispariție din care nu exista întoarcere.

Mi-au dat lacrimile. M-am dus în baie și m-am spălat pe față, mi-am refăcut machiajul, mi-am luat geaca de piele și am pornit spre cartierul elegant cunoscut ca Meatpacking District. Ajunsă pe trotuar, am zărit galeria lui Jasper la doar câțiva metri depărtare, în colțul opus. Am așteptat la semafor să se facă verde. Și atunci l-am văzut. Pe cealaltă parte a străzii. Îmbrăcat cu o cămașă albă, pantaloni de doc, cu părul cărunt căzându-i în cascadă spre umeri. Am icnit. Mi-am spus: *Nu e real, nu este el.* Am clipit mărunt de mai multe ori. Și apoi m-am uitat și mai atent la bărbatul care se afla pe trotuarul opus, chiar în dreptul meu. Un bărbat la aproape șaizeci de ani, înalt de un metru nouăzeci, deșirat, care avea într-o mână un creion franțuzesc, iar în cealaltă un album de schițe. Fără să mă gândesc, l-am strigat pe nume.

— Paul!

S-a întors și s-a uitat direct la mine — Și a zâmbit. Foarte fericit să mă vadă.

Din senin, un taxi a trecut în viteză, blocându-mi priveliștea o clipă sau două. După ce a trecut, Paul nu mai era.

Am rămas pe loc, cercetând toate cele patru colțuri ale orizontului apropiat. Nici urmă de Paul. Am trecut

strada în fugă, gândindu-mă că poate se ascunsese într-un magazin sau într-o clădire de apartamente. Dar în apropiere nu existau intrări pe care să fi putut dispărea. Am cercetat cu privirea fiecare nișă și intrând din zonă; m-am întors în fugă la hotel în caz că traversase când eu nu mă uitam, apoi am trecut strada în diagonală să văd dacă intrase în galeria lui Jasper.

În galerie, la recepție era o femeie: ochelari de firmă, atitudine superioară.

— A intrat cineva aici adineauri? am întrebat-o.

S-a uitat strâmb la mine.

— Nici măcar o fantomă, a spus ea.

— Am venit să vorbesc cu Jasper.

— Serios? a zis ea, neîncrezătoare.

Dar când i-am spus cum mă cheamă, atitudinea i s-a schimbat. A devenit respectuoasă și mi-a spus că eram așteptată înăuntru.

— Mă întorc într-o clipă.

Am alergat afară, convinsă că odată ajunsă pe trotuar el o să fie acolo în fața mea. Zâmbitor. Foarte fericit să mă vadă. Foarte fericit să îmbrățișeze tot binele care urma să i se întâmple lui, nouă.

Însă în stradă nici urmă de Paul. M-am uitat în stânga, în dreapta, în față și în spate. Cu doar un minut în urmă fusese chiar în fața mea. Și acum? Înapoi în infinit.

Nu a fost o halucinație. O apariție. Un miraj. A fost acolo. Îl văzusem. Cu ochii larg deschiși.

Dar când deschidem vreodată ochii complet?

SFÂRȘIT

Douglas Kennedy s-a născut în Manhattan în 1955, dar a călătorit enorm, locuind mai mulți ani în Australia, apoi în Irlanda.

Romanele sale au fost traduse în peste 22 de limbi, înregistrând un succes uriaș de piață și bucurându-se deopotrivă de aprecierea masivă a criticii. În 2006, lui Douglas Kennedy i s-a decernat distincția de Cavaler al Ordinului Artelor și Literelor, iar în 2009 a primit Grand Prix du Figaro, acordat de cotidianul Le Figaro.

La Editura Trei, de același autor, au apărut: *Clipa, Cinci zile, Farmecul discret al vieții conjugale, Jocurile destinului, Nu pleca..., O relație specială, Tentația.*

DOUGLAS KENNEDY

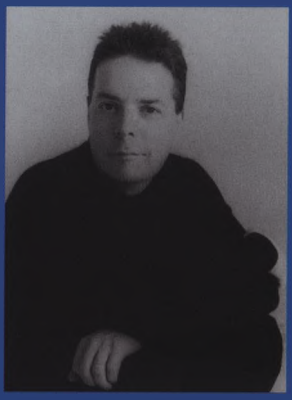

Robin știa că Paul nu era perfect. Dar fiindcă el i-a spus că sunt foarte norocoși că s-au întâlnit, ea l-a crezut.

În atmosfera stranie a Marocului, Paul e așa cum a visat Robin: pasional, talentat, competent. E convinsă că aici va rămâne în sfârșit însărcinată.

Când însă Paul dispare brusc, iar Robin se trezește principala suspectă în ancheta poliției, totul se schimbă.

Pe măsură ce începe să afle adevărul, Robin rătăcește din atmosfera decadentă ce învăluie Casablanca în arșița nemiloasă a deșertului Sahara, prinsă într-un vârtej tot mai terifiant din care nu știe dacă va reuși să scape.

ISBN: 978-606-719-645-0
www.edituratrei.ro